Digitized by GOOGLE

Ch 294.24

Bound

AUG 8 1000

Marbard College Library

FROM

the library of Joseph J. Stickney

Digitized by Google

from joseph Townsull Strekeng 146. 1895

CRABAHIE

CRABAHIE

O XOMAEHIN BY THEETCKYHO CTPAHY

NAJO-AÖPBÖTCKAFO BASA-BARIIN.

калмыцкій текстъ, съ переводомъ и примъчаніями,

СОСТАВЛЕННЫМИ

А. ПОЗДНЪЕВЫМЪ,

ординарнима профессорома императоровато с.-интереургскаго университета, почетнима чакнома короливскаго индереандскаго географическаго общества ва амотердама.

МЗДАНІЕ ФАВУЛЬТЕТА ВОСТОЧНЫХЪ ЯЗЫКОВЪ ИМПЕРАТОРСКАГО С.-ПЕТЕРВУРГСКАГО УНИВЕРСИТЕТА ВО ДНЮ ОТКРЫТІЯ ХІ МЕЖДУНАРОДНАГО СЪЪЗДА ОРІЕНТАЛИСТОВЪ

ВЪ НАРИЖЪ.

САНКТПЕТЕРБУРГЪ.

~~>~~:¥:←--

ТИПОГРАФІЯ ИМПЕРАТОГСКОЙ АКАДЕМІП ПАУКЪ.

(Вас. Остр., 9 лин., № 12).

1897.

GENERAL CONTRACTOR CON

Digitized by Google

وشر كمتها نظملس ويمر ويتبسر

CKA3AHIE

О ХОЖДЕНІИ ВЪ ТИБЕТСКУЮ СТРАНУ

MAJO-JÖPBÖTCKAFO BĀSA-BARIUM,

КАЛМЫЦКІЙ ТЕКСТЪ, СЪ ПЕРЕВОДОМЪ И ПРИМЪЧАНІЯМИ,

СОСТАВЛЕННЫМИ

А. ПОЗДНЪЕВЫМЪ,

ОРДИНАРНИМЪ ПРОФЕССОРОМЪ И МИ ЕРАТОРСКАГО С.-ИЕТЕРВУРГСКАГО УВИВЕРСИТЕТА, ПОЧЕТНИМЪ ЧЛЕНОМЪ
ЕОРОЛИВСКАГО ИНДЕРВАНДСВАГО ГВОГРАФИЧЕСКАГО ОВЩЕСТВА ВЪ АМСТЕРДАМЪ.

издание факультета восточныхъ языковъ императорскаго с.-петербургскаго университета ко дию открытия хі международнаго съвзда оріенталистовъ въ парижъ.

САНКТПЕТЕРВУРГЪ.

ТИПОГРАФІЯ ЯМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІН НАУКЪ.

(Вас. Остр., 9 лин., № 12).

1897.

Ch 294.24

1331

NOV 15 1907

LIBHAN

From the library
of Joseph 7. Stickney

Напечатано по опредёленію Факультета Восточныхъ языковъ при Императорскомъ С.-Петербургскомъ Университетъ.

Деканъ Баронъ В. Розенъ.

ОДИНАДЦАТОМУ

международному съъзду оріенталистовъ

ВЪ ПАРИЖЪ

посвящаетъ

ФАКУЛЬТЕТЬ ВОСТОЧНЫХ В ЯЗЫКОВЪ ИМПЕРАТОРСКАГО С.-ПЕТЕРБУРГСКАГО УНИВЕРСИТЕТА.

предисловіе.

Изъ всехъ странъ Восточной Азіи Внутренній Тибеть за последнюю четверть века является истинно «запретною страною» для европейцевъ. Покойный Н. М. Пржевальскій еще въ пору своего перваго путешествія въ Центральную Азію 1870 — 1871 гг. уже намеревался проникнуть въ эту страну; впоследствін онъ пытался осуществить сказанное наміреніе при своемъ третьемъ путешествіи 1879 — 1881 гг., равно какъ и при четвертомъ 1883 — 1885 гг., но въ оба раза безуспѣшно. Послѣ его смерти на изследование Внутренняго Тибета двигались въ 1889 г. французскій путешественникъ Бонвало со своимъ именитымъ спутникомъ, герцогомъ шартскимъ, въ 1890 г. капитанъ бенгальской кавалеріи Бауеръ (Henry Bower), въ 1891 г. американецъ Вильямъ Рокхиль, въ 1892 г. французы Дютрейль де Ренсъ и Фердинандъ Гренаръ; но энергія всёхъ этихъ изслёдователей была почти напрасной, такъ какъ всѣ они, подобно Пржевальскому, проследовавъ по тибетскимъ окраинамъ, не могли проникнуть во внутренность этой страны. Произошло это по единственной причинъ, — нежеланію мъстныхъ жителей впускать къ себ' веропейцевъ. В. Рокхиль, бол де другихъ доставившій намъ свёдёній по этому вопросу, свидётельствуеть,

что хласа ское правительство не только разставило самые бдительные военные караулы по всей тибетской границъ, но еще отдало приказаніе рішительно всімь пограничнымь жителямь, подъ страхомъ жесточайшихъ наказаній, немедленно доносить ближайшему начальству о проходъ каждаго подозрительно выглядывающаго путешественника. По чьей именно иниціатив составляются подобныя опредёленія и предписанія, сказать трудно. Рокхиль, на переговоры съ которымъ относительно пропуска въ Тибеть явились тибетские чиновники, разказываеть, что последніе всю вину запрещенія сваливали на китайцевъ, когда же онъ заявилъ отказывавшимъ ему въ пропускъ тибетцамъ, что никто не можетъ контролировать его движеній и что онъ пойдеть за разрѣшеніемь къ китайскому амбаню, то тибетцы явно испугались и ръшительно начали противодъйствовать этому: «они опасались», говорить Рокхиль, «что это дело попадеть въ руки китайцевъ» и замкнутость ихъ страны будеть нарушена. (см. W. W. Rockhill, Journey through Mongolia and Tibet, p. 233-238). Такимъ образомъ, по разказамъ Рокхиля, можно было предполагать, что основную препону для пропуска поставляють тибетцы и относительно разръшенія проникнуть въ Тибетъ было бы, въроятно, гораздо удобнъе сговориться съ китайцами. Но недавно во французскомъ «Journal des Débats» были напечатаны новыя данныя по тому же предмету, доставленныя посмертными записками г. Дютрейль-де Ренса, одинаково добивавшагося пробхать въ Хласу: ему пришлось вести переговоры особливо съ китайцемъ, помощникомъ хласа'скаго амбаня и результатомъ этихъ переговоровъ быль опять таки отказъ уже со стороны китайцевъ. «Мы, китайцы, не хозяева въ Тибетъ», говориль Дютрейль де Ренсу помощникъ амбаня, «мы только совътники тибетскихъ правителей, тибетцы же на столько дики и упрямы, что ихъ трудно заставить что либо понять». Не довольствуясь такими разсужденіями, г. Дютрейль де Ренсъ предлагаль китайскому чиновнику отправить въ Хласу за разрешениемъ своего посланца китайца же, но предложение его было положи-

тельно отклонено. Эти примъры съ очевидностью доказывають. что въдъль отказовъ въ пропускъ въ Тибетъ китайцы и тибетцы дъйствують за одно и пока дъйствують вполнъ успъщно, такъ какъ со временъ Гюка и Габе ни одному европейцу не удалось еще проникнуть въ страну Далай ламы и Баньчэня. Стремясь удовлетворить пытливости своихъ знаній, англичане давно уже начали до извъстной степени обходить эту препону. Они обучають топографическимъ съемкамъ и откомандировывають въ Тибеть со стороны Индін своихъ азіятскихъ подданныхъ, ученыхъ браминовъ, которые, владъя тибетскимъ языкомъ и знаніемъ и стныхъ обычаевъ, путешествують по Тибету съ большею свободою и иногда доставляють весьма цённыя свёдёнія объ этой странь, какъ можно судить о томъ по опубликованнымъ трудамъ Наинъ-синга, Кришны, Ламы-Уджайна и др. Россія никогда не предпринимала ничего подобнаго, но она также точно имъетъ въ составъ своего населенія отдъльныя монгольскія покольнія, родственныя Тибету если не по языку и быту, то по исповедуемой ими религіи и эта религіозная связь издавна порождала у нихъ взаимныя сношенія съ Тибетомъ. По слухамъ, мы знаемъ, что и теперь буряты цёлыми десятками ежегодно уходять въ Тибетъ для поклоненія тамошнимъ святынямъ, принятія посвященій и усовершенствованія въ наукахъ; но какъ они ходять и живуть тамъ, что видять и какія извістія приносять къ себъ на родину, объ этомъ у насъ нътъ ровно никакихъ свъдъній. Весьма въроятно, что бурятскіе ламы, предпринимая повздки въ Тибетъ, составляютъ и свои описанія этихъ повздокъ, и свои замътки о странъ, хотя подобными рукописями еще не интересуются въ нашей далекой Сибири и онъ неизвъстны вовсе, за исключениемъ краткой замътки о путешествии въ Тибетъ хамбо-ламы Зайева, написанной еще по требованію Императрицы Екатерины II *). Но вотъ на повздку въ Тибеть подвигнулись и

^{*)} Бурятскій тексть этого путешествія въ Тибеть им'єсть появиться въ непродолжительномъ времени въ издаваемой мною «Монгольской Хрестоматіи».

другіе русскіе подданные монгольскаго покол'єнія, калмыки. Въ 1891 году съ цёлью поклоненія Далай лам'є изъ калмыцкихъ степей астраханской губерніи вы каль База-гэлунгъ съ двумя своими сотоварищами и совершиль свою по'єздку въ Тибетъ въ теченіе трехъ л'єтъ. Объ отправленіи его въ свою пору у насъ р'єшительно никому не было изв'єстно и только уже по возвращеніи его изъ пред'єловъ Китая въ газетахъ появилась коротенькая зам'єтка о счастливомъ окончаніи этого путешествія. Въ минувшемъ 1896 году пос'єтивъ астраханскія калмыцкія степи, я узналъ, что База гэлунгъ не только побываль въ Тибеть, но еще и составилъ записки о своей по'єздкі. Эта единственная въ своемъ род'є работа и представляется теперь мною въ тексть и перевод'є.

База гэлунгъ родился въ 1846 году въ Малодорботскомъ улусь и быль сыномъ калмыка-простолюдина дунду - хурулова рода. Полное свътское имя его было Бадиа, въ семьъ же родители и родственники обычно звали его въ дътствъ уменьшительноласкательнымъ База, и съ тъхъ поръ это прозвище утвердилось за нимъ на всю жизнь до такой степени, что въ настоящую пору дъйствительное, т. е. монашеское имя Базы, Лобсанъ-шарабъ, почти не извъстно въ народъ. Отецъ База гэлунга, имъвшій семью въ десять человъкъ дътей отъ двухъ женъ, не отличался особеннымъ достаткомъ: въ его хозяйствъ всегда бывало приблизительно по полусотив лошадей и рогатаго скота, до 150 овецъ и отъ 15 до 20 верблюдовъ; по калмыцки, это человѣкъ собственно малодостаточный; но фамилія его постоянно пользовалась большимъ уваженіемъ не только у сородичей, но и у всъхъ малодорботовъ особливо въ силу того, что изъ нея уже болье ста льтъ непрерывно выходили лучшія и почтеннайшія лица малодорботскаго хурульнаго духовенства. Дъдъ База голунга, Чжалцанъбакши, быль чуть ни боготворимымь теперь у малодорботовъ настоятелемъ Дунду-хурула, а дядя его, Бальчиръ-бакши, умершій въ 1891 году, 77 леть оть роду, настолько славился своею ученостью, что слушать его объясненія и лекціи прітэжали даже

хувараки другихъ удусовъ. Какъ старшій сынъ у своего отца, База гэлунь уже на седьмомъ году быль опредълень въ родовой Дунду-хурульскій монастырь и тогда же, конечно, получиль посвященіе въ первую монашескую степень, маньчжи, после чего остался на попеченіи у своего ученаго дяди. Подъ его руководствомъ сметливый и пытливый отрокъ не только успель пріобръсти возможныя знанія, но съ теченіемъ времени даже и развить въ себѣ жажду знаній. Не довольствуясь лекціями ламайской догматики и изученіемъ ламайскихъ обрядовъ, онъ занялся еще тибетской медициной, основы которой ему преподаль также извъстный у малодорботовъ эмчи, Чжамцо-голунгъ. Въ тоже время родственныя отношенія ко всёмъ начальствующимъ лицамъ Дунду-хурула открывали для База-гэлунга самыя сокровенныя тайны дунду-хурульской библіотеки, которыя онъ, по разказамъ очевидцевъ, поглощалъ съ жадностью: прочиталь всѣ хранящіеся здісь историческіе памятники, граматы, письма, записи, словомъ весь монастырскій архивъ и такимъ образомъ еще въ молодости ознакомился съ исторією развитія ламанзма въ астраханскихъ степяхъ. Когда именно посвященъ былъ База гэлунгъ въ высшія степени гэцуля и гэлунга, намъ не извъстно въ точности. Оффиціально онъ получилъ свидётельство на званіе ианьчжи въ 1879-мъ году; въ 1886 году былъ утвержденъ гоцулемъ, а въ 1895-мъ голунгомъ и бакшею Дунду-хурула; но это, конечно, только оффиціально. Посётивъ калмыцкія степи въ 1880 году, мы сами видели тогда База гэлунга исполнявшимъ обязанности гэбкуя, т. е. второго лица по настоятель монастыря и прохожденіе такой должности, обыкновенно зам'єщаемой въ калмыцкихъ хурулахъ по выбору, ручалось, что уже въ ту пору База гэлунгъ не только имълъ всъ высшія посвященія, но и признавался лицемъ, выдающимся въмонастыръ какъ по своимъ познаніямъ ламайскихъ каноновъ, такъ и по нравственной чистотъ своей жизни. Частнымъ образомъ мы знаемъ, что База-голунгъ и дъйствительно быль всегда самымъ ревностнымъ и безупречнымъ ламантомъ. Посвятивъ свою жизнь на служение буддъ, онъ

останется памятенъ малодорботамъ особенно какъ строитель Дунду-хурула, каковое дъло было исполнено имъ вмъстъ съ нынъ уже умершимъ троюроднымъ братомъ его, Балдаръ-гэлунгомъ. Окончивъ эту постройку, База-гэлунгъ, для довершенія своихъ добродътелей, задумалъ поъздку въ Тибетъ, но о томъ какъ возникла у него мысль объ этой поъздкъ и совершилась самая поъздка, онъ разказываетъ уже самъ въ своемъ повъствованіи.

Первымъ и интереснъйшимъ вопросомъ являются при этомъ ть письменные и устные памятники старинныхъ сношеній калмыковъ съ Тибетомъ, которые, по собственному признанію Базагэлунга, послужили основными факторами, возбудившими въ немъ желаніе предпринять путешествіе въ Тибеть. Въ числ'є такихъ памятниковъ онъ называеть прежде всего далай ламскую грамату, выданную калмыкамъ еще въ періодъ посольства Галданъцэрэна въ 1756 г. Мы ознакомились съ этою граматою, хранящеюся нынь въ монастырской библіотекь Дунду-хурула: она представляеть собою свитокъ тибетскаго пергамента, шириною въ 14 вершковъ, а длиною въ 2 арш. и 1 вершокъ, на которомъ, отъ имени далай ламы, начертано собственно посланіе Дэму хутухты. Такъ какъ тибетская скоропись, которою начертана эта грамата, всегда была малоизвёстна калмыкамъ, то текстъ ея, для удобнъйшаго распространенія въ народь, тогда же быль переведенъ на калмыцкій языкъ, каковой переводъ и прилагается здёсь нами въ подстрочномъ примёчаніи **). По содержанію сво-

**) 6 : hazanna	فللطبياط بعرما ها كرا	उद्भागीता संग करी करी में की	الما المال المالمان المال المالمان	كدا كيس فهيا بتلكن ك	ويددمسر دطمير . بمدهر بسائة .	يتهها هاسين. ههامدر بحدرا	كتوييس نطمع فلابلام عدريوم.	म्ह प्रकार प्रकार कर	क्षांत्र महारा महत्त्र अस वि	بعلادتسم العلايطة وبلامم بعدشهون	لحمحل هكساب أحيهمكش علل
Ţ	A	ა ?	43	ĐĮ.	• ₹	ڊ ھ	2	色	3	त श्र	ر 4.
	3	\$\ \{\pi\}	#	H H H	\$	1	4	The state of the s	3. B	₹ ∡	الم
246	4	* 3	引力	3 3		i j	Đ.	1	生多	THE STATE OF	F

ему эта грамата имбеть значение лишь для выяснения истории

قهيم كومشهل كويكي ولانتهم بدعد بجلاجه في إلى علامه ولامهد بضيعها، بطعلالهم بعيستمل ويسا فيدر وموسيى روديم عيدمي عاريبيا فيدر الحقة يمر كم فيدر عيدي . ولمنهورس زعرا والديم ولوقاي في رحاسه ميراهدمم ريا . فيدي ويدا ويس فيسر سمر الاله الميرما فسيرم فيدوا . فعدار هديما عدادة لكلومدا ولها ملايهمدا يهوا عشهم بريستمسم خلطهم فهدم وسيلاشهم خعلاسم بطلنع علالهم براعد المحدر المار الملية والمداطور والمالدر المالادس والمولمور والمالدر الملية المحال المرابال المهرال المهرال ومؤلماس المعارسين فالمواطفهم والمشططة والإلم ، العلامة على لكور في المن معيدا لله المعمراء والملاسم سعوية بهوميم فيهريدين. دود ويشم فطفع بطوفه سهرات فها عنوراسع بمعبل ولدد بطد وحتومهم ولما عسا ميهاسدا المسددين الموال المامد المدهوس المدحواطول المهد المها وعدل ولدا فياس فيدا المالان في فلاما باللمائدة لمحبوبان والمراجعة والمراجعة المعامل المعلى المحارك المحارك المحارك والمدة مويشر مونق الممان المناهاتيا المدره المهار في في في في ملد عود المراسل فلاشن والمال مطاشطلسم المله والهدة عيس المحلمة بالمال مليان ديل والمو ديد المحلمية مهام الميسل المدرادور ، المسلمة بيهم عياية ميرهوم بود ميم يمدد هي يدد هاديد بهري مد يهويد بهرويد بهرويد

مراب واعدة ميشر مكرومون كم بوكل يهد وهادتيسن مجاههاي . يُطرق بنطف ملهولان كل لادمجال يومدم لق ويس فيسر بعسله بشهيد بدلي ديد عد لدي بعمام بيهيستهم بحيد فلاسن ويد ويس فيسم الموسلي والمنسير بعدل سي الموجل و موال فكيا . ويلق يتعمل فيدر ودعن وودي ويدمنها ومواد ويك لحفي . يهيئمنهم لاد طام لحك يد الإبلا ليس فهدم ورسل المدا ورسل المدارة المدارة المناوم الميارات. ويه مدر الحدى دهاريس اسن علميس بداريد ، ورياق الملمين اسلام هادار كل لادر بطحن بعيدال بعداد ولمدة. ويهم وهدم لدومشه دويدم عنهدة باعداد وعدر لاي في بطء اليم وسدر عشهر. كلا فالهم الهيء كلهم بحيل . فهوية بالمعرض فيهدة عطيهمي في . فيه لاعرا ليهن فيهدم بهوا لايد بغوطةها للكول متعدم فهيدم محصفين بنوهيمهما للمدلكم. يتكوم ريل عسا لك يبين بتد يسدم ريدام يدعيدتهم لك. كدو عما في وربا عد ود ربعه ربط وديد بدومتهم اسم . مع رب عما بطعلسم بطعدية بطيفود يهد بجلود بطلاع المسل الموروسية . عمد المجامل . عمد المعلاق بلاسطولمت المعر عمد . فهد للاحد فها . لاقر لايلا . عمد على ، بيديل ، يكيد ، مهل ويد بيوسل شراس نوشفص عريس عريس وسلاس ، بعلود بقعم عراس

:1

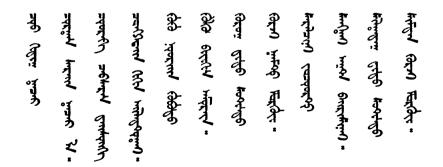
ويدين وكلق - يدعم بيومم كل مطسدم مطم . محمض كديد يدندس ويديمهميشم سين بسيش بهستمنسيس مطهما " عمتهو بهاجهن ولادلا بسدم بيطيطيسا بطنوسع وغهر . شطنهم بحلتن شدهل مؤشل يهيل بتيطينهم بلاين يهند فيستمع علاسفهم اعترام . مدسين المهد فهيفهم . استم فهدسم كنارعن والابل فهدسفدم الموم مهم كن والمهم وكهلى مدسم الملاطلالاطيتهن الهياكسم أسنن مجالالن الطويشنن لدود عسد عطعراسم لدود اللهمالاجي عمد الكهالاشناق يل هيار المدن طلاطم هين عديهه عديه ههاك يطلق بطلور بطلان نديس بدر هيلام عدا ك الله وعبى فير فين فيد فيلو محمد مهيس بنطين دي ورن يده بتريير يدرن المرن المراس المناهرة ملى يطم ولمح . نعيينني وودي نعيس لعبي وويلق سرشطم مونطس يدع ويشطويس. يمل عيسسم والمعلم الماليان والمراجع والإبل الميامين فلانس مكيسه في تحقيمين الالني دشه فهويل الميلاق والمنتوين ملهسم اصعدمه الهوش الموسة الحاشطا المهد على عدشدة الدلول المحددول مراهسم احدد الهاشدم الومدال والانتمال بطلالين عسا فهديسن لديد. ايم فيسم يلحمعة دلا وإسم لوسا للهجر يس علاسين ويدشفهم . بطخال المسوم معلوم المعرض على المد ديدى المياسة المعرف اله القاعاء المد مميلاسفير السام السيام الماء المتحل المعلى المتراع المتراع والمتراع المناه والمناه والمناه والمناهم المتحل ا

въ Малодорботскомъ улусъ главныхъ хуруловъ еще во времена Монко тэмура; трактуетъ объ обезпечени содержания этихъ хуруловъ путемъ причисления къ нимъ шабинаровъ, о пожаловании хуруламъ почетныхъ наименований; излагаетъ предписания относительно введения въ калмыцкихъ хурулахъ нъкоторыхъ религизныхъ обрядовъ, молитвенныхъ чтений и проч. и проч.; собственно же дъла внъшней обстановки сношений она не выяс-

وه مراجه المدهد المدها المراجعية الما 10 مراجه المراجعة الله المراجعة والمراجعة والمراجعة والمراجعة والمراجعة المراجعة ا المراق ولا والمنظمة والمناسب وندا هائي ويي معيدوم . ري وي مدحدونه سدم السم المعرب بدميرهي ويي ولها الموم والمراح المديق والحراق والمدار المرافطة المرادية والمرادة منع زينكادم إسدنن عفهشم بجلابهعوم بلاتهاكق بحلفهشطيول يطهفته يقدم جيهيكوه المتهادي منها بكها ومهل فهملق أسليه يهشد متلاقهمه كف أسليه والإعموق بتعديد مملايد وعبى كيا كها فهيدم يهد عن معيدكري ويتديدون . بدلاد هلكد عن ليس فهيدم بلاعهم لكديكم या भारता मान اسعى علاسلى ويى احتفهما . ويد بهد بطورى بملاقه ديم فلانن عمته 重 教育 好 بعدباه والمعرفين المعلى والإبه متهدده المعاهده まる म्स् 对死 子名 gt g تطويس سياطنا 王野 **\$** 9797 TA €,

няеть вовсе и узнать по ней, какимъ образомъ ходили калмыки встарину въ Тибетъ, База-гэлунгъ рышительно не могъ. Такою же краткостью указаній на совершеніе потздокъ въ Тибетъ отличаются и памятники калмыцкой народной литературы. Въ малодорботскомъ улусь еще до настоящей поры распывается пысня, по преданію, составленная Галданъ-цэрэномъ-Чжичжэтэнъ, по поводу предпринимавшагося именно въ 1756 году путешествія калмыковъ въ Тибетъ; но эта песня почти чужда действительности, фактовъ бытовой жизни, изложенія самыхъ обстоятельствъ повзаки. Какъ и большинство монголо-калмышкихъ песенныхъ произведеній, она прекрасна своею рифмою, изяществомъ и мърностью своего языка; но по содержанію ея даже нельзя и догадаться когда, откуда, къмъ и почему предпринимается поъздка въ Тибетъ. Единственныя, встръчающіяся въ ней указанія выясняють, что Тибеть отстоить оть містожительства наломииковъ на шесть мѣсяцевъ ѣзды, что отдыхъ путешественияковъ предполагается въ Куку-нуръ, а путь ихъ пролегаеть черезъ земли, отведенныя подъ пастьбища казенныхъ табуновъ ***); но кому же не извъстно, что все это совершенно одинаково могли относить къ себт какъ вст чжунгары такъ и монголы, обитаю-

^{***)} Вотъ текстъ этого небольшаго, но изящиващиго стихотворенія:

щіе на громадныхъ пространствахъ отъ Алтая до Хингана? Ясно посему, что и изъ сохранившихся памятниковъ устной литературы База-гэлунгъ не могъ вывести многаго относительно поъздки въ Тибетъ; они могли только удостовърить его, что подобныя поъздки бывали и навести его на мысль, что, «пожалуй, можно поъхать и въ настоящую пору». Большую подготовку едва ли и имътъ База гэлунгъ при своемъ отправленіи.

Особенное достоинство записокъ База галунга составляютъ простота и несомивниая искренность и правдивость ихъ разказа. Въ существъ дъла записки эти нельзя назвать богатыми своимъ содержаніемъ. Какъ человікъ не особенно развитой и мало знакомый съ интересами гражданской жизни и деятельности, База гэлунгъ проходилъ громадныя пространства какъ бы съ закрытыми глазами и не даеть о нихъ никакихъ сведеній, помимо простой номенклатуры урочищъ. Въ описаніи своего пути онъ дълаетъ замътки по большей части лишь о пунктахъ, поражавшихъ его своими особенностями, общій же характеръ пройденныхъ мъстностей, подчасъ версть на 500,600, онъ обходитъ полнымъ молчаніемъ, такъ какъ онѣ, не представляли собою, по его мнѣнію, ничего выдающагося и сказать о нихъ было нечего. Объ описаніи внёшняго вида городовъ, степени ихъ населенности, промышленности и торговаго значенія, равно какъ объ экономическомъ быть и соціальныхъ отношеніяхъ видынныхъ имъ кочевыхъ общинъ также нёть почти никакой рёчи. Какъ благочестиваго паломника, нашего путешественника интересуютъ лишь буддійскіе монастыри и кумирни, хотя и здёсь онъ является въ высшей степени краткимъ, въ большинствъ случаевъ не описывая, а лишь отибчая по названію то, что находиль онъ достопримъчательнаго въ посъщенныхъ имъ монастыряхъ. И за всемъ тьмъ записки База гэлунга представляють собою высокій интересъ, не только потому что описываютъ невъдомыя намъ страны Внутренняго Тибета, но и потому что живописують передъ нами истинный типъ не менте малоизвъстнаго для насъ калмыка. Какъ живой стоить теперь передъ нами этоть калмыкъ съ его безконечною върою въ будду и дамайскія святыни, съ его поразительнымъ благоговиніемъ передъ хутухтами и подчиненіемъ всякаго рода гэгэнамъ, доходящимъ до полнаго отреченія отъ всёхъ своихъ даже самыхъ завётныхъ желаній, съ его безграничнымъ суевъріемъ, которое побуждаеть его чуть ни на каждомъ шагу и притомъ съ одинаковымъ страхомъ гадать о своемъ счастьи и у тибетскаго хутухты и у китайскаго шамана, заставляеть его по одному слову комично пролезать въ разныя скважины, освящать свои гадательныя кости и проч. и проч. Одновременно съ симъ вы поражаетесь его хитростью, способностью применеться ко всякимъ обстоятельствамъ, мастерствомъ обходить всякаго рода препятствія и уміньем соблюдать свои выгоды. Трудно повърить, хотя и несомивно, что за весь проъздъ отъ Урги до Хласы База-гэлунгъ и его спутникъ уплатили лишь около 215 руб. руб. и это еще при томъ условіи, что у нихъ постоянно былъ одинъ, а то и два прислужника, которыхъ они везли на свой счеть: следовательно весь путь обощелся имъ рублей по 50 съ человека ****). Ихъ договоры съ подводчиками представляють собою такія же невідомыя у нась формы разсчетовъ, какъ невъдома была и почти вся та жизнь, о которой повъствуетъ База-гэлунгъ и которую едва ли описалъ бы намъ кто либо изъ европейцевъ. База-гэлунгъ вводить насъ въ совершенно чуждый намъ міръ, гдт люди цтлую жизнь проводять безъ собственнаго крова и куска хльба, переходя на поклонение отъ одной святыни къ другой; где эти пилигримы, следуя по монастырямъ, промъриваютъ не ногами, а поклонами собственнаго

^{****)} Отъ Урги до Гумбума за 5 верблюдовъ, считая по 6 ланъ за верблюда, всего 30 ланъ; отъ Гумбума до Дуланъ-байшина за 8 верблюдовъ, всего 10 ланъ 8 цив.; отъ Дуланъ байшина до Накчу за 5 верблюдовъ, по 12 ланъ за каждаго, а всего 60 ланъ; отъ Накчу до Хласы за 7 муловъ вьючныхъ и одного верховаго, всего 5 ланъ 8 циновъ. Такимъ образомъ за весь путь уплачено 106 ланъ 6 циновъ; а какъ самъ База гэлунгъ почитаетъ ланъ серебра за 2 русскихъ рублевика (см. стр. 243), то общая плата ихъ за профадъбыла 213 руб. 20 коп.

тела, целыя тысячи версть; где гэгэны читають и объясняють произведенія ламаизма и эти лекціи тянутся по 12 дней, почти не выходя изъ кумирни; гдв на ряду съ этимъ благоговвніемъ не только удивительно уживаются, но и положительно чествуются воровство, разбои и убійства: что бы получить имя «доблестнаго мужа», сдёлаться правителемъ народа, тамъ нужно именно отличиться своими злодъяніями. Впрочемъ, перечислять здъсь всъ особенности восточнаго характера и быта, излагаемыя възапискахъ База гэлунга, едва ли умъстно: читатель самъ ясно увидитъ ихъ темъ больше, что сознательное чтение этихъ записокъ не представляеть никакой трудности. Въ географическомъ отношеніи, не смотря на то что База гэлунгь называеть массу новыхъ мъстностей и урочищъ, путь его все же совершенно отчетливо можеть быть отыскань по имфющимся у нась дандкартамъ. Нъкоторое неудобство для чтенія представляеть только то, что База гэлунгъ велъ свой дневникъ, руководствуясь калмыцкимъ времясчисленіемъ. Мы употребляли всѣ усилія, къ отысканію калмыцкихъ календарей за соответствующее годы, чтобы пріурочить называемыя путешественникомъ числа мёсяцевъ къ русскому времясчисленію; къ сожальнію, намъ удалось найти только одинъ такой календарь, на 1893-й годъ, изъ котораго мы и сдёлали потребныя выписки, тогда какъ остальные три года, захватываемые путешествіемъ, остаются у насъ безъ опреділеній. Вотъ почему, при всемъ желаніи придать путешествію наибольшую ясность, мы можемъ служить нашимъ читателямъ только пріуроченіемъ мѣсяцевъ, указавъ, что калмыцкіе мѣсяцы почти совершенно соответствують: 1) месяць дракона — февралю, 2) змів — марту, 3) лошади — апрівлю, 4) овцы — маю, 5) обезьяны — іюню, 6) курицы — іюлю, 7) собаки — августу, 8) свиньи — сентябрю, 9) мыши — октябрю, 10) коровы ноябрю, 11) барса — декабрю и 12) зайца — январю. Разница здесь можеть быть лишь впередь или назадь, но не свыше какъ на десять дней.

Но основной интересъ настоящаго произведенія База

гэлунга, по нашему мивнію, все же представляется при разборъ его въ филологическомъ и литературномъ отношеніяхъ. Не говоря уже о томъ, что трудъ этотъ является для европейскихъ оріенталистовъ первымъ образцомъ описательныхъ калмыцкихъ произведеній, онъ неоспоримо важенъ еще и потому что представляеть собою прекрасный примфръ именно живого языка современной калмыцкой литературы. Основательное разсмотреніе этого произведенія должно удостов'єрить каждаго, что современный литературный языкъ волжскихъ калмыковъ досель еще остается такимъ же изящнымъ, богатымъ своимъ лексикономъ и своими формами, а потому и такимъ же строго опредъленнымъ какъ въ выраженіи понятій такъ и взаимоотношенія вхъ, какимъ видъл мы этотъ языкъ и въ прежнихъ произведеніяхъ чжунгаровъ, или первыхъ выходцевъ на берега Волги. Живучесть формъ этого языка по истинъ можетъ почитаться поразительною. Въ самомъ дёле, въ путешествін База гэлунга мы встречаемъ рѣшительно всѣ тѣ этимологическія агглутинаціи и синтаксическіе обороты, которые находимъ въ ойратскихъ уложеніяхъ 1640 года, законахъ Дондукъ-даши, Зинзилинскихъ постановленіяхъ, поэмѣ Убашѐ-хун-тайчжи, или въ исторіи калмыцкихъ хановъ Габанъ-шараба. Нъкоторое отличіе замычается лишь въ правописаніи, хотя все оно состоить, кажется, въ томъ, что въ настоящей письменности мы наблюдаемъ во 1-хъ менте сознательное отношеніе къ выраженію долгаго «ў» при посредствъ ₩ 🚓 и 🚓; а во 2-хъ какъ то сильне проглядываеть въ ней то выбрасываніе гласныхъ въ короткихъ среднихъслогахъ и та ассимиляція гласныхъ слова, которыя были всегда присущи калмыцкой разговорной ръчи. Впрочемъ подобныя особенности имъють, кажется, въ своей основъ главнымъ образомъ небрежение писца, такъ какъ одно и тоже слово постоянно является здёсь изображаемымъ то въ правильно грамматической, то въ измененно разговорной формё. (такжу 1—2; такы - 39—6; так 39—5; स्प्र-६ - न्नेस्त 90 — 4; न्नेस्त 116 — 1). Гораздо боль важнымъ представляется намъдругое, еще не обращавшее на себя досель

вниманія монголологовъ явленіе перехода гласныхъ изъ долгихъ въ короткія и обусловливающееся этимъ переходомъ такъ сказать количественное сокращение языка. Такія слова какъ 🚾 🎌 -क्रिक्र - भूक्र и многія другія остаются у нашего автора безъ показанія долготы ихъ гласной и это, по крайней мере въ отношенін нікоторых словь, систематически проводится черезь всю рукопись, такъ что въ подобнаго рода начертаніяхъ мы не можемъ уже видеть описки, а скорее должны признать, что авторъ и не подозрѣваетъ въ этихъ словахъ долгаго слога. Самъ по себь факть этого перехода является совершенно въ духъ языка. Извъстно, что въ древне-калмыцкой письменности, какъ и въ монгольской, мы постоянно встрачаемъ слова, долгая гласная которыхъ выражается даже твердымъ придыханіемъ: торым - (дост несомный архаизмы не чужды впрочемы и современной литературъ, даже у нашего автора мы встръчаемъ соединительный падежъ въ формѣ 3-4 23-6); впослѣдствіи это твердое придыханіе замінилось мягкимъ, стали писать: את - מילים стэдно « сфор • также точно какъ писали сфор • фор • въ дальнъйшемъ періодъ стало, повидимому, недостаточно яснымъ и это мягкое придыханіе, почему калмыки въ такого рода словахъ перестали обозначать его точно, полугласною (й), а замъ-ъст64 -; еще далье сократилось и это удлинненіе, долгая гласная какъ бы всецъло стала признаваться короткой и теперь пишуть: рыхъ формахъ, стала исчезать и самая эта короткая гласная почему появилось част и част и част и так и т. д. Конечно, всё эти формы были на глазахъ у каждаго изъмонголистовъ и только случайно модификаціи ихъ оставались безъ разбора. Мы лично были поражены этимъ явленіемъ перехода долгихъ гласныхъ въ короткія и засимъ полнаго выпаденія ихъ особливо въ Южной Монголін, гдб, въ силу подобныхъ видоизмененій, слова начали получать для себя даже другія агглутинаціи. Какъ наглядное доказательство этого въ литературъ мы можемъ указать на последнее южно-монгольское изданіе біографіи Чжанчжа хутухты, где въ томе I на стр. 153-й встречается, напримеръ, форма कर्म 🗸 4-3400 и Ясно, что здёсь, вслёдствіе исчезновенія конечной гласной «а» въ слов'в किन्न и, это слово получило для себя даже совершенно иное склонение чемъ то, по которому видоизм'внялось оно въ падежахъ при своей прежней, правильной формь. Воть почему, встрычая въ рукописи База-гэлунга, повидимому, ошибочное, но повсюду однообразное начертаніе нъкоторыхъ словъ безъ показанія долготы ихъ гласныхъ, мы не рёшились исправлять этого и всецёло сохраняемъ въ данномъ случай его правописаніе, предоставляя последующимъ изследователямъ понаблюдать, насколько действительно замечается въ калмыцкой ръчи переходъ долгихъ гласныхъ въ короткія, а равно выпаденіе посл'єднихъ и какое значеніе им'єстъ это въ дёлё калмыцкой этимологіи.

Въ заключение почитаемъ долгомъ сказать, что, судя по провзведенію База-гэлунга, въ ръчь астраханскихъ калмыковъ въ настоящую пору привзошло уже не мало русскихъ словъ и это не только для выраженія чуждыхъ, привнесенныхъ въ калмыцкую жизнь, новыхъ, европейскихъ понятій (магазинка, берданка, пистуль, глазеть, сафьянь, чась, аршинь, пудь, машина, почита, прогоны, баржа, перевозъ пристань, истанца, гостинница, фатера, контора, доска, фонарь, банкъ, лавка, арестантъ, и проч. и проч.); но и для выраженія такихъ именъ и понятій, въ которыхъ употребленныя русскія слова, повидимому, всецёло могли бы быть обозначены соответствующими калмыцкими. Такимъ образомъ База-гэлунгъ совершенно одинаково употребляетъ, наприм'ть, калиыцкія: «хото», «балгасунт» (2—11) и русское городъ (2-12); калмыцкое: «гал-кэрэмъ» (2-10) и русское «пароходъ» (118—6); калмыцкое: «худулдачи» (21—4) и русское — «купца» (= купецъ). Все это необходимо считать въ

высшей степени утѣшительнымъ: отказываясь отъ своего и безсознательно замѣняя его русскимъ, База гэлу̀нгъ непреложно свидѣтельствуетъ тѣмъ объ усиленномъ проникновеніи въ калмыцкую жизнь русскихъ вліяній.

А. Поздивовъ.

ق ، بعره عيدمي . وعدردعم المريس المري المريد عمل معلي مي مهرى ويديم المروعيس. ويس مسهدم موهمها، نطدم بسهدم عدم هدهم ربيس، موي ربعهد هدمم ولالفاعل كنه بسلام كل والإماعل . السهامة ميشر السلاميشطس فدلاء كوراعل بالاعال عبر يسلم ميس موس ومرومس رين كمراكم عراب شعديسس محم يهد بطاعاد بريد الله الممتم وطيع وطهي على وعدويد . الله على وهامتهم ، بعالمد ول . ويم المعاهد المسطورا سيدهل المدم لاوم لله والمدينة المعالم الموادية المعالم المدمر المدم المعالم المدم نفهفش . كفكل بطعطس وعم ربهما . كديدول معمة سدم شعطشم فهجم . يفراهم تعميدا : تهره ديدر الهد ويراسع دهيد هدوجرار سين العنطوه فاعل . فعم بالإله على بعصص. بطاع على الهمم ولاياشين فهين فهلى لاعن الملهم عمر عمد بمورد المنسي دهيد ويدول ، خدى وجودي بطاحود بمعمة وددل فادم . 1 عطة المعالف مهرم بالمرا علام علام الموالدراء المعالمين والمحامة بالعالمن

مند الله الله والمنتم المام المنافع الله المنظمة والمنافع الله المرافع المنافع المنافع الله المرافع المنافع ال الموا - بيندورا المحتويدي المدم المشهم الا شدام وعم المحاص ، المحاد المحتويدية المحتويديال المشهر ويشهم الديديه المدامية . مهم مى رمهشم مندي بالكتين. يين بلاد ولاستمق كفيم فياكتس مهم، بطول مى، مولادنن بتطفيهن بالسفن يمهما اللاسة وسيرا فهامل و المبار المبارية المبار المعاقي اللاسة المعامل المعارف المبارة والمرارة المعارفة المبارد المباردة ال وللهاشام يلالها و في استهلمام والسهدي بلعيد بعيد بيم وللوالي المعوي . وزد وي المناع والمعامل بلعي المنا بطرع بعرفه بدر يتطوح ومع بيدمق ويدعلق ويدميد بولديدوري. بند يبترمل ويدعلها عييك ريديدو كموير ربس ١ يرمدرول. وطديتريل . يش منطين عيوس الهيهم . عيول وطديتهن يشفعد بهم محملس ويهلايس يسلايهل . عف محجه مي بعمل . لايلامه ديدوي هي شيفة هي . نطدم الخمطة العاطان عليه العلاج، المتاحدان ربيم عدويهم، أسلايسهم، عزيل وال هام المواج المورد المحار المحدم معطم عبد المدر المواج المدر المحار المدرد على محمولاس المعام المحارف المدروس المعارفة عي المرا و كل ، بدمه دم وسالمة كملك الملاطية المندم دول ، عمل المنط المدمنين بعدمه المدمين المدميك المدملة المنطبط الملاميس المصمة للهائد المهرات المسلم الملامين المحلم المي واستطعيشهم مجاهر وهام المحلم الملايشة بسلواب المسالاطنيمس ولاجها فهويمهم لالمهاد عطق المستقام الونها ويشمس كلا وللألفط فهاحم والجاء المسالون

ويل الله المحتم ريد . وقل محد ميستر ١١ مياس ، محلوي معرب له المعشد المحتم معلم ، المعالم ، المعالم ، المعالم ، 5 到上 百九 7 五年 50 图型· 4 开 百九 6 五年 4 的 河流的 近世 20 五年 1 2 2 1 13 ٥ اعتراق العادل - المحكون معليهم فهداء . و المتهدم في المتهدم في المتهدم في المتهدم والما المحام المرابال فلانشام ولعلشم بهن بشفطهط بمضتهم. بند كفيسوب مجهد شعيده يتعلى بعندر كفير ههش ربص بسبل فيدند بعتهد بهوف والكور ولايل يستمر وبالشهطنها والك المستعمر 8 عهيس كيليس شهائل مهلاية شر وللدي كالمعمدة الا مهلائس المدين هيئي انص السيم مهيئل وموسل والدن . بعرد لامها والمعال وعليهم وعليهم او بعلوم الد العلياسي . بعرد لاعهدا المراج ال مومل ريس عبت بسطيه بنديها . ولاد بطعهم بنع ريلديني كهلا ، بنسم كل ١٦ كل بعديد ، ولا بعديمي . ولامدال قهما المسلم ∞ عمهام محلام فهشهم في بلادود والأدم . شعنهو بدند والمحيد في كلمنس ردنم . استهطنهل شعم والمحيد بيليساء على علام هام عهد عهد عهد عهد المستمد عهد المسل المسل المسلمة المستمرة المستمرة عهد المسلمانية المهدام المعداد المسلمة وللملكون الملين الملاهم فه والمحاليم المراس الملاس الملامل المهمل و المراقع و المراقع و المراقع والمراسل المولم والمواد الميلون بطويم فهاهم . يهم وللديته كفيهدس أخدهم والأدم لق منظيمهم شيطيه ، يهد ومديتهن شعم وهشهفنها

على والمحتمدة وا المولي من المحلم الا المسلمور م معياس معيام راكنة فياسهم الله يعتدو والد ، يند شهام لي للمفنس ريند ، يند معيم الله عامل الله عشوف . عبوا وبيداد بهلق برميز وي المراق بول المراق و في في المراق المراق المراق المراق المراقية المراق المراقية المراق المراقية المراقة المرا الله ال على والمعلام معيد المعلم الموليل الله و على الهمينام المعيد الناء بند معيد الهمينام الله المدين الهدالة وه ملايل شديم دوها . ملد المناشد الا عبهم معهدالال الكدية وهوللذن والشهدي كوالدلاء الا ملكون بلاعه يولان مه شعنحوں والكم . بدند وياشهطم ويديتهم مظم ريكدت شعم علايور عسمولي بطهطن شيعلاله . ريكدور رعض بعلاء عاليكدند على للمير بستن. بطاعل عبلان فيستم غملاني، ويلدم بلانهي على لاو عسري بعنطول ي لا كو يوليد يوليم عهدون عهدريل بعما ريكدته بمعيك بعدمها . يه كه بطعشطها ريكدته بعهمسريم بهلامهم بع مدنة ريكدته بطه بديدس بمعتقلود . المعلم المعتولا والمحارب اللادة المحام علام الحدد المحاسر المعلى المحاسر المحا وللمه عوري وللد يطاهم عهم فليك المطاقي المصادر طعيم ويص عولا ويطاهن سياء المهونين عشهن سرنيل والعلاي

مصلي ويل فيدلت مطم كم . مديد مدد دومير دويد . معينون راليد مهيدن ويلمل ويلمهم المناس بلساء والا بطعمم و عمهم بندم شدنظدم عستهاى بالادوم والادم. وعلمال عالامهمنديد و لالمفس شعيل مل وبدالاس ملاله كالملائل مند هاي . والمر روادة م ومر المراهايي شدم رفينير . والد وند رفيس دفين موسير مرسيس طعندون والاد ولايد المرطشية لالهنيام طهم فهماد وطالا في يلاد ملايشي وطهلا ويلاد وللد وللد والمتاوير أيفنول والد والأ و مخابط الموليدين المصير الهجي والمنظيم الهم الهووري و منسونين المهلم الوائعي ويهيهي دالهنيم . اينس الوليدي ومنسول الكلي المود ميد الامدر يدوم المعتر اعتدا العدد المالات العراقين أسهرافها كلوعما ركلت اعتدا العدر والعاراء الكلامة وهوي وي الملك والكدد وزد والمحاطر الدلميه والمحاطرية والمراسل والملاء والمحاطر والمراسل والملاء والمراسل والمراسل والملاء والمراسل المراسلة والمراسلة والمراسل محلى . مقد يعيسول مهلاههم شمطيسهم كل بعيم بعربهمي ميني مل عظم يدمون. معلان بسنسم طعيم. والدم فكاسلول إلى عاميرسا (كى الحاط فالبير) . فلمونداق المهرس فالرسال . يلاد بطيره فلاطل فرين . فليسن الميلفقيل العلقة ه ره . الله المستهم المليل رق الموسي المهيس الملاء المراحي المرا الموسلام المطفاطي المهجيء الكلاء المد المراحي الإد مكد يهوم بخد بهمكون كهيم كهلا ، يخد بهمكون يعنطل ، كها كهم 10 يطلهم ينع ينطيفن لمعريك كالمهتملة

عصياطه . ميريط مطيس م عيهي وللوليدم شدوى والد ، ويتبرم للهوى ويدر وللهو ويدر والمالا ، ويهرمن لنو شهشها 11 المرا المحلومية المراد موليا المد معليون المراد الم المعارم موالي ويلهول . وملاد والمدتدي الموالي والكدند والهوشدم الك م المعامل ، 15 ومهملاتيس ، 15 بطاعل ، ملام م عهارس عدرها عولا ، نظر المصنفار المدوى على مهدوعي أشكار عوالم إله العرب ويدوي فيعلى وجهدو المسائل المهابط بلادود. باند و كلمفنس شهي . 35 كل بطلعم و عهههم وكليلي بلمفيد كهتهم. ويدول كال و عه رق دولا . كهندم بعلام وهيمام مكسوم والكنتري لهام ريا شكور والد، يند وهيمام مكستم والكند، يسرائس ويور، عن مهاكس اعلم مهمينهي ويلاين لمهمي ويدشه كلالم بعيهد ويدنتهم ويدنيه يح لمهتهم وعولا وهرموم يوبد والاربلا عول ويلايد الله والإله والكو المستهد المسلوس والمبلط بالد وملاستومها المطالعين يطاروها المنين بمطالعة المطالعين المناطقين المنا للمراكل مرفوي وكلاسون بهذ لواسون ويكويد 1 كلمنس كل و مر يكريس كل يوند وجمانيون ويلمنسان والمهوى والم و بلالميساء وهي ي 1 كلمنس و بلالميساء بالكلماني على كلمنس و بلالميساء ويديندة ي كلمنس و بلالميساء يهويليس ك محد مهده شديم دويد بعروهي ك من الله بعدود والدد محدودهي بعدوليها وهدويد الله الممنس المعيد الله الممنس المعيد الله المعتدد ا كظمنن

.

بحداده كالدياكس يضرفهم كمساء ربكدة ندرد كمسراسي كوالدبل بالمود والكم . معدد كمسرائل كديوب كحرر ربكدة ربهمرراسم الله هوشه ، اعيلامن عمل الملاجل . أشدن بعدا اللاجهن عن سيهم فيعل فالأم ، معد السنم 10 عهرا. كلابك وكذاب لحصر شيولام بسهالاف كاعون والأد، يند لحصر شيولان، يشر بخرطشهال في المتمر عيلاق و المعلى الما الماري و الماري والمورد والماري والمعرب ويدوب ليس ولادن ك كفونس. ويوبيس به المهديد المهديد الموتيس دويد اله كهد رويد ينشف المرايد ويدويد هريك المراجع المراجع المعتبل المحال المعتبل المتعلم المتد محرية مع المتعلم المراجع المراجع المحاسبة المالمواجعة معيدمور وعد العلم المرمى المرمى المرامى المرامى والداء والموم الدار مع المعاملة والمهام والموادين المواد والمواد والمو م فكديك وعوري وكلوههم بطليدم بتطيده شكم كويك عييك م بتطنعك شش بسكر ١ كو يوسش 10 عبه مي ويتاهيدم حكد المعلق المساء راحل وعديتك فهراء فهر أخزه فكشهاسم يطاهر ريله فرمير فيكنفهر بطاهن والدم ، أخزه العمالة وهم على طعيس بكول بكريس ويديس. ويل في عبى عزير ريس بكتود. ولالد وجوند بيديل شكون ولار. يطلسم مهمست المواويل الله بلاسي الميلامي المعوي والكر . الله الله كييس على بحيل . المهيسل ولمدنزل اللامهاس بلابل الهنالمس كفمنس و يظهيسا . والاعهم كل ي كلا كفلمنس و يظهيسا . يظهره ويدينهل ي كفمنس و يظهيسا . ولايتهل ي كفمنس

عصيفه مرائع تهروس و معهد والمدولية المدور والدد والمدور وللدين وردر المدال علمال المورد المدورة المدورة الله والله والله المستها والمالم بدند ومكستومها المطالعيم والمراوس المناهم المناهم والد الوجد وملد المناسل وهمست ويدين ديهي ويدشين ففوار بنييدلا ويدنس ميدسم رينم ويم ديهسم ومرك رهيمهم بويد وكزيل عرب فيدفيد للوالم رحافي . وكالمعول المهم المعامل المعامل الم المعامل الم الله المحتود ا المعارم موالي ويدول . وعد ويلادتري بدواي ريلادة كالموشدم لك م بحنط . 1 مهلائس . 15 بطلع ، ملام م عهري على على الموسول المدي على المهروع المراح الم بعلود ، بند و كلمفس شعب . وي كل بطلمم و عمههم وعليك بطمشه دهيم . ويدوى كل و عمه رفي دويد . كيسم بطلام بههميم مكيتم ريلايةريي لمهلم ريا شكهم والأد يند رههميم مكيتم ريلاية بيراش واين عن يمهلنه يعلمه و بلالميساء وهي ي 1 كلمنس ه بلالميسان. طالملهم المركم المنسان و بلالميسان. ويلمنس و بلالميسان، المهالهم المركمين و بلالميسان. المهالهم المركمين و بلالميسان. المهالهم المركمين و بلالميسان. ك ميد محكولها شدي دول بدولها ك ك له يدود والد. محيوها بلاولها وحرمه الاولامين المدود الا Tarres of the same and and May " Winds of Obells

_ 7 _

م يطييها م يطرن . للا المياس والكرياس والهائيون ، فالمنتمم فطوية في الممتس أسعين في بالميسال مي يطربهم فهوم . بحداده كالمباكس يضرفهم كمساء ربلادة ندرد كمسراس كوالمبك بالمود والكم . محدد كمسراق كيوب كحرر ربلادة ربهمراسم ولايلق ولايك دحمص بسيويس بسيكل ولموين والاد يدد تحصم بسيويس بسيهلى يينس نذرفشهل والمتم عيلق ويدوي ليهم ويدنن ور كفيس. ويويدس بهجردي يسلم كالهيس دوي يع كور دويل يستمل ورويد ويسفى ورويد كلالماسم دلاطق لديما واسي ومدينكون وهم ندرد فلابلاسم يطاهم ريدهي طمهم فيلاينهم بطاهن والدم ، ندرد وعوالا الله هود والمراه والم والمراه وهم بم طميس ينول بتريس وريس . وري في بم مري ريس بديد ، ولا مهمندن سيدل شرون ولا ، ولاسم ملاحلات الله الملاحل المولية المحل الملاحل المحال الملاحل المحالية المحالية المحالية المحالية المحالمة المحالية المحالية المحالة المحالية معيهمل و معد معرفسيل المرمى ميرس ميول والدر و معم لدر ء معنول و جالهم فيوليس وبالاسال مولا و لا لاق وه والله والله والمواصل بوليدم بالعداد شكم دولا و عبيلال مد بتعامل بسنس المر 1 ك ميسنم 10 عبه وال والإعمام بلاسيسا . والمصر كل ي كلمفنس و بليسيا . بطهري ولاسترف ي للمفنس و بليسيسا . ولاسترفي ي كلون

علام كالام و مد المحاجل المرد بطلعى يطلع المعلاماتة للمويم رائد ومعد المعلي عومس عشهى وين العلام المهماس علم . وكلوراسم بعسلام ويسلاسة مطوم كو وللرياشين ولعلام اللامعيدم . عجم الممتدم يطحونها بعمل ولايهشوا والكور . محد شعلام كعهم كنود وعم كو ولايهشكية وعم شكية مل كطميم ولادعل ولايهشكية ربويم . والد شكية ولادعل ولايهشوا . المورد المعلى المورد المعلى المورد المعلى المورد المورد المورد المعلى ال وللمنافي الملاحظة المعمل وعمل المهورد ردى ويلامل المعمل ويدمل والله مطادنا ريدمي أسيلام ويدوي والدم النبهل مجاديديم والكم . بيكل عن عزيم أسطيه لك وله بطعم سائيعه . ولايل بطه مويل بلممين ويديمل . زيل سهالاشناق رطاية بطرها يطرهد والدم . بدند مستهل ومتلاحس رودم شهدس بعيلام عبلام ودعل. يطرف شعلامكس دعض . بعيدس شعم المصرروم ربيس كطميم المولاس المودى . شعوم وطهول المنظمورات والكاد المناشيس ، وملكنتين كفي ويستنهم عبهشين وعياريس ويدوين كلمويم ويدشهم يبى كطلهم بيهاكشهن ويدتهم راعن علهانة المسلهوي، خزيل ويتاهم يولوي بولوي ولام السلهكانة المنس الملك المطلاس مهوي المحصل ويديتهم ربود و بدند عسمول المطلع والملك ومهلم والمحدد ومع الملاحسين المطل المرد السعر المعار

Digitized by Google

م مهمسس مستمر من همتمن ، همتمسر بوردر من بيشيدر بمناويها، ومناها بردر بين مردر بين ويتبيد بمناوية بأطهرون المناها المردي الدر من والمردية المناها المردية المناها المردية المناها المردية المناها المردية المناها المن

- 9 **-**

رياد المراجي ولايه المراس المراس المراجم أن المراجم ، المناهم الله أن يسلم المراجم المراجمي . لايل عسرايه بلادود. مزيد والد شدرس بلادود به هل ، يشكر يولادراسم المعلهم المعرفلسم شيوب وشهر المين المين المرد المتهدم للمعاطبية الله الملطية والما الملال الملسود والماليال الملس الملسول الملسول الملس المل والمل الملسود والمالية الملاودة فيدر ورنس روهد ملامر لق رحم ولابهشور والدر . يدي ريتعيلام رفع بسلام و بسلام سرنسلاء عيلام والعمر ويهم المحلمية المحلم وي بلام أسعلها . وهذ فهويلهم عهداله . وهلا في عهدول ينعول فرويد النعول فعطاله المعالية عبيس المسطهوب بير عطيطسدم الطههاشم فهيم راعل . ي البهطمين وللطمم وطعهاف منالاسم المعشقهالاف والمتهم لك العمل . عبوسة وطريس يدهر بولاي بطريص ولايه المناسم لل . يدي ول يا . السرريا يضعن م بعيد رضة سرشدس المنطبول . ويهر ميل عسريها وهلاءمد اليهمدس المسليها كعهد داله دالمده المراشدوس والهر بعرد شوقي ومع . هندهم دسيفمي المفهدشم يا هيلاعس كلمعين عبليل شديلهم . هيلاعس يومعري ويدنيس بكليفينس معممله بعين بكدع عدمتهم ، محمودي بعلع فلينطن فيرسيل لله . برد عمر . ، عيد الميار براسي . بيون بيرفود والدر . فيلمم علم بطم فيدون ويتبلق يطرفه عربه الملاحكون المعايدة عن يسطيه . ومتلاحد السلام راس بلاد عوبي ولمدنيل وطهر وطهر . بلاد لادويد ودولا المهر وطائع. مكلاهما كه وعدم بلموي ، ملايل والده وهم و يعلن رايكهايك منه . وكدريه ي كمرن لكمنس بهدري معدم وهمة

شم عياس موبل مهرس بطملت هيم ويدنس. 8 شكفتهم نمهفري ريند به معربل ويكد وعديك بطمشيك بمعملاس بطمهدس وشم ويلك المستميل فالمنتها المهيم المبيول فهيم المن المعارض المنافعة والمعارض والمناح والمناح والمناح والمناح المناح المناح المناح والمناح والمناح المناح اللك الملكانية المص المطبطير و مطد اللك الميويير مطبها العمر اللك الهياف لطمير المس عنهانة الهوم والهراء والمرابط الملاعل عستمهم هيم بلاديموم ريس ، بطد هيدم ولادن بهيد بطمطرسم هيدم هدم ، محصله مي بطديطمي بطديد بلاديمور ، معيده المسر المحكراء اله يتالعد اللادر الها والمسام المدار اللادر الله المتلوم المتلال المسلم لايل عدد المتاطيفان قهدم الله من مد ويهدون والموافقة والمعلقة والموافقة والموافقة والموافقة الموافقة الم وبلاص سراسلول. هيلاعدم ردردنم لطلطيدم يصه دين نطيدم هلايهام ويتهم . ومنس نفرهاردم عبدم ويهم . الجنن عشم سالمقدل . مين عيول عطايه مرين استنس ديهيفدن محسل كل . عجملاد كدم استنبي يديعيدد . معربة نعزد يهي بيعزيل كينس علايط بكين بسدشم علايم وبدنس. ملايك لحديم شيوهها، فحلص جلفروندم وسع بديدكشتهم كل، بند شهلا شعطيهما محلاسا . هيد عطاقدر يميا . بدلفويدم عنوسا . بلاين بسلام كل وعرفس . نعيدم ولايلام ويولتهم . لعصم شيودم بيلاطراسن مع ريتهني و ولابلام بلامين ٥٠٠ و بطاطل بلاد وي يجاريتهم لي ويم سرايا ولام عهم المسلهمين، دهاني بطريها . ما على في بتعلق بسلايها على بودي ربل سريستما . وكربل يستطيلن و فهلشوطدر وسع . و يتبنس بطلفتالها

المسارع الله المسارع الله المسارة المسارة المسارة المسارة المسارعة بند المستفهار المدم البلايل المهاديمية المهاديمة الماديمية الماديمة الماديم كمعاطبهم . عبيم بمطنع وعلويه . وطائن كعارالكيول ويقم فهاطنتيني وفي . وق كفهما وردن ، عبي يعدرم ، ويعن وهدي ني ويالم المراود والم الاستاهام المرام ا كالمناهام بحرهم موردم ويدينهامون بدند بحدههاركن ومنها . وردي عديملان عدين وبد والمر ردوينور . والادم كو فالاندور المحارك المدريم المارك المدري المدري المدري المحارك المحارك المحارك المدري المدري المدري المدريا المدريا المدريا المدريات المدريا بلال بيس نفه المدائيك المدائيك الماميد الهداعا الكلت اعداد الهناعس الادر الهام الدر اله ولادم للفطر بتجديها . بدهيد مند رضعا بستها هيشيس كوركها هييسا المريما هامل يسما هاهم ، مديد هيهما الرام اله . ٥٠ كيليم مطيوم ديدي . نازد بدلشين شعيم بحيوبهم مسارم بطلهد عيسم بمركس سهلاشتهم كه ، عيلاق ولمالا على نيد المرابيل المديد الميدي الميديد المهدول المي الميالية ، الماليليل في كياف عدريك المحريك المستهوى ، دند المروه بهما كيلمميس معلام بسع هامتمين وللمم عفطف مفطف دهشم يوهيلام يوهيلام يهام بالمام وإم بكامي ومنكنتهم لق والمام بعردي المساعمون ، بيرف بدوري ، ما المسلهم بند م رعم لق ، بدار لاويد رعدم المريد في المريد

قالات ملد بعوال والأندن لاربال للهاي العيدال عوال ، عهل الماليليل للهي المليهون . ورف عزال واليشلس المحلال رجالها سالسة كلمير ، مسكل كالمنظمين مقد سيف فهين رسم المهنة بدمهمور ، مزيل قالد مجمنس عدويوندما فيور ، الكلاية هو المجال المحافظة المحافظة المحافظة المحاد علالم المحال المحاط المستعرف المحافظة المحاسر المتحادة موجر هيئي. يهد موهد عرب دهليسم الله هيئي ربعن ومنطيد مند بعروكم هيناهس ولادلق مهادوس الإسلاود وستبيع فهده بعراس محاط . بدير فهدل مهدة مهدهما علماهدلاله . مرائل فا وحدي الهديد بطرف مسرال بعروميس فكعل . كبدم بدد بجويك ويلاعدي . بيهيم بفرمدش إسركان ريكديه شفس كيدفيهم بنوفى بدرد فهيم وعم ويتكعدم ولادلق وستهسول بعرائه الله المعتبل المعلى المعلى المعلى المعتبر المقابل المعتمود والأسراء المرد عوافد المنه المهتماء المعرد المهتم المعاملات المهيم اظهرشهال والمحلول بيدر عشر فهلر المص يلايك الملطولات للممير وطلا الملاسطيلير والدين لهنوا المهام والمناطيرة للفارا الماريكية المريكية المراك المساء محيط فكاحل بسعام عاقلول فكالمراك فكمراك المراك المراك المراك فالراء يطعلها وهم هديهر ويناهم وورم هامل كود هيشدول يمكن سيالاشها والدر يش بود بعوال بالتلفن يوال مق مهر به من مطور ، بحرم ، هوس ، هند بقن اين اين اين مسل هر ، ستن حوس معتشس الله المعارف علايك مليقي . مند عومكن بين بنويهن مولاية طعن والكنن . مكد شين طيفها وكنيف وكنيف عطما عيال وعر بعريس شعب ويدلكند دلمميم . كدريك شيطمنم عندملي بهذد ييشم شكشيعي وهيكاهد بعربي ، مظد مجيع بعلابهي بعربزيد ييشمرها برد كسم القدرم . م يطبيسم وي القدرم بهدي ربل ويدوي . ميزيل ويسترس طيطيه المتنظي الدريل امتدين ويدني . والمستوى المسلوم والموري والمدد والمراجع المسلم المسلم فالمطاعة ردوالد م وي والمستوى ول مارودي واستولاد والد م والم لكملك . دوسم شيوهدم بكول و كال . ولين د كال للملك ليدرع ويسل ولم لاحتري ريسم بولوليم . بكول المواجل المالي الماليك المستبر فالطاعة السال فالتهدي المواجل المواجل المواجل المعارفين على والمالية فالمالية والمالية المالية يس مشم يوريم. مهرم يوريم 190 سيس شعدمس بليس شهميس ويدنس. ولادريد مهر شدشهم. ينس شن المراجع مولاية وادر ربند ومدد مفعدي ودملاسم عهده المدروم ويددتهن فهمك ويعد فهدم نسوم بموميل المنظم الميرام وروا ريسيا وليدر الملام المهين المروي راستدين بعدر بعدر وورد و والمرب محاسب منزد والعلقاس المراح . مراح المراج المراج المراجع الم الموالي عوالي حلى الممكود . مند محموم وباللوع بكيار والكنان لحديم أسيوهدم أبكول الموال ويكند مجمولا وعم إستنها عاجان المواجعة المراه الله المواجعة المراجعة المواجعة المراجعة المراجعة المواجعة المراجعة المراجعة المواجعة المواجعة المراجعة المراجعة

٥٠ ٥٠٠٠٠٠٠ ٥٠ ميلين سير هيل شيوس. الكليل الميدالة علوم المرميد الاد ميلين و كسي المداعة ميدها والد ، والله المواقعة والله المحلف المحلف المحلف المحلف المستاء المستاء المستاح المستا بعين ميدوس . ومه رعه ما بعداعه لاسل بدد عن بطهارون بدر عين معديد مرد معدي لالمفول بدر علم عبهم وللمم رسلاسم بدحد لاعدراسم بدول بدول بدول بدارية ويهم ولافهر فلافعون وهاجس بطلفتهم لأف فلارص هيئي ريل هونص هيدهين ويمل برد عيلي عرائه هما . ها هراند ها ريل بعدم هم هريه سندم هامل مبتاب الكلام وكهن فهوى . والد مربل ميمول وعنهريشل مين ميرك معيدمون . سرب وليدن بعرد مبتل وه وله المدلق وعدمور العدائطة ويوليه ويدويل، يند على المراح الله يدلن المولايسة العدائطة الولاء الله الله محلا المركاح وكليميس ومديدي والمحار مدوس محلا الدلد الحويل وهوى والمراج ولالمراج شدا رحاني المالي فهديلول مينوي بيلي بفرطيههم والكنن. بطحم ويلق ميلوس ريو بحرائعة بلايود ميد رويدر ولدد لايلوموي سيائينها لللام والمثلون والمحرر والمراح الممالي والبار الموالي المحالية والمالية والمراجعة والمراجعة والمدارم والمراجعة والمدائرة والمراجعة والمدائرة والمراجعة والمدائرة والمراجعة والمدائرة والمراجعة والمر

واللاء بنواد المهاري والمدارج المعدر والمستراح والمستراح والمستراء المعدد المعد كلارك ويلم وهام بطمكنة كالبيش كالدم. مع سيم طهم معليم المستهداء والم ييكو دفيظم معنس عندية وهوره . بلما في بيلكون بيمولم فهم م بمنعوس والدر . مربل ي بطوع ملاد بعول بعوبل يسلق عسرال بهوائيدي . والكم وهم مكد بطابي بجموين والأم . مكم بجنالكم وهوية ريلادة شعلامي مكد بجوملام وعدلا شيلام شعنطون والأد . بعطفها بمدينه وعدال مهلوون. ينسول مطعيص ينس مطعبه لاشتهم نجوع يدى. وبلدم وستمهم والدر العلعا شيكم ملايمتهن. 3 ملى بيهيم شيها هيلال ملهيات ، و يسائه ييكم يكرم ، عيديم هدملا كهشها والدم ، ييكل كهاك المراجع الكديمي المقاطوي . الملاحد المدين عمهلمين . وسمعر الاربط المعدودي فهمك د المويد المويض المويض المويد المسام المحلي عليان فهوي . ندر لاويد الميار درما وحلير . بسك عسريه الميموريل المسليه ولاسم المراشدون ، والاش المعل وبدر بسك بدوهوددد مي وعلى و وعلى معلى معلى وهور والعرب وعدريه عبهر ميل ولاوعد و عمر وسالة. فللمم عهم بمعلم للا عمر . عوريس فيم عيه دمولان والدم ربع . موريل يكشهر الا يجلمم بعدم بعوريل شراسم لاجها المناهم والما يتعليه الموقطى مويمية ولاد والكناء عا الله والكما ياله لا لمولى والد، ي الله والمار باعامتهما، وكلالها بلند وكلوبه بخلص وينميدن شعب رئد ، ١٥ كل ، عطائط بسلانس ريلدند بفص كنولا ، كدم كل باحاطتهام ،

معيدم خنيل مخاشهم وبدد بطيهم دللديد يطملابل ويدنيشهدلهم . بعشم ويديد معدد شعيله ويستمهم ومهد وبرراسم بتعيففس علاما هاهما . بند وعلوجه سارمها وطوح فديد بطمعها رمهتهم . وطوح في عهامتهم ولاد فعله كويد كويد كويد يعيها المعاطية ، ٥٠ كل المواطنية ، ١٠ كل المعاطية الما المعاطبة الما المعاطبة الما المعاطبة الما المعاطبة المويلي يكري اله المحال عبلا خلفلنظيم بسدم فهلمصر ويل ندد بطهل عبلا بيدي عدد وهاجل بولة عدالك المدري خليلا دفهن وال والا الإنجاد الميشم وطلالسم بشكر معهدشون كل بتعندون . يند م بطلعن فمصما وبرالسم بدعشهن دفهتهم ريند . مي في . بلغدم عيشم بعهولي عليهم ريل بعهدم بعرف مدري و مدينو موم مور المرا المرا المرا المرا المرا المرا المرا المرا المراس الم بطيعان ويمويل . بلاد يسم فاعلم يطل في يسم المارعي وول بطنه . محال بند الملم فدر معشص طنفلس علي ورا هدار وطد رفاسته عاطيهم بن يور يور بيور بيور رامل والرفيد بن يسي عديه والمعتون ومسل ويسيد يديسون يهد يول شعيها شهشم ريلانة يدراشر كمرزد بلاغمه ندد هدم وهم وسنس ريويد. ندد خنطني سيف يوس بغيلاهين يوم محافيها . و كان بكري شيفم كان يختصبهم . لا كان يكل عنوات مان يتحتميهم . ه كان ويهم مندم عشركان بختصتهم . له ، خلاص المحالف المناطنهوم . وي لك ، طعلال المناطنهوم ، بند المفاطنيوم المعلاس الملائل وكلود والدم ، الحالم

بلاد الله بالمله الملاد عسمي بالمهد المله المله بالمله المله بلاد ابلاد الما المعلى المالية عسوق المساق المساق المنظم المالية المنظم على المالية المنظم المنظمين ا مهدالا موسيا مهد رهيد ماري ، الله ، بدوس بيل له بعنده ، بند الد به الميد هادي ، الله ، بعاميد مى بىمنىدىيلىل . 13 مى مىلى بىمۇرى كى بىمنىدىيلىل . بىند ئىلارى مەيد ئىرىلىلى ئىسىنى . 13 كى 1868مى كى بىمنىدىلىل. المكتاب في يتعنونهم . 15 لق . يتعليل فيم لق يعنمتهم . يند فكويد فالسم عهرس شمن ب طبعي بالمراس هم . فيكور عبول المحلي المعلوي العام علم على المحلي المحلي المحلي المحل على المحلي فيلما المحلي المحلي فيلما المحلي فيلما المحلي المحلي فيلما المحلي عالم عدر بعلم على المنطق مع المنطق علم علم على دول العام ولي الموليد اللسر على المولور على السر والم بخعلابي بهدم نهم بعهم ويدميشنم . ١٥ وي عيشم وجهمشم في بمطعتهم . بدند عيشم وجهمشمشهل سويلا بهيونن شعيلي المجد والمقال المتلفل عسيا الكلافات عدد الله المتياطية على المتاطيعات من المتال المتاطيع المتاطع ال بقطعدم بقطلالة بهروالي بهولامي رغبه ولمدشم بعرم رئس فمشه بمنعوى والدم وكنيم يعلن يعلن بعناهي لى يطلهم بسنسر ركلت طهر كها. والمهجة في بطنطتهم . 11 كل عيول كل نطنطتهم . 11 كل مجملاً

المراقين والمراقين المراقين ال باحدمها • ٥٥ المعدمة ١٠ يسموم المحمدة البد والمدالية المديسوم مديل عطة المعاندل والمال والمعال والمعاردة المعاندل بطيط ويدييس في وعديد فهمون والدم . عيس معاميدميهن المشهمدم شعى وعدديد شعوب شعي . بعنهم ولان يهدم عبريه على بيطيع بطه بعد ومر على من على والمنظم من المنظم والمن المنظم والمنظم المنظم ا المراعي مواحل المراجل المواجل المراجل ، مند المهل المستمال عن علام المناجل المناجل والمراجل والمراجل المراجل باللابك عربال ويالشطمعين بكلائنين بعهد كويلاوين عرباء بتحدنح ويهم لمؤيني ويلادة بطملابك عربال ويدشطمعين ربعن إستمنء الميومي المسي . المويل الأد اعتممي أبي والكدراليد المكل والممتهم . الازن علموليم المل ولايلا والممتهم المين ملول ربنا و المرحم المصلوح الصوح الملوطور المؤلم ربنا و بنداح المتهام المصلال ويندا المعاولات والد الملاحل الملاحل مهجال دولة أشوي والدر . أمجالك الملحل الملحل الملحل الملحل المرح الارد الولا الملاح الملاحل الملحل معلى والمد عبل كمالية طبع ، الأعلى المحدو ، للمعنى وعمم عزين لعدرد شعدمى فلموس والدم ، ويهن شدوي بطائنسوال المهلج بجهلك والمحا بطبطنيد وبهنان ويحراق بعلاء وعواها طهلهسم وموم لمربا وينس شعلاس وعواها طهام ماي لق . رويدمه المعلوم في المناهم . يو في المناملام المعارك المناهل المناسل المناسل الماسل 43

هر الماريد الم المحتمد المحتمد المراسية المراح المرا فياحل . ينسل و بطاعل بعريمهون ، والدم علاما هوهان استلاق عطتهما علام كرهيهم بفاطه هاجل مو بنطعة ولالمر وهم المليل الما وهم الما وكلوفن المليم المصمل المليل دول . والمسل المتما المتما والمتما والملا المولال المراسل الملا وروايدي . سيلوس ويليل لديلا بطمشه دهوس . بعد لاعسا كل يعشهر بعيدمم بعيلامن يعربه ، ندرد بهندودي بهولعما وبدش للهام - محمر كو ويهر بحص ولديشون والدد ينسون السيدم دمهم وسنشفدول بيسشفص سرشديد عن عيول السلايهون - والهر المخالف المحالة المالية المالي وللكنة بلاد الله حما - بلاد وليتمي لهيد الله . المياسيون عي كان الموطلونيرون وينس ويدنس . المعلان عيدم المول المومل المومل و على الملك ، حليل علي حقيد المرت علم الارز ، علم حدد المراد العل عرب المراد المدد الملك المدد الملك المدد المراد المدد حلا المركب المر لاعساء ويسترسن بعساء بهد بشدس المفن وهامترس عبشول يعتص ولموي والدير ويا ويهر يوش بشدر نولوي والهون بعرولمما المحيون المشطور المسالمون رائي المرد واعدائهم المستلهوين . المند الممالة المفرود المحالية المالية المطولات المحالية الم

المتين الهمين المحلم . يهمم المحلم المحلم المصدومة إلى والمداسم علمهم والمحل . والله والله عدائلة الملاء الملاء المسلم المعلمين المدلام المدال المعتواء المراد المعتوارة المدارة عطمهم المعتواء المتعادة علما فيلمم وسلاسم سويس ليما لايد. جوم كو بلام وسنهم وري. مند بالمعامل بالمند بعدي ولام . مند ووجم الله هاديها رويل والمرا وري شعيري هذه بعهدم المعالي بهيدم الهديد وعوم فهوي والدر والمرا دشهر رس ومطلع بالمرا عليه المعوى عالم راعم من علمة المالية ، وهما المراح على على على على علم علم علم المعلم المحمد المراح هوشها ملاي مطهي ولايم . علايم يعيها . مكد ينسال فارس مفيس مديند رسم لنم طعيبه . طبق عرب شعرف بتعامين فيمص . بطاطعين يقيق منهم دهيق بعرب رهم ويعلم عرب فهوي . مديه ويدون معد ينسرال وعزيه عسروه علوم بتعلقها يستهى عبدله يسمو لي ينهاله علمون عيدله يقيل وه د عد المر يتون وهد والمر كلام بياشين بالحيمين ويدعن . نتحيد عدرادم المهل شدشين بويل . ويتعربهم شدم عدشهم عذبهن طعشه . ويهم الملاعن المركل الموسوس والمرد بدد مهموم اله كلمفس ويدائل الهومن و كل بعل مسلم عربسك الوسال المولاد سيم المهمل كل المناهور وللمر . ١٠ وي ويلم ويديون وي بتعنيهم . ٥ وي ولار بعديكن بعطم بتعنوي . و ولي بعدوم بعلامة مي بعنعتهم . ما والمر بلها المواطنيام. ٥ كان الهمام البهاسيان الهوال المهمان فهامان مي المناطنيوم. ٥ كان علمان الإن 福祉·印局·北西岛家、新王原亚岛军部、西西部、北京、

الما العالمات الميا والد والإن المعالي المعمل المنتها المهاها المنتان المهاها المعالمات المعيم الماليا الماليا المناها المعالمات المعيم المناها الماليات المعالمات المعيم المناها الماليات المعالمات ويجر بينسول برد يولون وهوي ال بيشف كلمنس شعديها وطيفهم ، يكننن عسا بي بهود شعديها وهم يعتا رافين عسريال المتنطبيني يه معهلهميل والشفهم بالله والمتحل المريم فهما الكند علوميس لعهم ريد والم السم طميم المهلامه بطاله المكالل بلك ليلم ليلك بالكند وسا تطاعني بطالهم يهد فيسر يوف العمعل وبانس . مولايل والمتنبع يوفه على - معيد المهلاسل بيسال بيتر سب فكعل - ورميهسل بتجاريكها ماسل فيموس فاسلما يومو العلم فاسل . فالله الميد المهاسل عدريسة الع ريكدة بهامسر كل فهمهر والدر ، بهامسر الهام وسهديرال بينس العلها م الهدير المند بهامسين مندار والمدارة عواض الموا المواصل المواصد المواصدة الم فيستل بير علم بن بن وي رياسي. بنويس في مل ميلي ي ري بن يومل وي ميل ميل ميليد. من المراق المراق المولول المولول المراق والمولول والمولول المستريل المراق والمال مسروس رائد والمولد والمتام بسموين عدام هى بدارك معرف المراج المر المائيل ، يُعلَمُ على ماد وسلاس ، يعمل علد ، رئيل عيرمها طبط والمعل ، استسام عدره عليه ولائيل ، بند كيفر العمالي

واللام : احلاهم اللاد علايا المصبلة الولاي والأمر الند . واللاد مولادين المصدم إحلاها للايميشية والايهشيس وهياف ويهلممس التمان بعياها علمم شدسم نطاع كويسمال ويلامتها ، فيهكسم شهر ولاهلت بعشر دلكه ويستسم في . وهم نظمى معهدم ويستسم ميد نصو وهيمه نصوب بين يهي ميهم ميهم فيدد دول الله يعويد يسمر في ميميني وند ، ورا مهم طعير بيلاين بسملاسول مطد شبنيه بطلام يولد وبه نطعلين يجمع بعدد معيدتهم عليه مطيع ولادر رند بند ق بطرها بن ربط معرفيهمن رمويم في و و معديدهاديد موري ربند و ولامتهام معلم ديلم بعوم والمتهم والايم منظيم المزيل كوريل لكو ريوسورا والموسود ويدوس ويا . الكائدن المعيدان المعادل الموا كور الماليان وهومورا المهرمة المعوال كالمرور . الخليط المعروب المعلوي . المعشر المعلى المعلى المعالمة المعالمة المعاشر كلا المراس المعاشر والمولاندما وبالشراء المصلاحات المواسط دولا وبالأسد والمعتديد بعصار بستنهى بعصلات وحييل المعصل يهوس يهاط وهامل وبياني إيهامها بعام السلام اعتملانة الحاطم محلام المحادة الماسة المحارك المسلسل المعارك المحلوب علام المحارك المعارك المعارك المعارك المعارك المعارك المعاركة برمواس بعد فاحيد ربتوا بعدد لعوب وعدد فهراس العرفودي بيتوى فيعار بوطهسال سلعر ربتوا وسع رسا معلي مايي برد بعرم . مي ميرس موهمهم رك موهمي بيني بسير مي مهمين مورد ، ميرم يد علي عليميدية، المعلق المحلا الما المحال الله المحل الله المسطية المحاد المحاد المحادات المحاد المستطار المحدد الحد المدانية المحاد المح

شبنس يوليهاي وسنتمل شهرية المهطوء مسيين المطهسورا ريهما ربص العديكلانة إطهر المهم . شعن شعلام لحهوم وهامنس بعدار المراس مرموس والمراس والمراس من المراس والمراس و المقامل فاعل والمراسيل المستدر ومقط بحول المحولا فاعل بالمراشل المعترف على المراس والمراسيل المقلاء بطحاح والمحار المحيد المعين المداري والدند فيدر المعيد المند رامل في موالاريد والد المعيد المدامي والدي راماوي والدار المعارد والدارة المعارد والدارة المعارد والدارة المعاردة والمعاردة و بعدبادند . بند وسلامق والامرا فعورد ههينس فيدشل فهجم . خيوس شعبل وبدشفل إستنهل يمهد يطعود . ١٥٠٠ علم فهينس ويعلات ربد - بهمين مه دين ريسة . ديلم ريساد . ويلمم ريساد عجم ريسال ربعل بسين بمدوع ريسال ويسالت ربد . جند علم هاهري سين بياسي ميم بطعينهم سر على ومدمون وم سيار ميد رس بعدادور الله عدادور المراجع المراجع المواجع في . أجد مدايل المراجع المواجد و يسم المواجع المراجع ا على على المسلم على و المسلم على المسلم المسل مه بلطريم عمل بمولام. بلكد عمل ديهوي . و عدم يورروندن لامراد بلاد وهوي والامهوام عمل بلاند . والاداريد الشلميس. بكلافي ويسلكس بسيستري و بيهين بلهماس بهتم بسل بنساين ويتهمي ويساسة كلميم ربند ولالمم عهم بحدم وسائن. مهيئه عوم فلتمي ربد. فيدر ركانة بعدر. هيالعسر ولارجه يويدل ، ومالسر أنهن والمهاق وستمر. والمالع والمعن

والتال بالمود . بطلاعم نظملس وعم وبند . نظملشهم المنظني العلاجاجات العلاجات خرمن ولادل . خرمنشهل نبكل والمحار هامه المراجى رمايس ما ربي ويدد ومسيسلي شديد يهمور عام والميسر منه ربد ربي بدود ساوي رهيدا على ملحول ولاويد بذد تعلي يول المراب والمراب والمراب والمراب يدام بالمراب المراب المرا مند الله مهار مهميم هلاد. عيدس بتهلاشك شي شكس هديس هديس نطول يش يشن نطول يفهيل م هيدر وكن ، مقيستهم السير بحود وعيس المراع مولا و ميد المراعيد عيام وعل إن المراعي ولل والمرابيد والمرابيد علالم: 12 معلممم بعوديد هيدهم ريكنة شعدمي مطهيد عن خصيد مح بفلامته بعنعتهم ، 13 كل، معهم كل المحالية المدالسروطيم المطوي في الماطيع . ١١ لق المراسم الهم في الماليد المديمون في في الماطيع . ١١ لق الم المكارسة في المحيدية والمديد فلهام في المفاطنية ، مند المكوم والمحيد فيما المنهد والمهام المعارس المجامل المجامل الله هينه وبدر شدسر بحمد بوس بوج الدي مد رمهيدي. بيس طعدر مسيمين و حد خدر ودور و ووي . بيدي دول بسومه المرا يهد المعدد المعتقلوم عموهم المعتما المدود المال الله المهام المالة المال لاق مطاعيد الأموس والديم . منذ كنه مميلة ريكنة . منزليل مهميمان بيل وجهه . يجمع لك سيهين شتم بسن ومم وينص المعرب المعرب المراح المراح المراح المعرب المعرف المعرف المعرف المعرب المحرب المعرب ال مستعلى عليلة

به و در الله والدور والمدافعة والمدافعة المدافعة المدافعة المدافعة المدافعة المدافعة المدافعة المدافعة المدافعة علاي في منظ طنيل بيهويل شكم يطهويل . فكيش مدريك بهوريل بيهوم عربي مستهل شكشهين . مند يهموم لق مها مروي المرح هينوال ، وعه مله ها علي على على المعلى الهوي ، وعلى المراح المرح المولل عبد المعلى والله والمرا المواحية والله علمهم المراسمهما في المحالية والمراسمة المراسمة نهموريد مدرويدن بهمهم شديد. بعيدند بهجود وههدمن بملايهود والشر ، بند مدرويلس بهنهم بطاطيكم في أسلكم لكمكس ويدلك ربطكنة بيههم شميل . مهم يطمها ريكدت وبمكاسم شميل ريند . بغد يتطنطيهم وبميكسم شميل عيشكل وعلهد بهطن بعلم ى الديما وموسوسا على ومراد والميدره العرد والشر ومودى والشراء ومولسا بولم العدر ولهدم ولد الممصر والمدن المعلم الم الموجل . من مسم عودم . علام شعلوف نعوم . علام شعب معطس يهومل بمعدنكند . شهش عزيل . بلامملق مهاهم الهالهم يشيعن دلهليني ويلامتهمن وبعن ينسورا استيطعها . يح كل بسدم كدرالسم بعطيه شديد بطيعهن ، بند بسدم معاص وبديد علمهاسم رهروند ويدي عم ويلا معانس. ينس نجوه هوطوي معاشه شدوس. ولا عدده كل معادر كل معاشر.

ويدنس . عمل بوعم شرطيم رعورك ويدبك عمدرسن بولاسة خفويم إسعن ، رعمند شهش وبعدة عرب المخفلاسة وبعدة بعربن

هميدال ١٠ ١ هميد الله ومهل الميل عطد المهلية المعيد الهرد ، والد معد عطيلال المتهد والدر ، يند عطد النس المعدل

لائد المعاطلي المدرائسة وللنام اللهام ، المدرائسة عملهها الممافية المدائس المعالم المناسل والمر والدر ، بند المماطلي المدرائسال بلامسيا عرب اسياء كدريه فياهم المرطوق وسالم عدرالمن فاطع عملهمينا عرب فالد المدراتية بدد الممال الله معروس كول كول بهدم يطعم لا الطعيد ، المعرول المنطقية ، المند معروس المعرول المواجعة المو وبدنس. بمطوى عشيكن و كفمنس ربند . عفورسم عيدسم شعيلم بمعلى بعلامون نهم عبويم بدند كموهم كل ييلدنيكيكدنة بداد المدادكون و المردد والله والماسير المدادكية والمالون والمرافئة والمدادل والمواسلة الله الموالد والله والمرافئة عربي رمهايم العروي . بند يطبعن سالفورسم م مسائلا هيد بدد يط مي شيوي وكدريه شدفتهم . ملا يوليا لما دفال مر بهستها، ينهل بها دفاس طاقي، والده مريع دوم ومر والده ولاد يداها المراهدرالسر مهر المايدية المرهق لاق أبطنطيع . ١٥ لق . المراهدرالسر المرام لل المايدية المراهدة المراهدة المراهدة للموالات عرين بكل ولانبلان ويدنس. ويند ولتهدم بعرائعة ربد. ويحدررجو ببكل ويل بلاءم ريد. يج لون همرياريسم على لوه الله الموليد في الله الله المناطبيد الله المناطبيد الله المناطبة ال وللموسير الكلايد والكر والمرا المتلومي والكراء المال الله ويعلمهم والكراء والكدة والميدية والمتلام المتلامة والمتلامة والمتلام كوبل المعويل فيه في أهم المواطنيس على الله معاشيك المكيدل المهريون المعاريس كوي لك المعاطبيس على ملي

فسندا . فرول في المسع ، أبعق المسع ريكنة المعلمي ريهمراسل عرائل فيه وسندا . وجوهلسل المعند المهدم المعند المودنيل المعامل المعامل المنافعة المنا يعتن بعق بهجرسم بعشعن عهم بعراسم كفيف كنويدم بطميهم روند و للمدور مجمول الممروس الممروس المند بعوم كعوم المعلوسيس روند عددهم المحر والمراوس والمندا الله المستر وهيم المدر المدر الموليطيس المسمر الميل المفهر الله المطهر الله المعلى المديد المدردة المترادة المدردة الم مخاسلهم شيكهم فلمع ربط بالمنصهر والايم الادري الادري والإدار المحتمل الأحصار الخال فهيم المحكم المحكم المناسبهم الأوا والمهيئية والمحتملة المحتملة به مولام وروستهم دري مد عيدهم يسلادن وردس. يكر يصه وروي المعلي الملك معلى الملك المعلى الله وردر. رمون رو روود والد عيسهم بعد بعدد لله بالمستما دولهم ربل بند شعرهم لطميم شديم علام يودن يدلسها دولوس والمعر . نجعهوي المخاطفير بطويبس بسر يسا كتدير ربكدته فالاشنس المعن ومطعمهدا والألائد فالاشهدات باحدمها اللائلاء حلائل ولالد ولايل للوجاء الموسيس يسته يند الميد رئد. ويس كسر كيس المدير ينبس يندم يند عوسيس ولمها يمدهم ربعم يعم كي بلممين ويدشك وجهلاس يمري لامري لاوسيسول ربعة فهشتهم ربعد وعد فعدهم ربهمراسم عريم المجاد المحالية المراج المحاد المحاد المحاد المحادية المحادة المحادية المحا White start start for our ways course on

and a series of the series of

ومرزد عيدي هيئ ريدينيون ويدريد عيد ويويد يولوي هي يود بدورد رهي . عيد ريا ديد هدهر عرفيد بطاهاي م بحوريا مهيد بطاعل بطاعل بطاعل مهايه بالمناج والمر يند ولايل عباسر وسهداك بعلمايل عل طوشلا . وللطيطيم ولعدة علاما ويدنس ردويم دين وفيه وي ، مثلاندن بسلابي كود بشعلوني هموين ، ومتلاعدم وقدر بهم بهيهم رسلول احكومه كل الممنس . عيد المرام المهم احكوم احكوم الحكوم المحاص المحمل المحال والمعالمة والمعر الند و يساق عرابا مطاعق ملاحل الميلال الملوي والدر - 8 كل . يلا ويطلس ويتلام ويينه يعشهن عشم وهين ريا . يند بطاجه رياجه ولمدنسم أبحوه وهيوم المطولات المحل المعوون والدم . بدند ولعظ مه في المعددس المحلم وبدالمد وسرائط المدشومين . علوب المراعبة بيدها المراء المراد والمهدم الماطلات المراح فعاسون وفي المراعمة مه الميل والمهدم مرين فهما المراح المواد الموادي و مواد المواجل الله على الله على الله على الله الله الما الماد الماد الله الماد بحد اللايم كو بوولاديدم عهما عيديشتهم ولعدد بدلمان بيهم ولا . مثلا لعدم شيول . من يولسا كل فامتهم الهد . المرعامة المراح المراح المراح المراح المراح المراح والدورة المراح والمراح والم للمائحي بقولات ﴿ لَمَالِدُ الْمَا وَمِنْ لِنَدَ وَكُنْتُهِمُ الْمُعَالِينَ ، إِمَانُ الْمُلْتِمُ الْمُلْتُومِيمُ الْمُلْتُومِيمُ الْمُلْتُومُومِيمُ الْمُلْتُومُومُومُ اللَّهُ الْمُلْتُومُومُومُ اللَّهُ الْمُلْتُومُومُومُ اللَّهُ اللَّ سير ركاند الهاراسم بدرم كو ولاسيدم وسلاء وجارعها من المفاحد المهلات المهلوس، وعدشم فهلمد المهل عزارا وبالناراء

איישילין אפינים שלין איישין " فالمنظل بيول علام السعم كطويم لدند . بدند وسلاسم بعرف الميني بعرووسم اللام

الميليدم المهم المعلوندي والديديد وف المرد المطاحم المعادشيس فهدنس ومعد المطاحم فف المحاطيسم المما فل المهم المدرومين ملا المحكوس لله مكاسل الميس المري الميا الما الهذاء العامل للمائي المحالي المحالي المعالمي وملين المريم والمباع فهرساسا . الحل هافلون الميس المصافلية فالمسلم العلا المند المد العدال المعاملية كرد المفلاشن الميد وبالساء هافل الماحين الموجليس وعمص وعلى معدينورون الموجليس في المتعامة المعامر الارن ولاد الماحينيلي الميان المتاراتين ميد المريسيا عليه الهما ، وبد المعامية داله المراكبا المراكبار المحال ، دند المد المحاليات المراكبات المار المارية المراكبات على بالمهائي عمر ريس دي مدين ورد ريد . حالد عرب المرم عيولام يرههاس عدد المراسية الله المناسية الوعم المعامة عراب وموسيل . ويسين بين لين يطل يطيفسيل رين ، ولايل وعد يطوع لديد بين ليد بين ولا الموليديس والسعيليل. وهامل امعمة اعلان د بدد الميلدورال المدالمليل امعمة ويها أسهاجم ولادعن د بدد الميلدار المعلام ولمربق عدتما لافائما ويدنس . مهم بمتموهل ويدنس. مكذ يطاعن ومين شيرمشهطن مهيليكس عوبي. يويلهم يهشهل خنطتهم عسمطن يولكن تعديم. الله الميلام والموالمة كمالمه ولند. والم بطائطة المهام ولامص ، بكل المحلم المعام المهاد وهام المعدالة علاما

المسائهم روند مربلا الله المستم ، طهم عهدم كهم عهدم كهم المستدم بردم الدند عسم الهاستهم لل ، بطد المواشي اللاعاليان المطاعم المعلوص والمعلم والمحاليس أسيول والبيهل الايهال كالهار مناد والينائية والمعار المعلوض والمعار والمعارض المعينات المسريس المعا وللالمدارالطعلا الملائطيل امعمة وق المهاجس ولالمتهام المعرض ولالها المسرونين المسهم الوري المعالمان الموجي ولدبل ولاللو السهوس ولالما يلكوسا والمدة بعيد المرد بعد بعدمتوق المهليسي ولادتهم ومدد بعيددم بجعلان بسهراس لحمص بكديمتهم يطلع لل ويهم محمهل بعتمهملا وبينس. بسين شعيشكم ويدنس وللميهسن يندم. مند وسلا مق ويعلامهم ويديتهم يطريهم بهوائيله ويشر بسيه بغيلاعل . محد شعدسم بطمش دعيل عهيشعل بخدعهل وال . بك بين يطريعه المرابع الموافي الموابعي ، مساليس المرابعه المرابع المول الموابعي (بعرابية الله الموابعة الإمرابية المرابعة الإمرابية المرابعة الإمرابية المرابعة المرا فلالميه عورى عيام وهامل ويسلم المراهم دهم المولين وي المراهل و المراد العلا ومدنس والمرام المداهل عصمم كمشمهاكم بفعكمة عطيبكاس مشم دود والد شعبشفص يطلهلا دهلتهم وبدد وسلا مى بفلفهل بفلالمة إوانين هوالكورد إليول المولموس. المطلع مداس المدافير. ويوفر اليول الله المعرموان المص الملاسة ولاص ولاياستهم الله عما المسلابها وولامعة ودويه المسلابهون، وجعنديهم بالاحس ويهم الطوياشم ويسنه وفي علشهديك ويدمن ولاياشناق لأف المام فكامل مراسي الادل و السلامية الادل و السلم الادل و الادل و الادل و الادل وه الادل و الادل والادل و الادل والادل وا

بعلام بزد واعتسام وسلا من كلام . معد وسلامق عهلاعل وسنسام . بند عسم لك عيهم لك بعدسهم بعرب. منها مند بداعه مناهبه بداعه بنامين بداعه عبدد. بند منها قالك الملاق الملاق والمن والمحال المفسيل ، وزد والمناس والمفرس والمعارض والمعارض والمناسب والمناسب والمناسب والمناسبة والمناسب بعديسهم يطوب ميم ورنس. بوهدين سروهو شديدسم وسالها فهم ، ملك سالهالم فالها بله عوال الهمم بخد والمحاب رديس بدد مهيا بسيرمس مسيدررسم نظد يوم ، بخد والمحاشيل ، مهيليم ومم بعس ماليسنيل محاوي ، مطد هيارهما رصعم بستهما هدوبكوسيس هدود هداد عف ملها مق دهام يقدلها وو دهاما وو السامس وودن وال المعلى وود المناعل : على على المناعل المناعل المناعل ، وعلى والمناحل المناطلان المناعل ، وعلى المناعل الم وق لا المرا يول المولي مند المدسم و لأن لمولي ، يطويل لمعلى ريتم وسوسرائهم شديم بطمشها بهادود و للمراد لاطمنس المستعلاجي ويعلص وطلد بطلطافين وكالما ويوال ويلايانيون والايم أسيلايل سي بطلعم المستدم فلمطاهر واستها شكفتهم . عفمكم كيوي شعيكهي كيهتهم وحوفلايا بهشفص سرشكون. ويزيل بهشفقتهم عيهدة وحوفدم بتلافريدن سرشكشه . ملايلارمام علال بعامل به بعدشعل ربيم المدوليون يدركيل اعلى الموس فيطم وووص وعدين مطم علاما ودنس ، ورده بولوس وو بقطاع الكوليا والمعيم لحص والمنتسم المومم العدبات المطاع الأطاع الكولاية والدنس والمعدد والمعدد المراهم الملاف الملطوق المعارات المراهم المراعم المراهم المراهم المراهم المراهم المراهم المراهم المراهم المراع

عرار المالمان الملاحد من الماري ميرومور في السر عرب المراح ، فيدر الارم في فيدر الماريد ، وقويل معلى بعلولا . مدلاد بنطبعل يعشهن و كل هيهيكم بعدود والدم ، بند منهنهم شعدي درملا بطم ويدنس . شعدان لبعد كنه بصحم ويدنس. يدند ويوفور كل شعبشهل بلامكنة بطمه ، بعدين عبتهل بغملاءن بلاميريكنة ههام بند عنة كلامور يطلاقهم للعلاء في مشبك مورى فهام . شعبلطمم فطمشهل مناهيتهم وعرب بتعليك بعلمهملاسة مورى رين عسريال المضمونية . ملك المملك منن أسلام وسنطيم . علمكاف الهذم وهيئل وهيلمعين راعن الملاعن منن كالويلاف المعيدويا راعن الدرائلاشوين . ملك فهيوم . ما ها يولند . بدمنيو عفهم يوليم المام المممل فهدنون ، عهد رود باهدم المدسم والدن المالالة طعيم. حيد وكويد ويوهر كل. ين كلوب كل ميلاب المعمر ويسترض ريس عنهان استلهون وكزيل اليساب وسيوران بلاد المحلول الموماسي عم والمر المسليهون، المحديد بدد وبديس ويسل ويسل ويدس ويدل المولد وي والمراد الوائيلون معلم كلايل معلم ب بسينها يزيه و والمهد ولالان الموويشن العلم ربص ، بطلع المعلى ، مند بهشمين كلا العلم بطلاعل والمتهام عليها . عطمام فهما . العس المطاوي على المعلوم على المهنيك والمعلوم والما والمعارف على عالى المعارف والمار على المراج والمراج والمراج المراج الم على : علية عاصلات ويطاعان المحيثه المراجة . مند على حرائي حرائل المراجع عليتهم وول عشم كل المنتهم

الملكمة المهاري لمرايم ولانس و و و و و و الما والماد والما ليندول وكارس بلامتهم بهين ومم شددتهم ومتكعدم وكديك بدد ولمدتهم ولمومكدم بعتم ويهون والكم بالملهد

وللمنتهم مستمل و ولايلو وللمنتهم ولمنتهم والمنتهم والمعرض المعرض وليهوم وليهوم عليالة والمعر المراسلاليهم ويدد والمحرد اللاعلام مدلاد بمداعد عصدي راعل وبالأست كلميير . مثلام بدرد لمهلا وعمر كو فهمكست عصديده كفيير . مثلام كو في أأهدام نهل ميم لمله أن فيلم ولانتسلالال . وس رجهجو مدعم يكلون . في العدم نهاء بعلمه فيامه وبهمهم كناد مديناته واعدشم درمك بتكليلكدتين بتحمح ويدتهم. مدلك ويدنس ركهم . بحين ولايهنهك عنهدرسم يدعنن بخنصوص ركود عزابا . ي مرها وهيئي عربي ريوهد ميشوول ريد سدشيل بديد بهشوس مستوفي يلقيون يعوده ولايشا وفي يطرم عهولام ، ومؤلم فيرميا الميرفيان فيربيل و فردا الميان فيريانيا دلا فيدينيا فيها فيد وكرد فردا المراها فيدر في و يسع المدروي بلامتهام لايم . دفيلام والاندر وهموع ويامترمدر راس إسنور والامر . ملايل بينسرال وهيلمس ولايلق عصوي ريكدة بسهم ويدكرددن وطعينهم ، يحصهن بتحمط راعن اعدفليهن مه كممنس كمرزد بشعطهن ، بطق بمعمة هي ، ندرد

بههون الديامهم كاعيسنى مستهى ميومولاند بنطمعر بهلام يهويدد مويهدد بدد بطلاعي شدر درملا ييسس موميداد شلامهم بلاد عيل لعمرود ميومين علام ويديد . خاصف لابلاد فلانشر ويم شهوشه يطعون . ملايل بعلاد بن شويدشكفن بلاد وبمنشر لمريمن . يكد يمدمد ندرد ولمنشر فلانشر بتطاطيس . وعد بتطاطيم فعيشم . ويد نن يمدد بههم بتطاعل درمال وعم . عما ولاحل شعلاق بطمشك نحر طيهوي. ولاد بحملام كو شعر عصبهم شيدين ويليس ولاد . ولاعتواق ي لممريد ومليهم وسميم ربل بعدود . معربه بطهم عدوس وسيس عسى مهوبل . هدس بعيد ورميهي بعرد بطلفون ، معد بهجون وهومن هامل وسوس و مرابل ميد فهما الموملونيا بيوهيا ميكيل . بيمامريل يستوي بلهدا وسال المعاليا المعال بعدرد بن عديم لامررد نبهل 1980من شميم لامررد نبهل 180من عصيهما 190من عليه المولاية والمعيد على و وجعود وملد المحاصوم ولم ومود على وجلاومن عبولالكن ولمعير وند و مودل والد وي عميد وبدلا والد عمقاق معلين السنهمى والأد عيولان المهمم وهينل عريس الملاطس وسنس والد ريويد، التخصيص لام عهولالام والد ريك، مناد يلنظ بعرر بالمجموعة ويند بعرهم عسا عوص نعر خيهص بلممتهم لك و معد 1980من كسويهم عملادل بلمتهم خهرف كمشطعها في والك مع واعمل بالمدين مه واعمل بطاهات بسهاكشه والجهاشين عيلينة ماي والإمدود والكم بدند عفدة عمالة واعكمة الملكات الإراجي الإراجي المراهي المحاجي المطلح الدواس الملالم والمنظيل والمنظيل والمنظرار عهر المحادد والمراد والملافئ المتراهي

ASS BY

7

1

بيلايك يدون بيلان ويهود وطلندر عذيانة لهد والمرويدي دفاله مهيني حدين ربعد . معرود والله معرود ويدسود ويدسود بنديس بعدود والدير . يقد إليها يكال الهله المعلم العلمون الماليكون ، العياليكون ، والملك المجد و يه المعاطفة المحدمي المولدة المؤلدة المراد المداد والملك بلاد مداد بطووبس فهير وسلاسة ردود . محد وسلاسم بدوانس وهم في وسلاسة ردند . بطووبسم ردرممعلا وهم العامر وسلاسة المباطقيا والمجاهد والمجار المراجات المباطئ المباطئ والمجار المحار المحار المراجات ا كرموال الكريسا . علمد عر بلمهامها كوروس فهما عويسه من كلموير للهد يشديكونه ولام بعيد ربل بعلامتهم بولن ويتدعن بهر مطره الأفراد وريد الله الله والمريد المحال المحال المحال المحال المحال المحالية ال المسترسيطون المطوعية المراء بنداء بداء الماء بنداريسال احل والمستيار المواقعي المعطية المواقعين المعطر المتعلق المناقدة المتعلق المعاقدة المتعلقة ا

Digitized by Google

فاللام ، مند سيلام شميل نظرين بمامي نيد وسلاء فيهل ، يولس بمامي هرد ، في وسلومل دي يهم اند .

بدد شعيل بطوطولمي بهلاسة بعوه . هيئاهدم والإدادية ويهوي ويدنس ، بطوطهم وعين بطاعن وهلن وسلاسم عشواق

المعلقان والله المسلم المطالي والمحالة عطيه والمتعلقة المراد المسلم المعرفي عيدالهم معلى عطم عطد المعدد الماد المعرفين

والمتاعدة في الماراء ودويا علايطين عشم والمراجون لا المراجد دومالا معلى ودويد رديم ودوياسم والمراج وويام وويدالم مدراه علايما المراجدة

رق على الله والمراجعة والمراجعة والمراجعة المراجعة المراج الالبين المحلوليس عمد سراستسيس الله الله العمرية العمل المعصى عالم ، يند تعييس عمد الله الله وو الايم عهدا عبدا 夏·新夏歌的皇子的是马子是牙的是西哥了你……了是 المارياس عوريون علمان دهيفس عمر اطلاعي بعنطيفس يلفل ويدوج ، 13 كل يلد بيلون دور يطلو عهدام المناسعين ولان مر بهرم الهرم الميوم فهدم عيدلاق والانتمان كلمويهم المنابل ويطلعم ويدلك وللمدمر والمرا عندانة فهوين المناسعين وللمدمر والمرا عدلانة فهوين المناسعين وللمناسعة والمناسعين وللمناسعة والمناسعين والمناسعة والمناسعين والمناسع والمناسعين والمناسعين والمناسعين والمناسع والمناسع والمناسع والمناسع والم مدال المراح والمهلسل المد ويس بدواني ولا ميسان والمراء المراد الموليل الملك المياد المرادة والمراحة والمراحة والمراحة المراحة والمراحة والمراحة المراحة والمراحة المراحة المرا العلطاس الاستدار أبلاد مسائلهم في المراجي في فيام المام المعاملين عطيه في فيلاء في المراج عطيس فطال العلايكية فهاستين ملد يعربهم لدريبلي مدمل منهمينم. يعربهم وبمدنس يلمينس فهينهم. يقعط منهم ورب عوينم. مفيسم ولالكان مكون هويس. بطعو هي بفلاطيكم شدشكات بطع لعدرين دوملا ويشر بشر بعدشص علايا وبدنس. مسائيل المسائيل المسائمة المهم والمهاسم بطاطائمهم المعم وعم بطعطانة عنتها المعمونة والمشار والله المعمدة الالم بطنود والمدر يطاوعها ولابهشتهم الك ، من الديتهن عفقك لمطنطام بنهبل يطدودن وعم كو لابهشم بطوس يلشم بستويا سينهم ويتهم فيدا كالمتممل في فيديانسنني معاقمهم لي مديم يولعي فهوي و و يطعم بهد يويها ويتدا فهدا

بدند الملهموليس من من المعلوبي سرائيلاني . 3 كون من من المعلوب معلول بعلاد بعلودند الالهم المعلوب المعلوم بعلوس من الله ويدى المراكب الموليدة منشر كتلوسم كالنساء لالمبلى كالملحوس كالنسا بعدين من سرايا بعور سرائيلسيس في والمراطوس. المحموس والمر المدافيل عمل سراسميل والمام الديم المال المعطي المعاشل المر المعلى ويد المراسلانين . المرام هدن المد حرمه المراسل المراسل المرام هراس المراسل " المتحدور مديميل فهمك مهدر عمرسم عبى عمل فهمك وعد تعليق المصنبع فهينه في يديم عد بعلويتهم ومرق هم الله المسارة المحاصر والمعيم المعيم المحمد المحاصل ويعدد المعتدال المحاسلة المحاس ويسلا مهم سراسدورون . ويسلا مهم عهدسفوندن طدهافي بلكم عمهدند فهوهس . بدلاد بمعلوب ريكدت ويسلاسم بهيفمول ريكدت روزم. الا المليم الملامم الله المواجعة الله المحاجة المراجة المحاجة علمك عبيلاسل كلميير . مكد رودرك كو مندوريا كيشمهر كهشموريا واعيدويا . مكلئدوريا وبعد كهشموريا واعرموس مرها بمعتدمهم ربس عليدة هيهس. ملايل ول معد بعرهة رسلا مي بعم معد روم له ولاريشتهم لك . معد روم . كاله ومهم المرابعة والمراونة ولاينم ولمدند بوليهم علايا عيادة وهامل والمراعول ومن السندي ومندل والعد شكم دهاش ههم . شهم شعده نسيوري ومندل شدر ربعر علايد ههري ومزيل ميريمول من بلايد ومندويد . The water our waters and

معليك ميد روير هييك ميكينه ملييه عموي يطعهم والمرد يض بعملهرالمما من شيعي دهنما ، ول بسنه فهشعن بهموول . بعردة رودم علاما بنظر وعدشهم وهيد . ويهم وعويهم ويطلعن دميشهم رحن عنهدة وهون . موبلا والد ريند يك ويدلالمني رويم . استرمند رويم بتطيعي أيهم أيكيس يكيس. يند عن كل ور من ويدنس. مزيل بينسرال علق كل دهائل باطلعل نهم ابعريك بويلق فهلمعين راعن بلاطلانة نهم بهم فهون . شعرسم دهائيم نهم . منشق عربن 3 لكلامهم فهيدل والكنظوية بالك مهمهاسم وطنهها ويسلاسم أهويها للممراسم ولمثلق زيزم ركلنة تطرمن أطويشم فهيم المربعوا بينسورا كشفهم دوهنق كل كفدر مورن وهاجل ويدوين . مربل كفدرس ولين وهجل ويدوين . نود شيرف نجوعترا دشهم دوليني ورا رص بسند بمدس بعدور بدد رسلا ري اعلنظام مه رعم رويد عفظ بلاد باطنعار رهديد وهد علايك بينس مكد عسرالسرال . بكرمنة زيزيم بطنطبطس سراسكيك عفوالسم بلاد فهيم هدهم كل فاستهم كل وبمدة بهنويس. ملاء علم الله على المولاج على ويح عهد عهد المحالة المري المهم المعالم معلى علاميم وجهل المحالة المحالة والمعارة مكائدر عطمال بددالت بعدالات بعدالات المجاف مر المددعر المفتوج كادول الكدة بلاد الهما الهم بسنشر العدائع الهموه المعرابط المسترعي المسار المهام المحا والاعاراء وطعها ومنده فهام الميدوي معليه وعندود والدراء وعلد فالمواد علايا المندي وي بلاد بتطنعل . بيلانظل مهم علمل بلاد بتطنعل بلادود والأدم . المطهيل ه لاعراد للمفنس شعب ويدنيل ويوردن .

Digitized by Google

وهواي الجواط ويس دويد وطويهو ديد هري هيشيد. وجمندي ديد عمهم ود هيميد. ويد خميدي و يستوي وهم بلاسي وهود عرب . وهم ولاسة مودى ربلا ويدم وك . مودي بند عستمق شيسسر بسدم نحرضس سليند بسلا فيرالسم الطيلمنس

بمناطل بينشفي بالمورج بيلامل بطري شمي ، معلد فهي رول بطود ، مزيل معينن رسائم فهم ، مدالا نامنشهم بعود مهاجل، رمهاجل بلازيميدر ميداليهدين بدعيدي بالمراج المجال ويس مهاجيل عمل مهاجل بدعيد ياليون مريد مريد مريد مريد مريد والما مالاليان عيالية المهلونين عاط علام على المراع هامل الميم الموال المناس المهل المال المالية المراسا هيم المكابن ، ولم المواولة الماس المراسانيل المعالم الدين المدين المدين والدر ، ولا المياسل الاد الا الموادي المشها عسرها اللكند. وي أنبطمهما ألال فهيم. يطابههن بند هيظم لك بطنتهم بدشر بصاحنطم عممك عرب وعمر مريح شديك وسول . مريد بموليد بيول لمعارسي ومنيل . يدعينوس ويليتهو . برد يعدر ويطهران فنظه المواسع معلى فاسل ريكدة عسراهي وللد المعلوب ريكدة المحدث والمال مي مهرود والدم والمحالي بعلماله والمعراق عبل عاليوليس المراس فكبل والمد ولد ومد لاتها عيها ولان من الملفل المرس ولام الهوم والدر والواد الملط المعليمي . فيم الطلع على المعنو للمويم ، والد المفهم المائي والدر . المعلملوم والد ومنسل الهجم عدالم المعلق السيوس ويد ول الييسول الشقهم ويها في ربيس المعلق ، ولابل مند وييوس وملايهم ، ولائن معيوس ومندا

علام بهذه على المراك عدد المراك عدد المراك المراك المراك المراك عدد المراك المراكم الم بهم والكدي ههم . هيهم في بلدل يوام، نيم ويس ويستهسال ، محمول عهد يونطهم دهشو كالشفيان ههما ومالتسهم . بند م ومم بينها يويق طميس . ييس وهم بينه . ييس شعمع يوهد على مهم وهم ويدهد يدلال عظمتها علاق و في كلمير مولي عرب ههي در بهما ، علمدر بحجهدم بلادود عربا ، ينس بطريك مه عرب كهلام شدشنل ههي علاما . ولاد كملامهم شميلهم عهديهم يطاعين هامل إسدنها ومطاعه بهيمتود وللدم . فهراسم شعيلمنس يطيع من علاما وهندل به معلوليدم شعدم نبكل عشم . وسا نطاطس بهرم وسلاسة لكهنس وسهدا ريكدة والحهد مدود معياش. هويدار مسيمهم والدم. يند مسيمى هيدهم هي مديم هي مديد من يوريند ويد . ول يولون فنطني بجوهل ويد يولون المرابع فالمرا را المياسي المورد في دهاميل الملكون فالك المورد فيورم فيهام في المرابع المرابع دمها هيا هيا مروي من المرا المنساح الله الله مناه الهم المناه المراه الله المناهل ا المكامل المناطبيان الموريطول والموالي والموالي المراج الماليون الم الملايا هايم السبل و هيل السيل طعير شداطكس بالاطكاس المالهاي علم المالهماليات م الولي طعير مسعيد والمالات وسلاسم كفنس بسيوب ريكنة بطويشم خود وهيوس بسدم مشع وهيا وهملائم ويد ول مظد وهيدم الامطاعات هاكنود . هدين بن بند عيدهم في بطعلاسة خصير هند . عديل بلد اللهم فيهم إلى أيطلم الل " بلد الملمسلال بسلس لمهميلين مر راعا عياد فيها . المرحد رود ويد بدر تعرف في هي بهواعل . يوينس السيدي يوي رق وي وي ويد بهواعل. و اعلى : المسلام على المبلط عليه ، و و العلم العلى على العلم على العلم العلم العلم العلم العلم المبلط العلم بطعوي . يو كل . مجملام بطريمود والدم . يند جلاجل ينس علامم ريص شلفتهم يهنسم عودة ريلادة ووهم والدم عوهم علا هم بند بعلمه مينهون في . ملال بند سيسم ي وه عيهم بهد بعويل . بهدم يعدر فه لعها بعومسم لمسلام بالمنطقين والمرد بطاد ويع الملاهم ال الملامل وهم ، والد م وهم ، ويهل على لا للوائل المرابطيسم لعمعلى أيهطم . سيوسني للويسمل . عدعتن وبلط ويسني . وكل يدمن ويلهيسم ألاد عيون ومم دهمي ويستهم كل معهمها و المراعية المراهم المراهم المناهم والمراهم المراهم الم علوم شدل . فين الموم مهام مدمي مدمي رها ، شعلاس إم مولي يدمون . يل على علي موال 1804 هدما والمون يتعاطيه فيهم المسمر يتجاهر لهذي فهطلا المعمر لأق يتطنعون فالألد يتطعمون فعندن يدم يتعاطسن وهن المراب فينواء والأواد المعادين فيقران المراب والمواد في المعادين في لاق مند بالهومنين مطاط بطريمود والأمر . مند ويلد بطريمينيوم بطلعي دي . فيم نطرم لاي من ويدول ويلد . ويما

وكاميد المراطات المناهم الماطا الماطيس ، مند المسالسل في الله المسالم المسالم المسالم المسالم المواد المسالم المالية ا يتهاسياهم ويتلوه من مجاهد يتهام مطبطان في وللتيتمانة والمصاء كوري والمهاء عنوية ريتم والكنال بطاعل مق بتحرحل بني بعليها وبديتها وبدنش وبدنش والمتنها وبدنس على وه ، بحوريل وديما بتحيولاس فيلق ويديلق بتعنعها . يند بطلعل للهط شعلاسم عشهل شكها . هي لك يدند بلعيهلاسم لكبلق ويلكل باهنعشهم . بند بطلعم عنهدن لدنتهل بهجهعهها هاطيس عدمم جهم علامن ، ولائن بطريد عليه عديم بطري يطري يطري دهش دهش دهش دهش الا دهام بطاعتهم . يم كل طمعت مربى بهلايهد . وجمنسول بسديق يم كل بعدش موبى . فمند وهام وهاجه بمدعى دهيق المام هامل ويدور والدم . ديس بمستمها دهيس بهطيه بطعينهم معد و80مرا مومتهم لممريد دهنس عسريا وهود بنطنم هوسيا المجار مرها : بينسول بدر هوسيا بتعلومين هامميس من ، من ع ع ع على بدهيل هوسيلي ميلاق ولادة عودا ملحيه المسته في المراح المراح المولاد المراح المولاد المراح المحال المراح المناطم فهد المراح والميلال ربل ويدشطين . وجمن مندم لممرن وغهر والاربق ويدمر ربل . ويديد ربص عودي ، والمفاسرون فهمس بعتود ول . بطرعل علال البنسل المرسل المم المماليس عمل المتهد وعد الديد والله بلاد يولمدرول ، م ويتطيرون المدين المفاقح بفهطة بشعلاسم عسريك مولون ويندشهم بتعلعي وعرب وهر علابا ويلديتهن كو يقعلهن يودن فهيئي وليهدي ربك وجفوديكم

على ولا ويدنس . وعدد مستوى ويدييدررسدم بحملام لك ويدنسس ولاس . نظولمة من مهاليسيدم لطميم ردنم . بحمرين لاوليدو . المرامل ١ كل بطلعم بطويد بيهيم بنطمهم نظمفيس بدهيس بدعي ريس ، بحمصر بطلعر فيدنس ، بعم كل المجل

شعار لاطلهم ويهيئن لاديدي ودولا . شعلوق شكيلي يبيان طديد . وعد لايوسول بيطوي والعن وطهار بطائيس . ناود على المعرودون والمرهام البيار معدى فالمنس والموسلون المهل علمنيل الله ولمفيل وللد ومسموس المدال الموامل المال مسريسكسر عسي بطحي مسريسال العدمون المقلعورا واللير . بالا مسايسال يقيلم يشام يستيسة بعوض . مسريسك بيطاحيا بحين المامل : الململ المامل والمهل والمنا والمود علم علم الململ والملك المامل والمناس والمن لطمنع عيهل الحاطين ، الحق المدريطوس ، الحوف المحلوسين المحتدر المدريطم المعيديديا ، المعطوم ولالثلام الميوسية ، المعاطاتي المعرفة المنزل المفرواسل وهدم والمدفعل المحدوسل وماراد المهرديل ورامعرول علم عليهال رمايل والمبران والمرادن المسرا فالمقطع علميسك ، يسين مديمون ، فعول علم علم المرا يطع فيدا ، يعلى فيدا ، يعلى رعود ولهو المعلونة الإناليال مح لاعداله بطلام شهوسس عيدل بهد ربس. لاق ليهدوف يومدم للمعين خلالا ، مهمندهم عدمة ، شعدمى وعلما للمرطم المحكيم المرعد كوران المراوات المروان المروان المروان المروان المروان المروان المروان المرواني المرواني

علوف ، بهملامين بالهلات بالهم ردند ، الموجم وهاهم وبدنس والمحدن ، مصريين عودن بطه ، معهم بطهم ربلدنش عوال مشمر كف موهود فائد عيمو مهم في يكي ويستدين. الموم ولامتهم ديد بواهم وهمم ومم الاد كاواسة المياش المحلم المحرم بالكنان عسا وبالكيسورا محد ينسول المجم كالمتهم علم يسك ويهيمون والاد المدائد المعنان يندون ريك الله المواجدة رواد . الماديس الملاحم وهم المعطى المحاجل ووجل ، المهالات المحاجل والمسل عهم وعهم ، على . والم تعزين لاعرن بطوي ويهم باطنانس بكلهم لكوب بميهيك لكوعي ويهميانتهم ، بلكسم ويسهمن مي لحمطون بوين بطريتهم بتوجاش عهم ويدنس. كلاطلام يلائن لعوهي كالهنهم عنتول الجن بلوسني يلاش هزين كلميم زيند الجاشس كالمهمان عَلَمُ اللَّهُ اللَّهُ مِن اللَّهُ مِن اللَّهُ اللَّاللَّا اللَّهُ اللَّاللَّا اللَّالَّالِيلَا اللَّهُ اللَّهُ اللَّاللَّ الللَّهُ اللَّهُ ال هوا والدر . مع والمعرب بيدم المدنى يولن المهرب المدير الموم، والمهر المومة المكند المعرب المهاسر المواد المواد . شيطمم خليف ريسم وجو بطعله علاشططك ينعي لاق بتعنون والأدر . ٥٠ لاق يجم لام بعرعود . بند شعطها وجو بطعن بمعدتتك ويدنس . بهن بطعدددم بطلائطنن عهمن عوبدلس بمعمتهن ولمتس ويدنس والأدم . بدند بهدرعدس بطمتهم المهلات على وسرائيلس برد بتطبهن ليها بطلع ، الستم فيه لمومر ريس يوس يعلى بعيد بطها عن يطلب بلادود وسع بحدوس بنطه ملى فهمشك وسع بحدهم مس عس بلمعيس بطموس ويلدني يى شلامتهم نهلمس بهمهم فعل والمسلم فيدير موبلا . عديدن مسايسي بدر يستوس عيد ميد مسايسي بدر فكملا . في علاما الملام ، بند قاسم الملامل المسلم ما الملكم عليه الملكم ، قاسم الملكم في الملكم في الملكم ويديد المراسلهم المراعة الله الما المحلم المعالم المراهل المراهل المراهل الما الملك الملك الملك الما المحلمة المسلم المسام المعامل المسام المعامل المسام المعامل المسلم المعامل المسلم الما الملك الما المعلمة المحلمة المسلم الما الملك الما الملك الما المعلمة المعلمة المعامل المعاملة المعامل ويديني عرب المهدررسم اليونيهن المولاء محد عربيدلم المدائح المفر ملهتهسلان ولامص ويدشل الملامع لطمير الولا مولاسة عدم معطهه كطوير بدوى بعري شكطتهم وعرب يض بسدر مسراس عطمهم كمههه فههشه بونق بنطشيهها مولق مطاهوم كيوي بلاسي عرب بهام معطدة ومم كالدر ينسول بذد وسا نطع كلمير بوق وسروش شلائطهطةم هواسن المراجات المول الماسوس هام شدف ، الموادي الموادي الموادي المراجات المراج المراجات المرا علله والمهيئة ورم العلم ومن العلمهم الدورون والوطول والدر و الله واله والله والمراد الملادة العلم المراد المرادة المرا الموسيس بسير ومع كلاد بطلعلا وسلاسة وسلام ني بكل لعلل يعدائهم يعلم وللمم عفظل مخطف مختلسون المهجي معهوم نجموريل وهو بخصلسم بيلى وههرجهي كويلا ، شيمشم شكارا شطلهم بندم . كنه عهم بسين عطلشم شعا شمطيل . كنه علين جهلي يطبعيم. يند يطبع ، مياسلس عوي يعر يكدر يكدر يهد عيد مياس سي ك عيدي رفيد ك يض عيف لاويل وم بفطس بدريه معوس وهلاف بطحس ، بعم لاف بفير بعدم يعم وسنن عيديد يلافم .

شارى فعلى ورمع كولد ورمهاسم بعجون لابلد باهندشهم . بند باهندستهم شعب مدرشلاس عشهل بدلال عنقلم لابلق فاللها . وحلا لمعهم لاعمطم به المعالم بيد في بميسر بيل فهري بطيع بطع دولا . برد فهريه . برد فهرين بيديد فهري بيد . ديمها بعده معهد. المسابط المسابر المسابر عواسي بذا وهما رائد . المما يهد ويلهم والمهاد والمهاد والمهاد والمعاد المسابرة واللام والمول والمراهيس المعلى وهوي ، بند السرى طعلى بعيدهم ربص بطولالكند بود ورنس المجاسر ومهلوف بلاد ورنس طعم طهل بسسم به بدرومي. كمكم بلاد وسهم مهشمس، محافلات دس عفي ، خوف ، خوف شهطم، ديس دهليهم يكل به المهام المعام المنا للمعير ، مجاف الله بلانهال المجام الهنال العام المجام المعام المناس المنا المالية المالي مسيس ويه بيد شيدوس مدائد وسائد ويدايد فهم نظمى محرجهم كم مسائد ربند ويم كود يطمع وسائد ربند ، هاي علمين عواسى مها شدويسا شعر وسنس. عهمو من يطهموس شعر وسنس. مرق ، بعمريك هيسم شعبر بعها علاهامه. بطعريك أسري كمف عهلمم . عشم بطع بأطع بالمعدسي لكويك فطينس بالمهلاق ويستهم . بند ويعا بطلعن ويسهيعا فل وهلود بتههيكي بنزد بهجر لعيززد عند ويدنتهن ويتومين بطعتهج وعم عطمكي ييلاد ويخطئن ريس مطديدليكيعيمط وينتههن

بدلاين ويدنتهم بطهم وعممي ويلمنتهم وووض ينتعد شووسس وعدنتلدند بودي كالهنهم فهط ومهر يلكون مهم المعلالة والكه ويشهيكون شكوين، خيد بحملاتين ويبيلكنن ويدنس. ويكود ويتهيكن يميد علاستهم فقعر . خي محم وحدين خيوها كلمويل للحاجة والله على بالكند عطه المراجة المتارجة والديم ، والمتحاض على بحد المتارم المتابع والمناس ، والإلا المتابعة المحار والما والمراح المالية المعيور الند . المند المعيور المعروبين المسلم المه الميليل الملا أعلام واللكسة ومعد أعودو ريند . بدند هيشم مفهدورا . ويعدند ندود بدلالدمدر هيدم وهدر معد معدندلدتهدم مفهم بمعملاسورا ويلدمن بمديد . بعدم كو كمالهام. وهو المطالس والملمر وبههالللم الميويا المارس ريكمة بعهر شعدي ويد. وحد بجونهو م بجاجعه شعو مهوال . كحمط عن المحميل كدرم والإياسي ودنسهم احدهم ريكدند ريص ربحدد محدد المحين الحمديو المدشف المعمدوق عسلاميد كيل يوري المرابطية المعلامة عشم فهديس وند . عيد المحرية في المفس وهم والمعرفة المعرفة المعرفة المند المد المعرفة المعر يد كدلوق المدرائع ريكدة المطهدس المعطيسين. العوال الميسل المبين المهمل كالردم . عطة كا المعلوم والكم ريدد عدالكوسم لاستعلى والماليس . ومرالدم المعيوم . ولاطم ، عدم ، ومدعدس ، ولايمة ، ولايك ، المدستمالممال ، المرالدم المعيوم المدين ٥٠ يتعليم وسالسة والدم ريند وليدروند ومه بلمديون وم بالمدين مولا عبلن عيض ويهر وهاهم يولدررسم شميدي ومرائبة لعمون وبدالمنة كالايم ، بدند عيدالكيوندم المصدوق وبدنتهم الحدائدة عدالمر لهوم عدالدير ربص علال ابعدالدند . عدالدير ربلادة

قىدات كىلاد مىد بىدى بىدى ئىجاد مطيطات ھى كى كى كىلىدى ، يىلىدىلىكى ھەشىر بىدىد قىدىئىدى ، بىدىلى يونىدى هلاطليزيع الملاط الولاد المجامريك الحامشيم المتهد جاء الملاط المليق مسترف وهم الملاد مدرالملاسم الماشي وطنهمها إيالاد المعلاللام الحد محلام المند معطاري المعطامي معلى المعلمي والمتهمي معطاري راطادة الحد وحتمطتهم للمعيم رائد. علاد للملق المدرائيس مي بالميلمة بالمالمة ووالمسر للا بعلم أن بند عدرائس وسا بند كلاد والد بند بعلمس مبنع هيا الملاد ويسهدرالكذن ولموس والدم . ويدهده أن إسدم للميدم ويهن . رود مسالهم شعلامل إسدم ريلكنة ويدهدها ريند . بمدشعن بعول هامع بمعدد ينس فلهدشهل علمكل دمهش عسمل والم بلاد بسدر مسنى فهشطدر هجاه فهمشر بعتهد فيع العلم المعلم الملك المهمين، منهم المهمين المراد بههممن الممير الممرد معيومن الله معيون المعرد الممرد الممرد حلالك نظد ولايم بطلعي بتهوي ريلاند غيلابي يذد نطاهن والإم لك يبلكن وينتهم وردي ذلكن والمها وي من عيوبا بالملك معاربته المتهد ها . بسدر يلق ههادي هديتهما ، مند هدراسم بالميلوم ، مدرايد بوميتهم بالمدمل بلهاشدهما بلهل يد كلم و المراق المراقع، هام ، من العلق المراقعاس الله هام ، المتعالمة على ، المتعالمة المراس على ، المتعالمة المراقعات المعالمة المراقعات المعالمة المراقعات المعالمة المراقعات المراقعات المراقعات المعالمة المراقعات المعالمة المراقعات المراق هيوك بوطائد ريد . نيينيول كموم بيم . كموهلاسم فيس بيم . نيويهلاسر معاشلما بيم بعدي علاشم ليم . ومياسم ومراد بنطنع بسين يهمى . ووظسم مصر أنبنهل عيسم الا 1990 يعدنهم . أنطع 1990 وهشم الهوا

المهاري ويلطية بلكد مله والملائد و ويوس المدالة " مديد وسه نصرم شعدم فحمهم هي هي هي د من في معالم معالم لها ألمال " الله الله الله والمه الملما عطة بلاد شعب مولاية والكم ربند. والد بند بطلعنس ويلهده كل يو يتطنعة ويدوس والكم. بلاطلهل بلادو عطهمم بطه عليندي فيدوير يطعن فهور مزيد فيفيش لمعلستهم عموس ولالك يدند نطحن يطرهن يعدد بند نطح والمراجعة المراجعة ال المجالي فيسمومكم المديندي الأسد ويعمد احدم المحامل هيها يدارم هيها فياها فيحاسد لخمير ريد ومهاسر والساء المسام المرافع بعرد هوها المعامل المساء المعاملية . بعرد المساء المعامل المباعد المعامل المعا بته يوك بطها ولم الكليك منها ولي ولي ولم ولم الكليك منها ولمولى مور ولمل ولا يرد بسواء براد عسراسم مهمنس علمتري عسين و معل نستمل والمهد مدينين ال يسم يوروني وهديورون بعلا يدن بعدم بعوال فيراق ورائع المسلوم والمواد الميد ومر الأد المراء والمر المرامية والد المرامة والد المرامة والمرامة وا ويل بياس الماريعيس و بوط و بدول بيطونس و بوط و يربل الماريم بيد ومراس بمطون و بوط و بيدي 12 بوط هيد سياهم عيد ويلز المويق برا عد وي نعرع برد السر وعدم المرا ويدير المرا عودي فينهام المدود بد

المعلم هوهام معيس - بدرد تعيير سيدر ويهومها ويد "

رائد. بعدين بعندم شمي هيڪليد كفير كلايم . ه كل . كيم معلايم كل يعنعتهم . ه كل . كلايمهم كل يعنعتهم . أيلم الملكنة ريكانة بطملسم بكل وجهلق باحاجون والكم . يكشهن اجعوبه مان ها ميسم المهمم كل باحامتهم ، يند بطاعن ينه علي دهيد ورد ورد المانية والمانية والمانية والمانية والمناطقة والمناطقة والمانية والمناطقة والمانية والمناطقة والمانية والمناطقة وال عليها المدمر المراسم و الله و بدنا هاراسم المقارم المهارم هميهما والمدارة والمدارة والله والمحارد والمدارد والمراسم والم عبد مسلكيس يولين مشكل الجحول ولام . عند مسلكيس يوي ركلان بني . شوكس بجم يشر ي عشن مكامل الملكاف شعب كمطوي فهمند شديد فهور دهني فطه فهوا فالكند شهوم بهولامن وهرم بولامن بفناد شعب اللاب حلالا علنه الحمم المراك كالمطلس مكلم بالمراكم علمو يولان شمل شهل المحال علمال مهلكان إسام يوماس فهاي بتونويدات المن المهاسريم المي يونويدال المي يورعيدالات المن الموني فالهاء عون فالهام المرافيلال بملاطنهم عشوف ويلطم عطمكن لتجالت فالاشم فعطس عمر ربلاية بالاعمر ويلطم ويستهيم شكوباء بثدعين عزبا علمك لمولاسة كالاد والكنسول علموسم ولالكل ووام . يتطلحم بسمس عيهو لمهشهم بسم وعم علهدة وهامتهه والك ه المراعبيل ١١٠ م المراكب المر لق. طهل لال بتعنيس . الله العليسام الله المناطبيس . الله همارايات من بعناطبهم . الله من بعراسالهم あなかれ

مق ويديسهم لايلق يعربهمان وللنسم بهعدمهمان يعربهم بقطيم وعدتهمان بفصمم دسرعض بن ينس لهموم احسدالسم لكيدريس ريس دينه يدي يودي. بيرمينس كيلش يتحلى، ويهلق شيلمس. ويندن شمي فهطانة كلميم فكلاد، يند شمي دوهاي بدود عبر بهيم ويدنس. يج قل قيس قل بتعندسوم. يج قل يكدلك ملهيس ال الملكسيل ، إلى المالكسيل» والمتموم والمتياسي والمقوم وللما ووي يطنع لهم المين الموس والمنافعة المين والمراء المهار المنافعة المراح والمس المرام المدين ومدين دس من والموال المدم الموال، المدينا، الموافعة ، والمواشر ، والمود والمودم الموال المواجعة ، والمدادم الموال المواجعة ، والمدادم الموال المواجعة ، والمدادم المواجعة ال وهما رسريها بطيون بطدم والموجد. وين مقارم ويلام ومهده وسالمة أيهوية فهوسم رسريطها والمواد بطومنها عسلاميليل شعن د كوربطوس د يدولاص د يعيهم المهموم ، يعول يهم ، المهمون ، بلممش يقهمهم المثانميم ، ووسشار ووويند الماريطامين مسراس المولم مي المواجدة المواسى المواسى المواسى المامين مسلم المولمين ، المواجدة مي الدور المواجدة المعادنة . والما المار والماكنة بدعه كالهد كال والمراعود كالمرد يند المراح والمرد والمراح مسرايس بهلكس بهطين مسرايس شريطهس بطوعهم واليهملات وهجل بلاسي . بند عسلام شعلاس بكثافنن ويهي ويطلنة كل لكملاق مضهدره كويلا بتعديق مخصر كل بتعنعتهم . فيما بعدهن بهتام يهد بند بتعديق مخصر ويتربهد

مهم نفه مهم مستكل والموجد ومم عوله بحياء عوده شعب وبند مستهد ومعلم بتعنعل شكافه بسعر ولائة فلاها الكمروت الكاحدات الله علام بالمطوم وعامعما بالجاس الكمورة علان جال علاد مدائد الحول ولالماس والماسية المصدم طميع بعدرها بالوائدة بلايل المواج كالاد يش بذد المصنهم بالعددي وطعين عسنم وعم وهاين وبدنس د بحمنها المكارس مليان بعدر هامل مدد مهراس العراض المراعد المراعد المراهد المراهد المراعد المرا عسنم باحدوق ملعيس بهمد بهموريل . نهيم بعرون يستعلسم عسنه يديهيم ديهي ، يند بطلعن يستعلى بهمهم كلمم علايا عليه بيوميها وبالسد بسين كبديين شريطمي المهم وبنس ويوريم بعولا ويعلى على على معهد ومديد ومدين بعين والمعين بنظوم وهيم بمبدمكم فعدنت وبمند ، بعلى فعلى ومرامع ولمعرف معملي دوهنفس عدم ويدهد وبالعهوي علامالية علمه المحتدد المحدد ا علموا عاسر علم بن ومراحي. بنياس علموريد، فيراه عاسر علم بن بتوق سائد علم من بملمول بنياسي يقيعلون ويعطانة للمهيم ربند. وعلد يقلاهم نستملاق، على لأي ذهائن يؤلم وممهلتي يتلتكنة للمهيم كلاد، ولايك يينسرانا

م مق بيخور بحص يسمهم . بسديس محسل لك الطاعلم الله العالم العلى ويه بسيداللم العلى العلى ويها عبل رهي على وري ، ورياد المعام المعلاد المعامل المعامل المعامل ورين المعام كمور المعامل المعامل المعاملا ميرم مي المراد بطري مول مينيار . ميد ميد بن يمد سيهين أمن ميد بند يمايي يود بند يمايي يود بنديميارد. كلموات . احتيدم طلامه شهر المعلى المعلى الما كلا عسمول . هيم شمطيش ولله ريد ، عند المهدم عهم كل شمطيعها فيدل والمراس و للمرائد الملامم له والمستهم على . مسيل ولمشم علم لك بلس ريس شكها والدم . خلطتهم الملام ، علما مطاح بعرد سليهدند بديد شخطيم ريص خود ويذي ويماريس ويدش . ٥٠ كل بسعسم شعب شرطيل . شعاسم بين و1864 بعلا ويهم و مور ريس لوي كول ، نسمس شهسند يك وههل يعنطون ، مند وه مور ريس وي يعرد بدر كلا سليهاتيس وكله شمي ، بحمني دسهملن ، كلا بحلاجي شام عميس أعهدم بسمس معس عليان ولامتها . لمعاسل بلق بتطلسل عنويس من بالم لمعاسل نهمه لايهم لايهم لويدما المنطلة عيوم ، بند نهو معيسل لاقهر بجله " Alber Continue 1000 " Autob const ينظيم بهمم وورد المنطاع ، حدد بهميسم دوير ويد وبدي وسني.

ميهواس ويدنيا شمي ويدويد بفطهم عطم بيال شعيده وهولايل ويدنن علشه يعلاني وهجل بطوي ربود عراباء مراه مند معلامين معلامين معلامين معلامين معلامين معلاميد معلى وي والمعلام وي المعلى المعلى المعلى ويدارا المعلى ويدارا المعلى ال روود مطون بياموم وهم مديام دهام وهيني مهام ، ساشم ساما وي فوس يشود والدم . ساء وي وهلا في هوها والمولي المستوى عمرهاسا والمهاف والأرد والدولها والمرافع والم ويدر والد . وعد ويهل ودول المراسل الملاقعيل لمالي المعلود المولود الملاقعيل الملاقعيل المهرون المال فهوا . الاردا وهم . حلواني ندو حدم وديم بيدم . بيكند ويتهدن بمعلم جهلا كملاطم بهلاهم جهلا عواما هدين موجدن بلاسي شديني للي . مدييل سدرمسيس عفعدنن لاطلام ميا عطيهوس سيلابل . بين للبلاش بيس ربص ويكود . يلاد مديير اسمرمسيس المعيدة سيلامي شروي . مهيد مهيدي طلطي فلمنظام بعيرمي وينيار رحهي عالي وري فهيد . وعد ووهيدم ين فيد مجليل كالمحلسل سعورات كهامشيس موالا عاطن بهام بهام عملم الموايدي المعامليد يفطفهم عطم بهام المورد المعارف سكواسي المحاشي بلملاس عهدمين وعهولا والمحار وخلالهم المحالية المحاليل المحاليل المحاشين الملامود والدم والمدار والمحارد المحارد المحار بهمجاجل شدشس محطيهم محيينهي شطهم محيم وسهدل بدند وعجه يسكننهن طعم بهوهدل ينن سعم وعلاس راهلاهي هاك . ها يند عيالان بر يتلوين . ينز بلولا يهينم هي هي . يهيئر لاينها عدري وي هي . يسين يظهم

مهاجيس ويس ويورد المراج المدير عمول يكورد عمول يوود عرب وبعرين رييدر ربل عمول والبد المراجع المراجع فكاحل و معد المراكبة المنظ والم الكندا على ويسل فليل العال ولممارا عيافريل و معدل علمان والعال والعال العالم والمنا والمعال العالم والمنا والمعالم المنا المنا والمعالم المنا المنا والمعالم المنا والمنا وال شعب شهطيك . شعدهم بسميلان بلايلانة ربند . وهذ عيهن دهينطان . بنعل يطعنفهم المهيونسم شع المهداد . شعدهم المعلهم المليها المائية المراس وليلق بالمنظى . 3 ييام المنظوى وكاريس مهولا . يدلوم الموس بلايل ، الويم أنزد مناه المنز المطاهر وكارواق الملاطمة الملاطي الملاطئ المحال المحا طعيم بيل كبلد طيط على . سيم نستهدل . سيلين كونطنس د عبس جلهس ويلهم . ويهوم للاي شكس ولاسم عندم وعم بهلفطيس نده كريك عمهه وللدر ولدي عمهما بيهين كيه هويمراب بلكريهم بسنطف ينسرك فعر فعب عوين عدم محاطير عهمويل فلممهون والمحرد بند عويتها ويد يعكرو له ويويل موينها بهد مهيل للموير لله عويا علم المالي والمراجعة والمراجعة والمراجعة والمراجعة والمراجعة والمراجعة والمراجعة والمراجعة المراجعة والمراجعة والمرا كلول عموي والدم . عمويسه امعدودمورا عفد يدلاد الملاطنهم الهم كنوبل ويدن وهاجلا . بحمنهو الملاحل المعلوف لق : ريام وريام المولامين بدريمود ويع زيود عم يولول موقيل بهد يبدل . يقيلوم رويد ، محمديد المهدنس

علان - كما علىطم وعلىساكسة شعى كالام . بحمل كن وعلمم الملتهم المحل المحل بعدن علمهم والمعل والمحر . خام الهاجم استلاطيعي الحمشيك عطمتم الهييكون الكرديد الهداكات للمويم كالايم ، الملائيل للانتهم المهلم ، الكشعى لدويل ، يند عفنها المراجات عرب المراجات عرب مياند. ولاد الماسة وه الماسة المها الماسة المهاد والمداد والمراجات المراجات يه المالي المالية والمهارمين المعلم المعامل المعامل المعامل المهاني ويهم المهابل ويهم المالية والم المالية والم عبيه موليم والدم ريند. و كل بحمريك بكت بسص كويك بتطنطتهم. و كل كفيك بسصلال وهموس والدم. وطعيس بدعد بدند لالملاق نسعى والأوجد بحدهي عطم 🕉 لاطمنس أشعبي ويسنق ويهمن ربعن ويلمدتلدند و بدد الملاقع نسعن الكلاية المستاي المالي المراكب المراكب المراكب المراكب المراكب المراكب المراكبة المر للملك بالمسر و لممريه بسمالك ماله بسلال ميله وسلام المله بالمنطونية ويوم ويمري وموري والمن والمين والمين والمناء منه المعلامل كالمورول والكدم و مخلط بذن بسعسم المعلاق ال المعتمل الهرامم استطمهم ويدويم والدويم والمواهل لمالها عطمعم ما المعهد عَلَمُ بِعَدَادُ عَلَمْ يَسِيدُ بِيْهِ وَعِمْ يَنْ فَعَلَ هَالْمُ مَكُمْ رَبِدُ لَا كُنْ يَعْمِلُ . وفيل نستم جيلومول يوسلمنن باطعم . 1 بطعم باطر ففيلس عندشهم بخمشه بجمعي . بسعندم فها شهلا ومهر سريد فسهم ودتمن يوري عمهمين شعلاماق 10 يستفي مسريك بطيخ عفقاق دوهنس بلانتهدم ويدعن. والاد ملاعديهي يتطفح المعتوم المفنس الميزيد عبترماق

Digitized by Google

معيسهم كوب كوبل ، بعتمو العصر ريكية بيهم بمدموله ، بدد ولمدشم شهوم لمهمس بمعددم وفهلق ، نيم المعتمل الميواجوم فوص ولكر . بدد بطوعي دهنيس شعدمي بعصوب خيد بعدن " شعدني إلى فيهل للأساس فيطبيلي بعدم المواهد المواه بطاهل دولا . بدند بطاهل من بالكنو بهجهامند عشال همول والدم . بهم كدم وبدنسهم بهجههم فين بيلدند ريلادة المعلى المحلولون في المراد الم المسلم على والمن ولاين وليونس بالدود ، الملفن عمول ، عنهن بن والملفل فرمسهم عودن ، يند بطاعي ول المولم الم المواحل فهو من فهو من الموليد الميواط المجالات المناطع والمناطع والمناطع المناطع الم بطوع وحدوى بمعرعي ويهر بسعيري امن وطهل ويد وليودنها . رود عراب وعلى ولين وهاميسا . 22 وي . المعمل المعالل

دوهي ويسطون بدند يين كستوب عسروب مديدم كدبد بطمشها دوهكسة وعم بسدم دوهي ويدن ويا بعسلامن يطارمن

الملاحل الهائل والمولى . والمرائل والمد المحاصل المواهدي المواهدي المراجل ، المسلمان المرد رعى أسيطيشين موادريل الهائل المشاماني . عوامهما التالية للموامد والأدم والأدم ومتتوجادون ، الوبال وبدام وبهوامل مهوامل موبال دفهما ، فهل سعدم ووجاد دواعل معلن بلاطليق ننهاس وعدل . معدشه العلامان عديهم على في اللام اللال في عليهم والعميس واللام اللاطليق المدارية المعددي والعدشم الموام واللام اللاطليق المدارية المعددية والمعدشم الموام واللام المعدد المعاددة المعاددة والمعاددة المعاددة المعا خلطم عوري هيئهم عطتهدي عود كطعيم ، مخريك والكد بعديشم فعيشين ، عن عندس طعشيك بتحدي رجابع بهريس ، كنتها عبد شكول . مكد بكولون بهيسر بالإمكاد بوادمن باعلاما ويطامن ويياس . الجنن وهاجيس عشمل كودم عدولا وينشهنن . والد بحلملام بهديمه بطمول ولادم . بجن بطحه لمريكل منهم حكول . هند هييكل شملاس بعل هجمتهم لك . شيمل بسلام دهما ويدسيه لاف ملاسن وبوطعل بلادويد لحلامن وديوندي هويشه بعري ديورل ديريدي ومدرومور يه الموسيدا ، المعلمين ديهي ويديها وف ، فيهم يض فطهم شعبه المعنوب ، المستم معيدموردن المهدد المعنوم مهمدي وطهي رئيس بطهور رهمه و المبدر ميداسي فهمام رهمي ميدي وميد وبدار وميد ومرد هامار الملك وللمن الملك الملياطة والميائية المحاشين المحاطفية المليليل المحاصصاء وللمرار والمنهر الماط عي الملان الهائه عيوه بويلمهامتهم كف يولن بانبلا بهتم بلادود عن بوريد بمعلم شلاسر بطههم يستم عله بويطك علهم اسم

علمممر بند بطاحي بيكل نسيدل . وولاد وي باطر وهم وهجل أبطنعها والأد . دلاهل بذد شملاس بعن ربلانة ريم ، عمل المتاحية من بطاعي والد . بحد محدود علم الله . بحد محدود المولا المولاد المدهم المعادد المدارية المعاددة المدارية المعاددة المدارية المداري فيلعقاس المراية الحر الالمراء محدد المعالية العمد الالماليال المالية المعالية المعالية المعالية المعالمة المعالية المعالية المعالمة المعالية المعال بقعول ربود عورال بهدند بيشر بعودي فهمط و بعرد وعنديه وعدشه فعنف ولهم والمعارد والمنشيدول بعثه ولعما ويلام يباله المرا المهدام المراس المر بتراس المبارا المبارا المرامود الما الله المعادلة المنطق المكر المعادلة المدار المعادلة المدارا المدارات المدار طهيس بله شرح كال بتعند يهم ويطو والمديد والمعلايات وجهها مهم عهم عمم شي طبط ويدد يوك كال والمعا كلايلسم معهسورا كاويل بكلافي سيم بكلفعليك بهمهم بطهم ويتملق باهاهم بند بطلعن منفشطلسم عمر بسهص المستقبل، والد ويمل كنه دهيميل، وو كان فيسل عاليا ريتم طهيم على كان يود ينوميس طينس وههاق بطاعاتها والمسر المحلال المهاد الملكان عهدا الملك الملك الملك المتأطاح المحلد للمد المكاماتية المحلم المقيد المعلال المناعات يلامول . الملان معطى عن يطهها ياطنطيهم. ولمنشر السعر أبطنطس. ولاد يطملتهم وللنش مشهل أشعر على المهنتهم

ميد المولم ميد الميال استمار المواجعية المياد ميد الماسستور الميدين المعاليان الميدي المياس عليان المراجع المر ويد علمور عنى عمهيك ير عهد بمويدل بمنطون . 28 كل والمدال الماعن الماعتها فاطهر فهدا والمراعنيلور و تعامل المرائل المرائل المرائل المرامة المرائل المرامة المرائل عملها والمهل والمرا وبهد اطاح بدند عطم المدر عييكل المكمال وملايل المكتهر والمكتهر والمتحالة المحالية المراحية والمراحية والمراحية البساس فيها والمويد و و المراس والمولي والمولين علمه و والمراد والمراس بيته و ميد ريس مومولي برد سير مهرس ولايس ولاين ميدس بول . سيد هو الله مهنوس والمراس المدال المد المحالمين والمدر والمراجعة المحال المسلمين المحالان علام فالمرا المحال المحال المراد والمراد والمراد والمراجعة المحالية والمراد والمراجعة المحالية والمحالية بالمار عماليه والمنظر بطعم بالا على المنسل بالا على المناسل بالا وامتهو شوستهم باحتدش بالد وي النهل باطلاعها الموال عليه ويس بطمول و الله المعربة والميارس عليم المرس المرس المعرس مرس المرض المراس المرس المرس المراس المرس ال عَلَيْكُ اللَّهُ اللّلْمُ اللَّهُ اللَّلْ اللّ عبدا الكلومين بهاجا بيمهاجان فهاجي عرب فهطر المفارض بتعبطها ، يبد لمراجه هيد تبدي ترميس ميدهد ، ه ره .

عليا بعدي يعرف يعرف المرام المراعل المراعل الماع المعلم الهما مهاله الماعل المراعل الم للحال المالية كميرود بلحض بهويك وليهن يهديش عطته بعتود . وكرول بخد بلعم بسمطيشطلف . خليش كرود بخلافهشهمس ، كحلحم بهوي ويعنتهم ولاد عدة الوبل الحيام الوالمليس يطو الهول، المند المعاسل المعلم المرافيل، والأدم مخلمم المداسل المهامين جهولا . كردم علمتهدي ويدويم بعدم فهدلا . فهلم بهجلاق باحتمون . بند بهيشم معد مسعشي بتعيفني يعلقلن بفيسالي الجهودية والمواشي ريلا . ويهمون ينطيه وي ويهي يتعنى . وي علم لامن يتعلم يتعلم يتعلم وي يود يتعنى المتنود والاد يتعلم هما رق بلاد بنعيان المبيعات ملك المستبهل فال الموالال المكتبار الولال فال . ولاد المدال المداملين الموالال مريد الله المراجعة ال المعاملات مدد بنواسميس مهيد المدالية المدالية المناس المراس المرا و مهيئية عربي بعد هو ين مع عد ين معم عد ين تع على على على على على على الله المراجع المراجي والمعروب والمواجع والمواجع والمواجع والمعروب والمع فهطر . بيرد بريريا بمعرعي ويوقع بيمص بيعيسهن والدير . يزيد بطاعي طهفن شرطيس للي ويد والمهيوة من فهما .

بعدار المواد وبعلاسة باعظه بعرفها وهدم الدعيدي وبدشاء كفير عن كف ويددسة وعن بطمشه فهاجو والجود وسننهل شعشوولا و علامة من عهامت ريل والسيمى بهد يوي المهتب بلاد يدي ويندلن ويديس ويدر ويدر ويدر السر عود ويدر يدر السر والقالع والماء معرى والدمالان الماليون المنتاس محاشهم أليلية طعيهم. المربع المولاء المنتقل والمنتقل والمنتقل المرابعة مريد المعاليا المهاري والمراسي والمهار الماليا المالية المحالية المحالية المنافية دهيك عطمتم بعوج عربا واعربه عمصهل ربص إستي شكفتهم إستهم ومطيع إستيك عيولابك ويدوي ، رجد عرب موجوعة بقطعي بهيهم فيم ويديك بتحنحتهو . بهجتن ففلافطيهن بتحيدم ولادي معتنيحنيك بفيهمن بتحنحون . بهتمم وهيشهم ويدد المن السام عالم و حدال و و والمعرف المعرف المراح ومالسام لعهدان والمعالمة محال المراح والمراح هنا سائع اللت عوسام يولون طياء طنه عمر هولام مياس يوس عيال يوي عليد يوي المد هوس شديس لاوم مهين المرس المرا المرامعة ووجود واراء حلايل الملاح يشهد الموهو عند مهوي ربص إسباء دول المنطلس الميوون عطورسم ولالكل وولندل بمستهام وجههد كالميويا ويتمل ويمما وعوض بسم ومندي ههم كوليتم و وهم لو ويهم بسندين بمعلاس بينس بنطيطف بولا . بستر يهو ريس بخمالي ، بطلطتم عطعند ريلاند يور يزيهها ، يدير وهيدر كل كويلي سمت هير مدي كالمفطيميس والكر . يند بطاعي يطيق طيق وطعي عرب وطعيل يتضعون . يند بطعي ويدد وسنان

L

مدول مي ميرس مول ، بدر العدم بعرموم المهرس بينل . الم هاميس ميرم ميرس ميس ميس بهود والدر - الديسم هواكسم بمدم مصميكور طمينهم . ويوار والش يوردل مهد هاجل وللشاعين. ويورد بدل معروس لحاصل كنافتهم المدام المدود م مل . يطول المواجد المهالكون المعاملات المد المهاسرال والم والمزيد المطلقة راللانة عسرالمال ويهول . لاحتيدم كلمويم . مع كل كسريسدم بمطعهم بسويميس. بكية بمويميسيورل كويل ، بعلى يوروم بفهسم عهم عطومكي بتحامقهم « كدام ريكادة بلهم عهم مهدم شدوق بمعدناكس ويدنس. م كو ، بحوريل كفيك شوعشسورا كويل بنهم شوعشسم بها كديد بتعنعها . بند بطلعن ويدد يدن بسدم ههوي . و لق . بديم بنويمشس ل كويل . يتصم وندت ربكدت كويم بجلهم شديه بهلادة عليهه ريلادة شديده بحامتهم. كفك بدويشهل فعليس هملديم عمر بسيدي سعن. و كل، كسريفه سهم وهلي بعلان بطيوسور بلهي ربند دليي عذسهم بعلام ربند يعربه عهفهم بفهستم بنن فعلمن وبعبد ندود عشوق عيهم كلوش ويشر بيدة ويدعن ويلاد بسيشه يمتول ويلادر . يين طلائل زيد بهم يدم مم طمعم ديهيم ويدمن . يند يعم كان البيال الملاح المناطل بهذه وينس بجيوبو المرامل دهيس، خيلان والمرامل المعامل ال علا بالمعالي ين برد عدوم وبها بيدا المعال ويستهار والماقومية بعلق ويد وهاري يلوها يلوها المهاء بعراها معدمها به مدم معلى بسم هلى بتحاطيهم . ، هلى المريسول المهلا معلق سيم هل بتحاطيهم . بدد السويم ربلادة بعهم .

عبهل من هي هي هي مديد المديد المديد المريم المتعلق المتعلق المعامية المناه المتعلق المعامية المناهد ال بطلامهما مهلوس بدند بفصيدم بعسده مديدهما نهمم بطلامهم بهملائس ويلدن يندرال دنهشهم عسمان المطيس عرب . بعيمطيط عرب يتدمى بسيس ويدوى . روين كرد وين . رود شعلان بعرب رند . الملك بفهين لابتهام بسعل وبدنس. يتوج مستهل علام مخلههم بشكس ويدشهم ريند. ٥ كو. كسريمضورل خلافصله لمركل ريتمل يجهدهم والميدرورس مظاورهن ويدمشنم ردود ولابلا لمحاجى عالام المحاء دند كامتهم استدوق وجوج نفرفراسم الملقهمام المام وسلاست دلممييم جلادم . كعهدا بهذم ادستين سنم علاشلدم استعلابها بلمفتهم المنطع ويدنس . كعهم رهم بلاحل يندس المناعل القطعال المعامل المعالى (لعار والمدد والمعامل العمامل المراطعات المعامل والمدنسل والمدنسل محملوم والمدنسل والمد وبلانس . محاصفه لمحامل للحاج . مديديشنس بعم رك عيدمم يطاعم بعصيس بعلايتهم بعم ويلنس . والد لمحاسبه عفة ملا يعق كل . بسيا مهواي . بيلة تدر يطاوم . بيلام طلام على عليه . بيل تد يول ملاسودر يهد . ولمنشر ولمنشنسول وجهلي باطنطيهم . مسعدني باطهونس بالعدام ريكم شي طهم . ولمال بيوميس بهد . ينهلي معدمه لمهم بطهي عاليه. من المالي والد الهدام المرابع المرابع والأمل والأمل المالية الممالية المالية ا العدروالياس بدور ملولا ممرود عيطق سوليس. معدد طعيسم بطدلاق لحلاطن ، بعويم أسيطمم خوطم وعن الدينويم أسعن وعيهما

محمور السمان ، عليدم والكدية مريدمم فطوير المراجعة والام روند. يين بطدهاق بنود بحدم. بتحدما ويومك بجوعك مدن بالمداليات إلى فيدار اللها بأمال الى واعدتهمون ا على بعلم بيس محرد ، بند بتعلم بسمدى علاد منهى ، بعهد ركلاد علم ديد عهد بالدس بطوش ، دهنس وملام هوهملال - بهوم ويديس شعده الجندد يطيس استبكت دعهوس ردع ويدعروند ودلوق عدائعيدد عسهوا نبلق بهارك هام ورد ريسيدي المداطات احتروس والدر . مناد هندي مي منهنس والدريل . عدماسيل الحدائدوي مهال بطاهرد فعصم بمناطيهم رئين وبهدد رند ، بدد مهيس اطه رئيسين عصمر اطهم ولين ورس ورس ، اطهم ريادة المعلقان ميل الحدايد المولم دولاحهدم المولم هاهاسورال احدمه ردادة ورديد وجها المولم دولاحهدم هاهاسورا الارداء الملح 8 المحاطلة والمواكس الماينين عشاك المدنيدي والأدر الأد المعمر المهامس عشم وبالأنة الأدد الألق والمدا المعلم المعلمين كموعيشكية وبهم والأد ومتد بكفيرين بدعد احلام شكول زيند وود فهيشه فيسهكرك بمفكنة اجلامتسم مال معلى معلى ومل مال مال المولامة المولامة المود المال المود المالية المولامة المولامة المولامة المولامة المولامة المولامة المود المولامة المحاطيه المهارية ولم علام المهامين المهام المنظلية ألاد المنظية فيالكنة لفويس رباء للزين استيامات الجيونوا المنظام

للها وسالمة بستمل بمعيول لهمد والمعنس للمراد بالمق ويلطق وسنف يهسم بدلم المحل وسالمة بمسى كلاد . ولى المحوالام الممال موسلام والمرام المعار مطد ديلوم المماري والأوجاد والمعارض والموالم المرامة المرام بعمر في يكرد بتعييض فيلاسة بعدم وعمر ويدي . وعد بعدم وين وين ويررسم بتعييفن بفيط مننى ويدنتها . بىلاد ئىلىھالىمىل . بىلى كىلىدى ئىلىلىلى بىدىل . مىلىلىدى بىند كىلام بىلىكى نىمىلىمىنىدى كى . واللاد مىلىا ئىدىنى مهيئل المسر الله و المطلق الكام الكامينيل الله المكان المالية الملك الملك الا الملك الله الكام ا هواكسورا محشص بوبلا دفاص بحماء معد هيد رفهشه ومص بعدود، بعيسر عوسترق تعوالند بعشر عوبي يلاسم كالمواج ديها والمحاسب علمامهم المطالها المتاليات المند احدون المياسم المسلم المندام الماسيم والمدارة بتطاعيهم . 13 مل ويكم عسم ال ريستين بملكسسيم المصى ريلدية الهموم كالمولد المستمل عميلكم الله الهموين والايم. مند الملك في المليد المالي ويدويل . قد من المالي ويستهد المليد الميد الميد ويدر المماليدر الملاق للمرحق بستمي ديهيميسيارا ، فطلهم يطلحون وعم بلادل خاطبهم يطاني ، ويديلمن دهيهم ويلتديدن كفويه هاملا هدويا . ي كل بعريمود والدير . بدند يين فلمتهم نستمل عمين ريلدند شمين ، مهولسر منش مدائملير

والالها وهيم وحتوجل وملد نطحم ونن بحيد بطريق والمراق والمحل المراق والمراف والمراق وال

¹⁾ ඡු:ස්ද:

علوي المراس والمراس والمراس والمراس والمراس والمراس والمنظمير المداسل والمراس والمراسلة والمراسلة والمراسلة والمراسلة المراسلة ال علم الله والملاق الالندر المسلطاء كاليول اللائد مهم ومناح الهمالي مهيد ويس المناطعية ويوال المناسي الم المعربات المستم ربع على الله الملاحدة والمراجعة والمراجعة والإراجاء والمراجعة والم بستمفورسم كليوب بحدهم عهويهم بسطيه يكسم كف دمهومشس ربويهم و مديكهو عدرت رجهها والمهاوندن رجه معلامعنس ويدهد المهلي استمل العيوب الله اللاماء اطاهابن الميل الله اللاباد الحامية المناطن الملام واللام المراحة المر كل نبزد ويسهدر المعر المعلوم المواقيه م المدير وللميدر وفهاشيس ويهولا . السيول المدول الميدول دينوا فل عليهم ويدنس المجاهد بالكند والمحصل المهومة للهومة لام علاما المجالة مطله معلوه معيده الهماره المحلفهم المعمل والمهاسية والأمار والمهارة ديوي بعاهم المستطيق دهيتهم وبهاجلاء دييدس أهر يستهي ويعلانة وبهمش والمنسء بعله عنتهن علمكن بعلص دهلتهم والمهلال رائيس اعمل المكمل و مطله اعمل بدند فيهيل القبل الاستان و استمام السرا كهوا المهام والمحل الله المراسية والمراسية وال بجوهلممك بييسول ديهاجر بستملي وييول بطدهم كالى ويدبهشعر بعديك ربهجهم ويتممم ويعودهد مدويك يشر بسنم كال تعلاها . مثلا بلاد هيسر بحد مل لهراهم رئيس بعدنظلم سعر فليس ولا . العلمسم بفرفشهل لمهتهم رعم وللنس الميارات والمائد والمحاد وكالمحاد المحادم المهواة الإيمار والمائيل ومثالا الملوم إطاع والمائية وطاء وطاء وعلا المعال المتارا

رديمه وهم المراجعية المدوق عن المسليام ، أمانين أيرد وعم يدنم وعهوام المسليهول ، حاريك رين المنه كل ، الأد الماسلياق بسربتها عصيدا بالما بدوى بعطوهم من هيني رس ريدن برمين رهينا ، بهر برد المحمد عدوهم اسدر هاميدا يوم - اسم عدنس . مع بطحهدم شعدمى عدالة عهوا علال المنتقيوندم المعمر في عدمه ، فيلق فيلق فيس عهيندسم عينها مهل ملاعم بطابهم رفهتهم مند مدنس ه مسين طهم هاستهم عم لك يد يدي يطيق ملائم ها دنه فلام مع عمل مهيس مع ربيم عباسيد مهامل و مهل مهم عباسيد الله رميل المهم من معمل منهم ربيهم والمعالم المعاملة هم بلادود على المجاشي على بولوكية عساء عزين ويد والدر . رود ور ولايد بنهاد شعيد بن بدع بولد وهديد عمر اللاشيان كوليتهم رعمل ويدنس مح و ملك الممالية المفصل عمل عمليامتهم ريص عيليدة وياجلا ويدن الجواف المعاقل كل كلايل كلايل كالمياس المعلق باللم بهد بهاههم المشلاس المعهل، علمان المعلى المسلمتهم كل علما عيلل عملات معرس دهيئه فكعل و كالطلين كالملا بهد بكرويلها فكعل يسعاروس نطيش فعل الله عوموق فيرف بعران هامل : نطرطن زيلد هامل يدن زيلد الملامل واعراص مولا . فيود الملامل في يهلوند والأمل . مسكل أبيلس عولي دفهتمام راحل عنهارة وهورل. مديك والك شكم المصلكة ويديدها لأف يلتوهجم والكر. ميد كهول ويهر ينن ويديدها لأف يلايك. بتعديك ويسلطمهم ربص بدطمهم دمهمتهم معهمطس سرائعاشيطهر مظاد وبالمعون ربعن كنههى ولمهدم سرائعله بطهطم

كل ومهد عيهديد وهايس ويدشهل بيددوين. او كل ، شيويل كل بلاد بيكية بلاد كدويدن دومك بسيويل محشم ويهشفا فالمهداء كفين بحين ولايهاشعن مندم وهوين . ملايك بدند كيون مسكف عفطف ولاوج مجمول يعدنهم وهديسة كفيم. براق دوية للدرم وسنظم بدمة دممة للدرم بقيمل لاعهناء ، ي يس دوي للدرم ولاي فا . عطبه بمهلام شدي محياهم شيديهم . ويهر نسريلي نحدهم لك ندرد بنكس ندرد لاويدر معددم ويدند بعلوقد ولم . بسرعوا وهنا هيد بيوس بيرد يد معيود هيد يديد . جردل بيد عواجي بوريد ، ويس مون مي ومرد عواص مون ه بن المراحة المراحة والمراحة وا الله المحملة المحمد المحافظة المسلم الهائي المهلك الله مبناء الهامة المولاد وكا والمدالة المحافد وكا والمدالة المحافدة ا لق - احدم المراعبول المحدم والمدرال المواقعية عمل الحتمل محوول ، معزول الملادنية عفمكن وعلايو وبالموازين وكالم المعتفيل ا والدم بعهلام علمان والاربع معمم ورنس. وعد معموس شيرمي وشسول والار رود ، ال في وهم في بهرود . هلا الحراعود ، 13 كل ، دهنظام ، ين العام و الموسا المنام المرا الموساء على الكرام . الممترس كهول هيد بطرس شعرص كلاد بند كهوس فحمن رس بلاد شدم وههم وسترس د ين شعيرى نلاد مولة معلما المعراقة بويل بلامل مبنا هاهل . بعما ه بلاد وهم فرملم بعديهم وبدة مه بعدد ، وه ها بعداءسلم ₫ 950

الله المراجع ا المساح والمعلق و مطالف و مطالب معلمه الله المعلم الله المعلم المع المرا و المراط المرام وها المرام وهاسات وه المراط الله الكافل المراهام وهارا المرام ال ولمنسر بهمهم كمهل بطلطلالمتين بطهمهل بطنعوس مي لف سيهمر كهريس بفهسر بكدشفيق لطع بسريهمراسم المعسد ريشتها بعدم كل المطنطيم . 15 ولل والمصنيع وربي ، ي الله ، دول مهداكم شعر شوطيعل ويدويم ، بدر يطم بعدوسيس عيدم الله وسيدل. جريس برد كم المريد والمسلم المال المسلم المال المسلم المال المسلم المال المالي رقيل المستمل الميل الموالي عسل المساوطي المنطق والمرك المستراء الميل فيلاس المواسل الماراطي المستعلم بعدر بطهارهم وريس و و و الميس معلى على رول رول ولعمر الرائدة الاد عهد رهلاق كولاعل. ومهم مع واعدشم كوب كوبل يركيها ي كمعا ريكية سيم خدمهديد ولادرالسم ي وجهلق يتحتسهم . بطعم يجد لايدم وسلاح في لاعداره للخمنس المعدوق ويدنس ريند والاد واستطلام يطلوهد لق . بجعربه دمهاي وسمهم . بعرد بسسسم يطعبسم سعيم بطنيه وهسس بطشطديك بطوين. معدد كحدمن كل بمليم المفحلاشن بعلام أمعنعتهم ، بند عييسم 1984 عطريهمهم

¹⁾ जिल्रूम:केष

²⁾ 명 [[[ ]

³⁾ म्स्येट

الماليات ديها والدر . (بهالهالال ربهالي دهالي الماله لهاله دهالي الماله ملا يهويم ربه لميسر كها كهد كهد كويس كمام يطمل يطبعي . يند كهم هي يهم يهم يعلي يعمل وهم ملا كدلال والمدر المحدل الملاق والمرجل الملح معوص المحدي المحدي العابل الملح والمنها الملاقعة بطهها والأمر . يطعم سيلكل . بمنزلدش بستمهم بطهها . كنه كفوير بعلامتهم عزين . بند شعب كل . كهشم رهم شدعلات معيوب همن هدنس. ولى محد معيوبي معدي دهيسي شدوي. يند شعيس ويدمم وههاف شكر لمحاسر بطلهم وبلد فالمسلم عمم ال والمنس والمواسم المعارك عمم وبدو عمم عدير وعيه طياط اخرما وهم ويدلكست بسعين ريند . كم كون ، بحمريك كست يسع بمحيوب ريكيت نهزد ويسم ويسلامهي بمطولم كمفس كمهرود ويديس . يو كل . مجديهو عمررسم شهدشه كويل . مجدهم سم شعر شعر شمطيس مهيم كهم بطلع شدس كوين لاملامعي مي بحنحوس. يو لاي . بحدمم دويد كوين كديد ولاويدر والدر . علم اسر بيه لدوي بعتنلانود . عيسا لامسرراسم شكلسا كيونن عوب يدسرراسم ع يسريها ، بعسلامم عدلما ريكند بلاد هيومي بمعلم ومم المعلاق . يدلكم الملطيم المعلى الإسلاطنهم الى . معلمم علمال المنتهم المهلم المهد النس عسراك المنطوعة بطلاطيشيا فلي ملمنكول ندود كلمفس كمراد طهلم فلي ليهوا . يطلونهن وهم اطلفها بين ربس شاشين

على المستى الدام كو ولام الطاولاء المحمد مهدس الملائمةم ومم ، الحرم الممص ، المحافدة والمدس وللا الميري المواجع المواجع المبطيع المنبط ، مكانت المحاجع المعيد المعيد الله المراجع المحاجد المعاجد المعاجد المعاجد المعاجد المحاجدة الم المعمى الولال الكرميسية المركز المركزية وملد المصلال عساء الكلاد المحرص علمالدر الإدر المبلعهدر المواق وق وي الم كملهض بملامتهم بطه ويدس. بدند بسريهوا بينهم وسررسم بمهمفن ، عدده رديمن بهرس فجدوه وسررسم بتعييفينس. ويعلى مديك ويعلاست بفيط ويدعن. معربل والد شيرمل معليهن . بعدرا ويعالمدم بهلاين شويدشها بطررهلاطيس. وهديس كمهتهم عفورسم يكمهم لكى ي بهستش مقدسم عستهلى وهدي . وهيش ودندسم كدلامسورا المحلاق والمحال المعد استعطى والمحاطع في استعطى المهد يمامل والمحاطعة في المصمرا والحما والاعطادة المحال والدد والإلم بهماراسع معلية ماما هي ريلاية ويسهيما لكي رعلابهد، معد ويسهيم لئي بند بهلوس سمم كفويم عهمتم بمديد المعمي والكداء المهام المستدليل الملائها الملائها المام المها الله المناهم المرادي والمفاق المالية المرافعة رحيده من كالله والله المدالال والمناسر المنهاميل ديم السام و وللها والمرا المواجع والمواجع وا OT THE بلاديء بلام المفير بطاوي ، وكابل ويدييدراكم بلادس عمل بلومس باطنعوس وللدر ، ي كل ، المفير بهاعل بهلام ريل بطلائطهور والأدم . محلد مطهطعل باللاجل م فهيدم يينسوب لمنظمهم بالمديد كنود

1) बे.स. 2) छु.ब. 3) बिंब्रामानाबाह

بديد بدند عهدسر فحدد بي بعديس عدمدم في . يش المهلة المعيدلمان وعم بعدشهم في الموقل وهاس وبدنسهم علال الملك ملايم هادل فهجل وملاء وملوس مدينية م فهدر من فيه المدينية والدر والدر والمراء ومناق المحافية

بعق يولانن عهم به به مهدنس أممه وسنس. بهمن كملاق لنو عفم سم معيد راعن وسنس. المعلهم ريس عويسلس بلاديسل بهاطه والله ربود ، معربه والله وملاد مطاوين بجول مومر ، بنحوم الهوامر وعبار طها ، دعو وهيد كيدميلان وطينتهن كطميههم بطهلامين مطهي والاشر . بدند مجهلا بخملاسم شعب شعبي يأمهم ربلادند بنعهم المهاسم لدوه من ، بحملان بدم بدردده مهر اسلامهما ولاص ، بحمن لحمص على بيستهل وندم مظلاهمهم فلانسر بهسر ويدنس. ومكد كريد المييدم شعبشفص ولادشهم ويدهيديائفعلا من مجعهلا بطبط لابلاء ورمالا ويه . كمن . بعدين يُطلهم بحكم يُسعدسم يظمم بخمص يطكهم ويس وينس . بعيد فهم . ويدويدريُفمة عيطمشين فالمستهم . يند يتوموس علوم عسيك الموسى على لايو على (يكر) . فيش عطمهس المعيد ، فيهل المرد المهمر لالمجاهل المعلان المعلائن الملائطيل فيام بسلاطهم وللتنباء عجمن لحمحل وشاء على ربعن فالم الارد السنكان وينسم روريم معلومهم بهم فهدنس فيدش مدنس مدند فيشر عف لفلكفها ديو بميسم ديو عف بعلد بتعدهاس

گرویانی به به می ویدمیشنم ریند . بتند یکمهم گف بعلاقهاعم وینالاست بطمه خودبریدنی بشدم بطمه وینالاست بتحوید انج خطویم کارد . ویشم ویشم ویننال به به ویندیشنم . خود عفورسم به به بعدشفیش گل عیشم ویلانتهم عصدی می برد . از عمورسم به بعدها عمر گویانی بعدهای می بعدها می بعدهای عفو کویانی بعدهای می بعدهای عفو کویانی بعدهای می بعدهای عفو گویانی بیدهای می بعدهای عفو گویانی بیدهای می بعدهای عفو گویانی بیدمای بیدهای به بعدهای می بعدهای بیدمای بیدهای بیدهای بیدمای بیدهای بیدمای ب والمحالات المولا المولان المولا المولا المولان مهم علم بطعلانة من. يطلال في المعلم المعلم علم بطعلانة من عليون و يدم على المعلم المعلانة من. المعرعي على ربيل بطبالكند . بعرب مستهل بند المعرعي الميليل المهري المهري المهري المعلا والمهرا المعلا والمهارا عى بعادر مستوى . عطعراسم عيمم لايهان ريس نظر عياملوستهم طعيم محارم . والمعاد وسلايهما وي عينهاستهم عسري الما المعارك المعارك المحاسبة المحارك المعلا والمدار والمعارك المعلم علم المعرود المحددة والمالة المحالة المحالة المعاركة المعاركة المحالة المحال ملائدل عبدم مير بنوم لوموس ويول يوكلان لاميا ومهر علم بدهدية من لامهدا المناه والر المسلاد و كسما والم علم للمراد الطعدس من . كسرة من يدما في بتعلق علم كمراد بطعدس من . بند وسلا بتدعظ ههم ، بطعد شيطهس فيسهد فيطم في كنهل ورن ، بكويمة كديد يهوي كيدي بهيك يوليد يعاقبهم كديون بنويس ويدمشن . ورملا بيوم بخملت ويديده ريس . يكس بهد ولاخم بعدوغلف بالعومير عسندلق وسنس . بحك ووطلسوب يكسه ربص نسيمق بحديكتكدية كالاد بهم كن في مههو ومم وسلاسة . بدند عطم المعلى المعلى المدريد مهم المدنس . المند المدري المعالى المعلى المعل <u>র্</u>থী ৪) ই:র্ম

ريد والمهلي ولمفنى بهاموليم شعبي روويل. والمفنهد عهدم وهم المعنس للمورد وهامه معد معهم عهدد. فكسرا تعراد بيريس رت ولعلها مها بمسيسا وبهره ويد المهرة وبين - بيد بها لا المراعبدا العلمان لالمفنس بيسلمك ويدلسكي والوجان. بعيدس وبلكس المطهم مهم بعمالمدن محال . يود علايا المسهم بدعد أسهديمكاني إلى طلاهط عستهال لل على رديم زيلمن بطدوري بدائر طعهم الدلاء عيم ول على العمال رحماء بويدسم بطلاهطهسم الممالا بالا يطلع لعمون ولانتهام بكلوم وكلاء بمنها مكلف يطلع يتطلع ولملك ولملاء بتيلاسم المقاق فيلفر ويم أيهالي من ولالمتهم لمراعفي والمفر ويهم ويهم وطلين بطلطوم لمهم لوفيض وطعد وي وطد مجعن عشكل ويكمل يسعاع ركلانة خلاد فهشم ريسك ويدنس. مجعم عهد يهدريه مهم. ويهم كطمنس لاعدريد الموليات عهدتها وريس ربود ومسوهد معماد بخد يركهم أنعوهم ريما أبي أطلاهم بوشدالانة ربوهم والمقاش والمهلسام عشام بهتد. فلمفس عيهموبر فمردد. وسردوه وهي والهيران ويتم يطوب عيطم عيطم طهسم فيلاد فيها بمعلوف كهن وهيسم زلام عنش مستمى عهدكسة وسهده . نظره يدريك و ربص بطبلوكية وسنس. طبشهمن S S ST RE على المراح المراجي الله عبالالمنظ المعلى المراح . وقل والمواد معلد المواق المراجي المنتين على المارية عسرس مرايد والمرايد والمرايد والمرايد والمرايد ભુ

سلولهم والاستهام والمهدر والمدمشنع . احد والمهدر المحاصل عشها والمراسم العلو فهم بعدولادتهم والمرافقة فهاما . للمال الميوم المحطسة والمهداء والمر والكيم ، الكانتسارا عطة العارالانة المعلول العارامة عمر العارا والمنس ، ولهما علارالعم والانها عامل رحمل ويدد ويد ويد ويد ويدر ويد المراح وي المراح ويد المراح ا بسطيك عند وفي عطيسك بطنهم . ووم يطافي أسطيك برد له عهدم كمومى عيكمي . بحدم بكهرم بينفي ردود علم العميد وللذراء وملاد العيدودن عبيديس والمهاجم أبى والانتهام والمهل وللهدار ألفط والمال فيه باطلعال يديدار لعمطف بعرامه ربند . بمدهائشين بنق . معد ويسيدريفمل علادين بمعدس بمعرض ويسيده ععربهم ولانتسر وهملا . عندين راحل الله بيال كمراد الحل شعى ويدنس. يند الحل شعلاق بعلول ويشعر بطاطهم شلطس. شرفشي وجمنن شعبشفى بيلال يند عيوس مهموي والمنتهبي يكمهس شعير وسلكريس ربس فهيكن يور يند عفورس يعم كل يتعلن يعاربهم وعم مهولاسة طعيم كلاد محريك والد فتطعيل نطش بلاسل م كان نظاه يدريك كا يعم. كين فيوس للايم كا يعلمهن على المحتار وعد والمهداية على المواجد المواجد المواجد و على علي عليه المورد المراجد المراجد المعالى والمواسرارا مولا علايد وبعيده علايدس ولابل بعوصدم بعدم على بمفهلين شلاشتهم وطلندن بسعبقطون عوبهدم بلايعدم عر

有我 是 好 قارته الما المرافار . اقارتاسي مدد فاسيل فيد فاطع والمداس المسهاروم فاطر . المرافعين في المداوعين . اللا المسلم المراسل فالمسل فالمس المد الله وطد على الم وطول والمراسل في وطهار المعلى المراسلة الله علالها عصبه علم ملا عهام جمالتل المعر و بجمالتل المعر ويهل الا علم المرال نهم علالها الممني والنس. ميد عاطسه عالمين والمراهبين عاطبس عواعي المراسل الدير وه اعلايس المعلس المراب وي اعلاند والمد فلامتهم فهشفير . محد يطلهمم بطهمسول عمشلاسول المعهدة وودم في محد فالمنتهم عمل مطمطيم عبد فدعش ودنش المليان المكتلسول مكد ويستسع ويستهم المحاط الم الله عميم المكتفريد والله المند مكتمم المتلويكي ، عمرسم عم المحاطش للمائين فالدم ريس . بطعى يطهم بطعة بطين بحاليد بهد مسين كفير يسلالك معيدي وعرب وعراق يطعهد والدم: مظد كديتهم سنم بعيديدين وي وطريك . ينظيل عهويهم بطنويح ولايلانة عن وطوطلائم وند . عما عن شعلكية بعيدين عمل المراس المواد الازير المفاطية عبد الله الازيرة عبد المراس عمر والمراس المواد المراس المراس المواد المراس المواد المراس المواد المراس المواد المراس المرا بطعتهم عستها مطد شدبدم معدم وورم كا بطهاكند طعيم كاود ، عورسم عم مخمطشم كال بعديم بيسا عشم التاريم المراها المراها مل المواجعة والمحاهل المراجعة ال المرابع المارس المارس المارس الموادس المرابع ا

ها من الله من الله والد مند بعشر المسلم من الله . بعلمم يكسم مهد معشه بعلى يعرب الله محلا يسم عشم يعرب معد معيد كبلت ومم كفن ولاول ، بند كفويسول معيدنتدي كيويطي عدويون على المساولة المراجعة الم المحالا الماء المرام المسلط ال عَلِمُ مَعَلِمُ مَعَلِمُ عَلِمُ عَلِمُ اللَّهِ مَعِلًا اللَّهِ عَلَيْهِ مَعِلَمُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَلِيهِ عَلَيْهِ عَلِيهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلِيهِ عَلِيهِ عَلِيهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلِيهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلِي عَلِيهِ عَلَيْهِ عَلِيهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلِيهِ عَلَيْهِ عَلِيهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلِيهِ عَلَيْهِ عَلَيْ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلِيهِ عَلَيْهِ عَلِيهِ عَلِيهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلِي عَلِيهِ عَلِي عَلِيهِ عَلِي عَلِيهِ بهمك بمرهل المعلقل المولف المولفي فكالمواد عودي الموادي فيكراء في المولد المواد المرد المواد ك والكنسول يطلعهم يطابهه . يند يطرعهم بإطهيسول عويس مويسوي مفههم دفهها دفهها . كنشفهم وروح فهامل فكور فهام فهامستمندي والملاول المرايدي فهدر فهامسين فلمقاشفه فسنطهاس ووزار والوارا 其常子。是不用的内部是多种的人的人们是一种人们的 بطلمهافالمند شهاشمل بطاه ، شلامهم بطلها بطلها يطاما ولانتهام لايد لايد ولامهن يطله الشلمهم يطلمهانس. والمرباء بيرانسسم شعوى والارعال الطلق يطافهما بالاديناك بملاعل بملاعل بالوتهاسيال للام ك المنابع بالموجدة

¹⁾ श्रु'ग्राशुद्र प्रुग्रास

²⁾ सङ्घ्यः

كلاد نحي ، ندر بفولاشم شطدهدران نصيلين بطلوود ، معربل ندر مطرفي شكسة ، و يسع مشم يطريم. ينس والمواجعة ويدني و مطلوم وهم لوه ، يجد المسلوم عسريك ربعل عليه في الميل مطشسول عسريالك عال والمراجعة عسرالها بسعطيهم ويدنس. بينديول عطشهدسول الالتن فعريك بطعيشه عجريس عس مغمطيشس بعيك يق وعدموه مند كلف روين كالولكوس بالمعطية ومع . ين الجيونة بعدل . كديد روينه . م نفشفط عيول سيفن السلم الملاقي والمرا المراطنة وطر والملاطني ويتالم والملح والمورد والمناسل ويلتلق راعن عدلية وروي راعن والمراطعون فيلام يكنهي بهيلاطال ولكنة بمعلم ومنشر تعييم يضاع عريشته بالشيع بسطيها ويلا فهر ويهم فهيشم وونين وبلين بداد العرابية وما وبدد الميا معيس فهلعرفون فيس و بعراب فيسين المسود فيامل فيامل فيامل فيامل فيامل فيامل في المرابعة في ا الله المراحدة المراحد الموطيل يوم ميهوس يسطينس. محد كفض عطيهم يوري كشفهل دههينهم. كنفويا وهرال الموطيق المواطعينوم) . فالاد الموسيديل . اسعل المدود : الجمولة السديس فيداس (ك) المفارفة ، معد وعم (الأمل أق سرائيلشور) والمعادلية فيلجى والمعادل عدايات في المالية عرب المعادل فيلاد وكالله الالمار والمعادل في المالية في المالية ال عطيفل ملولهم كيليم عن المعطين بكوم العيمين لئد عطيتحص ويدنتهم بطويمن بشيض يدرب إلول أبطويمهما

¹⁾ र्याप.जैर्.के.चक्के.भक्त्रीश्रहेरू.

^{2) &}lt;sup>A</sup>Z.

³⁾ विच.चर्षेथ.के.भक्तु.

مريد الموالية والمراس المراس ا كالريم ويسالية كلميام كالد. لاجتها بعسدلاسم نهم . اسعم يلق نهم فهوي عرب بتلاما لق الممني لعهدمين علمة المعالم في المعالمة المعا المسهل المكرم المرشعية . يدلق بيلامدسم كطهيسم يضع المرشقين المستهوي . والم شكنة عدروا المستهوا . بطفنسول يسلكنسم بطويهم هيم ربند مزيل يكمهم في شديم بمنعول والدم . ٨ في شلائمه كهريم المعطي المعلم راحم . الاد المكند الاد المطالب 1800 عينم المعلم المعلم والمعل والمعل والمعل والمعل والمعل بسيفض وانمتهم لق . ينس فهم مسدكسم عفد ففلهم والمستهم العلافيرالعم وسلا ربس وسلالة راءر . المسهوسم المنطيطامية وعد وسلا يداد هام شدوي . المنا المنهم وسلوق و معل هدلامن بدي الم للمفير كالا . بند يسلالمراكل بطوعي وستهم هوشي . كمتلهم بمسلكسم نهم علملاق بالتنهد . لف وبهسن للاصلا هجوها شعلاسم بطعيد بطه عليه عليا بسعض بعرب يهها بطهين هيدلن دلمير هيود هجفنديه المكراء كيس وهيدم زورم كو وشههم المكاثمون عمم وسلاس وشهور بيء الهيوم كالمهدا عمل الملاحة . قال على المستميل الملاحل المرحليس الملك الملاعل ، علمال المستمال الملاعل الملاعل الملاعلة الملاحلة 引迁 THE STATE OF THE S

¹⁾ धुमगपारेष्योके

²⁾ ड्रैष्र'यर्ग

اللام في ولايه ما يدلن عمروم من ولموطيم ولايم . بدلنة . موم ، و يسم المدرم بطارمه المعرود . بكائنتهو شوهلميلاس ال يطمه المعتصهي والإماقة . المند الديوق بلغمفتهملام البهلم المحملات أبى والاعلاقاق بلفعم ورس معودة بسيديه ويستفدرها يطحمود وها . ملابه بلك عزها كلهر ولمور . و لل ليدو يكولسولام

記る

ويس هيسر وري ه ، موه يومرس سين ميش . بين معيس ميش ريس بطع كن ميش هيش هاسة . المعارا حاري المرابع المرابع المراج الموطوح المحارية المراع حاريك المواري المواري المواري الموارية ملع الماليم المنابس المحلي . مالين علماس الطاعر الله . من الملاهم الملك المالية المالية المالية يوليون محمد فلاستر هيم . سيف سيالفتيس روير له يعلم . فري كود ههي ، فير فالد المطلمل علم عيلى رفين منهى. بين مهما بيلك علمك مهما يم مل على مل من شملي يلون رفين المعرب. وللما ولها وله المله على المالية المعتبر المعتبر المعرد والمالية المومر المعر وله المعرد والمالية المحالة المورود الارتداء المراتد المرا اللام كلمويم كالاد مكلا المملك المنا للدوق المعاملة في مياسر فالاصل فياللند للمويم (بند عم ملايل، المراد

ومعم كو يكمهم كل بطديتهدم كالأمفيم وولامل والمدينيهم وولاد مك كورون ولمهلمي وينسول كورون دولاد ملاد بهموري للابلا بسلم مندي بهايس بهما به بينسال بهاي هيدي للموين هلام لك عبه عبه لهر فيهم هيدم للابر لك فهدم نطيسم المحمل والمحلية والمحالا لله بدند المتوم ردنتم كالهالا عبهر كالشطعه ويلامة ويعلم ويداد بدند المعلاها وبالأسة ويعهدا أي ورويدور السرائيس ويسهده لك المصطنة وعمل والمطادية وعمل المطالية والمعارضة والمراشع والمعارضة والمهاجيل بالمدالة على لكليد خد ستوم العلها كل على المحمد المحمد المناسل المناسل فهاهم عطمل عيكل دشم المهتبر عدى هاهاكم يطاعها والمصارر يشر المرملة لهد علمال الهوا بلاتها يطاوعها والمنافي الهام المالية المال هاميلها العاظمهم وهار كها ومد المعدي الماطق المعلق المعدي المراد المعدد الله المعالمة المعدم والدائدا الماما بيمون عطيها بمراسا بالمتيام المديد المديد والد بتطلعل سيلكم المعاونية وجعرب وعلاء بطلع بفرطاسا عيام ميلوين العليق الملاويد عمر مطاطش بينطلهن رهل كلام كلام لايلا المطنوم وينشلهم بينشهم وملد بسنهم ويجر المثايلا لمطالبة طملابهم والمد عطم للمرابط مواطع الك اعظم الملايك الملابال المقاطعة المعاطمة الملابلة المتفارين الابائدان المستهام المارام ومل فاللاسد وللد ومل وينها وهوال المارام ومل كو لك وطور ومل ومل وولان المعرب إلمانية والمرادة والمردة والمرادة والمرادة والمرادة والمرادة والمرادة و مقدلا مورى "شعش بطيخ رينسول عوبهص وسنظسول ربعن بعص والمعهم. محمن لدلاد بنعيد شعديهن عمقهما بالهص

المالية المسلمان المسلمان المسلم المس مهيئ ع هام يائي عهدي المادي ال وسلاسة بيهي الم المعالم المعالم المعالمة المعالمة من بلاد المعسى وباللمة ومعد المعاراللام بتفعدت بدعد ولادمس سيستفتيس دق. يدريس يسررسم ويدمدون فهطاسة ربيم. منابلا والك علمطم وبلدم لك وبلدييس بلهلكم بموين واعد المراهد المراهد المراهد المراهدة المراهدة المراهدين المراهد المرا علي علي دوعي بلانسر طف ميليتهم بدد فرس ميهوه عدومن رس ولاد بحدمد ومنه . بند بسكسم م كل زورم كل كسريهراسم يسكس بطارجود والأدم . بند كسريهراسم يسكس بحلارجانة كسرعفن كدود يتعنن عاليهدم والامون بمعدنة عيهم . والابند فعارات كسريهمتراسم بمعدف بمعمفها ، معد بمعدم مجاوهها كبديها دس عبن يطلامهمكند نطميم كلاد بند كسريهند من عضم بطعلاس عيدس بطلطي بطلاعهما ، بند بطلال

1) 至如. 更过

كل كيون بطهطتها . لحديم كيون لادرههد بحلحل ١٩٥ عيلام ، للاندر لكاريد المممر . كدريدناس جلاها

به المعالم بود بطوائل الديوي بطوطتولي الل المعارض . رحارهم الكول لدروم الله الموم والله المعارف

بطاعهد ملابك بطدالكول دسرجهي ويندس الادندن الطريك بطعيشين عطبة عوسم بهافع دبعد بسطيعاء ويهم الادندن

更多多。 多年 · 不干 · 干型 · 15 更多, 了是 多世 · 有工工 · 日本 · 多 · 耳角 · 耳角 · 16 · 千 · 百分 الله على عليه عليه عليه والحدد الله علم العلم الله عليه عليه علم المالية الموطيون بلايم مشم بنكست وعصم لابلد ميهولا بسلايهول . الاندن اسع بهد مهم يسع المدروم . شطهم ويتهم مهمولا بهاك ، تعري علي عليه و وهل على ، يجه هيك فهلول هين، نطيس بيني سي عهد بيهد ، يك هيك بهاك مدرالمسر اطعلما والعم يطاوههم المشر والعامل. دشم الماطلم مطوسول اطعم المنطبطي وملد العامل عسا علان المناهلي المراجعة رحاية وعر وعدس بتعام معدل . رحاسة رحاء المراجع . حار عد ركادة عدري . قار معد خلاف عبل دفين هوم يدرد دفع يطف شعدم هام نعوا هين هوا ، مزيد عدشر هوند شعبف هام المحمد مهمى دهيني وللدينه وهاطل . بعرد البلامي ويتهدر المدير لله يتعمد وهامل أسميلم سعص ومجاهل وللدر والدر المراجع المراج للمقارس . والد يستلمل بسيري للابلال يطاري بسطيال تدله عهم لاموص للابلال ولم فهطتمندلهم بسيري يعوه منستهم يس بطويك كوريد ميهمتكيد دهشي دهشمال يسلكيد كعلهم يعرشع هيسي من هلاد بتعدم بسين عفدشم هم بسعار مهوا . محد بسعار کا ویدمیا . شدم بطنتهار بحسند بند بطاطنس بطس عوتهای بطنوی روی رینس ایا

محلسها ياء احسا المسام 11 كو ياميا يود المامة مسلم فهدم وهدى بهاسم وههم يسلم علم بعدعدسم عويدين دهاء ويدنس ، بعدع بطاعي دهشه 3 المرعبة وبخمر وه وهيكمن وبتد شعنحون والادر على مي بعليد كويل عب الهرمميل لللري بلميل لمله بمللك كلل بد مق يولان ولافع بهجاج بهاجيها دهاء وسنس. شهدس شعدع ويسدر غيهر دين بوشهو، ولافعر مهيئيم لك يعيم يفيفيد يعدم بهدم مهدري مود رض ميمهد ديد يون جولول ويدول ديول دين ريس الميل بتعامل . لميسين بتعدم بتعدف بعدم بعدما دول بيهوم المدار وي المدمم وعامل عيدس ومراديق وكدار الملام سدى كل عديسوسين. عبل عذبها بخصيل. ويتماريدم دول لادعم فطعاء ويسي يدي ريتمن أبعدهدسورا ميد بدي موال ميد المباعل ، معامل معادلة مي الله عبارية المحار الله المعادلة ، معامل معادلة من الله للملاجود . بند شهالهم وسلا يكسهم به و لطمنس شعبي ربند . من ويلاش وللطم جهورسم طعهم للهد ولانتهم المرابطول ، ألاد المعار المعاري والمهدرولية السام المعارفي ، المناء على المعتدر المواحدة المعارفة المع يطعهم عدائهم مهم علمم بطمعدة وبالكنة رفند وبالكسوال عصري وبدر وردم والشعنهم كلمويم قلاد بعائد بعائد معاسرا معاشر معاشر

عطريهم ريزين وعي . يند وسلسم لعمص بود يهم ليهلم إمول العرص بفط العمص بفطائس ولابلا وطمن العمص

به بياس عمل ميل مول مدين بهور ، رمويد مع ويد بدوم وي ويد بدوم وي عاسيل ابد والم حد توهيس اله حرى على المراعل ال بنيل المصنفس بطيونطهم شكس دولا . معصيه الطحشهم فامص بلتنهم ، فييم يسص الطمسم بهمل فيلا هيئوسيلوم المولكيس ريص فينس . محد المولكيس في المدرول . محصديلو رفيص برد يتيل سيس موال والمشهول والهرا بساح كاف بتحتجين بسنسيه والإلق بطحمر موال مطويد ويلد عن عندي خضارة والمر دولا . تطاعة الهرام على سيد المسلم المسلم المسلم المنطقة الهارد المناه المرميد المن المنظم المركب المنطقة المنافعة المنا 25 我不同茶我即看,我不不知的那里川多的我一大孩子,我不不好 43· E اللاعة المؤكر أمع رائيل أبلا أبلابلسل عيسيهم أبلالمتهم أمع الملهمهم والهول والدد المند إليان أستم إلياق 3 \$ وهلاب عرب بعرد كلمنس كمراد مهملق شعبي ملى بتحنطها والأدد بدند بطلعمم بعق يطدنديه يتعلقكنة فهمل بتعندها والأدد بند سيهلوعل والمهدرهين . عجم عمم يهمن ومدال مدالات الحاط B E व 97. भू

2

المطلع فلانهام بطديد طهمسهم لك و مطاشع الطلاقي عمر الجنن لعيسم المعدد عستها يطلع واللع المياسيهامان

¹⁾ 弘太弘.定.

²⁾ में हिंग गुरु र्यात

³⁾ रेष:केष:ग्रीर:

THE BY SO THE TOTAL STANDING SAME THOUGHT AND THOUGHT SHOUTH والك د ولا والحويد والمهم عبد وباعده كولاية ووهل عيهن كولمهم ويدنيهم والمتام والمناسم عر كهما حوبك بعهد هنم ب ريكدند بديدسم بعدالاء المطعوبات في الى بطلعم السام لويل لوملاللم للانا عبيها إسهوا فهيسم للابش يهم كدرول عدى ريسم بحوم مدرولاسم بفعله عهدكمة عهدولة محور وند ، محمود دوهم ودنس الماسل ال قهطه . المستدر المعروس ، بند بطلول عطها عمديس دوله ، كردي بدلاسه درفيفهدم ، كعدس والد بحدم بنصل عملهم فهل بطمتهم . محد اعهم عبصده لدر فهمل المنديشل . وطم المسلمليل عبصدم دمهم المفاطعان اللويار وطمنى للويد يزد الحد شعيدم المكرمي ويدوم شعيدهي ويلد أمامتهم عام ويد ويك فهوا المامور والمهر وبلد بملاسم عمل بلممشيك . بلاشفش بمعمند بتسلامص . ندرد ولمدنشر بمع بجلوجهوس دويك . معدد بالكدتميسيس ولعدشم واصيبي بتعده بمدو يبك ديههول والأد . بسترسم وبهبط ولعدشم والمقسم بوكما المراحل المراح 1) 医上海上经 3) 美小选 सु'वे'हैर'गे'अर्टे

Digitized by Google

واسا راعاد المحاص باطرعن عدد فيهم والمد طميها عدرعدم ع ودداله ودلاد المدوس عدم والاد .

فكلاء بند يسلكنسم للايم علاما مجهها الطاعم لك لنه يشمى مى فسلاس طملته عدرعسم اطيسم اهد راجا محد وعمل معل بنطعهم وسلا مطعيم الملاء بجملك يسلكناسم العيد راعل بعرد بهوس المهاري الميد وبدنسء وعدد البد ، عصيما ووسم ٦ وعامعهم عماره فلما الالبداء المعال فالبداء فلا عماره فلما الالبداء المفلاطا المترا الملاحل فهيشتهم مسرائم مع ربص فيدنس. بند ريسك فيش فهويمريل بقمميس بلاد شلامتهم ريسك فهطكند كفويم بكلومين بطحتين مجافل ويطلب ربند. ملايك والد بلادتهام كلفدشم بند بعيد وهجم كفشيه كل يطربهن. ريسلا بعيد كل يعربك بهرد ويمنسر وسهدء بيل ويستهسرل بعملاق بتعنعتهم ريس بعرميهم لامن بعنمل شعطالسة بلاد عيهن دوهم والدينهم . لخصهم الديد والمديد عيهم والاطورال يواديد . بعلام دشدم رائين دوهمهم . بندم المشتطع للمرزد عنتها وطد طعهم للهديل تديد بهتهم كيلام مريدي في عدد عبين ينسول بتحلص بسين فلانسك متلهمهم بهم فلانس فينس. وسلاسم ولاش كيد ويهن. بملعى علم كمرل بفعلانيس بلمويدية على على على ويدياء بيلايديس رودياق حرب على بيلوياء يونه يزيد كال ويروساء برد العمط هاستنبط هيونن لممرن يسالش فالنسر وكلفم عهم بملطمفن لعدم بخود كهب لق بعيام شري رهانهامله ، عمر بالمعقبة معد رسلاس طانفني مهرا طهس جالم 和

E.

¹⁾ क्रुबोब्रःकृथं त्ये दीयटः

^{2) \$5.77}

كمراد . ملامعلام الملافع الممنى المراد لمهتهم الل . عديم الهلام . سيمين المويضم الهاهما كالهاد الملامة كيشفهها . كلمنس بسنطق شعلاق دويك شدول . طهسل اطاحل كديد رهيوم على شعلها . نكم شكلا على والملم ويهم الملاطبيهم الهمتان ، عبيم الماس الهال ، عبيم الماس المال المال المال المال المال المال المال بجالهاميس دول وبلد شطعها والدم. يند بطعم بكم شكيه بعربي عشهف. طعيس بجله شطعهم فلمنس لابلاء المسملان المم وطهلت الملهم الهم ولاد المعمى فهيس بلادود والدم. أنطلعن الهم والد إسلم بدد شعلامل دمهاكسة وعم كلامدم عسا ييش إسدنهاي بالهطائة احري. عمى شطف بالحلطيان دمهاكسة كلميم الهدد. والاد عربال عن يُعلَف يُعلَف يُعلَف لهُمَّام والمُعلِم والمُعلِم يُعلَعن يُبِيرُ عن لاف عبيول ويدن وستهل عشم يُعلَفلاسم عالم المحل المجل المجل المحلي الماطة الله معالية المحالية عسيمي المسلم عليادر المليم المراس عدم علامهما المراسية الله والمدين والمراس الميار الله المساء المارا المرافع المتياد والمراد ومند مليادر طهاس موالم رحاص موال والمرد والد ومند ميزوندن عليهان ومند مهاسا المعلي للمولد مع من والمادة المعليل المولد المعلي المعلم ا **Á**

المصلابهم بطلس للالم بهذد طلشفشهم كجالا . يكم كيتهم المكفتهم عشها عطتهمي . يلاد الملم عن عناعن

^{1) ≢&}lt;শ.দু<.

ট্রোন.

سننم . بجوهاميم وعملاد ردوض وللديم علاس يطمشن لديد رجيسم موية بخيفرمس يهيف رمهس عرض . قلم المستدر الم الله عنه الله عنه المراهد المراسا الواقعيم وملائد الملم يدممر ولاد عدهن الهواءالالا دهيني هاري كو الحمي كو المحمدة، كسلمهام دهيس بعرهاممالهم بهلم هام بدو عمهوا، هام بعرها للع بتعاطيس بعرص والمراهم وهوال بلاد يلق بسنهم يطيشندن بعديد ومنط بعلاقميس ريس والمر ويكماراسم الله ويسم ويح بدد ويلمق وهل وهل ويلد بتينما هلاد بيسل بديس الموقع والماء حوال عدرهن كهاج رابته وسلوق وعدال بطعمنن عم بلمول والدد بذد وسلا وهم زدود يطدون الطونهاسم بخمشه - ههمومهم رجى ولمنشم سيطلنم . معليك كولم كماض ، بمكندم بمعدد وهم بعود بشعم عبى بخمشه كماضء عسمهم عنسي مفصلا . بتحنطلس والكم . بدعن طعهم بشكر فهشمدم لعلاد . شعلاسم بمكرى بعدين بنجاء شعلاق رهوسي رهي معيل ماسوس ولاد بطعي بند بطرهم موليل ماطوري يلوموس والمراق فطره تلفيط اسر وجدار فرا المتناس وهيل المرفاعل فورد رطول بيد مهد على المي المن الدا المراطيس الالك المطهرميك راقالا و المناطيعة البيل المعالميس فهال السال الموالل فكطيس والمدالة المرافقة البيل المناعل الملاطنهم لوم المكوري المسم رماقنين. وي كل يوليام رويد ويعم والمتصم مكسم ويلد طوشيد. वर्षम्

¹⁾ हे 'ਕੁ੮' 2) ਛੋਂ ਆਨ੍ਕਿੱਦ:'ਚੁਕ'

عهلام المعلى . بدند عيوسم شهلاشم لك المعلى سرايا فهشم فهشم المعن فيدن ، مجمدي المعرب المعربة المعربي . المربع في المعلى المعلى المند فهم عيوسم المعمولين المرب المهوميس ميطمم لأن المعلى المنا المعلى المند فهم عيوسم المناسبين ميطمم لأن المعلى المناسبة المن معمل عدد : مند وسلاسل الملم عيميم عدد الله عليميس وسل ا مدرربلاسم بعيد ربس مند رسك مي ويدنس. معد بعيد كي يجدمهم. يكهم مكرالكل ال المالكللية الكلان وربلد ميرس (يس اعيره والد ، بزيد ريس ولمرغاط مهامي ، لمطامل الموامل المرام ، بيول عامول الرمائية الرما قاعل معاسم المن وبدر شدوي ودرية دوري دكدين والدين والد، شعدر بعن ويلدة ني فرديد دورية وهم بند ويهم معدم عوب مورد ، بعده بدلان بعده بعدل موهوي ودري يفي ربس اسنبل ، موهو بعادل رحمحه فيكسل المهومين فالدنس . الحمندس في علم الند الحمن وحمحه الحمي وعمل العليدل معاقلة سليهش كويفيم سير مستهها بالمقلم وهم عهولاتن بكم يهد بعههم شصفين عل عواجات الأعوى فهاطلت ربال المواجع فهواس عواب مزيد وياجي نظمي فيلمق مبلد فيلونان والأرطعي مناه of the war on one - way न्द्र ৰ্ভ

ويلاق بعليم عزين. فهمين كويل بعدم. ين ينشر ، عيطم ، بدن كيس كعمل ويدلكن دريخن ريند ، بسنس عدريهن وي معتقلص ويدمس . محد بحررض نبكل عشر دعد عبتهدم مفمتلابك . خيش بحررم بدم عشر هيص معتقلاده . عديته عالموين. بسين بحندم بهم بعدرم شعطاسة كهن كلاد بدند كهن كل بعوم مدروش بعدميلاسة كلميم وند. المومور والمورد المواجد المورد بتطاعل والمدد كيس فييسم كالدم تلايم كملائكم بكله فالإن يند كيس كل تلاد وللدلام عيشاعل موالات للميم والمراكب ويد المال المراوي والمراكب المراوي والمراكب والمراكب المراحد المراحدة والمراكبة المراحدة المر هيئوالا : ولا بزر ويك مصحى المولاد مولاد في رحل موليات عيولادي في حرب سيلف عن لابد ولاويد لابين فيسيم الالبدر عبيد الميد المين الاد عيدم المدر ويدر ويدر ويدر ويدر المدراس المسلم الالدراس المسلم الالدراس المدر والمدر المدر الكلام و ملك ممنوفي عيدلكسة الملكوني والتمل عيدلمم الملك ويلاس وولك وند الملكوني وسلام وعد اسك وعوص أسكسة المعروم ميلانهموم ليم يطلوهم عيهلافهم والأدد بهم يهد كيم خيلام ويلوعه يقلافهم لأطمنس ويديني ووودن ديد وطهوم وعم بطلام ويسترا عالمها المرادل ويهجل ، يُطلافح عب لأمراطو عيولاتين بطعوب والد ، مسريس بشمويم والدنن يبدرانو عجمن لعمعه بي سين يه لساعلمي ليس. مهرهامل كالله تكرالان كهشر هم له بطاطن يسنف شعه

علما هي شعلاس اعلى هامل ، نين بدول هامل رهيل يليل على هامل هدينهاين ، نين بطاعل عين عوالي الحراس ال متعد المد المر المعال المراه المله المعالم المعالم المراهم المعالم المناهد المناهم المناهد المعالم المناهد الم والاد . معهدر لحدم ولامن بلاد ولمدشر عبن مدنس مقديد دهويا . بدند معهدر بلاسة رفي عيوس شويدشوق المراع على الله المهائية على المحل المحلوان المال المولى المهائية المولى فالمناسنين والمال والمال في المحل والد و موسوله المناطق مي ويسل في يترام المنافعان و المنافع في المنافع و المنافع والمنافع والم طعلاق باكمهم وي ولمنها . طعلاق بعدتهم عيهم مول بطاعل دولا . طي وعدن وجهلا بعدد بعدوا . مهيئل هوبداد الله المتين بدد المتر جبوعال الهنا المتهد فالوع والمعار والمعار المتال ال بلاد المارالم المهدار المهدار المهدار المعادية ا بتعنيص بمتعلا ربل بالمشيس كالمتهبي والجليلان روبع مهطلانشلع لعيريه عشهى ععريهي كيهدم ويسلمهم يلافهد المعلى والمنس . محلك مند على العكر لان مجدلممتهيم كركهم وكرمهد مولاست بعرائهمه والماست ريوهد . مند العنرا سلم عامل من الله المسمم فالد الإدار المناط على الله المراجع المعامل المناطق الله المناطق المناطقة المن المعلموس المولوس طله المداسر فالمستهم الطلعس المحاس المحاس ويلد ملد المعهد لابلهان فالمال والمتها

1) 👸 5.

علاهما والمعال المناطعة والمراسين المنود و في المرسل في المنس المراسلة و فالمهدرهما . عصمم كفشه راس بدد واللالدام معيدم بمطحلات أسيرمل ولمترمس بفلافل بفلافلات العيد بعدائحت علونس بلاطين ليشلا دنائس. شعدشل يطاعل شعب مطيض عادياس عيينس. للعم بجلاحم دنائظيلام | بعد باكسهم بديم يسكس محافظهم بطلائل . بعند ستويم بالمستطيع كلي زيزينه بطهيم عنهيعا بي ويلزيزهم بلائم مراعها ول . ين معلى دول ك سرائدشه دند معس مهم ك معل ك معد عوس استهانها رويلا . بيتر بطحين ميتري يكيهم وطهول بلاس بطريحمهه في فيهد كفويهم بطعيه يكسهر كال بطعلات ويسهده لامم بعدود والدم . ٥٠ كل نطق يدريك كل بحين . فهديد ستوم كل ولايهشص يدلاعيود . عى المطريوني يركي بهم المماريين علونن عنويس بعيمة وي بلوم بمعلم لففنس لفمارد شعيده رفعهاي طهونهل شكشص مويل شعلابي بحصابا دمهنس. مليد طهنس ومهلي شكس بهد عن عندس بخمش ، كويم بغياسهم في لي ويدينهم وسلا وسنس. محمهاسم بطحم لي بطهور لديد يند وسلا بهم بغمدية من ربد. وسلا مي بلادين بعيد بنظر لفن يطلامين يدريم بطاعهد عهم بين بين بنهري وديه ويويدن عدد عيفم كل ويلتهم وسلا وسنس.

Digitized by Google

وهم بند وسلا لحمص لمعتهم لممساء طميم قلاد ويساء يعهم يدما . كلدم لممساء ، بستولى عا لامساء .

الملك الملك . الله المله وعيم الله الله المحلاسة المحلاسة المحلاسة المحلاة الله المحلمة المحلالة الم بهامه الموعورية الملهم والمرابع المعالم المحالمة والمرابع المحالمة والمرابع المحالمة والمرابعة والمرابعة والمرابعة والمرابعة المرابعة والمرابعة وا بعند عجيء يدم كل ولهمها . بدند سيسة علمة بتديدل وعيدم بلطعلاسة ندرد بلطفه عصمتم كفشاء كمم بلطعبة محصندورات كسريمم ربند . محصن بدود كسريمم بمعلاهم وبطديد مه ﴿ يُطحدن إطمالت . معد يمعلاهدراسم كسريمم وحاهيد ريلول الممل حل . الممل الهوديد علي وحاصيات الميانية في الد منيد ريلول الممل الله الموال الممل مي المعدسيس . بدند عوي يدم كل المتهم احداد المعدد المعددة كالهم . كحديد يدمم ريكدته مي المهد الحدادة ميرعل شديوسيد مط هدسم وعسررسم بمدعوب بمدعونة محصنهم مدعل شديد بدهن بدهد دريم كل بنطول ، ويومنس بنطول ومدينظم ومدينظم الممم المم بنطلطانة كلاد ، يند ويسل فهيم المماء ، ويومم ، والمما ، والم ولم على ولم المسلمين الأولى ، ولما المسلمين المهل المهل المول المو

1) 复了

والمعاري وطالهاد الحاء والمحارج والمسام المايية المعاطمة والماع والمدم والمدار والماية والمادة والمادة

كسم كذن عندك بطلائم . بستها كمسا كل هطك باطلاطانة كلاد بدد بستها كمسا كل نبكوبا بطلاهم

كمسرائهها بلطهدية بلامي بطمشه بطلال بطلاطاسة ربنده ١١ كو ريتهابس لامهمها ربيل بدد واسلاسم بلطفورانا ويس فيسيد عهدكات بعلام بعلام علايا بيشهي احتما ويدمشن . يعله اعتدلا شديل همشطار دهشو هوميا المدود والرد ، 12 ملى لايدر عددة لل المدركيا والمدوية عددهم عددهم المويلون المرابط ، المرابع الله المدرون بطلقة . وكل 18 . 11 كل يركمهم كل الحاصية 12 كل كليس فيسيم كالمنطق بطوية بنواع الكلنة الحرار المستراسيس لك ، مجهولسر شبى محقو مكنسي كيوق يطمفته مكالهمير مجهولسر رديد فهوم بعده يمر . يتر هامل المرامي الموام علمة المدامي الملك المراس المعل المدائل المعلى المرامة والاد. قال المعروبول على المسلاميسيسيس الله اللائما المعروبوليا المعسفيانيمما مي المعلم اللالم اعمر مهل الملوي المباطعة فالله والمراجع في المهل الله المباطئ المرعن المرد المباحل المباسل والملا في المباطئة الم محاشها المتداع والمالي المتاحل المتاجع المتاجع المفنى المبته مهلى والمتهم المواسع ألاء النتم لامطاعي الملاعود . يتولاهم المعلم المفيس الممرود شعيلها عصيدم بعلام المنس . على يشام عيلمم طعيم . بعملان عهر الطروال بستان ولهميس. بعدسم ريسك مي بعدس أسفيص بدند مهوسا ي لدمطسم بعسد بدد كرد شومش للملكمون ملى بعود ويشم ويدين ويدينهم لك . يعتمون ربل معيسم جلاجم شدشفكم بعود عوص مفنه وعدما 16 手到:

į

¹⁾ ইংৰ্শ্বিস্

²⁾ বক্তুব্ স্থ্রীবাদারী

³⁾ ম.রৌশ.র

وسد من بعد سريم بطرول ، بعد المسل وطرومي يطروب الحروب المحر ويه الحدر ويلس ، والملق ال لعسرهما . لاعساء كحوطة كسرعم هم هسلاسة كسرعم كحوطة يدمم ربص بعربي ربند . بخلون لاعماء عندلا . مالك ويتدليه للترجي بتلوق والدد بند بيد التدسع وسلا يكدم بهد عبد معمده ويل برا ميد بيدور وسل فيراس بيد وسل لعومد بيد في ومي و بيد ميل يول والمدر المدر يول والمدر المدر بسعيري بله من وي ورنس، وهم مهدلي وسط في بلهديدين ريد، بلام ومن يوديم الهدم المستوبا همك بملاطكية ربند، بحمر كو يعرائعي بمفعلان بطح وهر اطمعن ويدنس. بدند وسكسر بعطكون ويدستم لا لمحكم بلنل مهوسا كها .. علويسا .. للمويسا .. محيلهم كاحد . راعدم . لديها ولاست ولاستدال . وي مكلط المياسل الساح برموال المتاطع معل الهوية فيلان على والمتلق المساح عساقهم الماعا معل من الهولا الساح والمتاكمة الا الله مع ريك المحدد المعيم ربعد مند عن يولام المعلم والمستم والملا وعالمهم بالكيام وعامل كال فلملحل ويسك مند فلملحل محايد الد ويلد واده فالملحل لمنا ويسك بطكن كديد مساك لولاء المحالية ंक्ष्मच्य الله مروح رديس دود واليس الددم الله وطماكس بطعيسال والددمهم والدوليدرالطما الادد المدين عفين عينسون طرعبة بمعمر في بموعد معرا ودد ، ي الل عند عظائبهم لاجهجم لأعرزه لأغمنس وسلاسة . TE TE もか **4** श्रापत्रीश्वार्योः 7

ريص بيرد ميد سيولوم فيدر فيلاس بدهد ميلادر فه اعلى المدرموس فير بيلانيدر . وجون عبار عدرمي وسمهم . م م بتحنحتمي ديد مهلادوري . محلد معمن عمويم ستوم احسفهم كي عدادههاري والدر . دند المقارس علم الله المقارم جهريم الما والمر بدرد المكامن فيدر والمادة ريهدرا المنطول والمرابع دهاف عده معروسهم لف بهيده بهرم بهر ربل قدمشون و دوله بهرم بهرم بدرس بدرسهد ولين كلممهدم في ولاله تدييك والمتدام المجتهم لمنه وللها والما وبالكنة فهامنس وللما والمال المام والمالية هافي علاي بيكي كوروس المعلقين وبالكنة لطمير والمصار والإيادة والد أيعام بهد لمهتهم أبعاحا والهوام بنوئنول م بهديس دلهم بطدي على بينهي ونسع رديم ، شيطرال سيدالمنين لهين هيدر رويم ، بمندهم كنه وسلك فهم بعم سم كيد في وسليهم معدوس معلم يعلمه وعلم، فهدم من معهد ميهدد مربود عورا، قلين المطوري كل بتنفين كفير اعزيد مهاجر عنه ويلدم كل كلم يكمدهدم ويسلمو جاريدر هناكسدر ووالر لالملاح فهديمهاي . بند المدسم ويسلا بديد بند چي بهلوي ياكمهم لكي بالالمص ألمناطل . ي بديد عسم كافي دمجاني يزيم وللعديم لوه دهشي دهني لفن لفعر ين ويلود عوال العسد لاست دهني بعرف عدلك لادرا عود

مهمولاسم سنم علاشم لادول بطع كل سيدلانسنل حي منكد على طنفنل عنه ومدند يعن ردود مديد والاد

¹⁾ নক্র. দুরু শ্রের ম

²⁾ শৃব্ধ শ্লু মান্

³⁾ ४.श्चे.तत्र.कृर.

ملالات بسيمى يولام، له دميس لملهم ومنهدم بمدملاس فسفهه . فيلهم يولن فيلهم ومم خدد . بعلام المعلم الله بتعمد نبعه بسمهم السيد المهم المعلم المعلم المعمد وأسر السير كفير المعمد المحال المحالمة . للها المدروس مالايل كال المعلق عمل و المقل عليمي لمفيل مهلام هنالمقل المفرون المناسم الله المدرون المناسم المناسم مالايل كالمناسم المناسم المن على العلامة عوب واعدت السلايهوي . الستم والدم كو والها . انجاع المعلمها المدنية ، معرى ولاعم الملام فلانها وبلادترون دهيس هيد بعدلا بطه مي على بدركولت رعهمي دومير ميرو . ينسول بعدم بعدد مورى بعام بجيونه ولادين مو يولام فطحتييها و فين يكمن يكمن في معلانة دورد عيين دويد فعروي عصاء في بخنونا . شعدسه راعم ريل بسديسيس وسعر. والد مسين كدد هيم أحدم ورس هول عرب دكد شعدس كعهوس كالملطول بتطيفشن بالمسرح وفي يلكهم بدء مطفه شكم كهلاء والميسم بتري كماجىء ويلتهما وسلاسم يسلم ريس عيولام مونيم ويطلع يطلم علائم ويلينيم للميهم وم كه ويوس طولاء والد بطع اسلام

علمورسم رويد المصفى كالمناس ملهنيس مقام روند والد مهم يعالان نود المن من كال فاصل عاسم

للي ملامم رويد دسروري ب رولاية شع كويد . نوساء ق ك مهم وهيم ، مناطول ، منا نوسا رولاية

شعم عن عندعن طعشه . فهرسم يطلام بطديء جعم لكنوسم بعيد كفوسم ندينن بعيد أحدم في يطلوه

⁾ प्पन्त्रायारुष्: 2) के.बर.

ريلادية ديسلاسم بطديل يشطعن دويل . عسا يطدم بطق وجويلق وبديتهم عصيرا عصما كل بطلاسم بطديلان بطدود . قالات بيد كلمورسي روزين يبيل بعيد للمومون يبيل ميشم يتطرعن بالمؤلوليس في . بينم للمومون كلمورسي روزينون وهون يديسهم لاحمون بيهمراسم بطلنهم هيهم وللدند هيسم وهون وسلاسة وبدد هدر المترجود والدد دسروههم يعا بق المكنزيد علم بحديد بتكفيس بيعاد يت بيا بعاس بطلع بيل ساء هم وسل يهمل وسنساء بلقار كو عن بلمص يول المهال المدل دوليان عما يولنس لولوم المرابعمين الموفون والدد بند عما المطلع فله عوى بسائ ور رستملاق بمعندول . بدعنهو والم الحميل و لاق بعدمم دولا وكرعمم يداق و بتطعمالاستهيم لهيك بعربي ريند . ننزد بعتمعاليهفن بنزد بعتمعي ويلزيلين عطم بهاكم ويلانس فهومن . بجعن ولاطعم والمدر الله والمولى وهول ورسنس . المردر والمعمل الي المعلمار وللمعمر ويدر المدر المعلم والمولي والمولي والمولي والمعلم المعلم ال بحسم علم عبد مهل عبد هم بداء السعلاق اعلم العامل عبدها . وطعندل مول المعلاسة السعداق والم بعصملاللال عسرراللالم بطهل كفيكن عهدهم المحلاشدل لسرعفوس فيشنل ومهشعه وبحمنهن بكشهص ديد وعن

1) ଦର୍ୟ'\ 2) ਲੰ $^{'2}$

5) घट घट कुल चेंद्रीय य

: Lie دولا كيوليم ريشم طهسم بكل لاحلام بتحافيا . ي في بحلامم دويا . كيولم فويل ديرلاية عورسم

بطهدم بستطوب فيلتنين وسرصه فيهمم بطيها هي ربعل بلاد فالمنبع ولملا وللنساء

र्वज्ञ्च्य क

وسلال عدم كل ب بملسم بتصديم بلادود بدند كيوبسدم كوب لديو بطلاطي كوب . بحمن كديد شلامتهم عشهل वी वी شعر يوادم بدههم اسم ، طبخن بدريان اسدشم عدريه بدريمن ، بعدمهدم شفدهم لاطمن لعرريه لاجلائهم بمعمته فهولاندم بطعهم بمعدنتلاندنء بجهلايكيدوطق واعدشتم وعويلا يهجهم بطهيسريا وطوبهشعن بحوبهلا نبلاشته المالية والمرا المرام المرام المرام المام المام المام المامة والمرامة المام المامة الم بعديتكند . بند دسيكس عد ربكدت مجرملانة بطعن . شعبلق ويدين مجرجهم بخصيص . لاحمد مهم وهم بخصم وودين . المهم المعبلق وههرجال المدرول المعدولات المعالم المعلى المعلى المند المعال المعالية المعالمة ا المراجع المهر الميا الميران المراجع المراجع المائية المحار المعارض الم علموم كتلوص فهاملا والمتلامين فهم الموطني كالمكلنة الما المري والمناء المنام المهامين المراجعة المتلامين المراجعة المتلامين المراجعة المتلامين المراجعة المتلامين المت ديهاي ويدنس. والد علايا عدورك ديهشي ديهاي ويدنس. كوين بطاهم بغلفك يطدم لادود اطعما هابط: وكريك بلام هاجل . عدور شعلوى بيال عهل بحارطس يومن هاجل لللدم فيلد ياشها بمعديلادند . بجمنيهي ويلطم بتعديل عمتهي هيدر كلي على بدريد عجمن عوبيني ويها على و عمهل بطعهم وههم بمعديلادند والمهم المستسم المعهم بمعديلادود عديدا المهلهما المهله Ą وسني م 4

¹⁾ र्यायःश्रे

²⁾ ड्रें'म'ग्'रे

³⁾ জৌশৃঠে'ই

هيئل ويورا . بند عصه كل بتحنط . ٥ كل بطعمم بند عمراسم فهيشي ديراكية عمراسم بيدريد وجهرهن كويل . بولىدى كورريكى ني عصا كل بلادود والأد . بدند عصا مغرمل كدركس عوراس كعمص . بغوسل بلادود والد . يزد بهينس دهائيس شعب رسودم فهمل عدهي بلادود ، و ك بلامم دولا عهممل كهلا كيطي ريتم بطرهولو يطلا المهدلا عس بلمص ، ويهم كهلا فلاطهسم للمرزد عسمى المهريسم كيوبا ريكدند شعيهي بيلامدي بعدرملاجم ويهم لمنين كمرند عسمل 1960 ريكدند بعلامجلو بلادم شعنعها -TATOS. جاسيس رورم ريكدة عهم بحود دود بطويشم ردند ويحد نه رعودها رعم و محامشن معهم بحود شدوي وكديد بلهاسام عويدين شلاطانة شعا بجالهاجين إلا فهامهم دولا . علم رديتن بكامجلو فيوم بفه المدرد عسما فيلمم مهم عصيدم عويسكوني ويدسيس لكي بحين يحطون والكد ويسل ويشم معدين ويسل ويدش ويدش حدد لحدين بطهارق العلام فيتيون وسال رس وسنس. كعلام جهنيون الال بطاهود بند وسال مهم بعلان النههد، بطاعتهم عري في بند عدي بطعند الم الله بطلعم دولا . السرعد ال عصام الله بطلهم بلادود واللد . بجملام باطنعل المال بدرندها وحديما عيسيدم ودوم ويسم ودويد مه وحمر فيطعهم يوسل وبهدور خديد ، وي همرود فلمفنس شعيلها العدس مح المستسل العلام المند ، وقد عمرالسل الحدال المنطق ، الهستسل العلام المندل.

كلويل الكلام الملك الملكون الملهول على الملك الملكون الملكون الكلون الملكون وطهول المرا علم المناس المهدى المراس الموالد المواكل المال مديد ومديد ، ميل المطابط موصلي دسل المواد المام معديلوند ، ويل بدد رعبه بطرون بدعه والمواديد ملك كالمال المال ا بديل روي ريس . الحيار بفويس . احتراكيالها" والملاسم المعيد لامن يحدمها . بدند بطاهدسم والمدامن بدين المسرعد عدما لأف بلاسم بعدمول . 13 مل بطلعوري المهرسم عشمى كسركس عدرسم كعوص ويستهم ويسك مهم اطعطنة عوىسم عشرى بدلد اخطس كفيم هرد بطدم له يطرعها . للمدال مكافه من مكامل ومد عما وموسى دهام المهاديس وفي محمول بطاعهم ديد . ورمن بطاعهم ويدر وسال وسال . وسال ميرهم يريد مولم يرميريد من بهيد مول بدين ميتن ريدي يرايد الدي يرايد الريد المريد المري المراح ال ٥ المسلم وي معمل وبدر ومدهل وعدر بيدي معمل ، ومدهل المراج رحوسي مورود ويدر رحول المدر والمدرون المدرا الحيال . أحلاحلكفتين بطروطي أبطنوس ولكد مند كس عد عدر الدر المنتهم الميل مدد المنتهم المعدورا عداء المرعبة المطري المطري المهني علودين الهماء المرد المطري المارين المنياء المطري الملائل المهني الله ومرود بسمومي ودودي. لما فيه وهما علم وسالة

محكاس فالد . البسلام محكيل بستانه العال المخيلة فعد بالعراق المول فالدم المسلام الا لا الما المدود المحلا وسنس والد . اع 7 به بدر وليه المكوم والمحالد دنس بدد عيه الله يستفي المفتس ويديش ريومدن ورديد مدريل بدد بطاعي بدد خنبك بند الح فيها دوله . بندر كفرراسر عشرف فيهل يكفه ي ول بلادود ولكد . بتعلي وهواسر عيراسم وسلاسم عطمتم كل ندد عيريم بطاهه . جيريم هيلاسم رين عم كل بطعي سرشلاسيم ويدنس . بعلام عه بدندسهل عمر وسيدين عسرراوس ردود . محد عمر رديسين بسديسكس عمر فهل . وعم كو بنديس بدرين العارعة والموساء الموساء الميهوس المراسلالية عمر كالرام عما عمل والإلكائة وعوا المعد المعيد كون المطاوعين بطرامتهمين ويدوب . بدند لاسهن يلممون ويسلا عسه يعلدنن ويلمم ومهم بفهدم المعرفين ويلدنهم المراحلي المعامل المراجلة المراجلة المراجلة المراجلة المعاملة المراجلة المر لطلام علم الهمل فالمنظم. الهمنتهم عشوض المنه بالمديوم ريل، ملد في أبير عصاء في المهادي المريل لاعزيلانن بطاحالعة لعهوم بعزين ربئد ، بئد عييائهم إطمائها يتطلعن إمثم فهاحتهم بخند ربئد ، فلابلا والكد ريسالا مر معلى المرام ا あると、我也 用了中华为了多了· 对 用力 6 开名的 如义 我有意 · 我 Z Ł

¹⁾ 弘敬和美元和

²⁾ यगुःभैषःधुद्राचे

اللا و ١١٠ كناد فهمك بسنشر دسك وبدنس . مجرع بحسر بتحدمن فلمنس بهجو دومين ي مهمم فيهورهوا بعود فيدلس. علالهم الهدلم يدرالهم الملالات فيالكند ريك ليسلسم المهمون فهجم بعيليكسم العهمون عال بعرد سيوم هيم وسلاسة كعريم. سيونس مخطكسة وسيدم راعل بعرد عدد يوموردن وسيهدم وسنس. مجملو بعملا شعله المراكان المحارب الما والأس المطلطهم المليوس الملم المومع المالم - علمم ديلم المملق واللالة . ووالا بطولاشم بعيم ويدنس. أنكنن بمك ومهم بسلاطعيس ويلانتهم ليسلاء بدند ويسلاسم بطائطفطاني مدم لأغمنس لأعزلة

علانة هي هالكنة كلايم ، بند بينهم يلميم بينها بعلم بتعامل لند بتعامل لنه بمعلسها علايد بهوام . بنكي لعمعل كسم علامة بالمعتدل راجل أسهم وسالمة طعيم رفاد بذاء عصرراسم بالأشاش مهم أسيلون رالكنة العها عما يطلع ويم الملكوليدي فيدنس والملق فالمقم ويهشهم أسلكمتهم ووالله للعوالم والملا المرعد والمناء والمعار فياسها المستهاع لهم المعسام مين. كسريد المسرريس العمص المناقلما كسمم في يعرائهم فهينني ويهم وبعمشنم. واللا بدند بالالفاريسيم لامساء لأى فلمصر الوراهم فهينني مين الجمعين ويدون . 18 كان بدند ريسلا مي للمنتم ويس من بعدم بعدم . عدوس وويس مويد مهم والمسل بطاعي رس لمسمر ولاية للموير محدر والمعارف المحكميس رحى المحركات وحرى عبال المعرفة و المعرفة في المعرفة المحرفة المعرفة ا Tags 3) चेट.ड्रे.। धर.ड्रे.। चे.बीट.

了)也.

2) निध्यःकुः

المراها المراجعة المر لكلفورا معطم المطلائهم كاف جهربهم كانتاهم كالماق معطم للابندل وعد عيستهم للمويم ربند بطد و اعيسم ويتراد على فالمستبر . الله عليه يتلم بعيد عرب يستعلس عم فيد في . المام بقد للام مه يتراق بتعلملك بمدهلميس بمدعى بعيدس عوبهري عهدمل بدلم بطملت بهدم لي رعل وبدس . بحمر لق بتصلاكه بطهلاش وينشء نويلامتم بطهلش كل بند وسلا ولانتهم وبلام للموسر ووندل وعد عهشهم. عالمه عدد الله عامله والمراسة المستبري في . معدم بطاطعو شعبشدم نهم فليشعل فهطاعة عسا عرب راعلاود ، والدن بسنري في ، معدم. عبياشعل يطههها بيلشهل يطهال مستمق شعبسد عمر ف عسريا عردوي بعدتهم . ينس احسفاراهما بريد ريها وهم ويديشون بطاحي ويهي كمويم. وينسول المصلهاليممكس المعهدي يعدرهها بمعدد ريتها كو . الا المعلى المراجعية والمراجعية والمراجعية المراجعية المراجعية المحاجمة المراجعية المر بطاويك بطفها بطهشه بطاهير ، مخديد فكالله باستفاريهم يطاويتها يجهدي ينسون يطاوعود ، ينان

¹⁾ 줘'작气

لكف محد شهر مستهدر معهد المداهر المراهم المولمسارا عدر المراهمة . المراه المراهم عدمينين معمر الياس فالتسم الالمكاف والمهاششق يطشم بالكيما دسرعطوس . العلايلاد وهموسيس المعلاقة بأشما عطم الممريد وعم ويسنس . والاد الله معلى معلى المستراء عمل المعلومين والمدن عمم السع المدراجان المعرود المعرود مرديل النسارات لكويا . بيدي بطرعي نطيين كما بسطيسيس كل، بطيفها فعم يطريهم 80 وهلي عدة شيري فطوه لاطابطاء المعهدي . يمن مطمطلهم عطائهم عهلام بهد المستهيس ، اطيلهم فالميليم لك فهنداط الانتين المعلوم . بعقي ١٠ المراه المراع المراه المراع المراه ا هيدر شريطهما . بند كلافل بطلسر عجد فهطيهم كل يينسول بطريكيلير والدم بعريم نبود بتطاطف المعهدة عطية عويها وطرحود والمكسم والمدي لو ويد وطرعود يلوم لايل عديك مولوم والمداد بيمالام بلادود ، محابل شرعي بلادلاء ، بلارميل دهول ، ١٥ لل عدم لل رو بهمارس . فهرسر يوس فطوليسيس لل . 21 المراسي ويدر وعدد رساء وطد بطاعي وند وسلاسم وهيشتري وشر بشي ولاياستا وشع وهجيد وهوان وه عبر محديد مالكنسم رودم له يعرب له يعرب له يعربه و العربود ومربع بعوشيم ، دينهم هرمع ديوفهم

¹⁾ रेजी.ज्ञांबाईश.कीता.

يك شدم وهيم وهيما محميم محدد مهم معدد راحم العمام المرعطه بالمعمل المهم المهم المعدد المدالون يقعمهم ويسك ويدعل. وهومهم بلاد كففنس ووومل ويشر وهومهول وعينن كورهدند ويدنس. ويهائظم والمسم بعط بي كيد ، جند ويسلون يسرقهم كسرقهم كسرقهملاسم في ويليكس قرد ، في كمرز بمطعلانة دم ريند ، والد ينعل بطعنطدم لعورد لك بلادس بعود لك يظرمك عنم بلاد وسهدع لل بطنعل بطلعم دولين عطملا عمر المعلى والمنس . المنظر المناح ولهما والمنظ والمناط والمعاشدا . وعد وكل أق عمل عالد تسلم ولال . المند المدينة الم المراجع المراج مراد مهلي ملك مند بمند بطاعل على مند بالمدال مهم بهريسون من من المعامل مند والماليس لاق م يتعلم المهكيرسي ويسلا مي يو لك ويكهي والد، يند عويسلسي شعب يقيم ليوم ليهمن. ويندونم المسلم والمراب المالية المارية المواسع المحسم المارية ولدنش المحسر والمنشر والمنشر والمنشر والمنشر المعلق المسلمول المسل الجرجلامعلامق ويهم كيهل عسرريه مديديهم ويلامحند بسلايهها . لحدق مجوج اظهفتهف هيس ويسيس رودنس كملفوها علا و المسلم المولاد المولد المو

⁾ শুশ'ক**'** 2) শুশক্ষ

بتعنعها والله . بنك بلادم ويديم سيطدم بمعدم بمده بتعنجل بطهراسم يعدم كممانيس كل . شهر وعدمه عالما رائل بتعامل 12 مى مليمور رياس كيمورى بهذه على ويكل شدين رويل عرض عيول 10 يعامل ويأسل كي يفد وي الملا المراجعة المراج المناهد والمالي الايكو الدامل المالية المناهد المستطيق بتعلق ولحده والكدد بطلالك لموتهم عيهلهم عطمكم مع بتحنجك بملافه لكفيده للمين يلكمروه لاق بلاحيل المرساح 22 مى المرحد والرد والمرحد وال على المراجع ال المراقيان والمطلم المرا للله المفنس ، الكندسول المقام عديد رس بطبلند ، و كمريد نسفهم ووجن ، وسر حدد الملك مهدر المند المكنديون ويح الميدر ولايلام والميدر المكندر الكندر الكرم المهد كل وللرواس المدل والله الميرود المكاود المال المدار المال المدار المال المدار المال المدار المال ال عد ٥٠ على المسلم والمحالمين المحلة والمنس ، المحلة أبي المعلى ، المحلم الله المحلم الله المحالم المحالمة المحال طبطهم عمايهم ويبلن ومحك ويد مهيوسل موع البعد المح علين عليا يعلم عليه وكالم إلى المعالية

لاق والمعالمات على مجام مجامعين فللهدم للدد شعم بهجميتهم بنني بينس شعبي جي بسيشم بكهي طفيم . بند بطلعي

فالا على والمسلم بومد مي يطرول ويدوي لون بطرهم رويس وريس ولاين يطرول ويدول والده عبد المولمة المبد المبد المولاد المبداك المعلم معلى المعامدة المهم المهما المهما المهما المهما المعامدة المعاردة نظلافيطالهم بعهاجم بمحنش نعهبه بعولاية علادي بطوين ويس ميهمند دس على بي وعمم ك عبدم سنى عسيس. نظلاله المرا السطمي و على الطلوبي الموليلي : المهاسة والمها المسامي على المهرفياطة والإلاال المولية وعلى شعبله دهشطال ولاد يطق وهين يدعل شديد ويستظهر . يتعصيهم دوي يوري يشهر كل يطمول ، بند معهاسم العلمان يتل عيف وهم معيطيوس مهون دوملا لمرعمي لابلدون منهن ولابلا لمعلون يقرمشي يوم بعرار العرفنر . وعوفلا ومر علي بتعلق وللمسلم على ورش . مهمل على والمسلم على ورش . وولس عليه بعوم ولي مسلميد الهام علم مبرات بيلي بمراجور الربيد عامل سراك ميدال الموايد بموسل الأرد ميدا الا بدار ميدوس المواد الكدار العلالا الإيمام المنظم عشم عظم المعلم والأس . علا أظال المعلم المحول المعلم المحول المحلاء المند ياشهم الأي والمتعلم الإنهار عمام المعربي دلمفير . عمنه شعطها بالمنتهام جهام حجاله مسائله خاط رع العنهيم . طعلهم خاط الارم . المهربي ربي عرب على ويعلون على بعملانة عامه وساليكسم المعلى بدل عمل العلى بعمي العلى بعمي العلم بعمي المعلى المهدى المهدر الله الله المسلم المسلمة المسلم المسل

عط ربعد بينهم يطرم بطري تورين لممريد مندهم بيدريم ديد ولام يفه وسمشنم ردند ، رويمرا الإسمان المحاري والمحارث والمحارث المحارث المحارث المحارث المحارث والمحارث الملحل المسل . المحمل عن وعم رسرعها المستسل والمهل ويوميل . المعيد عامل . وعمل المعلى حالي المعطد المهلي . المسين المهام محلام ، وهلام الولوم المحلفين عشم المولوم ، علاشفين المهم المعاملات لله مهماسة . علمه . المركبير في بتوب فيوس مويد فريدي يتوس المعرب في بهر يديد المهرب عراق المُعَامِّدِينَ الْمُومِ فِي مَمَّ الْمُعَلِّمِينَ لِيَبْكُ الْمُعَامِّدِينَ اللَّهُ مِنْ الْمُعَامِّدِينَ اللَّهُ الْمُعَامِدِينَ اللَّهُ الْمُعَامِّدِينَ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّالِمُ الللَّالِمُ اللَّاللَّالِي اللَّالِي اللَّالِي اللَّاللَّ اللَّا المعاطر ملها ملاطنين المتدافل الما هالا هديسة والمعالليل لمايك وكهندة فين العاطيس بيني أعلمه المناسبة المراجعة الخلطة ويهم الملاليق المنهم ويسوب عرباء عوج تدهيق الجريك الإرج ويهاجل يداك الجوها والإياد والبلاء ولايك وللمفول في الميار م الميد الميوي والمولاد الماليعا فيدا في المفوادة وسهده لام المدموي المراهية المواقدة علا عليهم وسل هي و كل ملي: بتعلمم بيلوم أو ملي يوليم بالمراسل مى الموسيل · 10 مى موريد الى الى يامية على الموسيد مندور . فيهد الله ياميد من من من منافيد المانين المانية علام به المدمر فاطريد بولاء فيدار ، فيهم المربرة في ورد ، الحل يطلق على المربر في المربر في المربر في المربر المرب ولالله والإ وراج وراج والنس. فيهد بطعلال عبلم يطور الطوار وطو المع المعلول المول الطوائعة المهار والمناس والمناوس ولما ريس بيليكشتهم كل مندس لدفهم بعدويد عدويدن يسمهلول ريع . بدد مسرق ولارشي بطلنقهم والام اللايد الايلام المساء المسارة لمعالى الكلاية أحاد العلام المحاليل المام الميلون المحلية والمسارة المسارة المسا المستراسيل والمويير والمرا والمولاي والمور ووقد والمور ويترا يتواجه فستمين ولنتمل ويدنني وليميل ويميل والمواج والمواجه والمواج والمواجه والمواجع والمواجه والمواجع وا والمعلى عرى ووجل على وهيم المعروف، منه يسل علمهم موسل في موسل عرب وهد منه يراس في علم الله عواسل مستوى منهم المتاهيم علا فهنظم شيهم والعنس. شهسم عهم جهن ومنشر وعلاجة. ففلفون وعلاجة على كلام. هديساس في . ويعق بينسر بيندي دهني يفيد هدنس وين عسرول بعندمول بيند موهيس بيدم مفهس بينسر بيندي يمهر حلالة بينه مطعيس بينسم بينبك يفهطند ويم دلهنهل بيليم بسعي . لمعاطنتهن دلهنهل بينن بعويل وينشطمعين ريلا اطلاعين بيلانيل بلائم والكلائص. ولايلان بساء بهد بسلايينيل فهامتهم نحر شيرةكمص عهمي يونظم وللنتيمل ولاندن يسرعما فهجم يستهم بحسهاء كل هشهشين بود بيئم فهجلا مهنن يطيغ هيلاست ملائن كنشين يشديني بسنيسم يطعهدلا وللغملام

المسا . ووها وجها المدارس المعلى الله وراي والماء العام المعلى ال هيدودن الموامل بالمديد وبعدتهم ولامدة المحاسلان المحلمي السهواند والسهده فيم أبعوم أبعار وللعلام ووطفيل المهوام المحامل وبالكنتهجل ويدويهم . يند يسل عهدل ، يوشل عهدل عيشم يسل يسل وهيط يطوق . يند عشم بيضم يجد كل عشم وهاجنس بسلام وهينطس المحدود والأد وينن عهم يطلعن بد بسلم بغولاسم لامريطي وروم فسرةهم وطلدة بعم ووبنين بطلس اسراس مسلهم بهد عباس بسيسكون ويتعرص عوم سم تقران تقرض بند نعلسل فلهس وسيام بهد علمهم المكرية لذ كرفيس المعرب ممتلعمهم المترممية . المعتبر المعتبل معمولاس عطد عدرور المترفي المعرفة . مدرول المند الميسرال خاط بود بوديدي فيسهده كل والإعهاماء ولي يظامدن سشلام عشم بدلانة بعولا و بهما عامر فيدر ويتهالم ولانس. يزيد الحالمي الحالها يمام الكامل عمل الكامل عمل الكامل عند والكد بيند المستمم المنزل المدراسات المحمد مسترفي المهامل المحمد المعادلة المحمد المناطقة المناطق يطاوله ربس بطاحل عن ولادب عردي بعل شدويم ويهدم رطيل بدام شلاطتهم عندول وشر عطورس اهيطاق احمل و تطعين المستمدة والمتاسلة وهامل بندى علام وسر السرا عدار وهامل عسراسيد المدائم والمواد رجاني والمواد والمعار بداعط المراكل البيري المراسي ويوار على والبيدي والمراد والمر المتارق المرحما ولا علمان المراجد والدد والممتدار المراس على الموشود الميانلوق المراجعاء والمنابل والمسار المواد

موهلس بمهمل يسا يطهه وبهم ريهاطيد وقد فالد . علمهمها شدين شديل يطرفه يعربه بعوب والدر . مثلانها دولالله المطوين السيون دولهم يديد عالدول والدد ولابلا بند دعلههاسم الملالهاس عسري علاي بعلاي بعلاي يعلان كم بمليكول بملم. عدرم كل رجهم وكلعدم. دمهش ويهكون ويتهدى وسوس والدد بند بمليفسد مسوق بالديهم بمعددة ولسك فهم بدند بفق يولادم هالكون وبدنتهم وبشم وسلايهمالدم بفعدنة بدند بكمهم كف عفة بالادعن. بدند بمدلاق عفورسم للالم كال يطالهود ، محصنهم بلاس بلمفتهم شلائش بلاش بالكاس لهالهولالة كالمعن هها ، بند عفراس شعيري مديم بعرب للمعلام بعوى رجه لمهاف للمهاف بلائم العالما فهجال " أستملق والمهال ورهام بعوى سعام والهاب ووندال . الموجودية على المسترط ، سيوم المسترطاع الله المستوعديا بالمن ويداعل المدود ، من ويدويا ، المعر مداد المسلطاسا المعلم المعلمات المحاس المحاس المحاس المعلم المستعملة و الله علم المحاسل المعاسل المعاس والمعلى المحارث والله يقطع شعدسم المحاط الله المعلى والله المحال والله المحارث والمحارث والمعارض والمع بتطرعي وعليا وملهم يدركهم فهوك ردند عددور عياك بحصنهم عرب مهم فهطالة ردند كهر فهيدم رودر عيدلتهم بعرين علي عيل عيد عرب ويدل ويدل ويد معرب والد هند عيد عيد عيد و كل وليالك بعد كيال ويدر بتطعهم بتطفي ويسن . بطههيس مند هي بقعدت عليهدم بلتوهد ويلاس ويلات يهلم ويلهديهم بهفالشي بهافائشي بدتمولانة

Digitized by Google

ندد هي نوم مدروموم بسدم كل مرميد. قدر كديو بلومنته كل يورمين مكريستهم كل. نود فلانم يكر مريو بسلامها . ستوم استها كل ويم يدلويدل . يكويم كل بلايس المنطل كل كل يكمم بديد المدم دول المحلاس كملك التامل الله المستمل الله المستمل الله الملاقف الملاقف الملاقف الملاقف الملاقف الملاقف الملاقف الملاقف الملاقفة وللما والهم ريس شمل شكف علاسم يسا يسارها يقالفس يول والد . ولايل يلوم يطلعا في ومم وعوالمين. بتحرحل البعل المقالطمل وهاجل . عظن الهما ميء المنسع 8 كل بتعسمي مطهين كل وهمها والدم . معد عساليسم المعتدي المرا علمه وسيد بالمدسر ومول شيس بدسر بدند دول ويهم في بدد بدسر ي في بددو والدر . بدمال المدال بتعامد ريهم ليناسي مهيئ ، هي الله على ، ين الهمالية ههرسار الله هيم ، حال هل يعل معل عمل عدالكيلام المنصل والمركبة والمقامر لأل المحالف عن المنير ويهر لمؤد المكنترين ولهمة . معدم الهامل والهاد المهدن وإمن المعالم خلا وللمتتري وهاطيها بملام بيسلق بعوى بسيلا بوال والدر . معلمم بعرال ال كو دوهها بعماس بعداس ي كو تعلقتها فكمل الممالية المددة المالية فالمناف فالمناف فالمدد المراف والاد مسلام المعمر وسلها المعاركة المالية علن ملامم بمندم بدليد آو كل بستمل برعد بجعلا عيلاليدير عيشكل مفهي ريلادة بدعلري ويلويد دهشهر بعراعنتهون

ويس فكشر مورد فيدر هياميد مورد فيمر فيلي المراء فيدر فيلي المراء المحالية والمراء المراء المر المل وسشها موهيس للملك ولا الملس بتلاهم كف دول لدولك للمكسم ويهيدها كو ويلويد بتطعل ويل بهجو دولا . كالمفوال ولم - بند ويكيدراسر وحمصروبا وطمير هاجانسوال همديندي محاصليس ويدمس ويدمر والديك ولايدل ويروده ويرودان ودماندر المطهم بعلابه ملم بتعهد للمفنس ربند ، محمن العمعي وهذه رهدم العمعي ومناح نبين بعلم وسالنة للمفير الملاء منه فكر الملك المواجع المراجع والمراجع والمراجع المحادث المراجع المراع المراعات مهر ميدم هيرام البيل المعتران ميرال المراس عبراي الارد مسهار فهميل المواقيل ميران ميران ميران والمنتها ملمشم وولى ويستهم في الملوقة والأد ملايل فرمي في رفهم المراجي وعدد والم يهلمشلير : زموير بطهسر شعب ريود بهله عهد بدوم عطدشهر بتطعة ، محميل معلى عطدشهر بتطنعش ، خدر جهرم بهجا دولا المتروجة . الالد الوطيع مها المواحدة عهافي . المدائل علمة الالبيال الالد المعال الميلول المهال المهال المعالمة المهال المعالمة ال علم على على على من المحاص المح الطلاح عياسل عيس بطلع المواح كل فلابط والميلاد والمراهينيان كل فلاقلم كالمواجدة فيالمواجدة فيأدان المواجد فيأداد شطاهم كويطي وللدي . شعبلاق عشير وللدي هجاههايهكر بحلام كلمفني وند . هجمن لاعمل وللري

معمر المسين معطم المستدمي عطتهوس. مخلي مع المبنس المفهم وهاشل وهرمورمعم احصى ريلادة هو عطتهوم اعلان كوبلا . بدرام على عسلها بلاد وللهدم المصنهال بحتود . بن عدم كل ويدلان عهمم ويدن . ملايل شهدسم كفكل يعشمن المدسم مه كل وبهام ديد شدين مفري في شعرطل بلاس . شهيس بهين يطلع بعرائم بطوشل ودي د مدريد بعوظل بلاد جالشط وهلم بتصنعل ملابل مهدستمل من بطمشيد ديهاس دمهاس بعمطن بعدد م بتعنعة بعدعبل - مهر المرسل 26 كا رويد. المسابل المسام المبل الله المبل المال المها ، عامل المرائر الله المال الملام الملام الملام المبلام كالمعندم كل يطحها والأد . كولام شبن نظمطرسم عشكل ولام يطعود ربع كنه ولكوم دفهي هومعرابا . ميوهم ركلانة خلاد شمطي لطعيم وسص . يوعى لهضهم لطعيم والكنن بعرمشهم عربي . خند لطعيم يونطس بعشم أسدشه . كعربة كعيد على المراجع المورد المورد المورد المراجع المراجع المواجعة المحاجمة المحاجمة المراجعة المحاجمة المراجعة المحاجمة المراجعة المحاجمة وسنظم مربى وهمط ياليوى ويوبونن يورنه فلكن دهتهم كفونهم كفونهم بقلكفك وعص بوتود والاد بالام بهالمناطل مي الممشيل . ورميلسم أسرعه ريلادة أمعهم لأف أسهلاسم كملاق يوشن بملسم يو لأف بعدود والد . بجملاق يش تعلم العلمان بهلاشط فالمتهدي بمعلم المعلم ومدشه ومعمم المديشه بهلاشط المعموم في الممشل عفل ومعمم المعلم معلسم شبن بطهر علمط على عنس قلقل يندم بستم ي في ملتود ها . سته بهدينطيه فهمشه ولليوريا رالاند

مدرراسم بمعلسم بهدشك مي بطمشه . كهمهم كل المسلسم بلادعن بتداعل بيندس مطبقي بلادتهم فعدور ملك هها على المدرونين دلائين مهين عدومين هامل ، هدينما من الحميل ، شكر مدررمهن دولا لاحرموني بلاسن. دول الميهم وشكنتهم ممترى العربة كله عطهها والدد يند بطلههم ميعهم الى وكنشابه يعدرون الهمان وينس بعتمهم لاعامل المعامل وجها المدارم وملهم لكل المفائد وطعم لكو المعامل وملاسلة وكالمعارض كالرمطاول علامام وكالمعارض المعهدان والمعاجلة المدرون مدمدك المرج كلمير الونها مهوق فا وكا المحابل المسلمل الهام المحارك المدردولا الدراء خسلاطنهم لام فهجاء بطهند بهد شديد لاجلافهم عن فهما بفهم المستهم لام بخرد بطلعن عن فعلان بطاهر سلم عليه ميرك له بطوشه مدمم على بسيمي دهي والد ، مدد بسياسي عبد هور ، مديد يلي عرب هاور . لجعلاجه الملاهم المراكب ميلام المناهم المناهم والأد المالهم المعد لمحص وللمشهر المعرائمة مجاولة والمداء والأداء وملاء المسرائعة المؤل المنسول المهلمين المستهرين المراسين المراه وطيق وطائح فه الممال علامه كالمنطى الملاء المناسون بخمطرسم عهام مى طعلام ينطهيد مند بطاطلسم بهدشك مى اطمعال استهم فهشهبى شديد اسهدريال كن نحلحنا بطارها المعارية المعارك المحارك المحارس المحاط عليستهم كل يدلهماس التدالهاد المحالم عدد معاولتهم كلمورد والاذن ولات يون يشل بطلع علام كولا ولمدعل بجتهم راعل بلانتهد كدلابه . ملامم بفهش بهد دفهنف عشهل يش بحوال الجودة كموراهم كنوي بعلمهم أسلابه بعنن إسلاء عنهادة عه بغائمالمدم وجاهلاق بعممون لادتون بحفن ولمنتها يعار استهما الحاجه وللمنظيم . الحاولة فهيئل لاق المنتهما وبلدا والدم . مكد السبائل اعلاصهم عوابله أنكيهم الميهم المطعل المدتهم للمع بهاء مهم محم بعدم كرمه هدمه مطاعيس والمسلم بعمل دنس: بحداء دهيل هم لل مطهوس هاملس المستم بدي يدر مهر سر هامل سندلسر رور بيدل يعلم سنر هامل بدريهما موريدا ولا دهيد كال اللامال الاللام المهابط . علام المهابط في الدينهامال المطال المال والملايل الحم والمطال الميل المناسل والميد والمال والمناد والمناسلة والمناسل لاعل استبل علايهملام ولمدعل فيحلسم ويدد . يتددهكندم عدر محاكملام ديد واعدتهدم بدني . دور هم هوي عديا ولاعن שלבייין הבעלב היציבט הצבים שלבים לם פציני פיוניין מיקים מבלביהבט ביפליקין יפנט פנין פל . מבני ושמונים المال بيروق والمدينات الحارة المورق الالما المحديثات المورويناس المؤلموليات الما المعتشاس المحارة المالة المورا

وسنان بیشید مورن بر به معمورم کسترین بجمان دیم بخیهرین معدی بستریس هیوم که بخیههای بطاریاستم بمعمت بحصت بحصی - علمان دهاشی بهیوم بهیوم بهیدی بشدشی هیدی - علمانسم عبیسم کشترمتسایا بهیم بهیم مطاهشتی بیستری شدشی هیدی - علمانسم عبیسم کشترمتسایا بهیم بهیم مطاهش یوههایی دهاشان بهیدی بهیمان بهادید بطبیم بیشی بهیمان بهیمان بهیش بیدیا دویاد به بهری بهیمانش بهادش بهادی بهادی و مفیرس بهادی و مفیرس بهادی و مفاشم به بهری و بهیمانش بهادیمان بهادی بهادی و به

رق الحم مدفيدود محما معليهم والم المدرة في المدرة

ويوراج بحصن الله كلمتين أسه وعمر عيدسم أفياطشفام استسم

17

Въ старыя времена Донробъ-арши ханъ 1) посылалъ своихъ людей, чтобы они доставили въ Тибетъ жертвоприношенія и представились всевъдущему гэгэну 2). Вмѣстѣ съ этими людьми поднесъ, при посредствѣ Табка-гэцуля, свои приношенія и потомокъ дорботскаго нойона, Далай-тайши, нойонъ Галданъ-цэрэнъ, прозывавшийся Чжичжэтэнъ 3), за что удостоился великихъ ми-

¹⁾ Донробъ-аршй, —болье извъствый у насъ подъ именемъ Дондукъ дашй, —посльдній изъ хановь, управлявшихъ всёми покольніями калмыковь, кочевавшихъ въ степяхъ поволжскихъ и донскихъ. Онъ былъ сыномъ старшаго сына Аюкй, Чакдуръ чжаба и управлялъ калмыками 20 лътъ, съ 1741-го по 1761 годъ. Стремясь ограничить тогдашнія своеволія калмыковъ, русское правительство по началу совершенно не хотьло объявлять Дондукъ-дашй ханомъ и въ 1641 г. назначило его лишь намъстникомъ ханства; но впосльдствіи, и именно въ 1757-мъ году, за отлично усердное управленіе, онъ все-таки получиль ханскій титуль, о чемъ и было возвышено народу съ особою торжественностью (Pallas, Samlungen, Th. I, в 82). У калмыковъ сохранилось преданіе, что Дондукъ-дашй былъ страшно угнетаемъ неимъніемъ ханскаго титула и употребляль рышительно всё мыры, чтобы какъ либо получить его. Разказываютъ, что и самое калмыцкое посольство въ Тибетъ 1756 года, о которомъ упоминаетъ нашъ авторъ, было снаряжено Дондукъ-дашіемъ именно съ цёлью испросить себё у Далай-ламы титуль хана.

^{2) «}Всевъдущій гэгэнъ» — дословный переводъ тибетскаго गुन् सिड्डिं и монгольскаго कार्ट्स (कार्ट्स कार्ट्स

³⁾ Упоминаемый здёсь нойонъ Далай-тайши есть, кажется, первый изъ дорботских владёльцевъ, перекочевавших изъ Чжунгаріи въ предёлы Россіи. Первыя извёстія о началё русских сношеній съ нимъ находятся въ ме-

лостей: далай-лама пожаловаль ему печать и грамату 4), а сверхъ сего соизволиль еще на наставленіе, увъщававшее приходить опять и снова получать печати и граматы. Съ тъхъ поръ до настоящаго, 1891-го, года желъза и зайца миновало 135 лътъ.

Нынѣ я, База-гэлу̀нгъ Дунду-хурула Бага-дорботовскаго улуса, прочитавъ вышеозначенныя сказанія и наставленія, а равно собравъ свъдѣнія какъ изъ устныхъ разказовъ, такъ и изъ священныхъ книгъ 5) обо всемъ томъ, какимъ образомъ ходили на аудіенцію (къ далай ламѣ), еще за много лѣтъ раньше предполагалъ, что, пожалуй, и въ настоящую пору можно дойти (до Тибета) и представиться. По таковой то причинѣ довелъ я объ этомъ до свѣдѣнія исполненнаго благоговѣнія и добродѣтелей, нойона Цэрэнъ-Давида 6). Въ силу прежняго стяжанія до-

моріяхъ тобольскаго воеводы Матвъя Годунова 1622—1623 гг., поздяжищая же дъятельность этого нойдна описывается въ «Исторіи Сибири» Фишера на стр. 318, 329, 330, 415 и 416. На берега Волги дорботы, по сказаніямъ «Исторіи калмыцкихъ хановъ», прибыли уже при сынъ Далай-тайши, Соломъ-цэрэнь, который якобы перекочеваль сюда съ Тобола вибстб съ 4000 своихъ податныхъ кибитокъ въ 1674 году (см. Позднъевъ, Калмыцкая Хрестом. стр. 3); но последнее едва ли верно, такъ какъ мы знаемъ, что еще въ 1672 г. Содомъ-цэрэнъ подъ предводительствомъ Аюкій ходилъ войною на крымскіе улусы, и по всей въроятности, вышепомянутое калмыцкое сказаніе должно быть понимаемо въ смыслъ окончательнаго утвержденія дорботовъ своими кочевьями на нагорной сторонъ Волги, причемъ они признали надъ собою власть Аюки. Что касается Галданъ-цэрэна, то онъ быль уже праправнукомъ Соломъ-цэрэна. «Дорбонъ Ойрадыйнъ туко» исчисляеть ихъ покольнія такъ: Соломъцэрэнъ, его сынъ Монко-тэмуръ, его сынъ Читэръ, его сынъ Банданъ дондубъ, его сынъ Галданъ-цэрэнъ (см. Позднъевъ. Памятн. историч. литерат. Астрах. Калмыковъ. СПБ. 1885 г. стр. 61). Последній быль извёстень своею ревностью къ буддизму и умеръ въ Петербургъ въ 1674 году.

⁴⁾ Эта печать и грамата, писанная тибетскою скорописью, хранятся нынѣ въ Дунду-хурулѣ Малодоробтовскаго улуса. Нашъ авторъ бралъ эту грамату съ собою при своей поѣздкѣ въ Тибетъ и, повидимому, она сослужила ему не малую службу въ дѣлѣ пропуска во внутрь этой «запретной страны».

⁵⁾ Упоминаніе о посольствъ калмыцкаго хана Дондукъ-даши находится въ біографіи 7-го Далай ламы, сочиненіи, привезенномъ въ 1880 году изъ Урги вдовствующею супругою харахусовскаго нойона Цэрэнъ-бальджиръ Дугаровой.

⁶⁾ Цэрэнъ-Давидъ Тундутовъ — послъдній изъ владътельныхъ Малодербетовскихъ нойоновъ, при которомъ 15 мая 1892 г. совершилась отмъна владъльческихъ правъ калмыцкихъ князей на калмыковъ-простолюдиновъ. Сынъ Малодербетскаго нойона Цанджина Тундутова, онъ получилъ образованіе въ

бродътелей рожденный повелителемъ своихъ многочисленныхъ податныхъ, нойонъ этотъ, услыхавъ, тотчасъ же проникся благоговъніемъ и, какъ для созиданія блага многихъ одушевленныхъ существъ, такъ и ради увеличенія собственныхъ добродьтелей, приготовиль и пожаловаль мнв и мои путевые провьянты, и всякаго рода вещи, необходимыя въ дорогъ, а равно соизволилъ и на одобрение (моего предположения), сказавъ: «отправляйтесь къ Цзу, въ Тибетъ и вознесите тамъ поклоненія за правителей, страну и народъ Всевъдущему гэгэну, Баньчэнь-ринбочд, гэгэнү Цзў Шакчжамўнй, въ избранныхъ большихъ монастыряхъ и передъ всъмъ, что есть тамъ высокаго и великаго». Послѣ сего я, База-гэлунгъ Монкочжуевъ, уже непреложно и всею душею рышиль свое путеществие въ Тибеть съ тымь, чтобы добраться и совершить поклонение въ странъ Цзу, — Тибета, до которой наши люди не доходили уже 135 летъ и снова показать многочисленнымъ одушевленнымъ существамъ нашего . царства дорогу, которою можно ходить. Приготовивъ все необходимое и взявъ въ качествъ спутниковъ манчжика 7) изъ своего хурула, Личжи Идэрунова, да калмыка-простолюдина Дорчжи Уланова, я, 5-го числа мъсяца курицы того же 1891 года жельза и зайца, выбхаль изъ Дунду хурула, служившаго моимъ мъстопребываніемъ. Переночевавъ въ дорогъ, я прибылъ въ помъстье своего нойона. Представившись князьямъ и пожелавъ имъ здравія, 9-го числа мы, пробхавъ черезъ колонію Сарепту, съли на волжскій пароходъ. Этотъ місяцъ «курицы» по русски— Іюль.

Московскомъ лицев Цесаревича Николая, и, по окончании курса, возвратился въ степи, чтобы управлять народомъ. Оставаясь ревностнымъ ламантомъ, онъ въ то же время является теперь однимъ изъ просвещеннейшихъ калмыковъ и какъ бы калмыцкимъ меценатомъ. Въ 1884 г. имъ была издана монографія «Калмыки. — Историческій очеркъ». Настоящее описаніе путешествія въ Тибетъ, какъ увидимъ мы ниже изъ словъ самого автора, появилось также благодаря главнымъ образомъ настояніямъ Цэрэнъ-Давида Тундутова.

⁷⁾ Такъ называется у калмыковъ низшая степень монашескаго посвящемія, соотвѣтствующая монгольскому «баньди».

Провожать насъ отправилось во главѣ съ нойономъ болѣе двадцати человѣкъ. Воротивъ этихъ провожающихъ изъ Царицына, нойонъ самъ съ тремя своими спутниками, сопровождалъ насъ, до города Саратова.

Изъ этого города Саратова нойонъ пожаловалъ намъ, какъ вещи, необходимыя въ дорогъ: 1 магазинку и 2 берданки, всего этакихъ три ружья; 2 шести-зарядныхъ револьвера, 3 кинжала, засимъ дождевики, дорожное платье и кое что необходимое. Недостающее онъ указалъ намъ взять изъ Казани и возвратился домой.

Мы трое, отправившись на пароходѣ, 14-го числа прибыли въ Казань и продневали тамъ 15-го. Вещи, которыя мы пріобрѣли, полагая, что онѣ будутъ необходимы для приношеній, были слѣдующія:

16 аршинъ шелковаго бархата, въ размѣрѣ на ха-	
лать	72 р. — к.
14 аршинъ глазета — на халатъ	98 » — »
10 аршинъ коричневаго сукна — на два халата	35 » — »
10 аршинъ глазета	ه — ه
5 красныхъ сафьяновъ	7. » 50 »
4 желтыхъ сафьяновъ	6 » — »
4 пары шитыхъ золотомъ сапоговъ	20 » — »
2 часовъ	13 » — »

Сверхъ сего, полагая, что это будеть необходимо для приношеній и подарковъ, мы, еще вмѣстѣ съ нойономъ, изъ Саратова взяли: 8 бирюзовыхъ серегъ; шелковаго бархата на халать, — 30 р.; 5 аршинъ глазета — 4 р.; и еще множество различныхъ мелкихъ, стеклянныхъ вещицъ. Полагая, что такія вещи въ Тибетѣ рѣдки и будутъ новинкой, мы взяли ихъ для подарковъ.

За симъ изъ Казани мы 16 числа, въ 8 часовъ утра, сѣли на пароходъ, совершающій рейсы по р. Камѣ; 18-го числа не

было ⁸) а 19-го, въ 8 часовъ вечера, мы прибыли въ городъ Пермь. Говорять, что отъ Казани досюда 1024 версты, а отъ Саречты до Казани, говорять, также 1024 версты ⁹).

Тѣмъ же самымъ вечеромъ, въ 11 часовъ, мы сѣли и отправились по желѣзной дорогѣ; ѣхали 20-е число, а 21-го, въ 7 часовъ утра, пріѣхали въ городъ Тюмень. Говорятъ, что эта дорога = 772 верстамъ. Во время слѣдованія по этой машинѣ лишнія вещи, помимо постели и подушки, мы сдали въ багажъ: составилось 7 пудовъ. Со времени постройки этой машины между Пермью и Екатеринбургомъ прошло 11 лѣтъ, а отъ постройки между Екатеринбургомъ и Тюменью прошло, говорять, 6 лѣтъ.

Въ Тюмени, ожидая парохода, мы прожили трое сутокъ. Рѣка Тура, на которой стоитъ этотъ городъ, по временамъ мельчаетъ и тогда пароходы не могутъ доходить до него. Прослышавъ извѣстіе, что и теперь, по причинѣ мелководья, пароходъ не придетъ, мы въ полдень 24-го числа наняли и сѣли на почто-

⁸⁾ Калмыки, наряду съ монголами и тибетцами, признаютъ, подобно китайцамъ, лунный годъ въ 12 мѣсяцевъ, по 28, 29, или 30 дней, причемъ, для соглашенія гражданскаго года съ луннымъ, они, какъ и китайцы, вставляютъ иногда 13-й мѣсяцъ въ году, называя его «лишнею», или «прибавочною» луною. Впрочемъ эти высокосныя луны не сходствуютъ у нихъ съ китайскими. Бываетъ, напримѣръ, что у китайцевъ считается высокосною 5-я луна, а у монголо-калмыковъ въ томъ же году считается высокосною 1-я луна. Далъе монголо-калмыки отличаются еще отъ китайцевъ тъмъ, что у нихъ, за нсключеніемъ календъ, всъ остальные дни могутъ совершенно выпадать изъ счета; по таковой то причинѣ у калмыковъ не рѣдко бываетъ, что послѣ 1-го числа прямо считается 3-е, тогда какъ 2-е пропадастъ.

⁹⁾ Отъ Сарепты до Казани нѣкоторыя пароходныя общества высчитывають дѣйствительно 1024 версты, что же касается пространства между Пермью и Казанью, то оно опредѣляется рѣшительно всѣми въ 1044 версты. Нашъ авторъ, строго слѣдящій за разстояніями, въ данномъ случаѣ является не точнымъ, хотя съ другой стороны онъ вѣренъ излюбленному восточному пріему — находить единство въ дѣленіяхъ. Подобныя однообразныя дѣленія встрѣчаются на Востокѣ не только въ измѣреніи пространствъ протяженія, но также при счетѣ лѣтъ, протекшихъ между событіями, составляющими эпоху, при опредѣленіи родовъ въ генеалогическихъ счисленіяхъ и проч. Востокъ любить находить во всемъ этомъ единство, хотя бы это было и въ ущербъ встивъ.

выхъ лошадей. До станціи Іевлевой, говорять, 130 версть. Мы прівхали на другой день, въ вечерній полдникъ ¹⁰). Передъ нами стояль наготов пароходь, «Курбатовъ». Сели и ночевали на своемъ пароходъ.

Отплыли мы въ полдень 26-го числа, таща за собою арестантовъ на баржѣ «Сибирякъ». Въ ту же ночь, около 12 часовъ, миновали губернскій городъ Тобольскъ, а въ полдень, 28 числа, покончивъ ръку Иртышъ, вступили въ ръку Объ. 29-го числа на пристани Сургутской станціи впервые увидали народъ, именуемый «Остякъ». У нихъ совершенно калмыцкое обличье. Мы, полагая что это калмыки, спросили ихъ по калмыцки, но они не понимали; спросили тогда по русски и они отвѣчали, что они — народъ остяцкій. Народъ этотъ живетъ по р. Оби; нъкоторые изъ нихъ крещены, а нъкоторые — некрещеные. По степи и въ лѣсахъ они устроиваютъ себѣ наподобіе шалашей, охотятся на лесных зверей и водяную рыбу и живуть, снискивая себъ этимъ пропитаніе. За симъ, слъдуя такимъ образомъ, прибыли мы 5-го числа следующаго месяца «собаки», въ 5 часовъ утра, на солнцевосходъ, въ губернскій городъ Томскъ. Городъ находится въ 5 верстахъ отъ пристани. Въ этомъ губернскомъ городъ много квартирныхъ помъщеній. Спрашивали мы у нихъ, — въ однихъ номерахъ еще не вставали. Разбудивши ихъ (содержателей), мы вошли. Тогда хозяинъ номеровъ сказаль: «Едущіе съ монгольской стороны ваши люди ожидають вась въ нашихъ номерахъ». Мы тотчасъ же вышли, посмотръли на доску, гдъ пишутся имена людей (проъзжающихъ), — стоитъ имя «Кармыковъ». Это Бава и Ольшанъ возвращались изъ Монголін, а мы ёхали вновь; и такъ-то двое мы удачно встретились. Потомъ мы, какъ люди, едущіе изъ дому, сдъляли имъ угощение пищею и питьемъ и въ этотъ день переночевали вмёстё. 5-го они уёхали нёсколько раньше заката солнца чтобы състь и следовать дальше на пароходь, на кото-

¹⁰⁾ h — время, приблизительно отъ $2^{1}/_{2}$ до 4 часовъ по полудни.

ромъ мы пріёхали. Мы въ этотъ день купили тарантась за 140 рублей, а 6-го утромъ, уплативъ прогонныя деньги за 4-хъ лошадей съ почты, запрягли и отправились.

Такимъ порядкомъ, ѣдучи одну ночь до полуночи, а другую—
останавливаясь для ночлега, мы 10-го числа, по утру, около восхода солнца, прибыли въ губернскій городъ, именуемый Красноярскъ. Изъ этого города въ ночь, когда мы здѣсь ночевали,
выѣхалъ по направленію къ Иркутску иркутскій генералъ-губернаторъ 11). Когда онъ переѣзжалъ на перевозѣ черезъ рѣку,
зажгли въ разноцвѣтныхъ фонарикахъ свѣтильники. Это красивенькая штучка! Выѣхавъ изъ этого города 11-го числа, мы
17-го пріѣхали въ Иркутскъ. Отъ Томска до Иркутска
1560 верстъ; мы проѣхали на почтовыхъ лошадяхъ. Отъ Тюмени до Томска разстояніе водою, говорятъ, 3000 верстъ.

Въ этомъ городѣ (Иркутскѣ) я долженъ былъ получить изъ Банка 7100 рублей; по этой причинѣ мы прожили четверо сутокъ въ гостинницѣ, называвшейся «Сибирь». 21-го числа—не было. 22-го, въ два часа по полудни, получивъ деньги, мы вытъхали на почтовыхъ лошадяхъ съ закатомъ солнца; ѣхали всю ночь и, до разсвѣта, прибыли къ берегу моря Байкалъ. Это 61 верста разстоянія. 23-го числа, въ 6 часовъ утра, сѣли на пароходъ и поѣхали.

Проплывъ по Байкалу 5 часовъ, мы достигли берега моря, тѣмъ не менѣе пароходъ, въ силу большаго волненія, не могъ подойти къ пристани: бросили якорь въ море и стояли около трехъ, четырехъ часовъ, а засимъ уже въ 3 часа по полудни сошли съ парохода. Съ пристани мы запрягли готовыхъ лошадей и, предположивъ ѣхатъ по такъ называемому купеческому тракту, отдѣльному отъ большой почтовой дороги, выступили въ путь. Этотъ такъ называемый купеческій трактъ — не казенный, а, говорятъ, трактъ, раздѣланный совмѣстными силами

¹¹⁾ Иркутскій генераль-губернаторъ слёдоваль въ эту пору въ Иркутскъ послё проводовъ Государя Наслёдника Цесаревича, возвращавшагося тогда изъ кругосвётнаго путешествія.

русскими часторговцами, для ихъ собственныхъ разъёздовъ, взимая же плату, они обыкновенно везуть и всякаго проёзжающаго. Мы повхали по этому тракту, такъ какъ разстояніе по нему ближе. Относительно денегь, — когда намъ говорили: «это обыкновенно взимаемая нами цѣна», ту цѣну мы выдавали и ъхали. Отъ Боярской до Мысовой, за 19 верстъвыдали 4 рубля: отсюда до Верхней Мысовой, за 24 версты, — 6 рублей; Гучжиръ, 17 версть, — 8 рублей; Удунга, 19 версть, — 6 рублей; Темникъ, 22 версты, — 6 рублей; Шабартай, 25 верстъ, — 6 рублей; Бирюса, 28 версть, — 6 рублей; Усть-Кяхта, 28 версть, — 6 рублей; Кяхта, 23 версты, — 2 руб. 40 коп. Отъ Байкала до Кяхты эта дорога, въ 205 версть разстоянія, стоила 50 руб. 40 коп. Самъ Байкалъ — 91 верста. Двинувшись отъ берега Байкала, мы следовали до полуночи, какъ ехали и прежде. На другой день, по утру 24-го, виднелся намъ бурятскій Яру-дацанъ; когда же въ одномъ деревянномъ бурятскомъ домѣ выходилъ дымъ (отъ топившейся печки), мы направились туда. Тамъ была девушка; она пила чай и гнала водку. Наливши, она подала чаю и кумысу, — мы отвъдали и ушли. Послъ полудня, проъзжая черезъ бурятскій дацанъ, именуемый Хлундубъ-дацанъ, мы заъхали въ него. Въ этомъ дацанъ мы остановились въ домъ галунга Дамба-домъ; сходили, поклонились въ кумирню, а возвратившись, напились у него чаю и поёхали. Тёмъ же вечеромъ, около 10 часовъ, мы прибыли въ Троицкосавскъ и остановились въ номерахъ.

25-го числа ходили къ коммиссару, засвидътельствовали дорожній билетъ, а возвратившись, вели переговоры отпосительно наемныхъ лошадей, которыя доставили бы насъ въ Богдойнъкуръ (Ургу). Говорятъ, что разстояніе здѣсь—350 версть. И такъ, установивши съ однимъ русскимъ цѣну, чтобы дать 65 рублей за 4 лошади, мы перебрались въ домъ этого русскаго. Тутъ мы переночевали двѣ ночи и, приготовивъ подводы и провизію, 27-го числа, послѣ полудня, выѣхали въ сопровожденіи двухъ бурятъ. Пробывъ въ дорогѣ четверо сутокъ, мы, въ 10 часовъ вечера 1-го числа мѣсяца свиньи, прибыли въ Богдоннъ-куръ и остановились во дворѣ Йонзонъ-хамбо 12). Во дворѣ этого Йонзонъ-хамбо проживали, поставивъ себѣ войлочную юрту, три человѣка, отправившіеся въ Ургу изъ нашихъ кочевьевъ еще въ 1890 году; мы помѣстились вмѣстѣ, въ ихъ юртѣ. Ничего, подъ предлогомъ квартирныхъ денегъ, съ насъ не взяли, расходы же на пищу мы выдавали сами. Они все указывали, а мы исполняли.

Передневавъ 2-го числа, мы отдыхали. 3-го числа представились и поднесли большой мандалъ, въ 50 ланъ серебра, гэгэну Йонзонъ-хамбо ¹⁸). Соизволивъ пожаловать намъ чаю, онъ спросилъ у насъ кое о чемъ и сказалъ: «теперь живите какъ угодно: если будетъ у васъ что необходимое попросить, докладывайте мнѣ, когда хотите».

За симъ намъ сообщили, что богдо (= ургинскій хутухту) не соизволяеть на поклоненія ежедневно, а жалуеть на поклоненія одинъ день черезъ трое, четверо сутокъ; по таковой причинъ мы въ свободное время отправились къ нашему русскому консулу, проживающему неподалеку отъ Куръня и представились ему, чтобы засвидътельствовать свои билеты и извъстить его о нашихъ дъйствительныхъ обстоятельствахъ. Когда намъ сказали, что, по мъстному обычаю, представляющійся большому человъку обыкновенно приносить при хадакъ что либо, то и мы представились, принеся хадакъ. Спросивши насъ о здоровьи, онъ сказалъ: «живите какъ хотите». Разказывали, что въ эту пору старый, бывшій, консуль, отправился въ Петербургъ и дълами его завъдывалъ другой, хорошій человъкъ. Засимъ мы возвратились въ свой Курънь, и когда 7-го числа было положено поклоненіе богдо, то поклонились и мы, поднеся большой мандалъ

¹²⁾ О значеніи этого лица см. наши «Очерки быта буддійских в монастырей и буддійскаго духовенства въ Монголін». СПБ. 1887 г., стр. 153—154.

¹³⁾ Витиній видъ и значеніе мандала были объяснены нами на стр. 96— 97, а обрядъ поднесенія мандала описанъ на стр. 254—257 Очерковъ быта будлійскихъ монастырей.

въ 50 ланъ. Въ эту пору Богдойнъ гэгэнъ проживаль въ прирѣчной кумирнъ и церемоніаль, по которому жаловаль онъ поклоненія, быль такой: Передъ кумирнею разставили палатку, а подъ палаткой приготовили съдалище; за симъ принесли въ носилкахъ Богдойнъ гэгэна и посадили на этомъ приготовленномъ съдалищъ. Потомъ подняли сначала людей, представлявшихся съ поднесеніемъ мандала и допустили каждаго изъ нихъ поднести Богдоннъ гэгэну свой мандаль собственными руками, а Богдо жаловать благословение своею десницею. Людей, которые представлялись съ хадакомъ, безъ мандала, посадили лицемъ другь къ другу, а посрединъ ихъ проносили въ носилкахъ Богдо. Къ концу жердей, которыя держаль въ рукахъ гэгэнъ, привязали очиры и ими то (Богдо) жаловаль благословение по объимъ сторонамъ сидъвшему народу. Будучи пронесенъ такимъ образомъ, онъ возвратился въ свой дворецъ. После того насъ позвали, посадили во дворцѣ у дверей, пожаловали чаемъ, а засимъ, съ словами: «милость Богдо», подали намъ одну писанную золотомъ «Дорчжи-чжотба», китайской красной шелковой матерін — на халать, священныя рилу 14) и священный снурокъ, повязываемый на шею. Послъ этого мы возвратились домой.

8-го числа намъ сказали, что есть нѣкій престарѣлый лама, прозываемый «шара-мурэньскимъ, дурбэнъ-хухэтскимъ, хамбо-бакшою», а мы пошли и представились ему. Онъ пожаловалъ намъ «лунъ» (священныя наставленія) относительно мани и микц-

¹⁴⁾ Рилу ТО — усвоенное монголами тибетское слово, обозначающее освященные шарики, вродѣ пилюль. Обычно они приготовляются ламами изъмуки, съ приправою различныхъ лекарственныхъ, благовонныхъ и почитаемыхъ священными травъ, послѣ чего освящаются въ кумирнѣ при совершеніи особаго молитвеннаго обряда и чтеній, а засимъ раздаются вѣрующимъ отъ имени гэгэна. Въ Европъ объ этихъ пилюляхъ существуетъ самое уродливое представленіе. Досужіе сказатели жизни Востока выдумали, что пилюли эти приготовляются изъ экскрементовъ «живыхъ боговъ», почитаемыхъ буддистами.

зэма ¹⁵) и, бросивъ гадательныя кости, опредѣлилъ намъ напутственное молебствіе.

Отправились къ такъ называемому ламѣ-хубилгану Маньчжушри, имѣвшему 18 лѣтъ отъ роду и проживавшему въ цанитскомъ обучени въ Западномъ Курѣнѣ (—Ганданѣ). Когда мы представились ему, поднеся гусунъ-тук'скій мандалъ 16); онъ пожаловалъ намъ лунъ (священныя наставленія) относительно

¹⁵⁾ Тибетское слово <u>Ч</u>5 — собственно «наставленіе», «поученіе»; въ данномъ случат оно обозначаетъ религіозный обрядъ, описаніе котораго мы находвить въ «Буддизить» Архіеп. Нила, на стр. 181—183. По словамъ этого ав-В ра, лунъ совершается съ цълью дарованія права, или благословенія на чтеніе священных книгъ, на духовныя піснопівнія, врачеванія и т. под. религіозныя упражненія. У современныхъ монголовъ, на сколько намъ извѣстно, дунъ не сопровождается нынъ никакою обрядностью. Онъ состоить въ томъ, что старъйшій дама просто прочитываеть мланшему какое-нибудь сочиненіе изъ отдъла молитвенныхъ чтеній, сутръ, или тарни, послѣ чего младшій получаеть преимущество въ чтеніи этой книги въ томъ отношеніи, что оно явдяется у него какъ-бы преемственнымъ отъ временъ древнихъ, святыхъ. Каждый лама можетъ читать всякую квигу, но безъ луна его чтеніе является какъ бы самовольнымъ, а луномъ получается разръщение на чтение отъ старъйшихъ блюстителей и хранителей таинствъ ламайской секты. По образному толкованію сочиненія «Улигэрунъ номъ, эрдэни цокцалуксанъ» основы вишиняго чтенія и внутренняго пониманія какъ бы переливаются при этомъ изъ одного сосуда въ другой (л. 8-й). Престарълый ханбо прочиталъ нашему путешественнику только «мани» и одинъ коротенькій гимиъ, извъстный у монголовъ подъ именемъ «микчжима» (자치미지'지붕리'), текстъ котораго былъ представленъ нами въ переводъ въ «Очеркахъ быта буд. монастырей» на стр. 303-й.

¹⁶⁾ Это такъ называемый у монголовъ «малый мандалъ», или «малое приношеніе», за которое шанцзотбы различныхъ ургинскихъ хутухтъ берутъ обыкновенно съ поклонниковъ отъ б до 10 ланъ серебра. Принесеніе этого мандала не сопровождается никакими молитвенными чтеніями, въ составъ же приношенія входять; во 1-хъ, мандалъ, величиною не свыше четверти въ діаметрѣ, съ насыпавными на него зернами пшеницы; во 2-хъ, изображеніе одного будды, по преимуществу Аюши; въ 3-хъ, одна религіозная книга и въ 4-хъ изображеніе субургана. При приношеніи «большого мандала» поклонникъ совершаетъ высшую изъ буддійскихъ добродѣтелей, вручая покровительству ламы, или гэгэна всю вселенную, а при «маломъ мандалъ» онъ молится исключительно за свое личное спасеніе. Отсюда и названіе этого мандала гусунтук'скимъ: покровительству гэгэна вручается только личная природа молящагося: его собственные — тъло, чубъ — слово и Вум — мысль.

двухъ книгъ, Шэ-чжа-гун-ла и Ганъ-ги-ло-ру ¹⁷). Сверхъ сего онъ пожаловалъ намъ, священныя рилу, священный снурокъ, повязываемый на шею, пряженцевъ и вообще взиралъ съ большимъ расположеніемъ.

Еще нѣкій габчжу строилъ Чжаронъ-кашуръ субурганъ 18); мы пожертвовали ему одинъ золотой и одинъ серебряный русскій рублевикъ, да хадакъ. Далье проживали мы, прилежа наи-паче къ поклоненіямъ и круговращеніямъ въ западномъ и восточномъ Куръняхъ.

Засимъ мы впятеромъ, нанявши 5 лошадей, отправились верхомъ версть за 40 отъ Урги, на поклоненіе къ алашаньскому хамбо-ламѣ, проживавшему въ урочищѣ Сонготуйнъ булакъ. Ему также точно поднесли гусунъ-тук'скій мандалъ. Этотъ лама отнесся къ намъ опять таки съ большимъ расположеніемъ. При посредствѣ луна на «Йороль Богдо-гэгэна» 19) онъ вступилъ (съ нами) въ духовную связь и сказалъ: «я слышалъ, что къ востоку отъ вашихъ кочевьевъ, ночью показывается бѣлый свѣтъ; этотъ свѣтъ есть свѣтъ рая Шамбалы». Засимъ онъ бросилъ га-

¹⁷⁾ Калмыцкая транскрипція названія сочиненій नेश यु गुड ता и या नि से दिस्

¹⁸⁾ Извъстная буддійская ступа, находящаяся въ Непалъ и представляющая собою одно изъ слави-бишихъ мъстъ дамайскаго паломничества. Она воздвигнута въ 2-хъ миляхъ отъ Khatmandu. Громадное число тибетскихъ дамъ и мірянъ посѣщають это мѣсто каждую зиму, располагаются по окрестнымъ полямъ, приносятъ жертвы, и совершаютъ молитвенные обходы вокругъ памятника. Чжаронъ-кашуру приписывается свойство удовлетворять всв молитвы, напримъръ, относительно дарованія мірского богатства, дътей и вообще просимаго. Dr. Buchnan-Hamilton въ своемъ разказѣ о Непалѣ, даетъ рисунокъ этого памятника, который имбеть почти полукруглую форму типа древнъйшихъ ступъ (Account of the Kingdom of Nepal pp. 22,100). Въ Библіотекъ Спб. Университета находится нъсколько монгольскихъ и калмыцкихъ монографій, трактующихъ о Чжаронъ-кашурь. Здесь выясняется самая тесная связь этой ступы съ главными дегендарными и историческими дичностями дамаизма. Чжаронъ-кашуръ субурганъ заключаетъ въ себъ духъ всъхъ буддъ десяти странъ, буддъ трехъ временъ и всёхъ бодисатвъ. Онъ хранитъ въ себъ Дарма-кая. Ургинскій субурганъ Чжаронъ-кашуръ, о которомъ упоминаетъ авторъ, построенъ теперь на съв. западъ отъ Гандана, изъ необожженаго кирпича и имъетъ свыше 4-хъ саженей въ вышину.

¹⁹⁾ Йороль Богдо-гэгэна, т. е. Баньчэнь-эрдэни.

дательныя кости и сказаль: «относительно безпрепятственнаго и благополучнаго слёдованія вашего въ пути я разузнаю хорошенько въ своихъ сновидёніяхъ; вы потомъ пошлите человёка и получите отвётъ». По этимъ словамъ мы, возвратившись въ Ургу, черезъ двое, трое сутокъ послали человёка. (Алашаньскій ханбо) соизволилъ указать намъ многоразличные гурюмы и сказаль, чтобы мы снова зашли, когда будемъ отправляться (въ Тибетъ). Этотъ лама самъ по себё былъ ламою алашаньской области и пришелъ, окончивъ курсъ ученія въ Тибетъ. Тушъту ханъ пригласилъ его и въ настоящую пору онъ живетъ, являясь предметомъ его чествованій. Говорять, ему уже болёе 80 лётъ отъ роду.

Послѣ сего мы, проживая въ Ургѣ, мало по малу приносили жертвы за спасеніе своихъ кочевьевъ и народа богдойнъ-гэгэну и йонзонъ-хамбѣ, а въ отвѣтъ получалась милость: священныя рилу и снурочки для ношенія на шеѣ. Далѣе, когда мы представились Маньчжушри ламѣ, поднесли ему 2 квадрата глазету и подстилочку для колокольчика, онъ угощалъ насъ кумысомъ въ своемъ лабранѣ. Кумысъ ихъ похожъ на нашъ кумысъ. Хорошій кумысъ.

Потомъ попросилъ я у Йонвонъ хамбо (преподать мнѣ) Дорчжи прэнбійнъ ванъ ²⁰); но онъ сказалъ, что нынѣшнею весною онъ уже преподалъ (одно это посвященіе); преподавать же въ одинъ годъ два такихъ посвященія — не въ обычаѣ. Тогда я

Digitized by Google

²⁰⁾ Ванъ тиб. ДД, соотвътствующее монгольскому тубили, есть назване особыхъ буддійскихъ религіозныхъ обрядовъ, совершаемыхъ съ цѣлью во 1-хъ очищенія человъка оть его прежнихъ грѣховъ, а во 2-хъ. — преподанія ему чрезвычайныхъ силъ для полученія спасенія. Въ этомъ отношеніи ванъ ниветъ какъ-бы значеніе посвященія. Отдѣльныхъ вановъ многое множество. Одни изъ нихъ способствуютъ единенію человъка съ тѣмъ или другимъ божествомъ; при помощи другихъ человъку дается властное могущество надъ магическими силами, присущими таниственнымъ священнымъ изреченіямъ (тарни). Нашъ авторъ просилъ такъ называемаго «дорчжи прэнбайнъ вана, т. е. посвященія на чтеніе тарнистическаго сочиненія $\xi \in \mathcal{A} \subseteq \mathcal{A} \subseteq \mathcal{A}$

удостоился благодати Маньчжушри табунь бурхатань вана ²¹), Табунь ханай сурукдать чжанана ²²), Лама чотбайнь луна и Аюкайнь цэбэнг'а ²⁸) и вступиль въ духовное общеніе. Йонзонь хамбоскимь: шанцзотбѣ, нирбѣ Цэмбэлу и двумъ сойбунамъ, этимъ четыремъ человѣкамъ, я даль въ подарокъ по одному халату изъ коричневой шерстяной съ бумагою матеріи; низшимъ противъ нихъ, вплоть до жамы и гонира, и состоящимъ при нихъ прислужникамъ, всѣмъ безъ остатка роздалъ въ подарокъ, каждому въ соовѣтствіе его званію, чай и деньги.

Еще подарилъ я бывшій у меня складной ножъ съ вилкою сойбуну гэгэна, Шарабу. Черезъ руки этого сойбуна я полу-

²¹⁾ Ванъ, способствующій единенію съ бодисатвою Маньчжушри. Въ принадлежащемъ библіотекѣ Спб. Университета «Сумбумѣ Цаганъ-даянчи (коллекція Позднѣева N) находится полное изложеніе этого вана. Изъ него явствуеть, что бодисатва Маньчжушри, живое воплощеніе коего на землѣ представляють собою китайскій богдоханъ и пекинскій Донкоръ-хутухту (въ Юнъ-хо-гунѣ) имѣетъ пять основныхъ воплощеній, различающихся по цвѣтамъ: есть Маньчжушри желтый, красный, бѣлый, синій и зеленый. Принявшіє «Маньчжушри табунъ бурхатайнъ ванъ, по вѣрованію ламантовъ, получаютъ слѣдующее перерожденіе въ обителяхъ собственно бѣлаго Маньчжушри

²²⁾ ই বাৰ্ত্ত, переводимое на монгольскій языкъ словомъ কিন্তেশন есть также названіе религіознаго обряда, подобнаго вану, но витьющаго значеніе, кажется, исключительно для пріобрътенія правъ на чтеніе тарнистическихъ сочиненій. «Табунъ ханай сурукдать» есть названіе сочиненія, трактующаго объ ученіи и силахъ бодисатвъ किसी कि पार्ट. সুত্তিত্তি নি

^{23) «}Айкайнъ-цэбанъ» — странное, хотя довольно часто встрѣчающееся въ литературѣ, соединеніе калмыцкаго слова «айкайнъ» съ тибетскимъ «цэванъ». Разбирая это послѣднее — ЗДС, мы находимъ, что вторая половина его ДДС есть уже объясненное слово «ванъ», т. е. извѣстный религіозный обрядъ, приравненный нами къ посвященію; первая же половина — представляетъ собою начальный слогъ имени — ДДС, обозначающаго того же Айку (Шмидтъ, Тиб. Сл. стр. 459). Автору, очевидно, слѣдовало, если хотѣлъ онъ говорить по монгольски, сказать — представляетъ собою начальный слогъ имени — представляетъ ставляетъ ста

чиль 15 рисунковъ, изображавшихъ Баньчэнь-богдо въ разныхъ перерожденіяхъ 24), которые я заказываль исполнить и которые пропали было въ китайскихъ рукахъ. Подробности этого обстоятельства: когда, черезъ посредство некоего Кишикова, ходившаго прежде изъ нашихъ кочевьевъ въ Монголію, я представдяль свои приношенія Богдойнь гэгэну и Йонзонь-хамбо, то, по приказанію ихъ, исполнить рисунки разныхъ перерожденій Баньчэнь-богдо, (Кишиковъ) сдълаль заказъ китайскому живописцу. Когда возвратился онъ (Кишиковъ) въ свои кочевья, то я послаль черезь этого сойбуна 115 рублей денегь. Китайскій живописецъ получилъ эти деньги, но, намбреваясь взять еще 50 руб., рисованныхъ бурхановъ своихъ не отдавалъ. Переговоривши объ этомъ съ сойбуномъ, я сказалъ китайскому живописцу, что мы будемъ судиться, и тогда онъ отдаль моихъ бурхановъ и я забралъ ихъ. Все вышло хорошо оттого, что у меня былъ свидътельствомъ (взятый) отсюда письменный приказъ Йонзонъ-хамбо бакши.

Засимъ я поднесъ Богдойнъ гэгэну 8 аршинъ шелковаго бархату, да шитые золотомъ въ гладь сапоги, съ чулками и просилъ его слова на дальнъйшій путь. Провъщавъ: «ступайте благополучно въ дорогу и хорошенько читайте Нама-сангади», онъ пожаловалъ намъ бу (амулетъ) Сиддиди ²⁵), рилу и снурочки для ношенія на шеъ.

Digitized by Google

^{24) «}Чжэрабъ-танха» — выраженіе, неизвъстное нашимъ монгольскимъ и калмыцкимъ словарямъ, но постоянно употребляемое монголами для обозначенія понятія о рисункъ какого-нибудь божества, на которомъ изображаются всъ перерожденія этого божества. Слово «чжэрабъ» въ этомъ случаъ, несомивыно, заимствовано монголами отъ твбетскаго З'ДОМ' соотвътствующаго коренному монгольскому выраженію Стест С 7" (См. Дакбаръ дава, Л. 43).

²⁵⁾ Всякаго рода амулеты и талисманы (бу) для защиты отъ злобныхъ демоновъ, причиняющихъ страданія, въ чрезвычайномъ распространеніи рѣшительно у всёхъ ламаитовъ, причемъ этимъ амулетамъ придается какъ мистическое, такъ и магическое значеніе: они играютъ роль чаръ и вмёсть фетишей. Основную часть каждаго «бу» составляетъ одна, или нѣсколько фор-

Въ силу благознаменательности спасительныхъ указаній такого большого числа высокородныхъ, я окончательно рѣшилъ свое отшествіе въ Западное Цзў и когда началь переговоры относительно подводъ, то мнѣ сообщили такъ: «Въ непродолжительномъ времени пріѣдутъ въ Ургу изъ Алашани съ грузами проса и рису, и будутъ продавать; при возвращеніи же своемъ, если находятся люди, отправляющіеся въ «верховье» ²⁶), они провозятъ ихъ за плату; для васъ и вашей поѣздки это будетъ удобно». Согласившись на это, мы, въ ожиданіи, начали хлопотать о приготовленіи потребныхъ для своего пути вещей, майхана, котла, пищи, провьянтовъ и всего такого. За симъ всѣ мы трое, каждый отъ себя, въ отдѣльности, попросили спасительныхъ указаній у Богдойнъ гэгэна и высшихъ ламъ. Одному изъ насъ, Личжи Идэрунову, они сказали, что если пойдеть онъ въ

мулъ, часто непонятныхъ и извлеченныхъ изъ махаяническихъ и тарнистическихъ сочиненій, такъ какъ послёднія содержать въ себе божественную силу и употребляются для волквованій. Нерідко вся формула состоить въ одной буквъ, представляющей собою сущность, или «зерно» заклинанія. Виды этихъ амулетовъ и талисмановъ безчисленны, такъ какъ для пріобрѣтенія всякой удачи и для отгнанія всякаго несчастія необходимъ свой талисманъ: одинъ защищаеть отъ лихорадки, другой-отъ горячки, третій-отъ вора, четвертыйотъ собяки, пятый — отъ кошки и т. д. и т. д. У монгола не редкость видеть три, четыре амулета надътыми на шею, да нъсколько десятковъ амулетовъ всегда хранится еще у него въ сундукахъ, дома. Приготовление этихъ амулетовъ требуетъ большихъ знаній, хотя на первый взглядъ амулеты и не сложны. На клочкъ бумажки пишется потребная формула (а ихъ, какъ сказано, множество, — на каждый случай разная), засимъ бумажка эта складывается въ пакетикъ, покрывается тканью соответствующаго цвета (тоже различнаго) и перевязывается цвътными нитями въ видъ геометрическихъ фигуръ (для каждаго амулета также различныхъ). Другіе талисианы вибсто ткани хранятся въ футлярахъ ибдныхъ, серебряныхъ, золотыхъ; они называются «га-ў» и носятся какъ медальоны. Въ такихъ амулетахъ нередко можно находить мощи святыхъ, клочки ихъ одежды, разныя священныя травы, пилюли, изображенія буддъ и проч. Нашъ авторъ получиль амулеть Сиддиди, ввёряющій его покровительству этого божества. Сиддиди — божество женскаго рода; богиня, именуемая по монгольски «Цаганъ-шўхуртэй». Она изображается держащею въ правой рукъ бълый зонтъ, какъ символъ защиты.

²⁶⁾ Дэкши, — буквально «кверху», «въ верховье», а еще лучше — славянское выражение «въ горняя». Обычное монгольское выражение, для обозначения площади тибетского нагорья.

дальнюю дорогу, — заболить. Мы стали тогда разсуждать, что если во время следованія по необитаемымъ пустынямъ приключится бользнь, то онъ можеть умереть; а если и не умреть, то сдълаеть помъху движенію и ръшили оставить этого своего товарища въ Ургъ. А товарищъ нашъ страшно скорбълъ и мучился, такъ какъ очень желалъ следовать дальше; но за всемъ темъ преступить спасительныя указанія ламъ было не возможно, а потому, нечего дълать, - онъ согласился остаться. Тогда я съ товарищемъ своимъ Дорчжи, оставшись вдвоемъ, стали искать еще одного спутника и, уговорившись принять въ товарищи находившагося въ Ургь алашаньскаго ламу, по имени Санчжи, человъка лъть по больше 30-ти, стали втроемъ и приготовили провьянть на дорогу. Искрошили мясо цёлаго быка, сушили его больше мъсяца; а дальше взяли еще масла для чая, муки, пряженыхъ сухарей, свёжаго бараньяго мяса, проса, рису, всего этого по разсчету, чтобы хватило до алашаньскаго ямуня. Причина, по которой взяли мы говядину въ сушеномъ видѣ, заключалась въ томъ, что на вопросы наши къ халхасамъ они отвечали, якобы по дорогѣ будутъ мѣста безлюдныя и во время сильныхъ жаровъ сохранять свъжее мясо не возможно: посему то хорошо идти, забравъ мясо въ сушеномъ видъ, чтобы не пропало. По такимъ рѣчамъ и взяли мы мясо въ сушеномъ видѣ. Относительно денегь произошло следующее. Въ Урга наше серебро и кредитки, все беруть также точно какъ въ нашей странь; при следовани же дальше, за Ургу, наше царское серебро, говорять, не принимають, а потому нужно китайское серебро «цалинъ» ²⁷). На спросъ нашъ въ Куръни и въ Маймачэнъ отвъчали: «за лану серебра — 2 р. 50 коп. кредитками». Мы спросили тогда у мъстныхъ жителей и они сказали, что это очень дорого, что кяхтинское серебро дешевле, да сверхъ того и самое серебро лучше по качеству. По такимъ рѣчамъ, рѣшили мы по-

²⁷⁾ Цалинъ — испорченное монголами китайское слово «цянъ-лянъ», обозначающее жалованье, выдаваемое войскамъ. Цалинъ-мунгу, буквально, — серебро, которое выдается въ жалованье, — казенное, — высшей пробы.

слать трехъ человѣкъ въ Кяхту. Чтобы пріобрѣсти 7½ пудовъ серебра, 4½ пуда нашихъ, да 3 пуда для Йонзонъ-хамбо'скаго нирбы; наняли мы запряженную тройкою лошадей телѣгу и командировали я — своего сотоварища Дорчжи, нирба — ламу, по имени Шарабъ чжимбо и съ ними алашаньскаго Санчжи. Выѣхали они изъ Урги 3-го числа мѣсяца мыши, а пріѣхали 20-го. Ланъ серебра былъ пріобрѣтенъ по 2 р. 25 к. кредитными, а изъ пуда выходить 444 лана. Послѣ сего 4 пуда серебра положили мы въ деревянный сундукъ, общили его сверху сырой воловьей кожей, а поверхъ того сдѣлали еще покрышку изъ войлока; полпуда серебра положили въ простой сундукъ, чтобы брать готовое, расходуя въ дорогѣ. Способъ всѣхъ этихъ сборовъ отлично указывалъ намъ йонзонъ-хамбо'скій нирба, Цэмбэль, тибетецъ по происхожденію.

Этотъ годъ, следуя позади китайскаго времясчисленія, не имёль мёсяца мыши, поэтому следующій мёсяць быль мёсяцемъ лампадъ 28). Въ первыхъ числахъ этого мёсяца лампадъ прибыли въ Ургу передовые изъ алашаньцевъ. Съ этимъ народомъ мы переговаривались о цёнё такъ. Когда спросили мы о платё за доставку отъ Урги до Гумбума у ламы Ишй, состоявшаго ниробою алашаньскаго западнаго кита, Шарджэ-дацана, онъ сказалъ, что доставить можно; а въ то время какъ мы переговаривались, предложилъ доставить насъ еще и другой алашанецъ. Возымъли намъреніе везти насъ два человъка, — и цёна на верблюдовъ стала дешевле. Мы заключили условіе со своимъ Ишй, съ которымъ прежде всего начали переговоры. Относительно въса выюковъ было постановлено выючить на верблюда 300 гиновъ, а на верблюда, на которомъ будетъ ёхать чело-

^{28) «}Мѣсяцъ лампадъ» или по монгольски «цзула-сара; такъ называютъ монгольскіе буддисты мѣсяцъ, именуемый въ гражданскомъ времясчисленіи «первою зимнею луною». Названіе мѣсяца «лампаднымъ» произошло оттого, что 25-го числа этого мѣсяца совершается память кончины основателя ламаизма Цзонхавы, а на торжественномъ молебствіи, отправляемомъ въ этотъ день, въ каждой кумирнѣ должно бы зажжено 1000 лампадъ. Подробности см. въ «Очеркахъ быта буддійскихъ монастырей», стр. 289 и 371.

въкъ, класть выокъ въ 120 гиновъ, а сверхъ сего будетъ сидътъ человъкъ. Свъсили свои выоки съ тремя человъками, получился грузъ на 5 верблюдовъ. Въ цънъ отъ Урги до Гумбума сошлись на 6 ланахъ серебра за каждаго верблюда. Я хотълъ купить лошадь и ъхать верхомъ; но говорили, что время зимнее, мъста снъжныя, по дорогъ лошадиные корма плохіе, поэтому верблюдъ — лучше; въ силу этого и я долженъ былъ състь на выочнаго верблюда.

За тёмъ, когда приблизилось уже время выёзжать изъ Урги, изъ нашихъ съверныхъ кочевьевъ получилась телеграмма съ изв'єстіемъ, что нойонъ тяжко забольль. Мы тотчасъ же доложили высшимъ, заказали въ Ургѣ гурумы на много ладовъ и очень безпокоились. Потомъ, такъ какъ спасительныя указанія высшихъ были благовіщи, мы нісколько повесельни и постоянно посыдали телеграммы, пока 20-го числа этого м'Есяца лампадъ получили депешу, что болезнь утихла. 21-го числа мы, однимъ очагомъ, кочевали изъ Урги и стали около алашаньскаго хамбо-ламы, проживавшаго въ урочищъ Сонготуйнъ-булукъ. Другіе товарищи остались въ Ургь, чтобы выбхать позже; съ нами же прібхали, провожая насъ, прибывшій съ нами спутникъ нашъ Личжи и проживавшій въ Урга Бадма. 22-го числа, представившись алашаньскому хамбо-ламъ и поднеся ему мандаль въ 5 ланъ, мы вверили ему свои путевыя невзгоды. Онъ сказаль намъ много рѣчей и наставленій, пожаловаль китайской желтой шелковой матеріи на халать, вибсть хадакомъ и снуркомъ для ношенія на шеб, и вообще отнесся съ радостью и любезностью. Около него въ качествъ компаньена проживаеть Чжалсарай гэгэнъ. Онъ пожаловалъ намъ два квадрата красной шелковой матеріи и выразиль пожеланіе, чтобы намъ тхать въ здравін. Здісь, поджидая своихъ оставщихся сзади товарищей, мы переночевали четыре ночи. Засимъ 25-го числа спутники наши кочевали и прислали намъ извъстіе, поэтому въ тотъ же день кочевали и мы. Въ эту ночь догнавъ своихъ спутниковъ въ урочищѣ Букукъ, мы имѣли ночлегъ вмѣстѣ съ

ними. Здёсь вмёстё съ товарищами стало насъ 20 человёкъ при 50 выючныхъ верблюдахъ.

Отъ Урги до Алашаньскаго ямуня существуетъ три дороги: двѣ большія, восточная и западная, дороги; мы же, говорять, слѣдуемъ по срединному, малому тракту. Засимъ, кочевавъ на другой день по утру, 26-го числа, мы перевалили Гангайнъ даба и ночевали въ Шара-тала. Мѣста здѣсь снѣжныя и холодъ очень сильный: одѣвшись въ двѣ шубы и имѣя также одѣтыми двое штановъ, мы ѣхали, закостенѣвая руками и ногами.

27-го числа ночевали въ Шинди. Говорять, что отъ Урги досюда простираются земли Пунъ-бэйсэ.

28-го числа, переваливъ горы, именуемыя Дзорголъ ханр-ханъ, ночевали въ урочищъ Дацанъ.

29-го числа ночевали въ Урту-голъ.

30-го числа ночевали въ урочищ $\bar{\mathbf{y}}$. На этомъ ночлег $\bar{\mathbf{k}}$ мы добрались до черныхъ (т. е. безсн $\bar{\mathbf{k}}$ жалъ, сидя на вьючномъ верблюд $\bar{\mathbf{k}}$. Качаясь на верблюд $\bar{\mathbf{k}}$, я сильно изнемогалъ и положительно потерялъ возможность сид $\bar{\mathbf{k}}$ толожительно потеряльно потеряльно потеряльно потеря в поте

1-е число мёсяца зайца. Сегодня при выёздё я подумаль, что, можеть быть, лучше ёхать верхомъ на свободномъ верблюдё, чёмъ сидёть на выочномъ; а потому, положивъ потникъ безъ сёдла на одного свободнаго верблюда, ёхалъ верхомъ. Нынёшнимъ вечеромъ ночевали въ Шургійнъ хара тологой. Говорять, что эти четыре дня мы ёхали по землямъ Ўйцзанъ-гуна.

2-го числа ночевали въ Гучинъ цаганъ обо.

3-го числа ночевали въ Набтастай.

4-го числа ночевали въ Урчжангійнъ-шаньда. Досель я ѣхаль верхомъ, безъ съдла, на изнуренномъ верблюдь и, постепенно ослабъвая, изнурился окончательно. Не имъя больше силъ, я, когда сказали, что въ этихъ мъстахъ проживаетъ одинъ богачъ изъ тушъ-гуновскаго хошуна, именуемый Гомбо-халгачи и имъющій около тысячи лошадей, послаль своего спутника, Санчжи, и хозяина верблюдовъ, Иши, приказавъ имъ купить спокойную верховую лошадь. 5-го числа, когда мы кочевали и остановились на ночлегъ въ Дэльгэръ хангат, они прибыли, пріобрття отличнаго иноходца за 26 ланъ серебра. Засимъ я, не имтя стада, чтобы остадать эту лошадь, взялъ на прокатъ у слъдовавшихъ съ нами людей стадо, уплативъ до алашаньскаго ямуня 1 ланъ серебра. Остадавъ, я съ завтрашняго дня талъ спокойно.

6-го числа ночевали въ Урту гашун'ъ.

7-го числа ночевали въ Ару забакъ.

8-го числа ночевали въ Билютуйнъ заха. Въ эту ночь, около полуночи, задрожала земля; мы испугались. Говорять, что здёсь половина разстоянія между Ургою и границами алашаньскихъ кочевьевъ.

9-го числа ночевали въ урочищѣ Балтастай. На этомъ ночлегѣ мы топили дровами изъ дерева «закъ» и ночевали спокойно. Доселѣ мы отапливались, собирая аргалъ по степи.

10-го числа ночевали у скалы Йэндэръ-хада. Въ эту ночь былъ большой вътеръ.

11-го числа ночевали въ Хотогор'в.

12-го числа ночевали въ Табунъ-хубату. Досюда простираются земли тушъ-гуна.

13-го числа ночевали въ Бомботу.

14-го числа перевалили горы Гурбунъ-сайханъ и ночевали въ урочишъ Моргоцокъ.

15-го числа ночевали въ Замту.

16-го числа дневали на этомъ мѣсть.

17-го числа ночевали въ Ш5рэнъ.

18-го числа ночевали въ Ёнигэту.

19-го числа ночевали въ Икир'ъ.

20-го числа ночевали въ Гунчжилэк' ф.

21-го числа ночевали въ Холайнъ-гунъ. Досюда простираются земли Балданъ-цзасака.

Въ земляхъ Уйцзанъ-гуна и Балданъ-цзасака ръчной воды нътъ, вода изъ колодцевъ; деревьевъ также нътъ, — путники разводятъ огонь, собирая топливо (по степи); въ иные дни ве-

Digitized by Google

зуть съ собою воду изъ худуковъ и приготовляють кушанье. И кормы для скота, — трава, также плохи, по таковой причинъ люди, обладающие скотомъ, проживають вдали другь отъ друга.

22-го числа ночевали въ Цаганъ-тологой'ъ. Говорятъ, что отъ этого Цаганъ-тологой'я начинается алашаньская земля. Здъсь граница Гоби-шамо 39).

23-го числа ночевали въ Соксок'ъ. На мъстъ настоящаго ночлега воды не было. Мы раскопали какой-то старый колодецъ, изъ грязной воды приготовили немножко кушанья и такъ, по-тыши, ночевали; верблюды и лошадь провели ночь безъ воды.

24-го числа ночевали въ урочищѣ Курунъ-хошунъ.

25-го числа, переваливъ Сухатуйнъ-голъ, прибыли въ Шарцвай и остановились въ томъ мъсть, гдъ проживали люди со скотомъ нашего верблюдохозянна Ишй. Отъ Цаганъ-тологой'я до Сухатуйнъ-гола — гобійскія земли: травы ніть, почва песчаная, мъстности голыя. Вдлину одинъ конецъ ихъ доходить къ западу отъ Пекина, а другой достигаеть стверныхъ предтловъ Цзу (= Тибета); такая длинная, говорять, гоби. Въ своихъ широкихъ мфстахъ она, говорятъ, шириною на семь сутокъ фады, а пространство, почитающееся узкимъ, говорятъ, то, по которому мы пробхали. Пробхали мы черезъ нее, следуя полныхъ три дня. Моя лошадь, шедшая по гоби въ теченіе трехъ, четырехъ дней безъ корма, сильно ослабела. Братья нанимавшагося перевезти насъ алашаньца Иши проживали въ войлочной юртъ и имѣли, говорятъ, приблизительно 50, 60 верблюдовъ, около 30 овецъ, 3 лошади и болъе десятка коровъ. Верблюды, пришедшіе изъ Урги, были не всѣ его собственные, а четырехъ, пяти хозяевъ. Мы, народъ, следующій дальше, остановились на разстояній не полной версты оть ихъ дома. Доставляемые ими

²⁹⁾ Слово «шамо», которое нашъ авторъ ставитъ какъ опредълительное къ «гоби»,—неизвъстно монголамъ; это, несомиънно, уже вліяніе европейской науки, такъ какъ База-гэлўнгъ былъ знакомъ съ русскими географическими картами, на которыхъ разсматриваемыя пустыни надписываются именемъ «шамо».

вмёстё съ нами изъ Урги, люди трехъ котловъ, а вмёстё съ ними и мы жили вмёсте, всего четыре котла и болёе десяти человёкъ. Зовутъ ихъ алашаньскими блотами. Языкъ ихъ близокъ къ нашему и прическа ихъ женщинъ походитъ на женскую нашей страны: заплетаютъ двё косы и носятъ футляры на своихъ. косахъ. Этотъ Ишѝ угощалъ насъ чаемъ, кумысомъ и мясомъ. Я, предполагая, что, пожалуй, придется этими мёстами возвращаться, а если и не придется проёзжать черезъ нихъ, то можетъ быть впослёдствіи опять будетъ нужда бхать, можетъ быть встрётимся, отдарилъ ихъ часами, которые везъ за пазухой.

Этотъ алашаньскій хошунъ составляеть народь, отдълившійся отъ блотовъ. Такъ какъ извъстные подъ именемъ 4-хъ ойратовъ имели одного хана и жили одною общиной, то (алашаньцы) имели къ намъ большее расположеніе, чёмъ халхасы. Земли ихъ изобилуютъ песчаными гобійскими пространствами, воды мало и народъ дёлаетъ осповымъ предметомъ содержанія—верблюдовъ. Говорятъ, есть хозяева, которые доятъ до 100 верблюдовъ. Доя верблюдовъ, они и дёлаютъ кумысъ, и гонятъ водку. Въ изобиліи употребляютъ также просо и рисъ. Такъ какъ отсюда они хотёли отправить насъ, завьючивъ новыхъ верблюдовъ, то и заставили насъ продневать пятеро сутокъ; мы же, какъ люди, шедшіе безъ остановки цёлый мѣсяцъ, желали попоконться четыре, пять дней и не торопились.

Засимъ 1-го числа 12-го мѣсяца зайца, въ полдень мы кочевали: два халхаскихъ ламы, два андоскихъ ламы и четверо бурятъ, такихъ три котла, да мы одинъ котелъ, такихъ четыре котла, да для сопровожденія насъ, младшій братъ Ишй, Чойнболь, всего такихъ 12 человѣкъ, при 17 верблюдахъ. Выступивъ, мы остановились ночью, когда уже стало темно, около алашаньскаго маленькаго кита, именуемаго Шарцзай-дацанъ. Я опять ѣхалъ верхомъ на лошади, а остальные спутники всѣ сидѣли на выочныхъ верблюдахъ. Въ этомъ монастырѣ мы, на другой день, по утру, поклонились въ кумирняхъ, когда же намъ сказали, что здѣсь есть каоедральный шабронъ, мы пошли

и представились еще ему. Спросивши, куда мы направляемся, онъ пожаловалъ намъ чаю и замбы, а еще пожаловалъ немножко киновари изъ пещеры Лобунъ-чэнбо ⁸⁰). Въ этомъ дацанъ, повидимому, отъ 30 до 40 хувараковъ. Онъ называется дацаномъ аймака алашаньскаго западнаго кита. Мы не останавались здъсь долго и кочевали въ тотъ же день послѣ полудня.

Следуя такимъ образомъ до наступленія ночи, мы остановились среди песчаныхъ холмовъ на южной сторонъ Боро-обо, въ безводной мъстности. Разговаривая, какъ теперь быть, сидъли мы безъ всякихъ средствъ. И люди, и лошади, всѣ терпять жажду. Сильно томились мы, остановившись ночью безъ травы, безъ воды, среди однихъ только холмовъ бълаго песку. Нъкоторые, разсердившись на хозяина верблюдовъ, который доставляль нась, бранились, говоря: «останавливается ночевать въ безводномъ мѣстѣ и не забираеть съ собою воды днемъ»! Тогда бъдняжка, везшій насъ Чойнбэль побъжаль, покопаль подъ пескомъ, смотритъ, -- немножко снѣга. Тотчасъ же прибъгаетъ онъ къ намъ и говоритъ. Мы всѣ вышли, очистили руками песокъ, находившійся сверху; смотримъ, — старый снѣгъ, толщиною въ палецъ. Принеся оттуда снътъ вмъстъ съ пескомъ, мы положили ихъ въ котелъ, растопили, и, когда отделили песокъ, получилось двъ три чашки воды. Такимъ порядкомъ, отдъляя еще и еще и получая воду, мы набрали воды на чай; сварили

³⁰⁾ Слава объ этой пещерѣ Лобунъ-чэнбо ходитъ по всей Монголів. Мнѣ лично приходилось слышать о ней особенно много въ Куку-хото, гдѣ я узналъ, что эта пещера замѣчательна своими красными стѣнами и священна потому, что въ ней производилъ свои созерцанія Лобунъ-чэнбо. Послѣдняго не должно смѣшивать съ соименникомъ его Падма-самбавою; настоящій Лобунъ-чэнбо былъ собственно тибетскимъ уроженцемъ, ламою и, повидимому, много потрудился на дѣлѣ распространенія ламаизма въ Алашани. Опредѣлять точно, мѣстонахожденіе этой пещеры, мнѣ не удалось; какъ несомнѣнное могу сказать лишь то, что она существуетъ гдѣ-то на сѣверо-восточныхъ предѣлахъ алашаньскихъ кочевьевъ, неподалеку отъ границъ кошуновъ трехъ уратскихъ гуновъ и на сѣверъ отъ Желтой рѣки. Г. Потанину также разказывали о пещерахъ, которыя онъ называетъ Лумбунъ-чимбо, но записанныя имъ легенды совершенно разнятся отъ нашихъ. См. Потанинъ, Тангутско-Тибетская окраина Китая. Т. II, стр. 250—251.

изъ нея чернаго чаю, напились, привязали скотъ и ночевали. Эти пески, повидимому, тянутся верстъ на десять.

3-го числа мы кочевали еще до разсвѣта и ночевали въ Аманъ-усунъ.

4-го числа ночевали въ Шара-буриду.

5-го числа ночевали на съверной сторонъ хребта Баянънургунъ.

6-го числа ночевали въ Гурбунъ-худукъ.

7-го числа ночевали на склонахъ горы Байнъ-ўла.

8-го числа перевалили по перевалу Долонъ-халцзанъ и ночевали въ Хошога-булак'ъ.

9-го числа ночевали въ Зуха.

10-го числа достигли до алашаньскаго ямуня. Говорять. основываясь на томъ, что у съвернаго подножія горъ, именуемыхъ Алакъ-шань, построены дворецъ и ямунь вана, они называются алашаньскими. Народъ этоть принадлежить къ роду блотовъ, перекочевавшихъ изъ Коко-нура. Главная ставка этого хошуна, такъ называемый «ямунь-китъ», вмъстъ съ дворцомъ вана-правителя, располагаются внутри небольшой крипостцы. Крипостца построена изъ глины. Съ наружной стороны этой крыпостцы находится много жилищъ простолюдиновъ и байшиновъ, въ которыхъ проживаютъ китайскіе купцы. Мы остановились въ такой китайской лавкъ, подъ фирмою Ванъ-шинъ-хо. Хотя здъсь находится и много лавокъ, но два наши спутника, алашаньцы, были знакомы съ этою лавкою и сверхъ того эти лавочники встретили насъ, черезъ посредство одного коннаго человъка, съ пространства верстъ за десять. У нихъ такой обычай: какъ прослышать весть, что едуть люди изъ дальнихъ месть, посылають навстречу человека и, приказавъ ему сопровождать, дають поміщеніе въ своемъ домі. Говорять, что это обычай большихъ лавокъ. Человъкъ, намъревающійся купить какія-либо мелочи, стыдится покупать въ другихъ лавкахъ; впрочемъ, если покупки, на значительную сумму, пріобрететь онъ по более дешевой цене изъ другихъ лавокъ, то они не обижаются. Хозяина ихъ не

Digitized by Google

было, а были приказчики и слуги: люди добронравные и обходительные. Свътскіе люди, проживающіе въ этомъ ямунь-городь. по внъшнему виду совершенные китайцы. Платье и быть ихъ чисто китайскіе. Китайцевъ въ этомъ городѣ множество. Разказывають, что существуеть обычай не брать супругу этого алашаньскаго вана изъ другого места, какъ изъ рода китайскаго богдохана. Говорять, что и настоящая супруга его также взята изъ Пекина и онъ имбетъ жену китаянку. Встарину, китайцы и олоты, придя въ несогласіе, начали между собою войну и когда китайскій ханъ истощиль всё средства, чтобы поймать олотскаго, чжунгарскаго владътеля, именовавшагося Дабайчидъ, то одинъ владетель, принадлежавшій блотскому происхожденію и находившійся въ зависимости отъ Коко-нура, съ цілью удостоиться милостей китайскаго хана, вызвался поймать его. Вследствіе последовавшаго на сіе согласія богдохана, нойонъ этотъ обманнымъ способомъ захватилъ владътеля Дабайчидъ, препроводиль его къ китайскому хану и достигь почестей. Богдохань пожаловаль этому нойону званіе вана и соблаговиль свою дочь въ жены. Засимъ нойонъ этотъ, разсчитывая на близость хожденія въ Пекинъ, попросиль у хана эти ближайшія земли, алашаньскія горы, и такимъ то образомъ, говорять, перекочевали мы изъ Коко-нура и обосновались здёсь 81). Прави-

³¹⁾ Въ этомъ разказѣ, какъ и вообще въ народныхъ историческихъ преданіяхъ, различныя лица, мѣстности и событія являются совершенно перепутанными. Въ дѣйствительности, алашаньскіе блёты первоначально въ самомъ дѣлѣ кочевали въ Кёко-нурѣ, но переселеніе ихъ въ Алашань совершилось не послѣ возмущеній Даваци (= Дабайчитъ), а гораздо ранѣе даже галданова нашествія на Халху. Когда въ 1676 г. Галданъ напалъ на Кёко-нуръ и убилъ Очирту хана, то племянникъ сего послѣдняго, Хороли, бѣжалъ къ китайскимъ границамъ и просилъ богдохана снабдить его землею. Въ 1686 г. состоялось высочайшее повелѣніе, по которому Хороли было приказано кочевать къ сѣверу отъ алашаньскихъ горъ (Илэтхэль-шастиръ: алашань-угэлэдун-шастиръ кн. 79-я) и отсюда въ 1687 г. онъ просилъ богдоханскаго разрѣшенія выступить въ походъ противъ нападавшаго на Халху блотскаго Галдана, хотя ему было отказано въ этомъ (Позднѣевъ. Матеріалы для исторіи Халхи, стр. 195). Въ 1697 г. Хороли былъ окончательно принятъ въ подданство и ему былъ данъ титулъ, но не вана, а только 3-е степеннаго князя, бэйлэ. Ему въ 1709 году

тель этотъ, ванъ, кажется, очень могущественный и, говорятъ, непоказывается народу. Были люди, которые говорили: «мы жили въ ямунь-хото; дожили до 50-ти летъ, и ни разу не видали нойона». Мы бхали, интересуясь правителемъ своихъ странъ и думая, что, пожалуй, можно и представиться; но услыхавъ, что важность его уже очень велика, я бросиль это намъреніе. Территорія ихъ хошўна хотя и заключаеть въ себѣ обширныя и большія пространства, но изобилуєть песчаными гобійскими містами; воды и травы мало и, по примътамъ, — плохая земля. Воровства натъ совершенно, — хорошо, спокойно. Въ страна ихъ много соли и изъ нея они отлично усматривають свои выгоды. Народъ имъетъ своимъ главивишимъ скотомъ — верблюдовъ и изъ платы за верблюдовъ также видитъ хорошую пользу. Горы ихъ, именуемыя Алакъ-шань, — красивыя горы: некоторыя изъ нихъ поросли деревьями, а нъкоторыя представляютъ каменистыя скалы. Главный пункть альшаньскихъ кочевьевъ-

наследоваль въ управленіи сынъ его Абао, первоначально имевшій тоть же титуль бэйлэ. Онъ, находя данныя ему кочевья плохими по качеству, а главное тесными, заняль съ одной стороны места къ югу отъ Алашаньскихъ горъ, а съ другой распространился до Эцзинэй гола; за это своеволіе онъ быль временно лишенъ титула. Въ 1723 году, въ періодъ смуть въ Тибеть, Абао быль причислень къ войскамъ китайскаго цзянь-цзюня Нянь-гэнъ-яо, который аттестоваль его какъ человъка бользненнаго, а войска его призваль никуда негодными; по такой-то причинъ Абао долженъ былъ возвратиться въ свои кочевья, впрочемъ богдоханъ, во внимание къ понесеннымъ имъ трудамъ, пожаловаль его въ цзюнь-ваны. Званіе это было однако только личнымъ званіемъ Абао, такъ какъ сынъ его Лубсанъ дорчжії наслідоваль управленіе хошўномъ съ прежнимъ званіемъ бэйлэ. Этотъ Лубсанъ дорчжи въ 1757 году, дъйствительно, принималъ участіе въ маньчжуро-чжунгарскихъ войнахъ, но не противъ Даваци, а противъ Амурсаны. Но главнъйшія заслуги Лубсанъдорчжи были совершены въ походахъ не противъ чжунгаровъ, а противъ киргизовъ; за эти походы онъ былъ награжденъ павлиновымъ перомъ съ тремя очками и званіемъ цинь-вана. Послѣ окончательнаго умиротворенія западнаго края Лубсанъ-дорчжи быль удостоень пиршества во дворцъ, портреть его быль поставлень въ Изы-гуань-гэ, съ богдоханскою надписью, восхвалявшею его подвиги противъ киргизовъ. Несмотря на эти отличія, потомки Лубсанъдорчжѝ все же не были сдъланы первостепенными князьями и въ 1782 г. они навсегда были утверждены цзюнь-ванами, съ правами «заурядъ цинь-вановъ». Женятся алашаньскіе ваны, действительно, еще отъ временъ Хороли постоянно на побочныхъ дочеряхъ богдохана.

Digitized by Google

ямунь-хото. Въ немъ вместе съ дворцомъ вана находится монастырь и это называють ямунь-кить. Мы не узнали хорошенько, сколько приблизительно ламъ въ этомъ китъ и по какимъ порядкамъ живутъ они. Говорятъ, что здесь проживаетъ 300, 400 ламъ. Въ Алашани три большіе кита: Ямунь-китъ, Барунъ-(западный) кить и Зүнь- (восточный) кить и вь аймакахь этихь трехъ китовъ, говорятъ, совмъстно объединяются всь духовные и свътскіе алашаньскихъ кочевьевъ. Восточный и западный киты имфють, говорять, по 500 ламь. Что касается названія «лама», то, начиная съ Урги, всѣ, говорящіе монгольскимъ языкомъ и состоящіе въ подданств' китайскаго богдохана, именуютъ ламою всякаго вступившаго подъ щить вфры и принявшаго на себя желтый или красный образь; подобно тому какъ состоящіе въ подданств' нашего русскаго царя калмыки называють такихъ людей «гэлунгами». Это обычай разныхъ странъ: разныя бывають названія. Продневавь здёсь 11-го числа, я купиль въ этой лавкъ за 4-ре лана серебра олбокъ и тушилга, изъ ковровой матеріи, съ рисункомъ пятикогтевыхъ драконовъ. У одного тангутскаго владътеля пріобръль я 6 ланъ червоннаго золота, уплативъ за лану по 19-ти ланъ чистаго серебра; взялъ я это, потому что говорили, будто въ Тибеть одна лана червоннаго золота стоить 20 ланъ серебра. Еще пріобрель я съестныхъ и питейныхъ провьянтовъ до Гумбума и необходимыя мелочи, когда же сказали, что въ Гумбумъ и Цайдамскія мъстности хорошо взять съ собою и чаю, то я взяль двѣ хунцзы чая. Здѣсь чай дешевый: полный кирпичъ чая стоить около 3 циновъ серебра. Алашаньскій Санчжи лама, который, следуя за нами отъ Урги, быль нашимъ спутникомъ, остался въ этомъ алашаньскомъ ямунъ и мы слъдовали (дальше) въ своей палаткъ вдвоемъ.

Засимъ 12-го по утру мы кочевали; останавливались для полдника въ урочищъ, именуемомъ Бомботу, попили чаю и ночевали въ Гунъ-худукъ.

13-го полдневали въ Тосун'ѣ, а ночевали въ Харгантуйнъундур'ѣ. 14-го полдневали въ Шангійнъ-далай'є, а ночевали въ Дэрэсуту-кубъ.

15-го полдневали въ Сэрэкэйнъ-дэль, а ночевали въ Ширэкъ-дуланъ. Моя лошадь, на которой я безсмънно ъхаль до настоящаго дня, такъ какъ мъстныя травы были плохи, а ручного корма она не тла, отощала и ослабъла; поэтому я сълъ верхомъ на верблюда, а лошадь свою вель въ поводу. Во время движенія нынашнею ночью въ сторона отъ дороги показался огонь. Двое ламъ изъ числа нашихъ спутниковъ добхали (до туда), повидались и прібхали съ разказами. «Человъкъ это», разказывають, «изъ ордосскаго нутука и говорить онъ, что изъ своихъ кочевьевъ, кланяясь растяжными поклонами, дошелъ онъ до У-тая, а изъ У-тая, говорить, иду, кланяясь, сюда, до Гумбума. Со времени выхода изъ У-тая прошло, говорить, три года; а если буду живъ, говоритъ, то у меня есть намфреніе, кланяясь такимъ же образомъ, дойти и до тибетскаго Цзу». — На другой день, по утру, погрузивъ и отправивъ выочныхъ, я, взявши немножко пищи и денегь съ намфреніемъ отдать ихъ этому поклоннику ордосцу, побхалъ назадъ по дорогъ, одинъ, на верховомъ верблюдь; искаль его, но не встрытиль и, съ тоскливой печалью, воротился назадъ.

16-го ночевали въ Хулан'ъ.

17-го остановились на полдникъ въ Йэкэ-тунгэ. Это урочище Йэкэ тунгэ составляеть съверную окраину песковъ «Тэнгрѝ-элэсу». Здъсь стояла одинокая алашаньская юрта и около нея мы ночевали. Моя лошадь три дня шла въ поводу, но какъ мъстныя травы были плохи, а перевалить Тэнгрѝ-элэсу было трудно, то я оставиль ее въ этой юртъ, сказавши, что возьму, когда буду возвращаться обратно.

18-го утромъ мы кочевали еще ночью и, прошедши пески Тэнгрй-элэсў, остановились полдничать на южной ихъ окраинть. Эти пески Тэнгрй-элэсў въ ширину, повидимому, свыше 20 версть. Чисто бёлый песокъ. Въ иныхъ мёстахъ — ямы, иныя мёста кажутся какъ бы бугристыми. Дороги нётъ: распознаютъ

Digitized by Google

дорогу по помету подводъ путниковъ, проёхавшихъ прежде. Всё мои сотоварищи прошли эти пески пёшкомъ; я перевалилъ ихъ въ перемёшку, индё идучи, а индё сидя верхомъ на верблюдё. По милости будды и неба, повстрёчались намъ эти пески въ безвётряное время; если же во время движенія по этимъ пескамъ застигнетъ вётеръ, то, кажется, нётъ другаго выхода кромё смерти. Въ тотъ же день мы кочевали снова, уже ночью достигли урочища Заха-долонъ и остановились на ночлегъ.

19-го числа полдневали въ Чулўнъ-онгоцотай'ь, а ночевали въ Тэнъ-лўба. Это урочище, именуемое Чулўнъ-онгоцотай — мѣстность алашаньская, а урочище Тэнъ-лўба — мѣстность китайская. На этомъ ночлегь мы достигли границы китайскихъ земель. Насъ предостерегли, что ночью нужно сторожить выюки и тельги.

20-го числа остановились на полдникъ, прошедши черезъ ворота Саянъ-чжинъ. Этотъ Саянъ-чжинъ представляетъ собою маленькій хуторъ, около 30, 40 китайскихъ байшиновъ. У китайской Великой стъны сидять караульные; они задерживають перевозящихъ чай и отбирають у нихъ чай; спращивають также у пробажающихъ дорожные билеты, а съ людей безпаспортныхъ взимають по 160 китайскихъ желтыхъ чжосу. Мы отдали положенные у нихъ чжосу. Этихъ чжосу — десять на одну нашу копейку; посему то мы и отдали, чёмъ изъ за такихъ маленькихъ денегъ сидъть, да показывать свои паспорты. Они пропустили насъ, даже не останавливая верблюдовъ. Въ настоящій день два андоскихъ, тангутскихъ ламы, одною палаткой выъхавшіе вмысть съ нами изъ Урги, въ силу развытвленія дороги, ведущей въ Лабранъ-кить, отделись и убхали отъ насъ; а мы, оставшись тремя палатками, въ количествъ 9-ти человъкъ, въ тотъ же день кочевали снова и ночевали въ Банъ-чжанъчжин'б.

21-го полдневали въ Чирга, а ночевали у перевала Суншин-гійнъ-даба.

22-го числа останавливались на полдникъ въ Суншингійнътала, а ночевали въ Ши-гу.

23-го числа остановились на полдникъ въ вершинъ Чжонълуна и ночевали въ городъ Чжонъ-лунъ. Когда намъ сказали,
что въ этомъ городъ есть телеграфъ, мы вознамърились отбить
депешу, и дать слухъ о здоровьи на свою родину; но оказалось,
что въ этомъ городъ нътъ станціи и, получивъ свъдъніе, что
таковыя находятся въ Лань-чжоу и въ Шинь-чжоу, мы такъ и
не послали депеши. Телеграфъ не проходитъ черезъ этотъ городъ, а находится на съверной сторонъ онаго. Телеграфъ этотъ,
говорятъ, вновь проложенный и идетъ сюда изъ Пекина.

24-го числа полдневали у Чжонъ-лунгійнъ уланъ-дабана, а ночевали въ Балъ-гу-дин'ъ.

25-го числа переправились черезъ рѣку Дайтунъ-мурэнь и ночевали въ верховьяхъ Бинъ-гу.

26-го числа переваливъ черезъ Тэнгрійнъ-даба, полдневали на ръкъ Сэлэнъ-мурэнь ⁸²), а ночевали въ городъ Ним-бу ⁸⁸). — Этотъ Тэнгрійнъ-даба — ужасный перевалъ. Между двумя концами его, говорятъ, 18 верстъ. Человъкъ, способный подвергнуться припадкамъ на пути въ Тибетъ, непремънно, обозначится на этомъ перевалъ. Мы прошли его ничего себъ.

27-го числа ночевали неподалеку отъ монастыря Марсанъхла. Монастырь этотъ построенъ на среднемъ уступѣ высокаго краснаго яра сѣвернаго берега рѣки Сэлэнъ-мурэни и представляетъ собою старинную кумирню ⁸⁴). Съ наружной стороны (стѣнъ его) находится самобытный, рачжунъ, каменный Майдари.

³²⁾ Ся-нинъ-хо. Авторъ даетъ этой ръкъ, равно какъ и городу Синину, название Сэлэнъ, подъ каковымъ именемъ извъстны они у мъстныхъ тангутовъ и монголовъ. По Рокхилю, первые зовутъ городъ Сининъ — Сэлинъ-каръ, а вторые Сэлинъ-хото.

³³⁾ Извращеніе китайскаго плени «Нянь-бо» 碾 伯

⁸⁴⁾ Монастырь этотъ видель и даже сдёлаль съ него фотографическій снимокъ Г. Н. Потанинъ; но онъ решительно недёлаеть никакихъ описаній его и только сообщаеть легенду объ его происхожденіи, записанную, впрочемъ, очень кратко. См. Танг-тибет, окраина Китая. Т. І, стр. 203.

Разказывають, что одинъ тибетскій лама по имени Хла-луньбальчжй-дорчжй, умертвиль въ Тибеть перерожденца гръховнаго шумнуса, хана Лангь-дарму, который уничтожаль буддійскую въру и распространяль беззаконія; а за симь, предполагая, что его схватять, онъ бъжаль и мъсто, въ которое онъ бъжаль, быль этоть монастырь. Кромъ того здъсь проживали три тибетскихъ гэлунга, бъжавшіе отъ ужасовъ хана Лангь-дармы, которые сдълали гэлунгомъ тибетскаго Гонба-рабсала. Здъсь находятся изображенія этихъ трехъ гэлунговъ въ). Есть также здъсь

³⁵⁾ Наиболье подробныя сказанія объ этихь лицахь и событіяхь им находимъ въ монгольской литератур'я въ сочинении «Гэгэнъ толи», излагающемъ исторію Тибета. Здёсь повёствуется, что въ періодъ антибуддійскаго движенія Лангъ-дармы, когда последній уже издаль свои распоряженія объ уничтоженін всего, что напоминало-бы о религіп будды, въ уединенной горъ «Цурй» производили свои созерцанія три отшельника: Чойчжи-буйнъ-гархуй, Цзанъмаши-тодорхой и Маръ-сакъя. Ничего незная о совершившемся разрушения кумирень, сожженім священных в книгь и уничтоженім всяких в буддійских в постановленій, они увидали однажды ніжоего тойна, Шантабъ-шрамана, который, будучи вооруженъ лукомъ и стрълами, и украшевъ перьями на головъ, съ собакою, охотился на дикихъ звърей. Пораженные такими беззаконіями со стороны духовнаго лица, отшельники спросили тойна, что значить все это ж онъ впервые сообщилъ имъ о состоявшихся ханскихъ постановленіяхъ. Отшельники страшно испугались, поспъшно навьючили на трехъ муловъ свое скромное имущество и бъжали на западъ, въ Камъ, гдъ и поселились при горъ Дэнтэкшиль. Вслёдъ за ними бёжалъ также «Цзарлигинъ-гэрэлъ-дэду-алдаршиксанъ», который захватилъ съ собою всъ драгоценности веры и предметы религіознаго поклоненія. Такова исторія б'єгства изъ Тибета трехъ отшельниковъ и поставленнаго ими гэлунга. Что касается личности двухъ китайскихъ голунговъ, Ба-шанъ и Хо-шанъ, то мы не можемъ сказать о нихъ ничего положительнаго, хотя предполагаемъ, что это именно тъ самые китайскіе гэлунги, которые участвовали въ посвящении Гонба-рабсала. Въ монгольской монографін «Ханучії айладукчії Бодова-ринчэнъ-робъ хэмэхўй-йнъ бумъ номлал'ўнъ тода бичикъ», на листахъ 43 и 44-мъ, разказывается, что послѣ того какъ три помянутые отшельника бъжали изъ Тибета и поселились въ пещеръ скалы «Мар-аўнъ», къ нимъ явился Бодисатва Му-рчжу-гСал-баръ, которому они преподали посвящение въ гэцули, причемъ Цзанъ исправлялъ обязанности камбо, а Чой быль убадінн; при этомь посвященів бодисатвів было дано его новое духовное имя Тиба-рабсаль. Когда засимь ему потребовалось преподать объты гэлунга, то три отщельника не могли, по уставу, исполнить этого посвященія за своею малочисленностію, а потому они пригласили къ себ'є еще двухъ китайскихъ гэлунговъ. Именъ ихъ помянутое сочинение, впрочемъ, не указываеть. Нашъ авторъ, разказывая о чествованіи этихъ трехъ тибетскихъ и двухъ

и «изображенія» двухъ китайскихъ гэлу̀нговъ, Ба-ша̀н'а и Хоша̀н'а. Говорятъ, что монастырь этотъ помимо того что славенъ какъ мѣсто, изъ котораго обновился пепелъ тибетской вѣры, почитается еще однимъ изъ 13 старинныхъ андоскихъ китовъ.

28-го числа ночевали въ городѣ Сэлэнъ. Это одинъ изъ большихъ городовъ Китая. Въ немъ живетъ китайскій амбань, который, говорятъ, производитъ судъ надъ китайцами, тангутами и монголами. Въ этомъ же городѣ погребены тѣла вышепоименованныхъ трехъ тибетскихъ гэлунговъ. Говорили, что есть чойжэнъ хлаканъ 36). Мы, въ виду приближенія бѣлаго мѣсяца (новаго года), намѣревались поскорѣе ѣхать и не могли осмотрѣть что либо въ этомъ городѣ. На другой день мы уѣхали.

китайскихъ гэлунговъ въ Маръ-санъ-хла, говоритъ, что здесь имется ихъ «гунра» (སྡོ་ངངང་རྡ་ངང་ང་), что, по Шмидту, обозначаетъ «картина», «портретъ»; въ данномъ случав, «гунра» должно однако значить просто «изображеніе», такъ какъ пять лицъ этихъ представлены здёсь въ видё простыхъ глиняныхъ статуй. Что касается ламы, убившаго Лангъ-дарму, то Сананъ сэцэнъ называетъ его Хладунъ-цокту-вачиръ-балъ-дорчжи (Geschichte der Ost-Mongolen, s. 51), а «Гэгэнъ-толи», Хла-лунъ-бальчжи дорчжи. Въ этомъ послъднемъ сочинении разказывается, что Хлалунъ-бальчжи-дорчжи быль также отшельникомъ, производившимъ свои созерцанія въ пещеръ горы Йэрпа и стяжавшимъ себъ по всюду громкую славу своими чарами и магическими превращеніями. Убиль онъ Лангъ-дарму по приказанію явившагося ему въ видьніи божества Оконъ-тэнгрії, а чтобы не быть узнаннымъ, онъ окрасиль свою лошадь въ черную краску, вымазаль себъ тушью лицо, и надёль наизнанку свои одежды. По совершенін убійства онъ вымыль свою лошадь и вымылся самъ въ рікть Рибъ и возвратные въ свою пещеру. Между темъ собравшимися передъ трупомъ Лангъ дарны министрами Тибета была послана погоня во всѣ четыре стороны. Возвратившіеся посланцы всё одинаково сообщали, что они гнались за убійцею, который быль у нихъ на глазахъ, но не могли догнать его. Послы восточной стороны говорили, что онъ сдёлался невидимъ для нихъ въ Самодон'ь; послы южной стороны увъряли, что онъ скрылся на берегу ръки Тибъ; послы западной стороны говорили, что онъ пропаль въ «ночныхъ горахъ»; послы съверной стороны сообщали, что онъ изчезъ на глазахъ у нихъ въ Дон-кар-дон'в. Было очевидно, что передъ каждыми послами были хубилганы (оборотни) и по этимъ превращеніямъ догадались, что убійцею быль никто иной какъ опытный въ чарахъ Хлалунъ. За нимъ послали въ гору Йэрпа, но Хлалунъ, узнавъ объ этомъ, немедленно скрылся и бъжалъ въ Камъ. (См. «Гэгэнъ-толи» калмыцкое изд. Л. 314—320).

³⁶⁾ Т. е. кумирня, посвященная генію хранителю Чойчжалу.

29-го, въ полдень, прибыли въ Гумбумъ, мъсто, гдъ родился владыка, лама Цзонхава-гэгэнъ. Мы намъревались остановиться. витстт съ сопутствовавшими намъ, въ лабрант Сэртэкъ гэгэна; оказалось, что гэгэна нътъ, а былъ только одинъ лама, младшій брать гэгэна, который присматриваль за его лабраномъ. Представившись ему, я разказаль ему свои обстоятельства и представиль свою просьбу, онъ же, освободивъ для меня одинъ байщинъ, помъстилъ меня въ немъ, а другимъ товарищамъ сказалъ: «останавливайтесь въ другомъ домѣ; (у насъ) свободнаго байшина нътъ»; почему они и остановились въ другомъ домъ. Меня онъ помъстилъ, потому что я разказалъ ему, что при выгыздъ своемъ изъ Урги я выпросиль у гэгэновскаго Йонзонъ хамбо письмо, въ которомъ объяснены гэгэну вст мои обстоятельства; что самъ Йонзонъ хамбо приказаль мив остановиться въ ихъ лабрань и что у меня есть письмо, которое онъ приказаль мнь доставить гэгэну. По его милости остановился я на житье въ такомъ великомъ мѣстѣ!

«Отъ Урги до Алашаньскаго ямуня 1200 верстъ, а отъ Алашаньскаго ямуня до Гумбума 700 верстъ; такъ раздъляемъ мы», говорили они. И по нашему измъренію будетъ приблизительно столько же. Отъ Урги до Алашани мы ъхали, кочуя одинъ разъ въ день; а отъ Алашаньскаго ямуня до Гумбума шли, кочуя дважды въ день и вотъ мы прибыли послъ двухмъсячнаго движенія.

За симъ, втащивъ свои вьюки въ байшинъ и напившись чаю, мы пошли и поклонились по кумирнямъ.

30-го числа. Въ виду наступающаго завтра «цагана», постоянно живущіе ламы этого монастыря, иміють обычай ходить сегодня по юртамъ одинъ къ другому и взаимно угощаться пищею и явствами. Мы, какъ люди вновь прибывшіе и никого не знавшіе, оставались въ своей квартирії и сиділи, купивъ немного собственныхъ пищевыхъ продуктовъ. Говорять, что въ этомъ монастырії 3500 хувараковъ. Имітя въ основії тангутовъ, проживаетъ здісь около 1000 хувараковъ монгольскихъ. Міст-

ность, на которой построенъ этотъ монастырь, находится въ вершинъ горнаго ручья, именуемаго «Сонгонотуйнъ аманъ», и получающаго начало къ югу отъ Сэлэнъ-мурэни. Въ окружности своей она гориста; вода колодезная, есть впрочемъ и маленькій ключь. Мъстныя травы хорошія; говорять, что доброкачественна также глина для постройки байшиновъ. Что касается главной кумирни этого монастыря, то на мъстъ рожденія гэгэна Цзонхавы выросло дерево Боди; на этомъ деревъ Боди находятся многочисленныя самобытныя изображенія буддь, а также золотоцвътныя буквы; такое, говорять, выросло великое дерево. Впоследствін надъ этимъ деревомъ соорудили большой субурганъ; кумирню же, построенную надъ этимъ субурганомъ, называють главною кумирнею. Она имбеть двурядную, вызолоченную крышу; ствны ея сложены изъ обожженаго полированнаго кирпича зеленаго цвъта, а все деревянное воздвигнуто изъ пней кипариса. Если войти во внутренность ея, то большой субурганъ — виденъ ясно, а дерева боди, такъ какъ оно находится во внутренности большого субургана, не видно, и дверей, черезъ которыя было бы возможно войти въ большой субурганъ, нъть. У крыльца дверей, снаружи кумирни, растетъ дерево, которое составляеть отростокъ отъ того дерева. На вътвяхъ пня этого дерева имьются золотопвытныя тибетскія буквы. Вытвей и листьевъ этого дерева не обрывають, а собирають ихъ въ ту пору, когда они сами пожелтьють и упадуть. Говорять, что люди, живущіе около (этой святыни), всь поклонники, приходящіе сверху и снизу, покланяются этимъ кумирнѣ и субургану и нъть ни одного человъка, который не причастился бы листьями дерева боди. Когда мы, поклонившись и помолившись, также удостоились причащенія, то на листьяхъ, какъ на пожелтъвшихъ, буквъ не было. Эта кумирня построена будучи обращенною фасадомъ на востокъ. Противъ дверей этой кумирни находится цокчинскій дугунь. Говорять, этоть дугунь вмінцаеть вы себі всіхь 3500 хувараковъ. Онъ также построенъ, смотря къ востоку. Эти двь главныя кумирии и всь главныйшие байшины, начиная

съ дацанскихъ кумирень, имѣютъ фасадъ построеннымъ на восточную сторону. За симъ большая часть (зданій) построена неопредѣленно, смотря по удобствамъ мѣстности, и каждое изъ нихъ имѣетъ свою ограду. Кумирня, именуемая» Шабданъхлаканъ, построена, будучи обращеною дверями на полуденную сторону. На деревѣ, выросшемъ въ оградѣ передъ дверями этой кумирни, также находятся тибетскія буквы. Осматривая таковые, находящіеся снаружи предметы, встрѣчаясь мало мальски съ постоянно живущими здѣсь монгольскими шабинарами и получая отъ нихъ указанія о порядкахъ мѣстной жизни, я провель первую ночь.

Сѣверныхъ монголовъ они зовутъ «низовыми» монголами, а цайдамскихъ монголовъ зовутъ «верховыми» монголами. Говорятъ, этотъ Сэртэкъ гэгэнъ принадлежить къ верховымъ монголамъ.

Потомъ наступилъ цаганъ — 1-е число мъсяца дракона, 1892-го года, воды и дракона. Всв шабинары, поднявшись спозаранку, еще ночью, дълають визиты высшимъ ламамъ; начиная съ гумбумскаго хамбо-ламы. Мы, какъ люди вновь прибывшіе и прежде визитовъ не д'авшіе, рано, еще ночью, пошли и поклонились въ кумирняхъ. Имфется около 20 кумирень. Хувараки до восхожденія солнца собрались въ цокчинской кумирнь и совершили «цаганъ». Мы ходили и кланялись снаружи. Въ этомъ монастырь, при богослуженіяхь всь хувараки и шабинары имъють на себъ шабинскую одежду 87). Когда хуруль разошелся, мы отправились къ гумбумскому хамбо, въ его помъщение и представились ему, поднеся хадакъ; пожаловавъ насъ чаемъ, онъ угощаль намъ пряженцами и фруктами. Пришедши отъ него, мы хотели сделать визиты также всемь хубилганамь, но какъ ихъ было много, то мы представились только следующимъ пяти гэгэнамъ: Минакъ-гэгэну, Сандокъ-гэгэну, Гизэ-гэгэну, Дансо-

³⁷⁾ Шабѝ-хубцасў: ѝранга, банзаль, оркимчжй, эти три постоянно носимыя въ Гумбумь одежды называютъ «шаба хубцасу».

ронъ-гэгэну и Чжуни-гэгэну. За симъ день прошелъ для насъ въ поклоненіяхъ и круговращеніяхъ въ продолженіе всего этого дня.

Къ этому времени прибыло много поклонниковъ изъ цайтдамскихъ, верховыхъ монголовъ и сѣверныхъ, низовыхъ монголовъ; пришло также много тангутовъ изъ собственно андоской мѣстности и живущихъ по близости китайцевъ; всѣ они, совершая поклоны и круговращенія, приносятъ жертвы и приношенія. Приходящіе съ такими цѣлями люди приносятъ еще каждый отъ себя и имѣющіяся у нихъ вещи для продажи, которыми и производятъ торговлю. По таковой причинѣ народу также, кажется, много. Бѣдныхъ, немощныхъ и просящихъ подаяній тоже много. Есть также люди, которыхъ именуютъ «хой-хой», повидимому, мусульманскаго вѣроисповѣданія.

Проведя въ поклоненіяхъ и круговращеніяхъ два, три дня, рѣшили мы сдѣлать визитъ Сэртэкъ-гэгэну, хозяину того карба, въ которомъ мы остановились 88). Гэгэнъ этотъ имѣетъ у себя

Digitized by Google

³⁸⁾ Внося въ свое описаніе совершенно новое слово «карба», нашъ авторъ даеть лишь самое общее и почти ничего не объясняющее опредъление его. котя этимъ словомъ обозначается одно изъламайскихъ учрежденій, не описанныхъ въ русской литературъ и совершенно неизвъстныхъ въ ближайщихъ къ намъ ламайскихъ странахъ Чжунгаріи, Халхи, Монголіи и др. Къ счастію, вамътку объ этомъ учреждении мы находимъ у Роккиля, изъ которой дълается яснымъ, что «карба» представляетъ собою нъчто вродъ монастырскихъ страннопрімныхъ домовъ. На стр. 101 своего «Journey through Mongolia and Tibet» г. Рокхиль сообщаеть: «Разные высшіе сановники секты Gélupa, большая часть которыхъ признаетъ Гумбумъ своею alma mater, содержатъ (на свой собственный счетъ или на счетъ покольнія, среди котораго они пребываютъ) учрежденія, изв'єстныя зд'єсь (въ Гумбум'ь) подъ именемъ К'arwa (mk'ar-wa), гдъ они, въроятно, проводятъ часть года и гдъ народъ ихъ округа находитъ безплатный столь и жилище. Эти к'arwa можно узнать по ствнамъ, раскрашеннымъ снаружи въ красный цвътъ и по большимъ двустворчатымъ воротамъ, такъ какъ все другія зданія имеють белыя стены и небольшія ворота. Въ Гумбумъ находится 23 к'агма, изъ которыхъ древиъйшая и первая по значеню, - Цзун-ка карва, существующая отъ временъ основанія монастыря. Высшій сановникъ, живущій въ одной изъ гумбумскихъ карва—А-чжа-гэгэнъ; за нимъ следуетъ Бэ-чжа хубилганъ и 40 другихъ «живыхъ буддъ», высшихъ степеней. Ламы, хозяева этихъ домовъ, не могутъ брать съ останавливающихся у нихъ никакой платы, последние приносять лишь несколько добровольныхъ

другой, маленькій кить и, отправившись въ этоть кить, не прібзжаль въ Гумбумъ къ настоящему цагану. Слово «карба» есть названіе обнесеннаго оградою, ламскаго байшина. Изъ этого (сэртэкъ гэгэновскаго) карба долженъ былъ отправиться одинъ человъкъ и представиться своему ламъ. Вслъдъ за этимъ человъкомъ 5-го числа этой луны поъхаль и я, нанявъ себъ верховую лошадь, спутникъ же мой, Дорчжи, остался присматривать за байшиномъ. Это было въ растояніи приблизительно 30-ти версть и, добхавъ въ тотъ же день, я представился гэгэну. Гэгэнъ распрашиваль меня, когда и изъ какой выбхаль я страны, по какимъ мъстамъ такалъ и все такое, я же представлялъ ему отвъты на каждый его вопросъ и передаль письмо, которое поручиль мив доставить гэгэновскій Йонзонь-хамбо. За симь я представиль его вниманію такія річи, что возыміль я наміреніе сходить въ Тибетъ на поклоненіе, но, помимо незнанія містности, я не имъю и знакомства, слышно же, что людей, приходящихъ изъ чужихъ странъ, тамъ не пускаютъ; по таковымъ то причинамъ и прібхаль я въ вашу карбу съ просьбою, что если будеть ваша милость, такъ, можеть быть, и можно будеть добхать мит до Цзў. «Ладно», отвёчаль лама, «я знаю что нужно будеть делать. Отправляющеся въ Тибеть обыкновенно выёзжають отсюда или въ последнихъ числахъ месяца лошали, или въ первыхъ числахъ мъсяца овцы; до той поры живите спокойно въ Гумбумъ, въ нашей карба». За симъ помъстивъ меня въ одномъ отділеніи байшина, онъ пожаловаль мні чаю и лапши. Кить, въ которомъ онъ проживаль теперь, — маленькій кить: онъ имбетъ у себя одну кумирню и отъ 30, до 40 шабинаровъ. Поклонившись въ этой кумирнъ, я сдълалъ маленькія приношенія чаемъ, серебромъ и прочимъ; гэгэну также поднесъ хадакъ и шелковой матеріи на халать. Переночевавъ тамъ, я 6-го числа прибыль въ свой Гумбумъ.

пожертвованій (ли-ву), а хозяннъ восполняєть ихъ щедрость посредствомъ уловокъ, къ которымъ онъ можетъ прибъгнуть при всъхъ покупкахъ, дълаемыхъ гостями.

По пройденнымъ мною здёсь мёстамъ живутъ китайцы и мёстность эта въ изобиліи засёвается пашнями.

Съ 8-го по 15 число служился хуралъ, пменуемый «Бариди хубилгани йорбль» 89). Во время служенія этого нарочито-великаго хурала мы совершали круговращенія и поклоненія, принеся манзу 40) въ цокчинт и дацанахъ и сділавъ посильныя жертвоприношенія и подаянія въ главнійшихъ кумирняхъ. 14-го числа выходилъ цамъ. 15-го числа (здішніе ламы) совершають, «жертвоприношенія 15-го числа»: приготовляють снаружи кумирень массу жертвъ и укращеній и зажигають множество лампадъ. Людей, прибывающихъ на поклоненіе къ этому «жертвоприношенію 15-го числа», бываеть еще больше, чімъ приходитъ на цаганъ. Такъ какъ приходящіе въ Гумбумъ изъ окрестностей люди обычно приходять къ такому времени, то въ Гумбумі въ эту пору бываеть нічто на подобіе ярмарки.

16-го мы писали письма о своемъ здоровьи въ Ургу и свои сѣверныя родныя кочевья. 17-го мы передали эти письма для доставленія въ Ургу алашаньцу, который привезъ насъ (въ Гумбумъ и теперь) возвращался. Возвращался онъ, подрядившись снова везти за плату людей, которые проживали здѣсь и намѣревались теперь отправиться отсюда въ направленіи къ Ургѣ. Подрядился онъ съ платою по 8 ланъ серебра за каждаго верблюда до Урги. Я подумаль: если тамошніе люди проѣзжаютъ между Гумбумомъ и Ургою съ платою 8 ланъ серебра, а мы пріѣхали по 6 ланъ за верблюда, то это знаменательно въ отношеніи нашего путешествія.

За симъ, во время пребыванія нашего въ Ургѣ, проживавтій тамъ шара-мурэньскій, дурбэнъ-хухэтскій хамбо-бакши го-

³⁹⁾ Баридії-хубилгани йороль — чисто калмыцкая форма названія молебствій, совершаемых встми ламантами въ новый годь, въ воспоминаніе 15-ти дневных чудесъ Сакъямуни-булды. Это, несомитино, извращеніе литературнаго «ритй-хубилган». Въ Монголіи служеніе «ритй-хубилган'а совершается не съ 8-го по 15-е, а съ 9-го по 15-е числа 1-й луны. Подробности о семъ въ «Очеркахъ быта буддійскихъ монастырей въ Монголіи», стр. 276—282.

⁴⁰⁾ Манцза — угощеніе духовенства часмъ.

вориль: «когда прібдите вы въ Гумбумъ, то тамъ пребываеть такъ называемый Люйчэ-чойчжи; это чойчжинъ, низходящій на нѣкоего китайца; испросите у него предвѣщаній относительно дороги; скажетъ онъ: «хорошо», — идите, скажетъ: «худо» нельзя идти». Вспомнивши эти слова, я спрашиваль, гдв проживаеть этоть Люйчэ-чойчжи. Мнь сказали, что къ свверу, въ разстояніи около трехъ версть отъ Гумбума, находится Лусаръ-хото, — маленькій китайскій торговый городъ, тамъ онъ и живеть. Намъ хотълось пойти, представиться и выслушать его предвъщанія, но мы боялись, что будемъ мы дълать, если онъ скажеть, что нельзя идти? Поэтому мы рышили въ настоящее исключительное время совершать молитвы и поклоненія передъ священными предметами чествованія и кумирами, ділать жертвы и приношенія, а потомъ уже идти на аудіенцію. За симъ, для представленія, мы взяли съ собой одного монгольскаго ламу, да насъ двое, пошли такъ втроемъ. Доложили дело, попросили низвести чойчжона и удостоились ответа. Форма низхожденія этого чойчжона такова. Помянутый Люй-чэ имбеть у себя комнату, съ маленькимъ кумиромъ будды, и въ этой своей комнать онъ низводить чойчжона. Сами они — два китайца, отецъ и сынъ; отецъ имбетъ около 60 летъ отъ роду, сынъ, повидимому, летъ около 30-ти. Человъкъ, желающій низвести чойчжона, даетъ имъ 500 китайскихъ чеховъ, а они говорять, что на эти деньги они приносять жертвы и лампады своему генію-хранителю. За симъ мы поднесли 500 чеховъ и сказали: «мы намърены отправиться въ Тибетъ и спрашиваемъ, не случится ли какихъ несчастій въ дорогь ?» — «Помолимся своему генію-хранителю!» отвьчали они и съ этими словами сынъ од блъ на себя старый парчевый кафтанъ, который обыкновенно одъваетъ онъ во время низведенія генія-хранителя, одблъ высокую, черную, китайскую шанку, взялъ въ руки конье съ рукояткою приблизительно въ сажень и съль на стуль, обратившись глазами въ сторону кумира будды. Отецъ его, держа маленькій цань, съль на землю, съ боку его и сталь читать молитвенное чтеніе. Мы стояли у дверей,

снаружи и смотрѣли. По расчету прошло приблизительно минуть двадцать, какъ старикъ сидѣлъ, ударяя въ цанъ и читая молитву, а сынъ покачивался, вздрагивалъ и вдругъ слетѣлъ со стула, на которомъ сидѣлъ. Тогда старикъ положилъ цанъ, въ который онъ звонилъ, всталъ, подошелъ и спросилъ что то по китайски. Сынъ его былъ какъ будто безсознанія. Когда онъ громко спросилъ его два, три раза, онъ сказалъ въ отвѣтъ нѣсколько словъ и послѣ сего тотчасъ же сталъ какъ будто здоровый. Послѣ этого сынъ снялъ свое платье генія-хранителя и вмѣстѣ съ отцемъ пошелъ въ комнату, гдѣ они жили. Тамъ отецъ его сказалъ намъ: «по его словамъ, при слѣдованіи для поклоненія не будеть ничего дурнаго и никакихъ приключеній, но оставаться тамъ долго — нельзя». Мы очень обрадовались и возвратились назадъ. Эти китайцы, отецъ и сынъ, оба женаты, имѣютъ дѣтей, — бѣдная семья.

18-го числа младшій брать гэгэна, лама, отправился на свиданіе къ гэгэну и я просиль его довести до свъдънія (гэгэна) о пожалованіи мит отъ гэгэна одной священной книги. Начиная съ этого 18-го числа, мы видались съ монгольскими шабинарами, проживавшими въ монастырѣ, сообщали другъ другу въсти о благосостояніи своей стороны, спрашивали и выслушивали способы относительно своего путешествія и проч.; въ этомъ прошло нъсколько дней. Въ разстояній 6, 7 дней оть гумбумскаго монастыря находится большой кить, именуемый Лабрань; въ этомъ кеть, говорять, проживаеть великій хубилганъ лама, называемый Цзамьянъ-шатбайнъ гэгэнъ. Послушниковъ этого монастыря также 3500 человѣкъ; хубилгановъ и гэгэновъ опять таки множество. Сказывали, что дорога между Гумбумомъ и Лабраномъ изобилуетъ горами, перевалами и очень трудная; поэтому мы не поёхали туда, рёшивъ, что увидимъ на обратномъ пути. Кажется, въ этой амдоской странъ два именитыхъ большихъ кита, Гумбумъ и Лабранъ; а маленькихъ китовъ истинно множество. Жизненные продукты, покупаются въ здёшнихъ мёстахъ дешевле чёмъ въ Урге. Ба-

Digitized by Google

вориль: «когда прівдите вы въ Гумбумъ, то тамъ пребываетъ такъ называемый Люйчэ-чойчжи; это чойчжинъ, низходящій на нъкоего китайца; испросите у него предвъщаній относительно дороги; скажеть онь: «хорошо», — идите, скажеть: «худо» нельзя идти». Вспомнивши эти слова, я спрашиваль, гдв проживаеть этоть Люйчэ-чойчжи. Мив сказали, что къ свверу, въ разстояніи около трехъ версть отъ Гумбума, находится Лусаръ-хото, — маленькій китайскій торговый городъ, тамъ онъ и живеть. Намъ хотелось пойти, представиться и выслушать его предвъщанія, но мы боялись, что будемъ мы дълать, если онъ скажеть, что нельзя идти? Поэтому мы рёшили въ настоящее исключительное время совершать молитвы и поклоненія передъ священными предметами чествованія и кумирами, д'ьлать жертвы п приношенія, а потомъ уже идти на аудіенцію. За симъ, для представленія, мы взяли съ собой одного монгольскаго ламу, да насъ двое, пошли такъ втроемъ. Доложили дъло, попросили низвести чойчжона и удостоились отвёта. Форма низхожденія этого чойчжона такова. Помянутый Люй-чэ имбеть у себя комнату, съ маленькимъ кумиромъ будды, и въ этой своей комнать онъ низводить чойчжона. Сами они — два китайца, отецъ и сынъ; отецъ имбетъ около 60 летъ отъ роду, сынъ, повидимому, летъ около 30-тп. Человъкъ, желающій низвести чойчжона, даетъ имъ 500 китайскихъ чеховъ, а они говорять, что на эти деньги они приносять жертвы и лампады своему генію-хранителю. За симъ мы поднесли 500 чеховъ и сказали: «мы намърены отправиться въ Тибетъ и спрашиваемъ, не случится ли какихъ несчастій въ дорогь ?» — «Помолимся своему генію-хранителю!» отвьчали они и съ этими словами сынъ одблъ на себя старый парчевый кафтанъ, который обыкновенно одбваетъ онъ во время низведенія генія-хранителя, одбль высокую, черную, китайскую шанку, взялъ въ руки копье съ рукояткою приблизительно въ сажень и сыль на стуль, обратившись глазами въ сторону кумира будды. Отецъ его, держа маленькій цанъ, сёль на землю, съ боку его и сталь читать молитвенное чтеніе. Мы стояли у дверей, снаружи и смотрели. По расчету прошло приблизительно минуть двадцать, какъ старикъ сидёлъ, ударяя въ цанъ и читая молитву, а сынъ покачивался, вздрагивалъ и вдругъ слетелъ со стула, на которомъ сидёлъ. Тогда старикъ положилъ цанъ, въ который онъ звонилъ, всталъ, подошелъ и спросилъ что то по китайски. Сынъ его былъ какъ будто безсознанія. Когда онъ громко спросилъ его два, три раза, онъ сказалъ въ ответъ нёсколько словъ и послё сего тотчасъ же сталъ какъ будто здоровый. Послё этого сынъ снялъ свое платье генія-хранителя и вмёстё съ отцемъ пошелъ въ комнату, гдё они жили. Тамъ отецъ его сказалъ намъ: «по его словамъ, при слёдованіи для поклоненія не будеть ничего дурнаго и никакихъ приключеній, но оставаться тамъ долго — нельзя». Мы очень обрадовались и возвратились назадъ. Эти китайцы, отецъ и сынъ, оба женаты, имѣютъ дётей, — бёдная семья.

18-го числа младшій брать гэгэна, лама, отправился на свиданіе къ гэгэну и я просиль его довести до свёдёнія (гэгэна) о пожалованіи мит отъ гэгэна одной священной книги. Начиная съ этого 18-го числа, мы видались съ монгольскими шабинарами, проживавшими въ монастыръ, сообщали другъ другу въсти о благосостояніи своей стороны, спрашивали и выслушивали способы относительно своего путешествія и проч.; въ этомъ прошло несколько дней. Въ разстояніи 6, 7 дней оть гумбумскаго монастыря находится большой кить, именуемый Лабрань; въ этомъ кить, говорять, проживаеть великій хубилганъ лама, называемый Цзамьянъ-шатбайнъ гэгэнъ. Послушниковъ этого монастыря также 3500 человѣкъ; хубилгановъ и гэгэновъ опять таки множество. Сказывали, что дорога между Гумбумомъ и Лабраномъ изобилуетъ горами, перевалами и очень трудная; поэтому мы не поёхали туда, рёшивъ, что увидимъ на обратномъ пути. Кажется, въ этой амдоской странъ два именитыхъ большихъ кита, Гумбумъ и Лабранъ; а маленькихъ китовъ истинно множество. Жизненные продукты, покупаются въ здішнихъ містахъ дешевле чімъ въ Ургі. Ба-

зарный торгъ выступаетъ ежедневно на монастырской окраинъ. Относительно мелочного торга сговариваются на китайскіе чехи. На одинъ ланъ серебра приходитъ 1500 чеховъ. Если ведутся переговоры на большія деньги, то взвішивають на «дэнъ-сэ» и принимаютъ китайское бълое серебро, въ слиткахъ. Слово «дэнъсэ» — есть название безмина, на котороми обыкновенно висять китайское серебро. Самая низшая міра называется «пунъ»: въ 10 пунахъ — одинъ «цэнъ»; въ 10 цэнахъ — одинъ ланъ; одиннадцать лановъ равняются одному нашему русскому фунту. Большинство вообще сговаривается на чехи, а потомъ переводитъ число чеховъ на серебро и, взвъсивъ это серебро на «дэнъса», принимають его. Если серебро немножко плоховато, отворотившись и не принимая, доставляють безпокойство, а принятую сумму уменьшають въ ценности. Большая часть производящихъ ежедневную торговлю — китайцы; бываетъ также маломало хой-хойцевъ; тангутскіе, монгольскіе и тибетскіе торгаши приходять только въ періодъ большихъ народныхъ собраній.

7-го числа мѣсяца змѣи прибылъ лама, ходившій на свиданіе къ Сэртэкъ гэгэну; онъ сообщилъ, что гэгэнъ намѣревается пріѣхать въ Гумбумъ 13-го числа.

Далѣе опять, изо дня въ день, въ свободное отъ поклоненій время мы распрашивали и выслушивали о пути слѣдованія въ Цзу, а тѣмъ временемъ 13-го числа прибылъ Сэртэкъ-гэгэнъ, пріѣхавъ верхомъ на лошади. Когда мы представились къ нему на поклонъ, онъ сказалъ: «я все обдумываю, какъ бы для вашей поѣздки «въ верховье», въ Цзу, поручить васъ хотя бы одному знающему человѣку; надѣюсь, вы исправно приготовляете и подводы, и провьянтъ, и все необходимое въ пути»? — Далѣе три дня прошло въ томъ, что представлялись этому гэгэнъ совершалъ поклоненія въ своихъ хурулахъ и кумирняхъ, а равно дѣлалъ визиты гумбумскимъ гэгэнамъ и старѣйшимъ ламамъ съ хамбо-ламою во главѣ.

Начиная съ утра 16-го числа, когда (гэгэнъ) предложилъ

чтеніе (лунъ) «Сумбума владыки ламы-гэгэна» 41); насъ сидъло около 150 человъкъ. На чтеніяхъ (лунъ) этой священной книги сидьло также 5, 6 ламъ-гогоновъ. Начиналь онъ лекцію по утру, съ восходомъ солнца; въ полдень выходилъ и приблизительно съ часъ времени употреблялось на принятіе пищи; въ исходѣ 1-го часа садились снова и (тогда онъ) читалъ, пока солнце ни начинало закатываться. Читая такимъ образомъ ежедневно, онъ прочиталь 19 томовъ полныхъ одинадцать дней и окончиль по утру двънадцатаго дня, 27-го числа. Мы оба просидъли и прослушали все, отъ начала до конца. Въ ту пору на приношенія вещами и серебромъ, на чай и кушанье къ столу ламы, на угощеніе чаемъ и пищею присутствовавшимъ при этой священной проповеди ламамъ вышло у меня всего, кажется, на 150 ланъ серебра. Когда одинъ сунитскій шабронъ-лама, сдълавъ докладъ, началь съ этого дня излагать Байчжигійнъ-абишикъ 42), Цаганъдаркійнъ чжинанъ и Риксумъ-Чжидубійнъ чжинанъ 48), таковыхъ три отдёльныхъ нома, мы также сидёли. Читалъ онъ эти номы сплошь по тангутски.

29-го числа мы освободились. Засимъ этотъ Сэртэкъ-гэгэнъ 4-го числа слъдующаго мъсяца лошади уъхалъ въ китъ.

До своего отъёзда въ китъ онъ говорилъ мнё: «Здёсь Шалуба-гэгэнъ Сэркуг'скаго монастыря хочетъ ёхать въ Тибетъ; я написалъ этому гэгэну, чтобы онъ взялъ васъ съ собою; соберите слухи, когда они отправляются и попытайтесь уёхать вмёсть». Тогда я отправился въ сэркуг'скій монастырь и представился этому гэгэну. Гэгэнъ принялъ меня съ большою любовью, принялъ также письмо Сэртэкъ-гэгэна и сказалъ: «теперь пере-

⁴¹⁾ Т. е. полнаго собранія сочиненій Цзонхавы.

⁴²⁾ Байчжигь (১৯৯ разговорномъ—гахца батуръ)—божество, по происхожденю своему представляющее одно изъ воплощеній Чжикчжита (Jamantaka).

⁴³⁾ रेग्राग्राया अभिन्त स्थाप и монгольски नाम क्रिक्रिक — названіе

говорите хорошенько съ моимъ шанцзотбою, когда вамъ выёзжать, въ какомъ мёстё присоединиться къ каравану, и возвращайтесь». Когда затёмъ я пришелъ и сталъ говорить съ шанцзотбою, то оказалось, что шанцзотба не желаетъ, что бы мы ёхали вмёстё. Разъ выразилъ онъ нежеланіе, я возвратился, размышляя, какъ же ёхать вмёстё съ нимъ въ дорогу? Ходили мы въ этотъ монастырь втроемъ и дошли до него, переночевавши одну ночь въ дорогѣ; одну ночь переночевали въ монастырѣ; на обратномъ пути также переночевали въ дорогѣ; по видимому, онъ будеть отъ Гумбума верстахъ въ 40 ⁴⁴).

Услыхавъ о такихъ нашихъ вѣстяхъ, Сэртэкъ-гэгэнъ отправиль письмо къ проживавшему тогда въ Гумбумѣ нѣкоему тибетскому ламѣ. Этотъ тибетскій лама въ настоящемъ году самъ не ѣхалъ въ Цзу, а возвращались назадъ его сойбуны, — пять, шесть человѣкъ тибетцевъ. Когда мы представились къ этому гэгэну-ламѣ и довели до его свѣдѣнія о своихъ обстоятельствахъ, онъ сказалъ: «поѣзжайте вмѣстѣ съ моими сойбунами; я сдѣлаю имъ какой слѣдуетъ наказъ. И Сэртэкъ-гэгэнъ писалъ мнѣ. Приготовляйте подводы и провьянтъ»! Тогда мы повидались и переговорили съ его сойбунами, которые возвращались въ Цзу и, познакомившись съ нѣкіимъ гэлунгомъ Чжимба, хорошо знавшимъ монгольскій языкъ и многократно ходившимъ въ Монголію, сговорились съ нимъ ѣхать вмѣстѣ. Видно было, что и Чжимба

истинно желаеть этого. Говорили, что этогь хубилгань — есть лама, именуемый Бариду-гэгэнь, Гомон'скаго дацана, тибетскаго Брайбунь-кита. Эти Баридуйнь-гэгэнь и Сэртэкь-гэгэнь были со мною однольтками: въ настоящемь году имь было по 47 льть.

После сего стали приходить многіе, предполагавшіе, что мы ждемъ въ Тибетъ вдвоемъ и, в роятно, будемъ брать товарищей. Если человеку, блущему съ чужой стороны взять въ товарищи незнакомаго человека, да явится онъ не по душе, такъ отъ этого — великое мученье. По этой причинъ приходило и спрашивало человъкъ около десяти, но я говорилъ, что намъ никого не нужно. Засимъ, въ ту же пору пришелъ нѣкій лама, называвшійся Дакба-чжанба, изъ хошўна Сайтъ-вана, халхаскаго Сайнъ-нойновскаго аймака, 52-хъ льть отъ роду. Онъ сказаль: ся пришель на поклоненіе въ Гумбумъ и имъль намъреніе, если будеть возможность, сходить и поклониться также въ Тибеть; нельзя ли взять меня въ качествъ спутника?» Когда мы разговаривали съ этимъ ламою, онъ показался на видъ человъкомъ смышленымъ. Тогда, переговоривши съ своимъ сотоварищемъ Дорчжи, мы, ради испытанія его, наняли лошадь и, послухамъ, что есть продажный верблюдь, отправили его въ маленькій монастырь, именуемый «Шинэ-гомба». Это было пространство, чтобы, вытхавъ изъ Гумбума, въ тотъ же день прітхать, переночевать тамъ и на другой день возвратиться. Лама этотъ съездиль. Когда засимъ мы распросили его о качествахъ верблюда, о речахъ, которыя тамъ говорили и о томъ, какъ онъ съвздилъ, выяснилось, что это человъкъ, достойный, чтобы взять его въ сотоварищи.

Потомъ, предположивъ съёздить къ цайдамскимъ монголамъ и попробовать (пріобрёсти у нихъ животныхъ для подводъ), купиль я верблюда, завьючилъ его и отправился вдвоемъ, вмёстё съ этимъ Дакба-чжанба. По дороге повстречались намъ проезжіе люди изъ хошуна цайдамскаго вана, которые ехали на поклоненіе въ Гумбумъ и доставляли во выокахъ овечью шерсть

въ городъ Сининъ. Они сказали, что ванъ-нойонъ также долженъ прібхать, а мы-де отправляемся въ Гумбумъ и на обратномъ пути своемъ можемъ доставить васъ за плату до Цайдама. Тогда, признавъ неблагоразумнымъ покупать верблюдовъ, мы возвратились назадъ.

Еще сговорились мы, ради собственно того чтобы носить намъ воду, взять съ собою некоего 19-ти летняго юношу халхаса, который, сдёлавшись ниществующимъ пилигримомъ, пришелъ въ Гумбумъ и совершалъ здъсь поклоненія. Два человъка эти получали отъ насъ следующее: они ехали на нашихъ подводахъ, пользовались нашею пищею и должны были быть у насъ въ услуженіи до прибытія въ Цэў-Тибеть; другого ничего они не получали. Мы положительно и крыпко сговорились, что если бы по дорогь приключилась бользнь, или обнаружились поступки, которые будуть намъ не по душть, то мы имъемъ право бросить ихъ въ любомъ месте. Условились также и съ людьми ванова хошуна. На границь, по сю сторону цайдамскихъ земель, находится ставка вань-нойона, именчемая Дуланьбайшинъ; мы постановили плату до нея за 4 верблюда выочныхъ и за 4 верховыхъ для насъ двоихъ, витест со вновь взятыми нами двумя спутниками: выючный — 41/2 кирпича чая, а два верховыхъ условились считать за одинъ выочный. Въ эту пору кирпичъ чая стоиль въ Гумбумь 4 цина серебра. Условились, что я буду тхать на лошади, а товарищи - поперемтино, и на лошадяхъ и на верблюдахъ. Постановивъ такія ціны, цайдамскіе, верховые монголы отправились въ Сининъ, сказавъ, что они доставять завьюченную ими шерсть и пріёдуть, а мы слёдомъ начали приготовлять всё пищевые продукты и исправлять свои кое какія мелочи. Тёмъ временемъ, 23-го числа того же мѣсяца «лошади» прибыли эти подводы.

Далъе мы, предполагая, что на обратномъ пути своемъ, по всей въроятности, поъдемъ черезъ тотъ же Гумбумскій китъ, запечатали въ двухъ сундукахъ кое какія мелочныя потребности на обратный путь, съ небольшимъ числомъ денегъ. Хорошо поз-

накомившись съ нѣкіимъ ламою, хубилганомъ Чжунай хамбо гумбумскаго монастыря, я переговорилъ съ нимъ и на рукахъ этого ламы оставили мы (помянутыя вещи). Этотъ лама былъ также верховый монголъ и принадлежалъ къ хошуну того же самаго ванъ-нойона. Цайдамскіе монголы въ своей сторонѣ не имѣютъ хуруловъ и ламы ихъ проживаютъ въ Гумбумѣ. Гэгэнъ этотъ далъ еще наказъ ванъ-нойону: «этихъ людей хорошенько везите»; Сэртэкъ-гэгэнъ также точно послалъ къ нойону человъка и препроводилъ письмо, въ которомъ говорилось: «хорошенько ихъ провезите». Сверхъ сего я познакомился и съ этимъ нойономъ.

За симъ 24-го числа этой луны мы кочевали изъ Гумбума и ночевали на р. Сэлэнъ, близъ города Дуба. Всего было насъ свыше 20-ти душъ, въ пяти, шести палаткахъ: ванъ-нойонъ со штатомъ более 10 человекъ, насъ четыре человека, да еще 6 человекъ изъ низовыхъ монголовъ, направлявшихся въ Цэў. 25-го полдневали на Сэлэнъ-мурэни, а ночевали, проёхавъ Бурханъ-хада.

26-го дневали на томъ же мѣстѣ. Въ этотъ день нашъ калхаскій юноша Цэбэкъ, который выѣхалъ въ качествѣ нашего прислужника, поднявшись на гору, ходилъ, собирая мелкій кустарникъ на топливо, и, подпавъ мѣстному атмосферному вліянію, заболѣлъ: его слабило чисто красною кровью и онъ лежалъ; внутренній жаръ, дыханіе усилилось, грудь пучится. Мы показали тогда его ѣхавшему съ нами одному гумбумскому врачу, заставили его принять лекарство и проночевали.

27-го кочевали и остановились ранте полудня близъ города Донкора. Эти люди имтя нужду сдтлать изъ этого города небольшія покупки, ночевали въ немъ, мы же оставались, приготовляя и давая больному лекарства и пищу. 28-го мы дневали изъ за этого молодого человтка. Въ настоящій день дневки на степи, мы поднесли вану чаю, а ванъ также пригласилъ насъ въ свой майханъ и подалъ чаю. Сверхъ сего мы такихъ три ружья. Ванъ себть одну магазинку и двть берданки, такихъ три ружья. Ванъ

говориль намъ: «можеть быть вы продадите одно ружье? Вѣдь вамъ, двумъ, больше чёмъ по одному ружью не нужно»?! Тогда я полагая, что онъ, пожалуй, можетъ доставить истинную пользу, отдаль ему одну свою берданку даромъ, подъ предлогомъ подарка. Въ каждой пройденной мъстности у насъ небыло иного средства следовать, какъ раздавая подарки и заводя дружественныя знакомства со всякимъ, и съ высшимъ, и съ низшимъ, и съ среднимъ. Я думалъ: «на бродящихъ по мъстамъ, изъ которыхъ нётъ вёстей на родину, двухъ человёкъ никто вёдь не посмотрить какъ на людей нужныхъ, поэтому-то и является многочисленною раздача мною подарковъ. Что касается мъстнаго, огнестральнаго оружія, то здась не много ружей, которыя хватають дальше чёмъ за 200, 300 маховыхъ саженей; а такъ какъ мѣста ихъ вороватыя, разбойническія, то они и нуждаются въ дальнобойныхъ ружьяхъ. Очень онъ обрадовался. Цэбэкъ нашъ, принявъ за день два раза лекарство, немножко поправился.

29-го кочевали и остановились на ночлегъ на верхней сторонъ Дацанъ-Гомба; въ этогъ день вышли на границу китайскихъ земель.

30-го ночевали на верхней сторонѣ Шина-Гомба. Нынѣшнимъ утромъ нашъ, бывшій больнымъ слуга, юноша, Цабакъ, поправился и, сказавъ, что онъ потихоньку пойдетъ пѣшкомъ впереди вьючныхъ, ушелъ; а засимъ намъ не попался и остался. Разыскивать его у насъ не было средствъ: будучи людьми, ѣдущими за плату на чужихъ подводахъ, мы бросили (мысль его разыскивать). Спрашивали у людей, ѣхавшихъ позади насъ и они сказали намъ объ этомъ юношѣ, что онъ идетъ почти мертвый.

1-го числа мѣсяца овцы кочевали по утру. Здѣсь находятся слѣды города (о которомъ намъ сообщали, что это) мѣстность, въ которой встарину кочевали алашаньцы. Въ немъ есть одинъ каменный барсъ; говорять, что въ ту пору барсъ этотъ стоялъ у дверей дворца и остался на своемъ мѣстѣ. Проѣхавъ чрезъ эти мѣста мы вступили въ тангутскія границы и остановились на ночлегъ въ Тангутѣ. Тангутскій народъ этотъ имѣстъ скотъ въ видѣ черныхъ сарлыковъ и тангутскихъ, тонкохвостыхъ овецъ; лошадей, говорятъ, не много, хотя въ незначительномъ количествѣ водятся и лощади. Они имѣютъ жилищами черные баннак'и 45). Виѣшній видъ этихъ жилищъ представляєтъ

«Въ восемьнадцатомъ стольтіи вся страна вокругъ Коко-нура принадлежала монголамъ, а ныньшніе коко-нурскіе тибетцы занимали мьста къ ЮЗ отъ него, простирающіяся по большей части гористой страны къ югу отъ Цайдама, которая обнимаетъ и долины Алакъ-нура и Тосу-нура. Эта послідняя была тогда занята тибетцами Арикъ, или Арки, нынь живущими къ съверу отъ Коко-нура. Всъ роды коко-нурскихъ тибетцевъ принадлежали къ в покольніямъ, съ назвавіемъ На (или Нагь), такъ что они сдълались извъстны подъ смышаннымъ именемъ па-на-ка, или па-на-ка-сумъ, т. е. «восемь семействъ На» или «три (отдъленія) восьми семействъ На». Посліднее названіе, повидимому, болье недавнее и указываетъ, какъ мнъ говорили, на три части страны, которыя они нынъ занимаютъ, т. е. покольнія, живущія къ съверу отъ Коко-нура, къ югу отъ него и къ югу отъ Желтой ръки, или Ма-харипанака. Это имя «па-на-ка», или «па-на-ка-сумъ» они усвоили въ качествъ племенного названія и говорять о себъ: «Мы — панакасумъ».

Такимъ образомъ г. Рокхиль склоненъ видёть въ имени «панака» смёшанное, китайско-тибетское слово, въ которомъ слогъ «па» соотвётствуетъ китайскому Л, - восемь; «на» — собственное имя фамиліи, а «ка» — остается безъ объясиенія. Чтобы восполнить этотъ пробёлъ и показать возможность

⁴⁵⁾ Баннакъ-ивстное названіе, которое дають тангуты своямь жилищамь; выраженіе, очевидно, чисто тибетское, состоящее изъ словъ: 35'-«домъ, жилище, юрта» и 즉찍 — «черный». Это выраженіе, подтверждая для насъ замътку г. Пржевальскаго, что тангутскій языкъ много сходствуєть съ языкомъ чистыхъ тибетцевъ (Четвертое путешествіе, стр. 185), вибств съ симъ навело насъ еще и на следующія соображенія. Известна недостаточность нашихъ свёденій объ этихъ поколеніяхъ коко-нурскихъ тангутовъ и замечательно, что, пробажая по ихъ кочевьямъ, европейскіе путешественники не старались даже узнать, какъ именно зоветь себя этотъ народъ, успокоиваясь, повидимому, на общеизвъстномъ названии его - «тангутъ». Но въдь название «тангутъ», по существу дъла, есть такое же общее, собирательное имя, какъ, напримъръ, американецъ, нъмецъ и пр. Только Пржевальскій и Рокхиль нъсколько затрогивають этоть вопросъ, хотя первый не касался ни численности тангутовъ, ни дъденій ихъ на покольнія, такъ что честь доставленія намъ свъдъній о тангутахъ въ этомъ отношеніи всецью принадлежить Рокхилю. Уясняя вопросъ о происхождении и имени коко-нурскихъ тангутовъ, г. Рокжиль на стр. 112-113 своего Journey through Mongolia and Tibet, между прочимъ говоритъ.

собою большую палатку, сшитую изъ черной серьмяги, которую тангуты сами ткуть изъ сарлычьей шерсти. Внутри со средины она подпирается кверху двумя столбиками; снаружи съ четырехъ сторонъ притягивается веревками, которыя привязываютъ, вколотивъ въ землю гвозди, а (засимъ) веревки эти подпираютъ высокими кольями; съ одной стороны имѣются двери и вотъ

образованія этого ка, г. Рокхиль говорить, что помянутоє фамильное имя было «На (или Нагъ). Однако, не говоря уже о странности соединенія слоговъ кнтайскаго и тибетскаго языковъ для образованія одного слова, на чемъ же основано это «или»? Съ другой стороны, разъ мы признаемъ за словомъ «панака» — значеніе «восьми фамилій На», какъ то странно нарощеніе еще сюда тибетскаго слова «сумъ» (पाइन) — три. Говорить витетт съ г. Рокхилемъ

«the eight Na families», or «the three (divisions) of the eight Na families», признавать это за одно и тоже, мы рёшительно отказываемся: этому препятствуетъ н духъ языка, не допускающій подобнаго словообразованія, да наконецъ и простая логика, ясно говорящая, что «8 фамилій На» далеко не тоже что «три отдъленія изъ 8 фамилій На». Правда, г. Рокхиль склоненъ думать, что это имя новое, говорить, что туземцы сообщали ему, якобы оно указываеть на три части страны, которыя нынъ занимають эти тангутскія покольнія; но мы отнеслись бы скептически и къ этимъ сообщеніямъ туземцевъ, которые, какъ и всь «восточные человьки», несомныню, склонны выдумывать самыя невыроятныя и хитроумныя объясненія, когда отъ нихъ это требуется. Г. Пржевальскій, какъ изв'єстно, всегда относившійся съ небрежностью къ изсл'єдованію азіатскаго человіка, въ данномъ случай извращаеть слышанное имъ имя хара-тангутовъ, представляя его въ формъ «Баныкъ-коксумъ»; но онъ сообщаетъ интересную легенду о происхождении тангутскаго народа. Нъсколько соть леть тому назадъ на Коко-нуре жили тангутскія поколенія ёгуровъ, одна часть которыхъ была истреблена при нападеніи блотами, а другая ушла на съв.-западъ. Отъ погрома спаслась только одна старуха съ тремя беременными дочерями и ушла съ ними на правую сторону верхней Хуанъ-хэ. Здёсь ея дочери родили трехъ сыновей, отъ которыхъ и произошли «баныкъкоксумъ». Если принять эту, дышащую неподложнымъ архаизмомъ легенду, то окажется, что окончаніе «сумъ», въ словъ «панакасумъ» вовсе не новое, а почти такое же древнее какъ и самое имя «панака»; обозначать оно будетъ не три какіе-то неопредёленные района пространствъ, напримъръ, «къ югу отъ Желтой ръки», а три основныя покольнія тангутовъ, происпедшія отъ трежъ родоначальниковъ. Остается за симъ слово «панака». Оно, какъ мы видъли, обозначаетъ прежде всего — «черную юрту», а засимъ можетъ обозначать и «черноюртный». «Панака-сумъ» будеть обозначать поэтому: «три черноюртные». Такое названіе вполн'є согласуется съ духомъ вообще восточныхъ племенныхъ именъ; оно могло существовать также точно, какъ существуютъ у монголовъ «табунъ-бнъго» — пять цвътные, «Дурбэнъ-хари» — четыре чужіе; у чжунгаровъ: «дурбэнъ-ойратъ» — четыре союзные и проч.

четырехугольная черная палатка. Внутри ея устроивается гли няный очагь и на немъ они курять свои котлы и приготовляють свое кушанье. Мужщины ихъ одъвають на голое тъло широкорукавныя и длиннополыя шубы изъ овечьей шерсти и, оставивъ нижній подоль ихъ приблизительно пальца на четыре пониже колена, поверху опоясываются поясомъ; шапки носять былыя, войлочныя, круглыя, съ высокою остроконечною тульею; спереди, къ поясу привъшивають поперекъ ножъ, именуемый «чжибсакъ», желъзный, длиною около аршина. Таковъ внъшній видъ ихъ. Женщины заплетаютъ свои волосы на множество тоненькихъ косичекъ и соединяютъ ихъ сзади, нъсколько пониже противъ затылка; засимъ сшиваютъ изъ сукна, или изъ чего-либо вродъ дабу, или далянбу, плоскую ленту, шириною около пяди и привязывають ее къ волосамъ; длина ея чуть-чуть не достигаеть до земли. Одъвають он также шубы изъ овечьихъ шкуръ и вверху подпоясываются; на ручныхъ запястьяхъ носять бълыя раковины и, удаливъ ихъ внутренность, делаютъ браслеты; шапки имбютъ одинаковыя съ мужскими. Молодой человбкъ старше десяти лътъ пристегиваеть ножъ-чжибсакъ. Разказывають, что вообще при проезде по ихъ кочевьямъ спать ночью невозможно. Это народъ славящійся своимъ воровствомъ. Человъка, многократно ходившаго на грабежи и убившаго многихъ, они называють «батуромъ», «хорошимъ мужщиною» и, поставляя его начальствовать въ своихъ хошунахъ, даютъ ему прозвание «нойона». Потомственныхъ правителей у этого народа, повидимому, мало. Въ отношении потребляемой пищи, это народъ, который ёсть скотское молоко, масло, чай, мясо, замбу, сушеный творогь. Платье и сами они грязны, — противный народъ. По правиламъ и обычаямъ также народъ вздорный. Такъ какъ везшіе насъ люди разказали намъ объ ихъ нравахъ и образѣ жизни, то мы пришли въ страхъ и ночью стали держать стражу.

2-го кочевали, миновали истоки Сэлэнъ-мурэни, перевалили два небольшихъ перевала, именуемыхъ Кэрэнъ-котоль и Та-ширъ-котоль и ночевали на впадающей въ Коко-нуръ ръкъ Ха-

Digitized by Google

лунъ-усунъ. 3-го имели здесь дневку. Съ этого места виденъ Коко-нуръ. Мы стоимъ на съверо-восточномъ углу Коко-нура. Въ этотъ дневальный день прівзжаль верхомъ на лошали нойонъ правитель одного тангутскаго хошуна, съ однимъ только ламою. Рабтаномъ, имъя при себъ одну лошадь, завьюченную домашнею провизіею и одного спутника. Остановившись въ палаткъ вана, онъ посидълъ и попиль съ ваномъ чаю. Самъ онъ старикъ, въ возрастъ свыше 70 лътъ. Въ дътствъ онъ былъ ламою: когла же люди какого-то тангутскаго хошуна убили его отца, то онъ обратился въ простолюдины, убилъ больше 10 человъкъ изъ того хошуна, который убиль его отца, а засимъ, получивъ въ своемъ собственномъ хошунт имя «доблестнаго мужа»; сыль правящимъ нойономъ, начальствуя въ своемъ хошўнѣ. Вотъ какой это быль человѣкъ. Современное положеніе его таково: онъ получиль отъ сининскаго амбаня указъ, по которому имбеть онъ присматривать и провожать сверныхъ. низовыхъ, монголовъ, направляющихся въ Западное Цзў. Въ силу такого наказа, онъ захватываеть идущихъ монголовъ, береть у нихъ что хочеть, и отпускаеть. На людей, которые, разъяснивъ свои обстоятельства, уходятъ отъ него, ничего не давши, онъ высылаеть своихъ и благородныхъ, и простолюдиновъ тангутовъ, грабитъ, обворовываетъ и всякими другими способами выгадываеть свою пользу. Намъ этотъ ванъ не только не велёль давать ему что-либо, а даже и показываться ему. Ванъ съ нойономъ были хорошіе знакомые. Поднесеніе вану въ подарокъ берданки вышло гораздо болъе выгоднымъ, чемъ денегъ, которыя стоило ружье. Радость была, какъ освободились мы отъ этого (нойона).

Засимъ, кочевавъ 4-го числа, мы следовали по северному берегу Коко-нура; переправились черезъ шесть рекъ: Ганзага, Харги, три Нарина и Йэкэ-уланъ и ночевали на берегу Йэкэ-улана. Сегодня, въ ту пору какъ одинъ лама, известный подъ именемъ тангутскаго Шабкуръ-гэгэна, проезжалъ въ какой то тангутскій поселокъ, мы съ ваномъ представились ему на степи

и попросили возложить «габко» 46). 5-го переправились черезъ двѣ рѣки, Дъль и Бага-уланъ, перевалили Мани-чулу и ночевали на берегу западнаго угла Коко-нура; здѣсь много табуновъ хулановъ и дикихъ лошадей. Слѣдуя по сѣверному берегу Коко-нура два дня, мы пришли вотъ съ одного берега на другой. Вокругъ его горы; воды у него красивыя, синяго цвѣта; посреди его скалистый холмъ. Озеро имѣетъ круглую форму; вода его горькосоленая; травы сѣвернаго берега, по которому мы шли, хорошія. При движеніи вокругъ, говорятъ, составляется пространство семидневной верховой ѣзды. Народъ, живущій по берегамъ его, — тангуты.

6-го ночевали на р. Бухайнъ-голъ. Эта рѣка опять таки впадаетъ въ Коко-нуръ; относительно истоковъ ея (можно сказать) что рѣка вытекаетъ съ сѣверо-западной стороны; песчаная и поросшая камышемъ рѣка. Покочевавъ 7-го числа, мы слѣдовали вверхъ по Бухайнъ-голу, перевалили Ганьч-журыйнъ котоль и ночевали на южной сторонѣ перевала. О мѣстности, на которой мы ночевали, говорятъ, что перевалъ этотъ, по выходѣ изъ тангутскихъ границъ, является промежуточнымъ пространствомъ въ отношеніи земель цайдамскихъ, верховыхъ, монголовъ. Отсюда до Гумбума земли, говорятъ, находятся во владѣніи тангутовъ, къ югу отъ Гумбума проживаютъ также тангуты, имѣющіе у себя большія земли. Коко-нуръ, говорятъ, во всей своей окружности — тангутскій. То-же, говорятъ, большой народъ!

8-го кочевали, перевалили Ганчжуръ-чулу и Цаганъ-нуръ и прибыли къ дому этого вана, находящемуся на Дуланай голь.

⁴⁶⁾ Тибетское प्राचित्री, въ переводъ на монгольскій प्राचित्र प्

Пошли земли верховыхъ монголовъ. Здёсь, на берегу небольшой ръчки, именуемой Ганчжуръ-чулу, есть маленькая горка. Внутри этой горки имъется пещера, при входъ въ которую изъ громаднъйшихъ, четырехугольныхъ камней построена ограда. Въ этой оградъ имъется скважина величиною въ пядень. Тамошніе монголы говорили, что человіть, который помістится и пролезеть черезъ нее, достигнеть здоровымъ до Цзў. Мы пом'єстились и пролезли. Находится она въ сторонь отъ большихъ воротъ ограды. Если человекъ не можетъ поместиться и пролезть, то, говорять, онъ пом'єстится и пролезеть, если дасть объть во время пути, читать извъстное число мани. Кверху изъ пещеры, находящейся внутри этой горы, находится тунель; если идти по этой тунели, то, говорять, выйдешь черезъ гору, именуемую Гомба-дунънай, на южномъ берегу Коко-нура. Это отсюда на пространств' двухъ дней. Объ этой маленькой горк' разказывають, что встарину нікій, обладавшій чудодійственными чарами лама срёзаль вершину той, видимой (отсюда) горы, принесъ ее, положилъ здъсь и поселился внутри ея, послъ чего она стала мъстомъ, въ которомъ упражиялся онъ въ созерцаніяхъ. Та гора находится неподалеку, къ востоку отсюда; верхушка горы кажется какъ будто срезанною, совершенно плоскою. Когда намъ сказали, что следующе черезъ нее люди проходять также, совершая поклонія и жертвоприношенія, то и мы поклонились, принеся хадакъ и деньги. Какъ поразмыслить, такъ это то же диковинная местность!

И такъ, начиная отсюда пошли границы земель цайдамскихъ, верховыхъ, монголовъ. Говорять, что отъ Гумбума досюда считается 400 верстъ.

Что касается происхожденія этого народа, именуемаго верховыми монголами, то они были данниками Гуши-номыйнъ хана. Всего насъ, говорили они, 24 хошуна. Находящіеся въ цайдамской области суть: хошунъ вана, барунъ, цзунъ, тайчжинаръ, курлукъ, кукэтъ, харакчидутъ и шангійнъ хошунъ, всего 8 нашихъ хошуновъ. Прочіе проживаютъ, начиная отъ Куку-нура

далье по урочищамъ Гумбумскимъ и Лабранскимъ, и среди тангутовъ. Всъхъ этихъ монголовъ, проживающихъ въ цайдамской области, называютъ также «пятью цайдамскими». Цайдамъ— названіе мъстности. Такъ какъ встарину въ этой цайдамской области было пять хошуновъ, то и установилось имя «пяти цайдамскихъ» ⁴⁷). Старъйшимъ нойономъ изъ всъхъ правителей 24-хъ хошуновъ этихъ верховыхъ монголовъ является этотъ цинъхайскій ванъ ⁴⁸). Мы, познакомившись съ этимъ правителемъ, пришли и остановились въ его байшинъ. Байшинъ его не то

⁴⁷⁾ Настоящимъ перечисленіемъ 8 цайдамскихъ хошўновъ и разъясненіемъ имени «пяти цайдамъ» База-гэлувгъ оказываетъ большую услугу. Дёло въ томъ, что следя какъ китайскія, такъ и монгольскія историко-географическія описанія Коко-вура, нельзя было не видіть административное піденіе Цайдама на 8 хошуновъ; но съ другой стороны всв посъщавшіе Цайдамъ евпопейскіе путещественники никогда не сообщали объ этомъ; напротивъ. Пржевальскій, въ своей «Монголіи и стран'в тангутовъ», положительно утверждалъ что «пять хошуновъ составляють Цайдамъ» (стр. 288); Рокхиль въ своемъ «The land of Lamas» сообщаль, что «страна Цайдамь дёлится на 5 владёній: Korluk, Koko, Taichiner, Dsun и Baron, каждое имбетъ своего начальника, Dsassak, Коко же имъеть двухъ властителей, одного съ титуломъ Beileh, другого съ титуломъ Beiseh.» (р. 169). Такимъ образомъ, по Рокхилю, выходило какъ будто 6 хошуновъ, хотя самъ онъ утверждалъ существование только пяти владеній. Далее, издавъ въ 1894 г. свой Journey through Mongolia and Tibet, Рокхиль сделаль также настоящую замётку о восьми хошунахь, хотя и не называетъ всъхъ ихъ по именамъ. Теперь дъло становится совершенно понятнымъ: дъленіе на пять владъній было древнее и, по старой памяти, сохраняется досель въ народномъ языкъ. Это тоже самое, что видимъ мы въ Халхъ и Чжунгаріи. Изв'єство, что въ эпоху перваго подданства халхасовъ маньчжурамъ въ Халхъ было семь хошуновъ; въ настоящую пору ихъ въ дъйствительности 86, но въ народномъ языкъ еще и доселъ существуетъ Халха семи хошуновъ (пти д Повет повет). Въ Чжунгаріи въ эпоху Цяньлуна, послё умиротворенія Тянь-шаня и возвращенія Убаши, считалось собственно 6 союзныхъ племенъ: Элюты, Хошоты, Чоросы, Дорботы, Хойты и Торгуты, а въ народномъ языкѣ они продолжали называться 坑 🗸 🔾 🔾 четырьмя союзниками.

⁴⁸⁾ 青海 Цинъ-хай — китайское названіе Коко-нура. Это имя, со времени подданства монголовъ Китаю будучи постепенно усвояемо монголами, нынъ почти совершенно утвердилось въ ихъ языкъ и, покрайней мъръ оффицально, коконурскіе монголы постоянно называются «цинъ-хай скими». Нътъ сомнънія, что и нашъ авторъ, въ силу обычности этого названія, именуетъ коко-нурскаго вана цинъ-хайскимъ.

чтобы хорошъ, но, по цайдамскимъ мѣстамъ, считается хоро-

Засимъ, по пословицъ, что «имя и добродътель находятся въ связи», роздалъ я бъднымъ и немощнымъ людямъ, проживавшимъ около ставки этого князя, чаю и муки. И благородные, и чернь вст обрадовались. Хошунъ этого вана съ тангутскими кочевьями постоянно имъють воровство между собою; по таковой то причинь (вану) хотьлось хорошаго дальнобойнаго ружья, и когда онъ попросиль у меня мою магазинку, то я взяль обратно прежде данную ему берданку и отдаль свою магазинку. Отдалъ я свое ружье въ видахъ того, чтобы на обратномъ пути онъ опять избавиль бы насъ, въ добромъ здоровьи, отъ тангутскихъ воровства и грабежей, да равно и въ будущемъ, когда случится кому либо изъ нашихъ кочевьевъ идти въ Цзў, будеть опять таки хорошій знакомый. Вань имбеть около 40 лъть отъ роду; есть у него пятильтній сынь; имъется около 30 верблюдовъ, около 50 головъ рогатаго скота, до 40 лошадей и около 200 барановъ; таково его скотоводство. Отъ китайскаго хана онъ получаеть въ годъ жалованья 24 цёльныхъ слитка серебра, да 2 цёльныхъ куска матеріи. Вообще, говорять, всь ханы и правители какъ верховыхъ, такъ и съверныхъ, низовыхъ монголовъ получають жалованье отъ богдохана. Четыре хана въ Халхь, Далай ханъ дорботскій и торгутскій ханъ въ Харашарѣ, эти шесть хановъ, состоящіе въ подданствъ китайскаго хана, имеють, говорять, въ жалованье каждый по 52 цъльныхъ слитка серебра, по 4 цъльныхъ куска шелковой матеріи, да по одной лошади. Далье, вань (получаеть) 24 слитка серебра и 2 цельныхъ куска шелковой матеріи; (еще дале) последовательно уменьшая до гуна, цзасакъ-бэйлэ и бэйсэ, въ конце концовъ бэйсэ имъетъ въ жалованье два слитка серебра 49).

⁴⁹⁾ Настоящія свідінія получены авторомъ, несомніню, изъ устныхъ бесідь съ монголами, на что указываеть какъ неправильность и неточность сообщаемыхъ данныхъ, такъ и нікоторыя характерныя особенности народныхъ представленій о титудахъ и названіяхъ монгольскихъ правителей. Простона-

Пятьдесять китайских лань былаго серебра называется слитком серебра. Одинь лань серебра равняется, приблизительно, нашимь двумь рублямь. Годовое жалованые этого вана исчисляется, приблизительно, въ 2400 нашихъ рублей серебромъ во). Жалованное серебро это, говорили они, мы получаемъ все съ одного раза. Мы прожили въ ставкъ этого князя 25 сутокъ; столько прошло, пока мы дожидались поклонниковъ Цэў, долженствовавшихъ пріёхать съ съвера.

Послѣ сего прибыль въ ставку этого князя тибетскій Бариду̀-гэгэнъ, съ которымъ мы встрѣчались въ Гумбу̀мѣ; онъ наняль у этого князя подъ вьюки 12 верблюдовъ. Мы наняли подъвьюки 5 верблюдовъ: 4 верблюда-мерина, да одну дойную, безъ

родью, конечно, извёстны всё эти титулы; но въ то же время, изъ усебенныхъ дайцинами монгольскимъ князьямъ китайско-маньчжурскихъ званій, оно знаеть преимущественно два: старъйшее — вана и самое младшее — гуна; засимъ подраздъленія этихъ званій, равно какъ и средніе княжескіе ранги, бэйлэ и бэйсэ, въ народной ръчи почти отсутствуютъ. Отсюда-то въ представленіи нашего автора и сложилась своя градація ранговъ, по коей первымъ княжескимъ титуломъ является — ванъ, вторымъ — гунъ, далъе будетъ слъдовать бэйдэ, а бэйсэ, по нему, является уже самою низшею княжескою степенью. Въ дъйствительности для монгольскихъ владътельныхъ князей дайцины учредили 8 званій: 1-е-ханъ, получающій въ годовое жалованье 2500 ланъ серебра и 40 кусковъ матерій; 2-е, цинь-ванъ, получающій 2000 ланъ серебра и 25 кусковъ матерій; 3-е, цзюнь-ванъ — 1200 ланъ серебра и 15 кусковъ матерій; 4-е, бэйлэ — 800 ланъ серебра и 13 кусковъ матерій; 5-е, бэйсэ — 500 ланъ серебра и 10 кусковъ матерій; 6-е, улусунъ-тушт-гунъ — 300 ланъ серебра и 9 кусковъ матерій; 7-е, улусь-туръ тусалакчи гунъ 200 ланъ серебра и 7 кусковъ матерій. Наконецъ самые младшіе изъ монгольскихъ владѣтельныхъ князей не носять никакого маньчжуро-китайскаго титула, а сохраняють древне-монгольское названіе тайчжи; они получають пъ годъ жалованья 100 ланъ серебра и 4 куска шелковыхъ матерій. Лошадей монгольскіе князья въ жаловање никогда не получали и не получаютъ,

⁵⁰⁾ Это сообщеніе автора вполив справедливо, хотя оно, повидимому, и противорвчить смыслу прежде сказаннаго имъ о старвйшинствв вана. Двло въ томъ, что въ средв 29 коко-пурскихъ владвтелей считается всего три вана и вск они второстепенные, т. е. цзюнь-ваны. Цинь-хайскій ванъ является внативе другихъ, потому что богдоханъ сдвлалъ его «заурядъ цинь-ваномъ». Вследствіе такого пожалованья, князь этотъ пользуется всёми внёшними отличіями въ костюмв, выходахъ и проч., которыя принадлежатъ цинь-вану, но жалованье получаетъ какъ князь 2-й степени, т. е. 1200 ланъ, около 2400 р. с.

верблюженка, верблюдицу⁵¹), собственно ради молока къ чаю; за такихъ пять верблюдовъ, уплатили мы, до Накчу, по 12 ланъ за каждаго верблюда. Два моихъ спутника должны были сидъть на этихъ вьючныхъ верблюдахъ, а мнѣ ванъ отдалъ даромъ, въ подарокъ, хорошаго иноходца. Семь, или восемь человъкъ тибетцевъ, прислужниковъ этого Бариду-гэгэна, въ одной палаткъ, съ 12-ю вьючными верблюдами; мы, трое, въ своей палаткъ, съ

⁵¹⁾ Хайданъ-инъгэ. - Слово «хайданъ» динтуется въ Монг.-Русси. Франц. словарѣ Ковалевскаго (т. II, стр. 708) «одинъ», «одинокій», «одинъ и тотъ же»; тъ же самыя значенія ставить въ своемъ словарь и Голстунскій (т. ІІ, стр. 49). Последній, какъ бы для большаго выясненія значенія этого слова, ставить еще: «одна лошадь», «одна и таже «лошадь»; а у Ковалевскаго, въ соответствіе этому, стоить: Отстои - «одна только лошадь, употребляемая въ упряжи и для верховой тады». Сколько мы знаемъ, слово «хайдакъ» вовсе не имъетъ значенія «одинъ и тотъ-же». Извъстно, что у монголовъ ръшительно всв домашнія животныя, корова, кобыла, верблюдица, овца, коза и др., доятся не иначе какъ съ припускомъ ихъ дътеныша, а внъ этого условія самка не даетъ молока. Если дътенышъ какого либо животнаго издыхаетъ, то монголы, чтобы не лишиться колока отъ его матери, снимають и хранять у себя шкуру этого дътеныша. Когда нужно доить животное, они выносять эту шкуру и кладутъ передъ матерью, а послъдняя, обнюхавъ положенную шкуру, даетъ молоко. Такая-то, «одинокая», въ смыслѣ «оставшаяся безъ дѣтеныша», дойная самка и называется «хайданъ». Отсюда «хайцанъ мори унуху» не значитъ: «Бздить на одной и той же лошади, употребляемой какъ въ запряжкъ такъ и подъ верхъ», а значить - «Бздить на дойной кобыль, одинокой, у которой издохъ жеребенокъ». Въ новъйшемъ, оффиціальномъ монгольскомъ языкъ слово «хайдакъ получило еще новое значеніе. При существованіи закона дословности переводовъ съ китайскаго, монголамъ, въ подражаніе китайской рѣчи, потребовалось им вть въ своемъ языкъ, при счисленіи тъхъ или другихъ предметовъ, дополнительныя числительныя слова и такого рода слова были избраны и отивчены въ оффиціальныхъ словаряхъ. Слово «хайдакъ» было избрано при этомъ какъ числительное домашнихъ животныхъ; оттого-то въ оффиціальномъ, 3-хъ язычномъ словаръ ово диктуется по китайски 🎵 馬. Послъ сего слово «хайдакъ», утративъ свое коренное значеніс, начало встрѣчаться въ монгольскихъ, особливо оффиціальныхъ и переводныхъ съ китайскаго текстахъ уже на основаніи китайских законов употребленія числительных словъ. Нашъ авторъ, чуждый китайскихъ вліяній, употребляетъ слово «хайдакъ» въ его коренномъ, монгольскомъ значеніи, разказывая, что они взяли съ собою, для молока, верблюдицу, у которой издохъ верблюженокъ. Это явление самое обычное въ Монголіи: люди, отправляющіеся въ дальній и трудный путь, даже нарошно разыскивають кобылу, или верблюдицу — «хайдакъ», такъ какъ предпринимать длинные переходы съ малосильными дътенышами - неудобно.

5-ю вьючными верблюдами; еще 2 палатки халхаскихъ монголовъ; 3 палатки внутреннихъ монголовъ, да 5 палатокъ верховыхъ монголовъ изъ хошўна этого вана, таковые то 12 палатокъ двинулись мы въ путь изъ ставки вана, Дуланай байшина, 6-го числа мъсяца обезьяны, и въ этотъ день ночевали на съверномъ берегу озера, именуемаго Хара ширэкъ, близъ старинной крыпости Цокту хана. Покочевавь на другой день 7-го числа, мы заночевали въ Дамыйнъ гашунъ. Въ этотъ день мы вступили въ предёлы «цайдамскихъ грязей». Относительно этихъ «цайдамскихъ грязей» говорять, что здёсь въ последней весенней лунь, или въ первой льтней лунь, изъ подъ земли выступаеть грязь и является мёсто, покрытое солончаковыми грязями, по которому трудно проходить человеку, а подводы въ этихъ грязяхъ вязнуть; засимъ, въ последней летней луне, или въ первой осенней лунь, жидкая грязь высыхаеть и до весны становится удобно двигаться человъку. Вотъ какія бывають удивительныя мъста!

8-го почевали въ Даланъ-тургэнъ.

9-го ночевали въ Эргицуль. 10-го дневали.

11-го ночевали въ Онгольцокъ-элэсунъ.

12-го ночевали на Шара-гол'ь.

13-го ночевали на берегу Баянъ-гола.

14-го ночевали на Шишійнъ-голь. 15-го дневали.

16-го когда мы прошли мимо Цзўни-байшина 52), то отошла въ направленіи къ югу дорога, идущая въ Западное Цзў и именуемая «Бурханъ-бўдэйнъ цзамъ». По этой дорог также ходять въ Цзў, но какъ тибетскій Бариду-гэгэнъ сказаль намъ, что хорошо идти по дорог на Гурбунъ-найджи, то мы не по-бхали этимъ (Бурханъ-бўдэ'скимъ) путемъ и засимъ ночевали въ Хоргольчжин'ъ.

⁵²⁾ Пржевальскій называеть этоть Цзўнь - байшинь — хырма Дзунь - засакъ». Рокхиль, какъ бы въ разъясненіе сего, добавляеть, что въ мёстномъ употребленіи одинаково слышатся «Kérim Baron Дзаssакъ», «Baron kurè» и «Baron Baishing»; «Kérim Dsun Dzassak», «Dsun kure» и «Dsun Baishing». Тибетцы называють такіе поселки k'angsar, Baron k'angsar, Dsun k'angsar и проч. (Journey through Mong. and Tibet. p. 163).

17-го ночевали въ Эсэчжилин' в. 18-го дневали.

19-го ночевали въ Уту.

20-го ночевали на Номохонъ-голъ.

21-го ночевали на Тэнгэликъ. 22-го дневали.

23-го опять дневали.

24-го ночевали на Ару-хара. Въ этотъ день еще отдълилась одна дорога, по которой ходятъ въ Западное Цзу и которая называется «Унугудуйнъ-цзамъ».

25-го ночевали въ Далай.

26-го ночевали въ Уриду-тулай. 27-го дневали.

28-го, переваливъ Дунду тулай, ночевали въ Хойту-тулав. Говорять, что пространство отъ ставки вана до Хойту-тулай'я измеряется въ 450 верстъ.

29-го дневали. Этотъ мъсяцъ не имълъ 30-го числа. Отъ ставки вана и досюда простираются цайдамскія земли: оне изобилують солью, грязями, горькосоленою водою, гобійскими, безплодными, твердыми какъ камень, глинистыми площадями и песками; произращають сухай и камышь; мошекь, комаровь и навозныхъ мухъ синеватаго цвъта, -- просто ничего не подълаешь! Вкусной воды мало, страшный жаръ, — воть какая это страна. Верховые монголы, обитающие въ этихъ мъстахъ, содержать буддійскую віру и иміноть у себя монгольскую письменность. Встарину вишній быть ихъ быль быть нашь, четырехъ ойратовъ: лошади, верблюды, рогатый скотъ, овцы и козы, такихъ имъли они животныхъ; всь проживали въ калмыцкихъ войлочныхъ юртахъ; способъ, получивъ молоко отъ дойныхъ животныхъ, приготовлять кумысъ и гнать водку, выдёлываніе кожанныхъ сосудовъ, архатовъ, подойниковъ, кожанныхъ бутылей и фляжекъ, внёшнія формы всего этого вплоть до названій, которыми именуются всё эти вещи, все это было какъ у насъ, приволжскихъ калмыковъ. Въ настоящую пору, что касается ихъ платья, то люди, живущіе поближе къ тангутамъ. носять платье тангутскаго фасона. Монголы, обитающие въ восточной сторон' этихъ цайдамскихъ пространствъ, ведутъ взаимныя воровство и баранту съ тангутами; населеніе южной стороны разбойничаеть и производить обоюдные отгоны скота съ голоками; населеніе съверной стороны находится во взаимномъ воровствъ съ китайцами, а население западной стороны производить взаимное воровство и угоны скота съ поколеніями хотонскими, татарскими; за всёмъ тёмъ внутри своего хошўна они воровства не производять. Подражая тангутамъ, они засовывають себъ за поясь ножь, - чжибсакь; такой разбойничьяго вида народъ. Денегъ у нихъ мало и, производя между собою торговлю, они обмѣниваются скотомъ, вещами, чаемъ, масломъ, сушенымъ творогомъ и тому подобнымъ; ежегодно доставляють за плату фдущихъ въ Цзу сфверныхъ, низовыхъ монголовъ, а возвращающихся изъ Цэў въ низовье перевозять за плату до Гумбума; кумысъ, молоко, масло къ чаю и тому подобные продукты дають даромъ. Вотъ какой это народъ! Хойтутулай евцы у которыхъ мы остановились, составляють пограничное населеніе; отсюда, говорять, до границь тибетскихъ кочевьевъ залегаютъ безлюдныя, необитаемыя пространства. Разказывають, что въ четыре, пять дней отсюда достигають до урочища, именуемаго Гурбунъ-найджи; въ этомъ Гурбунънайджи собираются всь, ъдущіе въ Цзу. Итакъ, доставлявшій насъ хозяинъ верблюдовъ, а равно и поклонники изъ вановскаго хошуна, предположивъ добраться до Гурбунъ-найджи, дать тамъ отдохнуть подводамъ и присоединиться къ людямъ, которые имьють отправиться въ Тибеть въ качествъ нашихъ спутниковъ, 1-го числа последней летней луны, месяца курицы двинулись отъ границъ верховыхъ монголовъ, изъ Хойту-тулай'я, и пошли по границамъ безлюдныхъ пространствъ. По мъстностямъ нынъшняго дня травы нёть совершенно: чисто безплодныя, глинистыя, твердыя какъ камень мъста; воды также нъть, а потому, остановившись на полдникъ у съвернаго подножія переднихъ горъ. мы сварили и напились чаю изъ воды, которую везли съ собою. Кочевавъ снова по вечеру, перевалили Канугійнъ котоль и заночевали. Переваль этого котоля тоже трудный.

2-го числа переправившись черезъ Шугійнъ голь, ночевали въ Сайханъ-тохой. Этотъ Шугійнъ-голь также опасная ріка. Она скатывается съ горы и имість бітеное теченіе. Когда вода у ней велика, то переправляться, говорять, трудно. Разказывають, что, переправляясь черезъ воду этой ріки, много разъ погибали люди. Споспітествованіемъ будды, въ день, когда мы переправлялись, вода была не велика и не доставала до брюха лошади. Однако и при такой незначительной водіт мы едва переправились: верховыя лошади и вьючные верблюды, не будучи въ силахъ идти, останавливались и отдыхали. По своей ширині русло этой ріки широкое, а вода ея, въ періодъ нашей переправы, была шириною приблизительно саженей въ 20-ть. Сама по себіт очень страшная ріка и когда мы переправились въ добромъ здоровьи черезъ эту ріку, то очень радовались, зная что теперь избавились отъ одной опасности.

3-го числа переправились черезъ Найджійнъ-голь, прошли вверхъ по съверному берегу ръки и, переваливъ черезъ переваль Коко-томъ, ночевали на съверномъ берегу Найджійнъ-гола. Этотъ, такъ называемый Коко-томъ также очень опасное, трудное мъсто. По своему внышнему виду это - мысь громадной, высокой, скалистой горы, подходящій къ яру Найджійнъ-гола. Другого пути, по которому можно было бы пройти, нѣтъ, имбется только тропина, по которой поднимаются къ вершинб горы. Тропа, по которой поднимаются къ вершинъ скалистой горы, залегаеть въ промежуткъ южной боковины большой горы и съвернаго склона малой горы этого перевала, именуемаго Кокотомъ. При восхожденіи на этоть переваль Коко-томъ, верблюды со своими выоками останавливались и отдыхали по дорогъ раза четыре, или пять и едва добрались до вершины. Одинъ верблюдъ съ своимъ выокомъ слетелъ, но остался живъ. При спуске внизъ на ту сторону, выочные верблюды не могли идти вовсе, а потому, снявъ выюки всёхъ верблюдовъ на вершинё перевала, мы должны были пъшкомъ перенести эти вьюки на плечахъ съ совершенно синяго, скалистаго, каменнаго перевала внизъ, на про-

странство приблизительно саженей въ триста и, сложивъ ихъ, переводить пустыхъ верблюдовъ въ поводу, по одиночкъ. Изъ числа этихъ верблюдовъ, которыхъ мы сводили внизъ, держа за поводъ, по одиночкъ, три верблюда слетъли и кувыркомъ скатились внизь съ этой ужасной скалы; кувыркались они до мёста, гдё мы складывали свои вьюки и все тело ихъ покрылось ранами, а все-таки до смерти не убились. Отъ мъста, на которое мы переносили на своихъ плечахъ выоки, внизъ до подошвы горы оставалось еще около 300 саженей; но такъ какъ пространство это было песчаное, по которому могли идти верблюды, то мы спустились, завьючивъ свои вьюки снова. На этомъ Коко-томоскомъ переваль мы промучились почти цылый день. Мы, въ своей палаткъ, три человъка имъли выоки пяти верблюдовъ. Перетаскивая выоки этихъ пяти верблюдовъ, пъшкомъ, на собственныхъ плечахъ, мы трое, будучи уже людьми пожилыми, чрезвычайно утомились. Мнѣ въ настоящемъ году 47-й годъ, спутнику моему, Уланову, 43-й, халхасу, Дакба-чжамба — 52-й, вотъ каковы мы трое; а грузы, такъ называемый тэнъ (одна половина верблюжьяго выока), были сундуки, общитые скотскою кожею; крайне сказать, они вѣсили $2^{1}/_{3}$ пуда, а побольше — было и три пуда. Такъ какъ разбить эти выоки было не возможно, то мы взваливали ихъ одинъ по одному на плечи и, перенеся на пространствъ 300 саженей по неудобной скаль, гдъ трудно проъхать и подводъ, складывали; снова поднимались на верхъ, чтобы опять взвалить на плечи и перенести еще одинъ выокъ и это восхожденіе порожнякомъ кверху было еще труднье и утомительнье, чымь нести на плечахъ внизъ грузъ въ два, или три пуда: поднимается жажда, хочется пить, но на вершинъ горы воды нёть; роть пересыхаеть, дыханіе усиливается, грудь вздымается, потъ льется градомъ, физическія силы истощаются, страшно мы измучились! 53). Впрочемъ, хотя физическіе труды

⁵³⁾ Разсужденія и жалобы въ высшей степени характеристичныя для всецёло сохранившаго въ себё черты восточнаго характера калмыка. Путешественники въ существе дела были люди почти въ разцвёте силъ, имея воз-

были и велики, а какъ подумаешь себъ на умъ, — насильно насъ никто не посыдалъ; вышли по своей доброй волъ, скръиивъ сердце, съ намъреніемъ поклониться Цзу и не раскаяваться, хотя бы пришлось и умереть въ дорогъ. Сказавъ устами такое свое намфреніе, молясь и призывая Цзу и Далай ламу, мы перетаскивали свои грузы, и не умерли, а окончили переноску всьхъ выоковъ. Въ эту пору для приданія бодрости телу не нашлось ничего, помимо того, что покурить табаку. Этоть Коко--олер именитый и чрезвычайно изнурительный для человъка перевалъ. Всъ мы, совершавшие по нему путь, въ высшей степени сильно измучились; впрочемъ хоть и помучились, однако и очень радовались, когда перевалили всё здоровыми. На мёстё ночлега, къ которому мы пришли отсюда, мы дневали 4-го числа, давъ отдыхъ и себъ, и подводамъ. Говорятъ, что есть еще одна дорога, которая отправляется отъ Гурбунъ тулай'я, следуеть по ръкамъ, отсюда переправляется черезъ Сосоныйнъ голъ и достигаеть до Гурбунъ-найджи; но если, при движени по этой дорогѣ приключится дождь, то задерживаеть Сосоныйнъ голь и не даеть переправиться въ теченіе трехъ и четырехъ сутокъ. Въ урочищахъ, прилежащихъ берегамъ этой реки, травы совершенно нътъ: безплодная, твердая какъ камень, глинистая почва. Имъя въ виду, что если, будучи задержаны этою ръкою, мы провели бы на берегахъ ея двое, трое сутокъ, то животныя наши, которымъ предстояло еще идти далекое пространство, страшно отощали бы, мы и пошли по дорогь на Коко-томъ.

Двинувшись 5-го числа мы имѣлл ночлегъ, переваливъ Адакъ-найджи.

6-го числа остановились на Дунду-найджи. Считають,

расть отъ 41 до 50 лётъ, а между тёмъ они уже готовы играть роль пожившихъ на своемъ вёку старцевъ, которые нуждаются въ помощи молодежи и для которыхъ физическій трудъ является уже не подъ силу. И какой трудъ? Европейскій носильщикъ, конечно, одинъ посмівляся бы надъ тяжестью того вьюка, который тащили эти три калмыка: а они пресеріозно разсуждаютъ, что сундукъ былъ «самое крайнее $2^{1}/_{2}$, а то и 8 пуда». И такова вообще работоспособность калмыцкихъ гэлунговъ!

что отъ Гурбунъ-тулай я до этого Дунду-найджи будетъ, приблизительно, двъсти верстъ. Еще въ Гумбумъ мы слышали, что эта мъстность, именуемая Гурбунъ найджи, — безлюдная, травы и вода здъсь очень хорошія, древесное топливо также въ изобиліи, ни съ съвера, ни съ юга, ни съ какой стороны воровства не бываетъ, мъсто, въ которомъ быстро тучнъетъ скотъ. Люди, напередъ сюда прибывшіе, въ ожиданіи идущихъ сзади, проживають здъсь, поправляя своихъ верховыхъ и выочныхъ животныхъ, и поджидая, пока соберутся паломники въ Цзу. Тъ, которые слъдуютъ съ съвера, идутъ поспъшно, съ разсчетомъ придти въ Найджи около 10-го числа средней лътней луны. При такихъ обстоятельствахъ, въ это урочище еще прежде насъ прибыло до 10 тангутовъ съ цълью идти дальше, въ Цзу. Мы остановились на разстояніи приблизительно трехъ или четырехъ верстъ отъ нихъ.

Послё сего поправляя свой скоть, простояли мы на этомъ Найджійнъ-голё 11 сутокъ, а тёмъ временемъ подошло 7 палатокъ паломниковъ, прибывшихъ съ сёвера. Соединились мы вмёстё, стало семьнадцать котловъ. Рёшили идти, двинулись 17-го числа и, слёдуя вверхъ по рёкё Дунду-найджи, ночевали у ея истоковъ.

18-го по утру папились чаю еще темной ночью ⁵⁴), кочевали, перевалили Найджійнъ-даба, засимъ перевалили черезъ переваль покрытыхъ вѣчными снѣгами горъ, именуемыхъ Ангиръдакшинъ ⁵⁵), спустились по пади, носящей названіе Нукчусоломъ и немного прежде захожденія солнца остановились на берегу маленькаго озера съ горько-соленою водою. Въ мѣстахъ, по которымъ проходили мы сегодня, нѣтъ ни травы, ни воды; проявлялись атмосферныя вліянія мѣстности и всѣ мы

⁵⁴⁾ Хара-дунъ — время наибольшаго мрака предъ окончаніемъ ночи и передъ самымъ разсвътомъ.

⁵⁵⁾ Это тотъ самый хребетъ, которому г. Пржевальскій далъ названіе хребта Марко-Поло. Рокхиль также отивчаетъ, что туземцы зовутъ эти горы. Angirtakshia (см. Journey. p. 187).

пришли на ночлегъ, истомившись на разные манеры; преимущественнымъ явленіемъ было то, что многіе изъ путниковъ страдали головною болью, являлась рвота, они сходили съ подводъ и лежали.

19-го переправились черезъ рѣку, именуемую Хабтагайуланъ мурань и снова ночевали на безплодной, твердой какъ камень, глинистой мѣстности. Разказывають, что въ прежніе годы рѣка эта бѣжала поверхъ лошадинаго крупа, а въ нынѣшнемъ году она не хватала и по колѣно лошади.

20-го числа ночевали на сѣверной боковинѣ Кöкò-шилѝ. По дорогѣ нынѣшняго дня встрѣчалось много ронго, буху̀-гöрōсу и хула̀новъ 56). Рога ронго во множествѣ валялись по землѣ. Съ окончаніемъ трехдневнаго пути мы остановились сегодня на окраинѣ травъ, пригодныхъ на пищу скоту. Бывшая здѣсь трава, именуемая «буха̀-ширъ̀къ», толстая, жесткая и, по внѣшнему виду ея, нельзя было сказать, что ее можетъ ѣстъ скотъ, но тѣмъ не менѣе скотъ ѣстъ ее отлично.

21-го перевалили Коко-шили и ночевали на южной сторонъ (этой горы). Сегодня приключилось мъстное атмосферное вліяціе и прітхалъ больнымъ нашъ престарълый лама, халхасъ Дакбачжамба, который ъхалъ въ качествъ нашего спутника. Ночью онъ мучился, грудь пучило, онъ не спалъ. Сегодня и я со своимъ сотоварищемъ Дорчжи, подвергшись мъстному атмосферному вліянію, также занедужили, но не сильно.

22-го числа, когда мы по утру двинулись и поъхали, этотъ нашъ Дакба-чжамба, сидъвшій на верблюдь, поъхаль хорошо. Я ъхаль около него верхомъ на лошади и присматриваль. Когда лицо у него посиньло, мы помогли ему сойти внизъ съ верблюда, дали ему водки, табаку, дикого луку и прочаго, что

⁵⁶⁾ Антилопа Оронго была описана Пржевальскимъ; —Буха̀-горосу, по Ковалевскому, «дикій тибетскій буйволъ», а оффиціальный «Маньчжу-монголъ ўгэнў толи бичикъ» объясняетъ, что это «животное, похожее на дикаго быка, съ высокимъ передомъ и съуженнымъ задомъ». (Т. 19, стр. 109); Хула̀нъ — дикая лошадь.

полезно, — поутихло. Снова положили мы его на верблюда и двинулись, а тымъ временемъ всь остальные выочные ужхали. Когда, при следованіи нашемъ сзади, ему снова стало делаться дурно, я оставиль его одного съ его верблюдомъ, а спутника своего Дорчжи послаль съ четырьмя верблюдами; его верблюда я вель самъ въ поводу на своей лошади. Бдемъ мы; дошло почти до того, что онъ падаетъ съ верблюда. Я тотчасъ же остановился, сняль его съ верблюда и положиль; самъ поскакаль на своемъ конт, догналь тавшихъ впереди, сказаль, остановиль, взяль съ собою четыре, пять человъкъ, прі-**~~тами мы назадъ, дали ему лекарство и сидъли. Посидъли мы**~~ такимъ образомъ, онъ снова пришелъ въ чувство и началъ говорить. Постлаль я тогда подъ него коврикь, оставиль около него для присмотра одного человіка, а съ прочими побхаль вслідь за выоками, задержаль своихъ выочыныхъ и попросиль ихъ оставиться на ночлегь. По счастью, въ этомъ м'ест' была маленькая рѣчка; не будь воды, — они не остановились бы. Потомъ развьючили мы свои вьюки, сварили чай, напились и когда, отправивъ назадъ подводу, приказали взять Дакба-чжамбу, то онъ пріфхаль верхомъ на лошади. Дали мы ему чаю, пустили кровь изъ обоихъ рукъ, но кровь хорошо не пошла. Въ этотъ день онъ до вечера говориль и разговариваль, а съ наступленіемъ ночи опять началь мучиться; мы вдвоемь сидьли и присматривали за нимъ; около полуночи онъ умеръ. Когда этому ламѣ приключилось мъстное атмосферное вліяніе, то люди, вмъсть съ нимъ забольвшіе, по пріем'в лекарства и совершеніи кровопусканія, все же могли идти, перемогаясь.

На другой день, 23-го числа мы дневали, бросили трупъ этого ламы, читали йороль и такъ провели день.

24-го, двинувшись въ путь, переправились черезъ Канчу мурэнь, следовали вверхъ по Дунъ-буръской пади и ночевали на северной стороне горъ Дунъ буръ. Эту Канчу мурэнь тибетцы зовутъ Чжунгарскою рекою (Чжунъ-гаръ усунъ).

25-го числа перевалили черезъ горы Дунъ-бурѣ, слѣдовали

внизъ по южной пади и ночевали на Элэсунъ-усу. Въ этотъ день последовало соединение Унугудыйнъ цзама. Мы опять прошли большое пространство.

26-го числа ночевали на берегу какой то небольшой лужи 57), на съверной сторонъ горы, именуемой Буха-манънай. Сегодня мы, допустивъ упасть одного верблюда въ воду и одного верблюда въ грязь, вытащили ихъ. Сегодня же къ намъ присоединились паломники изъ Гумбума и изъ (хошуна) Тайчжинаровъ; ночевали, составивъ всего 33 палатки. Вообще бользиь, именуемая атмосфернымъ вліяніемъ этой містности, есть болізнь приливовъ крови, оттого если употреблять тяжелую пищу, бываеть плохо. По такимъ рѣчамъ, мы ѣхали, питаясь днемъ чернымъ чаемъ, а вечеромъ, на ночлегъ, дълали на просъ сочиво изъ говядины, которую мы взяли въ искрошенномъ и сушеномъ видъ изъ Урги осенью прошлаго года. Сегодня, когда моя печень бользненно напряглась и показалось, что мив надобла пища, я хотель поесть бульона; но такъ какъ свежаго мяса не было, то я попросиль у одного изъ спутниковъ немножко бывшаго у него мяса буху-горосу, приготовиль бульонь и събль. Ночью приняль микстуру изъ 5 снадобьевь и заснуль; провель ночь немного лучше. Проживая въ своихъ кочевьяхъ, мы не переносили такихъ трудностей какъ питаться чернымъ чаемъ, кушаньями изъ вяленой крошеной говядины и просомъ, да при этомъ еще двигаться каждый день, безъ остановки; и можно думать что настоящее движение по тибетскимъ дорогамъ съ такими изнуреніями совершилось, кажется, по благодати верховныхъ (т. е. буддійскихъ святыхъ). Въ нынёшнюю ночь воры угнали у пилигримовъ тайчжинарскаго хошуна 10 лошадей.

27-го — дневали. При розыскѣ захваченныхъ ворами лошадей, 10 человѣкъ отправилось въ погоню по слѣдамъ, которые

⁵⁷⁾ Употребленное здѣсь авторомъ выраженіе «хабтагай усу̀, кажется, принадлежитъ южно-монгольскому нарѣчію; калмыки зовутъ соотвѣтственныя водовмѣстилища «цандакъ» этотт

два человъка проложили при отгонъ. Въ этотъ дневальный день печень моя опять страдала и я, выпивъ бульона, провелъ ночь.

28-го числа опять дневали, поджидая людей, уёхавшихъ на розыскъ лошадей. Въ этотъ день отправившіеся на поискъ лошадей добрались до воровъ, ёдучи по слёдамъ ихъ. Они напали на находившіеся между горами двё тангутскія палатки-баннакъ и возвратились, захвативъ съ собою людей 6 душъ, 17 сарлыковъ и около 150 овецъ. На мёстё тёхъ палатокъ они оставили одного человёка и пріёхали, поручивъ ему сказать: «приведите нашихъ лошадей и получайте своихъ людей и скотъ; а если не отдадите нашихъ лошадей, то и мы не отдадимъ этихъ вашихъ захваченныхъ людей и животныхъ». Въ этотъ день у меня чувствовалась тяжесть въ тёлё и страдала печень; я принялътогда одно лекарство утромъ и одно лекарство вечеромъ; купилъ у одного человёка ногу вяленаго бараньяго мяса и, приготовивъ бульонъ, выпилъ.

29-го числа кочевали и ночевали люди, имѣвшіе у себя лошадиные выоки, по переправѣ черезъ рѣку Намчитай-уланъ иўрэнь, а имѣвшіе у себя верблюжьи подводы, за невозможностью переправиться, по сю сторону ея. Сегодня я пріѣхалъ, чувствуя себя плохо.

30-го числа по утру вышеозначенные воры привели захваченныхъ лошадей и получили своихъ людей и скотъ. Хозяева этихъ лошадей, оставивъ у себя около 30 овецъ, весь прочій скотъ ихъ выдали сполна. За симъ, при переправъ черезъ эту рѣку, такъ какъ теченіе воды было сильное, а дно ея было грязно и илисто, то пришлось перевозить каждый выюкъ, нагружая дважды 58), Сегодня, имъя работу при переправъ черезъ рѣку, я промокъ, (бользнь) еще больше усилилась, стало худо. Переправившись съ страшнымъ утомленіемъ черезъ эту рѣку, мы сложили на берегу выюки, которые перевезли сначала и снова отправились перетаскивать; между тѣмъ стало уже поздно и мы заночевали

⁵⁸⁾ Перевозили, следовательно, по половине целаго верблюжьяго выока.

на берегу ръки. Въ этотъ вечеръ тъ люди тайчжинарова хошуна, которые утратили было своихъ дошалей ворамъ, и получили ихъ обратно, подёлили на каждую палатку захваченныхъ ими у воровъ около 30 овецъ. «Такъ какъ вследствіе покражи нашихъ лошадей, вы простояли два, три дня и израсходовали провьянты, которые везли для дальней мъстности, то пусть будеть это пополненіемъ вашихъ продуктовъ». Съ такими словами они роздали палаткамъ, въ которыхъ было много народу, по целому барану, а малолюднымъ — по одному барану на двъ палатки. Намъ, оставшимся въ своей палаткъ послъ покойника вдвоемъ, да еще тремъ человъкамъ также въ одной, состаней съ нами палаткъ, на двъ палатки, пяти человъкамъ, они дали одного барана. Я своей части изъ этого мяса не взяль. Я думаль: «незнаю, умру сегодня, или завтра, — что я буду ею дълать»?! Нынъшнимъ вечеромъ грудь мою вспучило, дыханіе усилилось, снизу какъ будто поднимались газы, печень страдала, въ тълъ, въ костяхъ, въ мясь не было мъста, которое бы не больло. Потерявъ способность вставать и ходить, я лежалъ. Засимъ думая, что, в фроятно, теперь настало время умирать, я поручиль своему единственному спутнику Дорчжи всь свои вещи, которыя я везъ, предназначая то въ продукты для потребленія на обратномъ пути, то ради принесенія въ жертву и приношенія. Съ сойбуномъ цэўскаго Бариду-гэгэна, тибетскимъ гэлунгомъ Чжинба, я **Бхалъ**, коротко подружившись; ему я также заботливо поручилъ своего спутника; сказаль и еще свои кое какія незначительныя завъщанія. Засимъ я молился, твердо памятуя свое ръшеніе, которое я положиль въ своей душт при своемъ вытадт, что, отправляясь на поклоненіе въ царство Цзу, я не буду безпокоиться, хотя бы пришлось и умереть въ дорогь. За всемъ темъ, пока до смерти, я обдумываль средства, а потому, произведя діагнозъ своему организму, налиль я въ байховый чай коньяку и, выпивши, вызваль сильную испарину. У меня была бутылка коньяку, которую я везъ изъ Кяхты, предполагая, что, пожалуй, пригодится; и это послужило ко благу. После сего, купивъ свежей хорошей баранины, я приготовиль крѣпкій бульонь и выпиль; приняль лекарство, подъ названіемъ «сурукцзанъ дзуджікъ»; поджариль въ коровьемъ маслѣ соль и приложиль на ночь къ печени; послѣ полуночи тѣло мое успокоилось и я заснулъ. Когда всталь утромъ, я былъ здоровъ.

Далѣе, слѣдующій мѣсяцъ лошади былъ по китайскому счисленію вторымъ мѣсяцемъ курицы. 1-го числа двинулись въ путь; верблюды увязли въ грязяхъ горы Буха-манънай; мы развязали всѣ вьюки, вытащили изъ грязи своихъ верблюдовъ, снова завьючили и опять сильно изморились. Въ этотъ день ночевали на степи, не дойдя до Муру̀-усу̀. Сегодня всѣ мы пріѣхали въ добромъ здоровьи.

2-го числа переправились черезъ Муру-усу и ночевали на берегу ея. Слышно было, что переправляться черезъ эту ръку также трудно; но вода въ ней была не велика и мы переправились благополучно. Нъсколько палатокъ паломниковъ шло впереди насъ. Они были задержаны этою ръкою, простояли трое сутокъ и перебродили ее только что передъ нами. Глубина воды была такова, что всадникъ переъзжалъ, поднимая ногами стремена. Теченіе ръки опять таки бурливое.

3-го числа изъ трехъ хабцагаевъ (крутыхъ скалъ) горы Данъла перевалили последнюю скалу (= Адакъ хабцагай) и ночевали противъ восточной стороны горы Ару-монко ула. Сегодня, когда одинъ, бывшій подъ выокомъ верблюдъ нашъ истомился и ослабелъ, я со своимъ Дорчжи, вдвоемъ, вели его потихоньку. Когда всё спутники наши скрылись изъ глазъ, верблюдъ нашъ легъ и не хотелъ идти. Верблюда этого мы бросили, грузъ его повыочили на верблюда, на которомъ ехалъ Дорчжи, а сами вдвоемъ попеременно ехали на одной лошади. Когда наступила ночь, мы догнали свои выоки. Гора Данълайнъдарцза видца по левую руку.

4-го кочевали, перевалили Дунду (средній) хабцагай и ночевали на вершинь Экинъ (перваго, начальнаго) хабцагай'я. Сегодня я совсымъ выздоровыть.

5-го числа перевалили Экинъ хабцагий и, взобравшись на вершину перевала Лачжинъ-гуникъ, заночевали въ урочищѣ Ширэкъ-цэмбу. На Дунду-хабцагий в присоединилась дорога Бурханъ-будэйнъ цзамъ.

6-го числа, следуя внизъ по пади Данъчу, ночевали на северной стороне Данъла.

7-го числа переваливъ Данъла, ночевали въ южной пади ея. Эти горы Данъла, прозываются почетнымъ именемъ Номогонъ убуши и составляютъ обиталища Дама-чжунай 59). Разказываютъ, что на съверной сторонъ этихъ въчно снъжныхъ горъ естъ мъсто, на которомъ когда то встарину шелъ каменный градъ: въ пескъ попадаются шероховатые, круглые, маленькіе-маленькіе камешки. Мы, удивлясь этому, взяли съ собою до десятка такихъ камешковъ. У южнаго подножія этой горы кипятъ и быютъ кверху пълебныя, горячія воды. Мы уже собирались уходить отсюда, но здъсь оказались набросанными въ груду камни и деревья, извъстныя подъ именемъ «жертвеннаго обо». Всъ мы, по дорогъ, совершили молитвенное чтеніе у этого обо, принесли Сэр-чжэмъ 60) и совершили жертвоприношеніе, оста-

вивъ по немножку пищи, питья, плодовъ, хадаковъ, денегъ и проч. Ходитъ повърье, что если къ этой горъ подъбдетъ человъкъ верхомъ на верблюдъ, то начинается сибжная мятель; въ пору нашего движенія, сибжной мятели не было, небо было чистое, солнечное, прекрасное. Перевалъ—не высокій, тъмъ не менъе, говорятъ, бывають атмосферныя вліянія мъстности. Окрестныя горы — сибжныя.

8-го числа следовали внизъ по южной пади Данъла и ночевали въ Данъчу. На этой дороге имеются также горячія воды, которыя быють кверху свыше аршина; въ старыя времена оне, говорять, били на вышину копья.

9-го, следуя внизъ по Данъчу, ночевали на берегу реки, именуемой Янъди. Отъ урочища Дунду-хабцагай 20 слишкомъ котловъ хошўна тайчжинаровъ ушло впередъ насъ; сегодня мы догнали и обогнали ихъ. Сказывали, что изъ числа ихъ многіе забольни бользнью мьстнаго атмосфернаго вліянія, два человька умерло, а остальные выздоравливають; такимъ образомъ, не будучи въ состояніи идти, они стояли. Въ этомъ урочищѣ, на которомъ мы остановились, проживаетъ пограничная стража тибетскихъ кочевьевъ. Стоить этотъ караулъ (по приказу) отъ высшаго правительственнаго учрежденія, именуемаго Дэбэ-шунъ. Прівхали семь человікь, осмотріли нась, записали общее число наше, записали сколько котловъ, сколько человъкъ, какого хошуна и какъ зовутъ каждаго; говорили, что они обязаны отправлять (эти свъдънія) въ Накчу. Разказывали еще, что вслъдствіе отписи ихъ въ Накчу и Дэбэ-шунъ о приходившихъ прежде насъ одномъ русскомъ съ двумя китайцами, было сказано, что ихъ не возможно пропускать, а потому, говорять, мы и воротили ихъ назадъ. Они сказали: «мы пойдемъ въ Индію», и воть прошло уже шесть сутокъ, какъ они направились по восточной сторонъ Цзу 61).

⁶¹⁾ Полагаемъ, что европеецъ, о которомъ разказывали База гэлунгу мъстшые караульные, былъ никто иной, какъ W. W. Rockhill, прибывшій на эти мъста 8 Іюля 1892 года. Его описанія прекрасно объясняютъ намъ ту осторожность, съ которою относится тибетское правительство къ пропуску ино-

Этотъ приходившій «русскій», о которомъ говорили они, въ дъйствительности не быль русскимъ; причина же, по которой называли они его русскимъ, въ томъ, что съверные монголы всъ европейскіе народы зовутъ «русскими», а тибетцы всъхъ европейцевъ зовутъ «пилинъ»; слово «пилинъ» значитъ англичанинъ.

Отъ урочища Тулай, границы пайдамскихъ монголовъ, досюда залегають безлюдныя, пустынныя пространства. Въ эти пустопорожнія мѣста, по временамъ, большими толпами приходить народъ, именуемый «Голокъ» и осаживается здѣсь. Они грабять путниковъ и уходить (отъ нихъ) тотъ, у кого больше силы. Предполагая, что это вещь опасная, мы были очень осторожны и ѣхали, постоянно озираясь карауломъ спереди и сзади. Сказываютъ, что теперь мы ушли уже отъ этой опасности, но за всѣмъ тѣмъ, говорятъ, что хотя дневныхъ разбоевъ, при которыхъ грабятъ силою, да нападаютъ съ оружіемъ, и не будетъ, однако въ мѣстахъ заселенныхъ нужно быть бдительнымъ въ отношеніи ночныхъ воровъ. И вотъ, проведя отъ границъ верховыхъ монголовъ досюда 38 сутокъ, пришли мы на тибетскія границы: здѣсь окраина (тибетскихъ) поселеній.

странцевъ внутрь своихъ земель. По прибытін на тибетскую границу Рокхилю также пришлось по началу вести дбло съ низшими караульными чиновниками, которые встратили его ласково, а одинъ изъ мастныхъ бадняковъ взялся даже вести Рокхиля до Ши-га-дээ; но на другой день въ лагерь прибыло нъсколько человъкъ хорошо вооруженныхъ тибетцевъ, которые сказали, что они боятся, какъ бы въ партіи Рокхиля не было «пилиновъ», а потому просили его постоять на мъстъ, пока прівдеть доба, посмотрить ихъ билеты и скажеть, могуть ли они отправляться въ дальнайшій путь. Еще далье караульные эти объяснями, что наказы, данные имъ изъ «дэба-чжонга» (Хласы) были такъ строги, что если бы они пропустили иностранцевъ въ страну, то были бы за это обезглавлены. Начальникъ отряда видълся съ Рокхилемъ, говорилъ съ нимъ нъкоторое время очень пріятно, спросиль откуда и куда онъ тдеть и наконецъ сказалъ, что онъ незнаетъ, пилинъ ли г. Рокхиль, или монголъ, что онъ никогда не видалъ пилиновъ, но не въритъ, чтобы они были похожи на г. Рокхиля. Вследъ за симъ къ г. Рокхилю явился вчеращній беднякъ и заявилъ, что онъ отказывается отъ своего обязательства, если доба не позволитъ г. Рок-. хилю следовать дальше. Въ тоже время г. Рокхиль узналъ, что изъ Хласы отдано было приказаніе ръшительно встить, живущимъ около тибетскихъ гра-. ницъ, подъ страхомъ жесточайшаго наказанія, доносить немедленно ближай-. шему начальству о проходъ каждаго подозрительнаго путешественника.

10-го переправившись черезъ ръку Янъди и за симъ переваливъ черезъ возвышенность Янъди, остановились для ночлега.

11-го переваливъ черезъ Бумзайнъ-шиль, ночевали по дорогъ у Цаганъ-субургана.

12-го числа, переваливъ черезъ увалъ, именуемый Та-цанъ, а по монгольски называемый Харцагайнъ-ўръ 62), мы разбили свои палатки въ Накчу чомара. Сегодня, въ полдень, во время нашего движенія три всадника напали на ѣхавшаго съ нами харчинскаго ламу, прозывавшагося Сума-рачжа, который (отставъ) слѣдовалъ позади каравана одинъ, верхомъ на лошади; они отняли у него верховую лошадь и всѣ необходимыя вещи, которыя онъ везъ при себѣ, и уѣхали; а лама этотъ прибѣжалъ пѣшкомъ. Не имѣя средствъ производить преслѣдованіе въ горахъ, мы оставили (это дѣло такъ).

13-го числа мы дневали. Это урочище, именуемое Накчу-чомаръ, въ которомъ мы остановились, является мъстопребываниемъ пастуховъ и находится на разстояніи приблизительно 20 верстъ по сю сторону отъ Накчу-гомба, гдв учреждено присутственное мъсто тибетской пограничной управы. Здъсь живетъ правитель, завідывающій однимъ хошуномъ. Съ этимъ правителемъ наши люди вановскаго хошуна были знакомыми, и по сей-то причинь они остановились около жилища этого правителя, чтобы, оставивъ у него своихъ верблюдовъ, сходить далье, на поклоненіе Цзў, пышкомъ. Хотя я съ своей стороны, при незнаніи мъстности, договорился въ цънъ доставить меня до самаго присутственнаго места, но эти спутники убеждали меня, что бы подговорить платныя подводы отсюда, а верблюдовъ оставить здесь. Мы также точно полагали, что хорошо ехать вместе и когда сговаривались о платныхъ подводахъ, то установили провозъ до Хлассы по 8 тибетскихъ чжосу съ каждаго сарлычьяго вьюка. Правитель этотъ обощелъ вокругъ нашей палатки,

⁶²⁾ Это монгольское названіе есть, очевидно, дословная передача тибетскаго «Та-цанъ», что значить «ястребнюе гивэдо».

осмотръль всъ выоки и ушель. Отправившись домой, онъ говорилъ: «я боюсь принимать подрядъ на палатку одного ламы и доставлять его вьюки. Люди сказывали, будто фдеть человекъ мзъ русскихъ земель, и этотъ человъкъ, непремънно, этотъ лама. Если онъ представится накчу скимъ камба и правителю и доставить разръшение на поъздку въ Хласу, я повезу его за плату, а нѣтъ, — такъ боюсь». Услыхавъ это, спутники мои говорили, что бы я ёхаль, представился накчу скимь камба и правителю, возвращался и заключаль подрядь. Я подумаль тогда: если накчу скіе камба и правитель пожалують намъ разръшеніе и скажуть — «повзжайте въ Хласу», то, по всей вероятности, я найду наемныя подводы и оттуда; а если они не дадутъ разрѣшенія, скажуть: «не ходите», то сидіть въ пустой степистрашно, а потому, ръшивъ отправиться съ своими выоками и представить на разсмотрѣніе свои обстоятельства, я попросиль **ТЕХАТЬ** СО МНОЮ ВЪ КАЧЕСТВЪ ПЕРЕВОДЧИКА СВОЕГО ТИБЕТСКАГО ЗНАкомаго голунга, Чжимба, сойбуна цэўскаго Бариду-гэгэна. На другой день, 14-го числа, мы выбхали и однимъ котломъ прибыли въ Накчу-гомба. Добравшись до ямуня правителей, мы попросили остановиться на сутки и они помъстили насъ въ ямунъ. Дали намъ комнату въ одномъ байшинъ; мы втащили и сложили свои выжи и вещи и когда извъстили, что хамба и правитель собрались въ ямунь, то я захвативъ хадакъ, взяль также свою старинную (далай ламскую) грамату и вмёстё со своимъ тибетскимъ толмачемъ, голунгомъ, мы вдвоемъ отправились. За симъ доложиль я обо всемь: изъ какихъ царства и мъстности мы шли, по какимъ живемъ ученію и въръ, какъ въ старыя времена приходили мы въ Цзу, и представиль темъ хамба и правителю принесенную съ собою древнюю грамату тъхъ знаменательныхъ временъ. Посмотрѣвши, они: «такъ, такъ, — хорошо», говорятъ, — «вы хотя живете въ русской странъ, однако состоите въ шакчжамуніанской въръ и то, что приходили вы представлять жертвоприношенія во времена древнъйшихъ далай ламъ, справедливо. Прибывшіе такимъ образомъ и по такому дальнему пути, вы, несомибино, люди очень добродътельные!» Потомъ говорять еще: «по нашимъ правидамъ, какой бы ии пришелъ въ этоть ямунь большой хамба, или правитель, мы не имбемъ обычая сажать и подавать чай; но вы люди, проложившіе длиневйшую дорогу изъ весьма отдаленной мъстности; по таковой причинъ садитесь и выкущайте чаю». Съ этими словами они позвали также моего спутника Дорчжи и, подавъ намъ вмъстъ съ нимъ чаю, пожаловали, положивъ еще пол-туши бараньяго мяса. Припомнилось мнф тогаа, что я шель съ большимъ страхомъ, представляя, какое будеть мив горе, если меня задержать съ этого мъста и непустять; когда же они явились съ такимъ разръщеніемъ и милостями, я пеобычайно обрадовался и сидълъ, проливая изъ глазъ слезы. Они спросили меня о причинъ этого и я разказаль имъ все: какъ шель я, мучаясь и изнуряясь въ дорогь, какъ боялся, предполагая, что не найду наемныхъ подводъ, или что меня, пожалуй, задержать и недопустять въ Цзу, такъ такъ я человъкъ чужого государства. — «Бъдный!» говорили они, выказывая большую радость и участіе. Спросили и записали мое кочевье и хошунъ, имя нойона и мое собствениое имя и говорили, что пошлють добо-шунь, «Вамь не будеть запрета, поъзжайте!» сказали они.

Послѣ сего, когда мы возвратились въ свое помѣщеніе, самъ камба лама пришелъ въ нашъ байшинъ и, поговоривъ кое о чемъ, ушелъ назадъ.

15-го числа я представился камбѣ, отправившись въ его байшинъ и, принеся ему въ подарокъ хадакъ и китайской шелковой канфы на халатъ, познакомился съ нимъ. Тогда этотъ камба сказалъ: «вамъ, когда вы пріѣдете въ Цзу, будуть необходимы тибетскія деньги; если у васъ есть китайское серебро, отдайте мнѣ и возьмите тибетской монеты». По такимъ его рѣчамъ я поднесъ ему 95 ланъ китайскаго серебра, а онъ собственными руками сосчиталъ и пожаловалъ намъ 950 тибетскихъ чжосу 68).

^{63) «}Тоботъ-чжосу» монгольское названіе тибетской монеты, которую сами тибетцы зовутъ «рам-ка» $\hat{\mathcal{C}}[\neg]$. Монета эта приготовляется изъ низкопробнаго

Еще поднесъ я въ подарокъ хадакъ и шелковой матеріи на ха-

серебра, отчего, по свидътельству монголовъ, китайцы зовуть ее «черно-серебряной» (хара-монгонъ), тогда какъ свое собственное, ланное серебро они называють «бымы» (цагань-монгонь). Высь «рам-ка» = $1^{1}/_{2}$ китайскимь цинамъ; но китайцы, по обычаю, даютъ и принимають за одну лану серебра десять «рам-ка»; слёдовательно, въ каждой «рам-ка» они считають 2/8 серебра н 1/2 лигатуры. Въ тибетскомъ обиходъ «рам-ка» раздъляется, а иногда и разръзывается на 6 частей и этимъ путемъ пріобрътаются денежные знаки низшей цънности. Каждая изъ этихъ частей, представляя собою уже особый денежный знакъ, имъетъ для себя и особое названіе, а именно: 1/6 часть называется «ка-ганъ» २ न २ ; здъсь слогъ «ка» значитъ: «часть», а «ганъ» значитъ «одинъ», т. е. «одна часть». Кусочекъ рамка въ 2/6 части называется «гар-ма-нга» 쥐エ레일 отъ словъ «гар-ма» — звъзда и «нга» — пять, т. е. «пять звёздочекъ». Такое названіе зиждется на отношеніи этого кусочка монеты къ китайскому въсу: «гар-ма-нга» равняется по въсу 5 китайскимъ фынамъ; а какъ на китайскомъ денежномъ безивнъ каждый фынъ обозначается звъздочкой, то понятно, что въсъ «кар-ма-нга» обозначается пятью звъздочками; отсюда и происходить ея названіе. Кусочекъ рам-ка въ 3/6 части называется «чэд-чжатъ» 길깃'제ठ깃' несомнънно, отъ словъ 길깃지' «половина» и 지중지기 отръзывать, т. е. «половинный обръзокъ». Кусочекъ въ 4/6 части называется «жо-ганъ» 🥳 न्। смыслъ каковаго названія опять таки объясняется китайскимъ вѣсомъ, такъ какъ $\widetilde{c_0}$ обозначаетъ вѣсъ китайскаго цина, а $\sqrt[q]{c_0}$ = одинъ, т. е. «одинъ цанъ». Кусочекъ въ $\frac{5}{6}$ частей называется «ка-чадъ» $\int_{0}^{\infty} \frac{1}{6} d\xi - 3$ дѣсь слово $\int_{0}^{\infty} = \frac{1}{6} \frac{1}{6} d\xi$, «часть», а $\frac{1}{6} \frac{1}{6} \frac{$ смыслу названія выходить: «кусочекъ съ отрѣзанною одною частью». $^{6}/_{4}$ частей или полная монета называется, какъ уже было сказано выше, «рам-ка». Обычно тибетская монета имъетъ величину нашего полтинника, только гораздо тоньше его. На одной сторонъ отбивается надпись, обозначающая мъсто чеканки монеты. Досель еще можно встръчать монеты съ надписью: «Гадданъ-по-бранъ»; такъ какъ въ старину тибетская монета отливалась въ этомъ монастыръ; нынъ она, говорятъ, дълается въ Будалъ. На другой сторонъ монеты всегда печатается изображеніе «найманъ-тахиль», т. е. 8 жертвъ, приносимыхъ буддъ. Здъсь же, въ средивъ монеты, за послъднее время начали ставить двъ пифровыя группы, долженствующія обозначать годъ чеканки монеты: первая группа цифръ обозначаетъ счетъ цикловъ, а вторая годовъ последняго, текущаго цикла; причемъ эрою летосчисленія считается 1026 годъ (не время ли перваго подданства Китаю?). Проживая въ Ургѣ мы пріобрѣли себъ тибетскую монету 1890 г. и на ней первая группа была 15, а вторая 24; это значило: 24-й годъ 15-го оборота 60-ти лътняго цикла. (Извлечено изъ неизданныхъ записокъ, веденныхъ А. Поздивевымъ въ последнюю повздку по Монголіи въ 1892-1893 гг.).

латъ нансу-нойону (правителю); шанцзотов его также подарилъ халатъ и одинъ квадратъ шелковой матеріи. Засимъ, въ тотъ же день, въ ихъ монастырв, въ которомъ имвлось до 200 шабинаровъ, я поднесъ имъ въ цзэдъ по одному гарма 64) на каждаго; также точно далъ и проживавшимъ внв (монастыря) нищимъ. При раздачв имъ подарковъ и составленіи знакомства я какъ составлялъ знакомство, такъ и раздавалъ подарки, имвя въ виду что это будетъ благотворно, если въ будущемъ кто либо изъ нашихъ кочевьевъ опять отправится въ Цзу. Эти камба лама и правитель проживали здвсь, прибывъ изъ дэбэ-шун'а. Младшій братъ этого камба былъ сввтскимъ юношею. Онъ принесъ въ наше помвщеніе блюдо масла и сушенаго творога и познакомился съ нами; я далъ ему въ подарокъ чулки, вязаные изъ хлопчатыхъ нитокъ.

16-го, во время нашей дневки правитель и шанцзотба пригласили насъ и чествовали, подавши чаю. Когда я спросилъ у нихъ о наемныхъ подводахъ, которыя могли бы довезти насъ до Цзу, они сказали: «у насъ самихъ есть выоки, которые нужно отправлять въ Цзу, вмёстё съ этими выоками мы доставимъ и васъ».

17-го послали за подводами, а мы опять дневали.

18-го, при отправленій они взяли съ насъ за 6 муловъ выочныхъ и за одного мула верховаго до Цзў, за каждаго выочнаго — 8 циновъ серебра, а за верховаго 1 ланъ серебра. Взялись они доставить, разсчитывая по одному цину въ день за разстояніе, которое можно пробхать въ 8 дней. Собственный ихъ грузъ 18-ти выочныхъ муловъ доставляли два человъка.

Выступивъ сего 18-го числа и переправившись черезъ Накчу-хара-усу, мы заночевали на пограничномъ орто. Орто есть монгольское название людей, содержащихъ почтовыя подводы (= почтовая станція). Люди (доставлявшіе грузы прави-

^{. 64)} Гар-ма, полиће, гар-ма-нга = 1/3 рам-ка; другими словами путешественникъ нашъ роздалъ по 1 рам-ка, или по одному цину серебра, на три человъка.

теля и шанзотбы) ѣхали съ правомъ брать съ этихъ брто топливо и вызывать человѣка, чтобы сторожить ночью подводы. 19-го, въ ту пору какъ мы покочевали и пошли, упалъ выокъ съ одного славнаго мула, и у него сломалась нога. Тамъ мы его и бросили, а кладь его раздѣлили по всѣмъ выокамъ и, завыочившись, пошли снова. Засимъ перевалили два небольшихъ увала Гур-чунъ и Гур-чэнъ и ночевали на второмъ орто.

20-го числа почевали у поселка, именуемаго Саншингійнъ-сацакъ, у восточнаго подножія горы Самтанъ-кансаръ.

21-го почевали близъ Найманъ-субурга. Здёсь, по борту дороги находятся воздвигнутыми рядкомъ восемь субургановъ.

22-го числа, слъдуя истоками ръки Дамыйнъ-гола и миновавъ большое курдо, именусмое Яграй корчонъ, 65) засимъ переваливъ черезъ два небольшихъ неревала и спустившись внизъ по пади, именуемой Хлакапъ-дунъ, ночевали на берегу ръки Раронгъ. Говорятъ, что въ разстояни 20 верстъ отсюда находится Раронгъ-китъ; мы, предполагая поклониться на обратномъ пути, не пошли въ него 66).

Отправившись 23-го числа, мы переправились черезъ рѣку Понда; въ это время одинъ мулъ со своимъ выокомъ слетѣлъ въ воду и, будучи влекомъ воднымъ теченіемъ, около версты шелъ

⁶⁵⁾ Яграй корчэнъ — буквально «яграйское большое курдэ». Въроятно, здъсь были встарину. а можетъ быть существуютъ и до нынъ, кочевья пограничнаго тибетскаго поколънія Яграевъ.

въ водѣ; мы едва вытащили его, пустивъ на лошади верховаго человѣка: мулъ остался живъ, а выокъ высушили, — большого убытка не было. На этой рѣкѣ есть желѣзный мостъ, по которому проходятъ пѣшеходы; я прошелъ пѣшкомъ по этому желѣзному мосту. На правомъ берегу этой рѣки находится городъ, построенный на верху скалистаго горнаго мыса. Зовутъ его Понда-чжонъ. «Чжонъ» называется мѣсто, въ которомъ находится установленное управлене и проживаетъ правитель.

24-го числа, покочевавъ, мы прошли неподалеку, приблизительно въ трехъ верстахъ, отъ маленькаго монастыря, именуемаго Дакланъ гомба ⁶⁷). Мы какъ люди, ёдущіе на наемныхъ подводахъ и не имёвшіе возможности разъёзжать по своему желанію, не посётили въ него. Слёдуя такимъ порядкомъ и переваливъ черезъ перевалъ Чакла, мы ночевали подъ этимъ переваломъ. Этотъ перевалъ былъ также трудный и высокій перевалъ.

25-го числа прошедши съ боку Пэмбу-чжон'а и переправившись черезъ ръку Пэмбу, начали подниматься на перевалъ Коланъ и ночевали на серединъ этого перевала.

26-го числа отправившись по утру, когда взобрались мы на вершину перевала, то показались золотыя крыши Цзў. Тотчась же сошли мы сълошадей, совершили три поклона и положили молитвенное благословеніе. Когда, двинувшись дальше, спустились мы къ подножію перевала, намъ встрётился шанцзотба чока скаго мицана, хардонскаго кампана, брайбунъ-гоманскаго дацана со своимъ приближеннымъ ламою, котораго звали Чойинъ. Поздоровавшись, мы спросили ихъ о причинѣ (встрѣчи и оказалось, что) это были люди, которые, прослышавъ о насъ

вёсть отъ пріёхавшихъ напередъ насъ въ Цэў, выёхали встрётить. Этотъ шанцзотба, принадлежавшій по происхожденію хошўну алашаньскаго вана и Чойинъ, принадлежавшій къ хошўну вана алтайскихъ дорботовъ, вмёли въ Цэў свое постоянное мёстопребываніе. Послё сего мы, двигаясь вмёстё, миновали сбоку, поблизости, Сэра-кить и въ вечерній полдникъ достигнувъ до Цэўской Хласы, получили высшую изъ человёческихъ радостей.

Говорять, что пространство отъ Найджи до Накчу измѣряется въ 700 версть, а отъ Накчу до Хласы въ 300 версть.

Засимъ мы, следуя за прівхавщими вместе съ нами сотоварищами, сложили свои выоки въ одной комнате, въ подворы, где они остановились и, отправившись, совершили поклоненіе лику Цзў-Шакчжамўни. Существуеть местный обычай, что человекь, добровольно прибывшій издалека, не вкушая пищи, не доводя до конца дня, не садясь, немедленно по пріёзде совершаеть поклоненіе. Пока мы поклонились кумирамъ, во главе которыхъ лики двухъ Цзў и пришли назадъ, закатилось солнце. После того, пришедши въ свой байшинъ, мы напились чаю и заночевали.

27-го числа, когда мы стали дёлать распросы, предполагая найти байшинь, въ которомь можно было бы пом'єститься и жить, т'є двое встр'єтившихъ насъ ламъ пригласили насъ идти за ними и привели насъ въ подворье, называвшееся дэбэ-шун'скій том-сак-канъ ⁶⁸). Этимъ же днемъ мы перетащили свои выоки въ это подворье и поселились здёсь на жительство. Им'єстся обычай, по которому поклонникамъ, прибывшихъ изъ дальнихъ м'єсть, дается безплатно байшинъ для проживанія.

Послѣ сего мы, отдѣлившись отъ прежнихъ знакомыхъ своихъ товарищей, оказались совершенно безъ средствъ узнать

⁶⁸⁾ विस्तानाना (पर «том-сак-канъ» буквально значитъ «подворье обращенное фасадомъ къ рынку», или «къ общественному колодцу»; это, конечно, прозвище подворья, которое, въ силу поименованія его дэбэ-шун'скимъ, представляютъ собою, несомивно, общественное учрежденіе.

что-либо впредь до прінсканія снова знакомыхъ; а когда спросили мы кое что у тёхъ двухъ ламъ, выёзжавшихъ къ намъ навстрёчу, они сказали намъ: «Вамъ нечего безпокоиться: во всемъ, что только будетъ вамъ необходимо, мы будемъ вашими помощниками. Мы оба явились къ вамъ вслёдствіе наказа, даннаго намъ изъ нашего мицана, чтобы быть намъ товарищамируководителями прибывающимъ въ теченіе этого года съ низовья паломникамъ, а равно всёмъ, приходящимъ изъ нашего родного хошуна». Тогда мы взяли ихъ товарищами-руководителями и купили пищевыхъ продуктовъ, топлива, воды и другихъ кое какихъ немедленно нужныхъ вещей.

Основная мѣстность этой тибетской страны, именуемая Хласа, является городомъ, построеннымъ на лѣвомъ берегу рѣки $\ddot{y}$. Посрединѣ его находится кумирня такъ называемаго «Большого Цэ $\ddot{y}$ ». Она имѣетъ четыре нозолоченныхъ крыши, двери же ея построены, будучи обращеными на западъ. Всрединѣ ея множество бурхановъ, во главѣ которыхъ ликъ Шакчжамунѝ ⁶⁹). Въ байшинахъ, построенныхъ съ наружной стороны этой большой кумирни, помимо тибетцевъ проживаютъ и производятъ торговлю китайцы, балбо сцы и качійцы, — таковыя три иноземныя народности. И кумирня, и байшины построены изъ камия. Не подалеку отъ сѣвернаго конца этого города находится кумирня Малаго Цэ $\ddot{y}$, именуемая «Ра-мо-чэ». Это опять таки кумирня съ позолоченною крышею; двери ея построены обращенными въ восточную сторону, а всрединѣ ея также мно-

⁶⁹⁾ Легенды о происхожденіи этого Цзў разказаны у Кёппена (Корреп, Die Religion des Buddha, II Band, s. 62—64). Статуя представляеть Багавана въ 12-ти лѣтнемъ возрастѣ и, по убѣжденію вѣрующихъ, была сдѣлана въ Магадѣ еще при жизни будды. Кумирня Большого Цзў почитается древнѣйшею изъ класаскихъ кумирень, будучи основана въ началѣ VII в. Сронцзанъ-гамбо ханомъ; но съ тѣхъ поръ въ ней было сдѣлано много пристроекъ, а въ XVII в. эта кумирня была перестроена почти заново. Планъ кумирни Большого Цзў представляетъ намъ Giorgi, въ своемъ сочиненія Alphabetum Tibetanum. (Romac. 1762 an.). Замѣчательно, что Гюкъ, въ противуположность показаніямъ нашего путешественника, свидѣтельствуетъ, что кумирня эта имѣетъ входныя двери обращенными на востокъ.

жество бурхановъ, во главъ которыхъ снова является ликъ Шакчжамуни, извъстный подъ именемъ Малаго Цзу. Этимъ Малому Цзў витьсть съ Большимъ Цзў срединной большой кумирии, дають названіе «двухъ Цзў». Въ старинныя времена, когда помимо крышъ этихъ двухъ кумирень въ Тибеть не было другихъ зданій съ золотыми крышами, и вошло въ молву прозвище «цэў'скихъ золотыхъ крышъ»; въ современныхъ монастыряхъ, говорятъ, есть множество кумирень съ золотыми крышами. Большая часть населенія, постоянно живущаго въ этой Хлась, дылаеть ее городомь, въ которомь проживаеть свытскій народъ; но есть здісь и небольшіе монастыри и кумирни. Къ востоку отъ кумирни Большого Цаў, врядъ съ нею, находится еще кумирня съ позолоченною крышею, именуемая Чойчжонъ-цзан-канъ 70); при ней состоить около 200 хувараковъ. Къ северу отъ нея въ городе находятся: Балданъ-маджудъ дацанъ, съ 500-ми хувараковъ; Бодъ-джудъ дацанъ, — также съ 500-ми хувараковъ; Мури-дацанъ, съ 300-ми хувараковъ; Цэмо-линъ, имъющій свыше 100 хувараковъ; Шидда дацанъ, имінощій также свыше 100 хувараковь; и Дан-чжай лінь, им выше 200 хувараковъ. Эти монастыри располагаются къ западу отъ кумирни Большого Цзў. Этотъ Дан-чжай линъ есть монастырь Дэму-хутухты. Въ домахъ обычныхъ простолюдиновъ и хувараковъ крышъ не имбется: поверхъ потолка дблается смазка изъ глины и песку и верхушка ихъ является плоскою. Байшинъ, въ которомъ проживаетъ китайскій амбань, находится на окраинъ города, къ ЮЗ отъ Хласы. Все это вмёсть взятое называется Хласой. Проживаеть въ ней свыше 10,000 человѣкъ.

Къ западу, приблизительно побольше версты отъ городской окраины, на каменистой горъ, именуемой Бодала, находится

⁷⁰⁾ 직충도 значить «чистый», «святой», а െ ংকে «жилище»; по буквальному переводу: «Чойчжонгійнъ цзан-канъ» будеть значить: «священное жилище генія хранителя» (Хласы).

большая кумирня, съ четырьмя или пятью позолоченными крышами, называющаяся дворцомъ далай ламы. По своей высотъ гора эта, кажется, будеть около полуверсты. Самая кумирня снабжена воротами съ четырехъ сторонъ, за всемъ темъ какъ посмотришь снаружи, то она имбеть видь построенной фасадомъ на югъ. Стены южной стороны ея по своей высоте имеють окна вь 9 этажей. Въ этой кумирнь проживаеть далай-ламайнъ-гэгэнъ. Непосредственно къ западу отъ этой Бодалы возвышается скалистая гора, по имени «Чжак-пур-ри», а на ней, говорять, находится медицинскій учебный монастырь, именуемый Ман-бадацанъ 71). Отъ Бодалы онъ, повидимому, на разстояни побольше версты. Далье отсюда, опять таки приблизительно въ версть. эти горы оканчиваются; на окраинъ ихъ находится маленькій монастырь, именуемый Гундуй-линъ. Къ западу оть него, въ разстояніи опять приблизительно на версту, находится байшинь, въ которомъ далай-лама проживаеть въ лътнее время и который называется Норбу-линка. Дворецъ этотъ построенъ среди разведеннаго сада. Далай-лама переселяется туда въ первомъ льтнемъ мьсяць овцы, а въ средней осенней лунь, свиныи, перемъщается въ бодала скій дворецъ. Въ настоящую пору онъ, какъ говорили, проживаеть въ этой летней своей кумирне, именуемой Норбу-линка.

И такъ, въ общемъ, по расположенію, этотъ городъ Хласа можетъ быть раздёленъ на три части, а именно: всрединѣ находится кумирня Большого Цэў. Въ тибетскихъ байшинахъ, построенныхъ наряду съ этою кумирнею, вокругъ ея, во мно-

⁷¹⁾ Нашъ авторъ записалъ названіе этой горы, очевидно, по слуху, и на томъ же основаніи передаль его тибетскими буквами; оттого въ составленной миъ тибетской трансирипціи этого слова нѣтъ никакого смысла. Въ дѣйствительности, гора эта называется и въ литературѣ имя ее является въ формѣ Чжаг-бо-ри (Зན་སུ་ང་), что значитъ «желѣзная гора» и, можетъ быть,

гора эта дъйствительно содержить въ своихъ нѣдрахъ желѣзо. По вѣрованію буддистовъ, она замѣчательна главнымъ образомъ тѣмъ, что здѣсь обитаетъ бодисатва Вачжрапани.

жеств'в проживають китайскіе и балбо'скіе торговцы. Между этими байшинами и кумирнею залегаетъ пространство, шириною приблизительно въ 2 слишкомъ сажени, по которому совершается молитвенное обхожденіе вокругь (Цэў); его называють «внутреннимъ кругооборотомъ». Вторая часть такова: изъ числа помянутыхъ байшиновъ нікоторые построены въ рядъ по два, по три байшина, а некоторые въ рядъ по пяти, шести байшиновъ и такимъ образомъ выведены многочисленныя городскія улицы и переулки. Съ вибшней стороны (позади) ихъ находится открытая пустая площадь, приблизительно въ 20 саженей; ее зовутъ «дорогою срединнаго кругооборота». На эту пустую площадь ежедневно выходить рыночная торговля. Третья часть: съ наружной стороны (позади) этой площади располагаются байшины, построенные особнякомъ, по одиночкъ, а по окраинъ этихъ байшиновъ — кумирня Малаго Цзу, вышеноименованные маленькіе монастыри, подворье, въ которомъ проживаетъ китайскій амбань, засимъ Бодала; (далье) находится такъ называемая «дорога наружнаго кругооборота», по которой можно обойти вокругъ всего этого. Такъ какъ дагерь китайскихъ войскъ построенъ за этою дорогой, то обыкновенно говорять, что онъ существуеть внѣ Хласы 78). Поклонниковъ, приходящихъ въ Хласу множество. У далай-ламайнъ-гэгэна ежедневно имъется время для поклоненій и совершаются поклоненія, приблизительно, въ 9 часовъ утра.

И такъ мы, 3-го числа слъдующаго мъсяца, собаки, отправились въ Норбу-линка и совершили поклонение далай-ламайнъгогону. Кланяться на этомъ поклонении — очень не трудное дъло.

^{72) «}Географія Тибета Миньчжуль хутухты» опредёляєть нахожденіе этой китайской крёпостцы съ небольшимь въ верстё на С. оть Хласы и болёе точно разказываеть, что она «воздвигнута на томь мёстё, гдё Ойратскіе Чжунгары располагались лагеремъ во время разбитія Хла-в-завъ хана». Крёпость эта называется Чжа-ши-тавъ (১৯٠১), что по буквальному переводу обозначаеть

[«]долину, на которой усмиренъ непріятель». (Васильевь, Географія Тибета. СПБ. 1895 г. стр. 27).

Когда благородные и чернь, всякій, кто только имбеть намбреніе поклониться, соберутся ко времени, въ которое жалуется поклоненіе, гэгэнъ является въ большую залу, гдф совершаются поклоненія и садится на тронъ вышиною около двухъ аршинъ. Въ эту пору съ объихъ сторонъ отъ гэгэна и до дверей выстраиваются въ рядъ до двухсоть человъкъ заслуженныхъ чиновъ духовнаго и свътскаго званія, а за дверями этой залы, по объимъ сторонамъ дверей садится въ рядъ до 100 человъкъ. Между этими людьми проводять одного за другимъ, непрерывною лентою, поклонниковъ и, подведя къ гэгэну, удостоиваютъ принять благословеніе (возложеніемъ) руки. Если кто-либо изъ поклонниковъ этого дня поднесеть гэгэну въ кущанье чайникъ чаю и сосудъ съ рисомъ, то всёхъ этихъ поклонниковъ сажають; гэгэну подносять въ его чашкъ начатокъ изъ этихъ принесенныхъ чая и рису, а остальное раздають въ причащение тъмъ, предстоящимъ гэгэну лицамъ, гэгэновскимъ прислужникамъ и поклонникамъ; остатки въ чашт, изъ которой отвъдываль гэгэнь, жалуются особливо именно тому человъку, который принесъ чай и рисъ. Такъ какъ мъстные жители разказали намъ обо всъхъ этихъ порядкахъ, то мы за двое, или за трое сутокъ раньше доложили завъдывающему эти делами делопроизводителю, что и мы на своемъ первомъ поклонени поднесемъ чай и рисъ въ кушанье. Онъ довелъ о томъ до свёдёнія выше, старшимъ дёлопроизводителямъ, и когда обратно получилось разрёшеніе, то распорядитель, завёдывающій чаемъ и кушаньемъ, пришелъ и получиль деньги за приносимые чай и рисъ, (передавъ ихъ) собственному гэгэновскому повару. Гэгэновскій поваръ и прочіе прислужники цаба обыкновенно изготовляють (цабъ) и, когда поклонники усаживаются для поклоненія, собственными руками приносять его и подають гэгэну. За чай и рись въ кушанье я представиль . 8 ланъ чистымъ серебромъ. Далъе, когда кланяются на поклоненін, то принесшіе гусун-тук'скій мандаль представляются прежде, чъмъ люди безъ мандала. Мы, опять таки приготовившись поклониться съ поднесеніемъ гусун-тук'скаго мандала,

представили завѣдывающему этимъ дѣломъ человѣку 5 ланъ бѣлаго серебра. Пока дѣлопроизводители представляли по начальству это дѣло и получилось разрѣшеніе, мы прождали три, или четыре дня; впрочемъ люди, не представляющіе ни мандала, ни цзока, если будутъ они кланяться, принося одинъ хадакъ, или, въ крайнемъ случаѣ, даже одинъ самбай, могутъ совершать по-клоненіе въ любой день, безъ всякаго ожиданія.

Засимъ, когда по утру 3-го числа этого месяца собаки пришли мы пѣшкомъ изъ Хласы въ Норбу линка, то поклонники были уже въ сборъ и на поклонении этого дня кланялось человъкъ 300, 400. Напередъ ихъ ввели и дали поклониться намъ. Поклонниковъ этихъ обыкновенно заставляютъ проходить непосредственно другь за другомъ, а вводящіе и сопровождающіе ихъ привратники держатъ въ рукахъ длинныя, предлинныя плети, вводять же и сопровождають люди высокаго, превысокаго роста. Проведя насъ посрединъ размъстившихся вышеписаннымъ образомъ гэгэна и предстоящихъ ему прислужниковъ, и поставивъ передъ гэгэномъ, они заставили насъ трижды поклониться, касаясь лбомъ до земли; а когда мы поднесли своими руками поданный намъ мандалъ, то гэгэнъ соблаговолилъ принять его своими руками и передаль стоявшему поблизости сойбуну. Еще поднесъ я при гусун-тук'ъ, по порядку: одного бурхана, одну религіозную книгу и одинъ субурганъ, а далбе положиль на столь длинный хадакь, 5 лань былаго серебра и золотую монету нашего русскаго царя; засимъ, когда, снявъ шапку, хотыть я получить благословеніе, то гэгэнъ соизволиль положить мит на голову въ благословение свои руки. Тотчасъ же, безъ замедленія, меня провели дальше и допустили къ рукт слтдующаго человъка. Для предшествующаго (между тъмъ) сойбунъ свивалъ кусочекъ краснаго или желтаго шелка, освящалъ его дуновеніемъ и жаловаль ему такой снурокъ, подъ названіемъ «цзангя». Насъ всёхъ посадили передъ гэгэномъ и удостоили остатковъ чая и рису отъ кушанья гэгэна. Въ то же время находящійся при гэгэнь переводчикь подошель кь намь и сказаль намъ по монгольски: «гэгэнъ спрашиваетъ, всё ли вы въ дороге пришли въ добромъ здоровьи и пребываютъ ли въ мире вера и гражданское правленіе каждой (пройденной вами) страны»? Мы, сидя, отвечали, что пріёхали благополучно и страны находятся въ спокойствіи, а потомъ поклонились. Тотъ человекъ передалъ гэгэну и помимо этого онъ ничего не спращивалъ. Засимъ гэгэнъ соизволилъ преподать пришедшему на это поклоненіе народу лунъ на две маленькихъ священныхъ книги: «д'Галдан-лхабужа-ма» и «Пакс-сдодъ».

Прозвище этого гэгэна далай-ламы Тубданъ-чжамио ⁷⁸); отъ роду ему, говорять, семьнадиать льть. Платье, которое онъ носить, составляють безрукавныя шабинскія одежды; сверхъ сего у него большое оркимчжи, а поверхъ его желтый, шелковый плащъ. Находящіеся при немъ сойбуны, равно какъ и вск вообще монашествующіе тибетской страны ходять въ безрукавной шабинской одеждь.

Вышедши отсюда, мы отправились къ ламѣ, Чжамба-римбочэ, учителю, преподававшему науки гэгэну далай ламы съ самаго ранняго его дътства и имъвшему, говорятъ, 80 лътъ отъ

⁷³⁾ Гэгэны далай-ламъ, какъ извъстно, почитаются теперь верховными мзъ іерарховъ ламанзма, каковое значеніе утвердилось за ними, впрочемъ, не ранве закрвиленія маньчжурами за далай ламою светской власти надъ Тибетомъ. Событіе это относится собственно уже ко временамъ пятаго далай-ламы, жотя послёдній быль, повидимому, первымь, объявившимь себя воплощеніемь бодисатвы Авалокитэшвары, причемъ онъ указаль, что такими же перерожденцами были четверо предшествовавшихъ ему великихъ ламъ, начиная съ верховнаго ученика Цзонхавы. Въ нашей литературъ до сего времени еще остаются неизвъстными всъ существовавшіе досель далай-ламы, а потому мы представляемъ здёсь списокъ ихъ именъ, въ точномъ воспроизведении тибетской транскрипціи и съ прибливительнымъ опредбленіемъ года ихъ рожденія и смерти. 1) дГэ'дун-гРуб-па (1391—1475); 2) дГэ'-дун-рГья-мцо (1475—1543); 3) 6Cog-намс-рГья-мцо (1543—1589); 4) Гон-дан-рГья-мцо (1589—1617, — урожденецъ Монголін; 5) Наг-дБан-бЛо-бСан-рГья-мцо (1617—1682, — первый далай лама); 6) Цзанс-дБьянс-рГья-мцо (1683-1706-низложенъ и убитъ въ періодъ смуть, возникшихъ изъ-за власти надъ Тибетомъ); 7) сКал-бсан-рГья-мцо (1708-1758); 8) гЛо-6Сан-6сДан-бай-дВан-чжук-Чжам-дБал-рГья-мцо (1758-1805); 9) Лун-рТогс-рГья-мцо (1805—1816); Цул-кримс-рГья-мцо (1819—1837); 11) жКас-гРуб-рГьям-по (1837—1855); 12) Прин-лас-рГья-мцо (1856—1874); 13) Туб-бсДан-рГья-мпо (1876 г. живущій до сего времени).

роду; пошли въ его жилище и поклонились. Вознеся предъ нимъ также мандалъ и кушанье, мы поднесли ему еще хадакъ и одинъ золотой. Онъ пожаловалъ намъ чаю, спрашивалъ о благосостояніи странъ, о томъ какъ шли мы въ дорогѣ и еще кое о чѣмъ по мелочи, а засимъ соблаговолилъ намъ лунъ «Майдаринъ йорол'я, а также пожаловалъ хадакъ и цзянгя. О немъ говорятъ, что онъ лама-хубилганъ Майдари. Засимъ мы возвратились и ночевали въ Хласѣ.

4-го числа пришли въстовые изъ Хардунъ-кандана и принесли намъ хадакъ и цъльную баранью тушу, со словами: «это милость, которая жалуется вамъ отъ нашего канцана въ виду того, что вы старинные наши милостынедатели, которые прибыли изъ дальнихъ странъ». Мы подали имъ чаю и когда разговаривали, спрашивая объ обстоятельствахъ, то оказалось вотъ что. Отъ стариковъ слыхали мы, что быль такъ называемый у насъ «Хардунгійнъ-кить», построенный на совокупныя средства нашихъ четырехъ ойратовъ; къ этому-то киту они и принадлежали. Въ «четырехъ желтыхъ монастыряхъ», въ каждомъ изъ нихъ, находится по одному Хардунъ-канцану. Каждый, принадлежащій по происхожденію къ четыремъ ойратамъ, кто бы онъ ни быль, благородный или худородный, должень помъщаться въ Хардунь. Шабинары, проживающіе въ этихъ Хардунахъ, когда прівзжаеть въ Цзў кто либо изъ четырехъ ойратовъ, должны все ему показывать и во всемъ быть его сотоварищами. Мы сообщили имъ тогда о нашемъ мъстожительствъ и просили ихъ неотказывать и намъ саминъ въразнаго рода помощи; при этомъ и они очень радовались.

5-го числа мы являлись къ гэгэну Дэму-хутухты: представили ему также мандаль, да чай и рисъ въ кушанье и, поднеся хадакъ, золотой и пять ланъ серебра, поклонились. Отъ него мы удостоились прослушать лунъ Габ-сум'а 74). При сообра-

^{74) «}Габ-сумъ» — назвавіє небольшаго сочиненія, заключающаго въ себѣ похвалу буддѣ Сакъямуни.

женіи о возрасть этого Дэму-хутухты, кажется, что онъ имьеть, приблизительно, за тридцать. Онъ завідуеть ханскою печатью далай-ламы и является ламою въ званіи «тибетскаго номыйнъ хана». У гэгэна далай ламы есть дві большихъ печати, называемыхъ, одна — «тамага віры (= религіознаго управленія) тибетской страны», а другая — «тамага ханскаго (= гражданскаго) управленія»; тамагу віры онъ береть въ свои руки при вступленіи своемъ на кафедру, а ханскую (гражданскую) тамагу не принимаеть до исполненія 18-літняго возраста; по таковой то причині этотъ Дэму хутухту и завідуеть его тамагою.

Ну-съ, итакъ, исполнивъ свое съ давнихъ поръ задуманное намъреніе, достигнувъ живыми, въ настоящемъ своемъ существованіи, до страны драгоціннаго Цзу, совершивъ поклоненіе передъ благословенными предметами чествованія и бурханами, во главъ которыхъ два Цзу и поклонившись Всевъдущему гэгэну, чувствовали мы величайшую радость. Далье оба мы еще въ періодъ своего путеслідованія говорили между собою, что если будеть судьба и достигнемъ мы живыми до Тибета, то нужно совершить приношенія по всёмъ святымъ мёстамъ; а хотя бы и не дошли, а умерли, такъ, помимо провьянтовъ для бды и питья, да носильного платья, у насъ ничего не пропадеть, - идуть съ нами сотоварищи, которые стали нашими пріятелями. По таковой то причинъ ръшили мы попробовать идти, не производя излишнихъ расходовъ и вотъ обстоятельство, въ силу котораго оба мы шли, перенося много суровыхъ лишеній. Тъмъ, что поклонились мы сами, дёло не должно было закончиться. Съ самаго начала, еще находясь въ своихъ кочевьяхъ, мы задумали привести въ известность и возобновить путь, по которому могли бы ходить многочисленныя одушевленныя существа нашей страны. Такъ какъ мы шли, преследуя еще и эту свою цель, а во время пути, еще по дорога въ Тибетъ, слышали говоръ, что (въ Хласа) проживаеть гэгэновскій сойбунь, монголь, именуемый бурять-Акбанъ и слышно было, что если этотъ человъкъ станеть знакомымъ, то онъ будетъ очень полезенъ для монгола; зная это,

мы немедленно по прибыти въ Хласу, и представились этому человъку. Онъ очень обрадовался и оказалъ намъ много почестей. Мы сделались очень хорошими пріятелями съэтимъ человекомъ, разговаривали съ нимъ, онъ руководилъ насъ въ каждомъ нашемъ діль, а при представленіяхь далай ламі и номыйнь хану этоть Акбанъ отменно указываль и сопутствоваль намъ. Что касается до пом'єщенія этого сойбуна, то онъ проживаеть въ казенномъ байшинь гэгэна и, по разказамъ, изъ людей, говорящихъ монгольскимъ языкомъ, не выходило еще человъка, который такъ возвысился бы въ Тибеть, какъ онъ. Доложили мы этому Акбанъ сойбуну и о своихъ намъреніяхъ, которыя обдумывали мы еще въ родныхъ кочевьяхъ, и о томъ какъ шли мы въ дорогѣ, и обо всемъ и просили его направлять какъ людей, имъющихъ впоследстви приходить изъ нашихъ кочевьевъ на поклоненіе въ Цзў, такъ и теперь насъ, обитателей страны, изъ которой уже много леть никто не приходиль. Сверхъ сего мы вдвоемъ переговорили, что, будучи людьми, прибывшими изъ далекихъ мъсть и, претерпъвая лишенія, шедшими въ теченіе цълаго года, мы, по справедливости, должны совершить какую либо отмынную добродьтель. Доложили этому Акбанъ-сойбуну и на вопрось къ нему, во что обойдется поднести даньшикъ гэгэну далай ламы, онь отвычаль, что это составить разсчеть въ 1000 ланъ. Тогда мы собради вещи, которыя покупали для приношеній и привезли съ собою, прибавили къ нимъ изъ денегъ, ассигнованныхъ на дорожное продовольствіе и, доведя по разсчету до 1000 ланъ, 9-го числа этого мѣсяца собаки поднесли даньшигійнъ мандаль гэгэну. Вибшнія формы принесенія этого даньшигійнъ мандала сходны съ вышеописанными формами поклоненій съ принесеніемъ гусун-тукскаго мандала, лишняго же есть воть что. Въ Бодалъ имъется дацанъ, приблизительно съ 400 хувараковъ, именуемый Намчжаль-дацань, на обязанности котораго лежить отправлять хурулы у гэгэна. Изъ числа хувараковъ этого дацана, по мъръ состоятельности приносителя, приглашають хувараковь; ихъ заставляють отслужить даньшик'скій хуруль предъ гэгэномъ и,

по окончаніи этого хурула, приводять къ поклоненію вышеописаннымъ образомъ. Мы пригласили на этотъ даньшикъ сто хувараковъ и заставили ихъ отслужить хуруль; на этотъ хуруль прибыли также Дэму-хутухту съ Йонцзанъ Чжамба-ринбочэ и съли передъ гэгэномъ. Изъ даньшик'скихъ приношеній одну третью часть поднесли Дэму-хутухту, а Йонцзанъ Чжамба-ринбочо поднесли 15 ланъ серебра. Засимъ, по старому порядку, посадили насъ передъ гэгэномъ и пожаловали намъ отъ остатковъ его кушанья, а еще повъсили на шею бълый хадакъ изъ рукъ гэгэна. Намъ самимъ последовала милость, отъ гэгэновскаго казначейства: пятьдесять данъ серебра, три куска тибетскаго сукна 75), двѣ лубочныхъ корзины тибетскаго чая, употребляемаго при кушаньяхъ далай ламою и одинъ свертокъ толстыхъ курительныхъ свъчей: отъ казначейства Номыйнъ хана: халакъ. одинъ кусокъ сукна, одна лубочная корзинка чая и 25 ланъ серебра; отъ Йонцзанъ чжамба-ринбочэ: одинъ хадакъ; отъ каждаго изъ нихъ въ отдъльности: священныя рилу, священные снурочки для повязыванія на шею и освященная вода. Посл'є того какъ удостоившись такихъ милостей, мы вышли, насъ пригласили приходить къ сегодняшнему полуденному столу и оба мы въ большой заль гдь гэгэнъ жалуетъ поклоненія, вмъсть съ прислужниками гэгэна удостоились принять въ пищу варенаго мяса, проса и дзамбы. Гэгэнъ изволиль кушать точно такое же кушанье въ особой комнать. Мы удостоились также и остатковъ его кушанья.

Послѣ сего до 15-го числа этой луны мы совершали поклоненія и круговращенія по монастырямъ, прилежащимъ Бодалѣ и Хласѣ, а съ 16-го числа начали изыскивать средства дойти и поклониться озеру Оконъ-тэнгри, спрашивали относительно

⁷⁵⁾ Тибетское сукно представляеть собою узкую и замѣчательно прочную ткань, ширина коей рѣдко превышаеть 10 вершковъ; куски его приготовляются по разсчету на полный халать, оттого длина ихъ обусловливается шириною, но во всякомъ случаѣ не бываеть менѣе 12 аршинъ. По цѣнѣ тибетское сукно различествуетъ въ суммѣ отъ 1 лана 5 цин., до 20 ланъ и это различе обусловливается исключительно достоинствомъ ткани.

того, какъ туда ходять. По слухамъ, въ понятіяхъ той страны признается, что если человѣкъ, намѣревающійся, въ видахъ добродѣтели, отправиться на поклоненіе, совернитъ свой путь пѣшкомъ, неся за плечами немножко пищи и поклонится, то добродѣтель его больше. Это было мнѣ очень по душѣ и я рѣшилъ отправиться пѣшкомъ. Четыре монгольскихъ ламы, да насъ двое, таковыхъ шесть человѣкъ, слѣдуя па моемъ содержаніи въ передній и обратный путь, стали нашими путеводителями и спутниками. За симъ, взявъ котелъ и пищи на шесть человѣкъ, равно какъ и всего необходимаго въ дорогѣ, повьючили мы и провьянты, и котелъ на одну, старую, съ потертою спиною лошадь и, ведя ее въ поводу, въ полдень 21-го числа этого мѣсяца собаки выступили изъ Хласы и, переправившись въ лодкѣ изъ бычачьей кожи черезъ У-муронь, ночевали на правомъ берегу ея, въ степи.

22-го числа выступили съ разсвътомъ и остановившись въ простомъ аилъ, располагающемся неподалеку противъ кумирни Цалъ-гунтунгійнъ-сумі, сварили и попили чаю. Двинувшись отсюда, мы прошли черезъ Дэ-чинъ цзонъ 76) и Багаръ-то, а потомъ заночевали на дворъ у байшина какой то свътской семьи. Истоки этой ръки у-мурінь обращаются къ съверу-востоку; мы слъдуемъ по правому берегу у муріни, вверхъ по ея теченію. По объимъ сторонамъ ръки очень высокія горы и мы идемъ по скату горъ правой стороны, по ръчному берегу, по дорожкъ, между скалами и водою. Когда я два дня прошелъ пъшкомъ, сапоги у меня разбились, на ступняхъ объихъ ногъ образовались водяные мозоли и нынъшнею ночью больли. «Что мнъ дълать?»—спрашиваю у товарищей; «Говорятъ», отвъчали они, «будто если

⁷⁶⁾ 지수 '윤숙' 문도' — городокъ построенный древнить дэбой чжишотскимъ; здъсь есть знаменитый кумиръ Гонбо, сработанный ближайшимъ ученикомъ Цзонхавы и его преемникомъ по управленію Галданскимъ монастыремъ Хайдубомъ (지지지기) (см. Географ. Тибета, Васильева, стр. 29 и Prof Pander, Das Pantheon des Tschangtscha Hutuktu, s. 56).

помазать насломъ, да пожарить на огнъ, то хорошо». Помазаль я масломъ, пожарилъ на огнъ и заснулъ.

На другой день, 23-го числа, отправившись по утру, мы прибыли приблизительно въ 7 часовъ утра въ Галданъ-китъ и поклонились. Этотъ Галданъ-китъ находится, говорятъ, въ 50 верстахъ отъ Хласы. Монастырь построенъ на горѣ, на правомъ берегу У мурдии и проживаетъ въ немъ, говорятъ, 3500 хувараковъ. Построилъ этотъ монастырь Цзонкавайнъ-гэгднъ. Въ монастырѣ, въ одной златокровельной кумирнѣ воздвигнутъ субурганъ и въ немъ, говорятъ, помѣщены останки Цзонкавайнъ-гэгдна. Мы поклонились, принеся этому субургану жертву и лампаду. Засимъ, поклонившись въ кумирняхъ, мы одинъ разъ обошли вокругъ по дорожкѣ «внѣшняго монастырскаго круговорота». Послѣ сего мы принесли, по мѣрѣ силъ, въ этомъ монастырѣ манцзу и жертвы и ушли (изъ него) вечеромъ того же дня, нѣсколько раньше захожденія солнца. 71 Когда мы спустились

⁷⁷⁾ Галданъ-китъ — одинъ изъ главнъйшихъ гэлугба скихъ монастырей въ Тибетъ. Полное имя его, по географів Тибета, составленной Миньчжулъ-хутухтою (см. стр. 29), является въ формъ Галданъ-намбаръ-Чжал-(र्गत वृद्द हुम पर मुन्य पति तुर्). Монастырь основань Цзонкавою въ 1409 г. (см. Цзонкавайнъ-намтаръ, гл. 7-я) и располагается, по сказаніямъ вышепомянутой географіи, въ окрестностяхъ горы Ван-кур-ри (スマス・マジス・エ), а по замъткамъ Дж. Сандберга на холив, который онъ называетъ Ан-коръ. Тотъ же Сандбергъ, подобно нашему автору, сообщаеть, что главиващимъ предметомъ поклоненія является здівсь гробинца Цзонкавы, которая помещается въ Тsug-la-k'an'ь. Последній представляєть собою высокое мавзолее-образное зданіе изъ мрамора и малахита, съ позолоченной крышей. Внутри его помъщается массивный субурганъ, сдъланный изъ чистаго волота, а въ субурганъ этомъ въ волотомъ же ящикъ, обвернутомъ тонкими и исписанными священными изреченіями матеріями, хранятся набальзамированные останки великаго буддійскаго реформатора, пом'вщенные въ сидячемъ положении. Изъчисла другихъ здёшнихъ святынь Сандбергъ указываетъ на великолъпное изображение Майдари, на кумиръ Цзонкавы въ натуральную его величину и др. Библіотека Галданъ-кита заключаеть въ себъ большое число рукописей и священныхъ произведеній, — автографовъ Цзонкавы. Въ отличе отъ другихъ большихъ голугбаскихъ монастырей настоятелями Галдана всегда являются не хубилганы, а простые дамы, избираемые изъ

внизъ съ горы, то тамъ находился субурганъ, воздвигнутый надъ останками ламы Личжй-дорчжй ⁷⁸); поклонившись этому субургану и идучи отъ него, мы подошли къ одному свътскому аилю и заночевали, такъ какъ наступила ночь. Эти аили состоятъ изъ байшиновъ; население имъетъ понемножку скота и занимается носъвомъ пашень. Таково по внъшнимъ формамъ все население, обитающее неподалеку отъ большихъ дорогъ: путники въ степи приготовляютъ и събдаютъ свою пищу, въ степи ночуютъ и помимо того что идти, даже и не думаютъ ночевать въ аилъ.

24-го числа, двинувшись по утру, мы въ полдень сварили и напились чаю въ степи, а потомъ отправившись снова, заночевали неподалеку отъ аиля Мэдокъ-гунга. Далъе мы шли слъдуя правымъ берегомъ ў-мурэни.

25-го числа отправившись по утру, мы пили утренній и полуденный чай опять таки въ степи и, не дошедши, за наступленіемъ ночи, до анля, именуемаго Ринчинъ-линъ, заночевали
приблизительно въ одной версть ближе его. Нынъшнимъ утромъ
мы шли, слъдуя вверхъ по теченію ръки Мэдокъ мачжинъ, вытекающей изъ У-мурэни и обращающейся въ восточную сторону.
Въ эту ночь, когда мы уснули, привязавъ за свое тъло единственную клячу, три пъшихъ человъка, уже послъ полуночи,
подошли съ намъреніемъ украсть нашу лошадь; я выстрълилъ
по нимъ два три раза изъ маленькаго револьвера и прогналъ ихъ.
Изъ предосторожности я несъ съ собою свой маленькій револьверъ и вышло хорошо.

образованнъйшихъ монаховъ трехъ монастырей: Галдана, Серы и Брайбуна. (см. Survey of India Réports). Болъе полное перечисление Галданскихъ святынь находимъ въ «Географіи Тибета Миньчжулъ-хутухты» стр. 29—30).

⁷⁸⁾ Личжѝ-дорчжѝ=«великій чудотворецъюжныхъгоръ» (つつつ つつ от отъ самый знаменитый дама Личжѝ-дорчжѝ, о которомъ біографія Цзонкавы (Богдо-Цзонхавайнъ-намтаръ) разказываетъ какъ объ уроженцѣ южныхъ странъ, гдѣ онъ и жилъ первоначально; впослѣдствіи онъ прославился какъ учитель и одинъ изъ даровитѣйшихъ оппонентовъ Цзонкавы. Принявъ ученіе сего послѣдняго, онъ сдѣлался проповѣдникомъ новыхъ доктринъ, ходиль по всему Тибету и скончался на этомъ мѣстѣ.

26-го числа выступивъ поутру, мы пили утренній чай, подонедіни на недалекое пространство къ Ринчинъ-лину и, двинувшись отсюда, ночевали вблизи аиля, именуемаго Осоръ-чжана.

27-го числа, выступивъ поутру, мы уклонились съ большой китайской дороги. Досель мы шли по китайской дорогь, направляющейся изъ Хласы въ Пекинъ; теперь эта отделившаяся дорога, говорять, представляеть собою путь, по которому далай-ламайнъ-гэгэнъ тэдитъ къ озеру Оконъ-тэнгри, именуемому Мули-динги-цо; по этому пути мы следуемъ. Засимъ, попивъ полуденный чай въ степи, мы шли вверхъ по небольщой ръкъ, обращенной въ восточную сторону, миновали истоки этой ръки на вершинъ и ночевали въ безлюдной степи. Вершина эта не высока, но холодная и обладаеть вредными атмосферными вліяніями мъстности. Сегодня мы шли съ усталостью и изнеможеніемъ. Чувствуя большую жажду, мы съ Дорчжи выпили по одной чашечкъ воды и эта вода бользненно упала на грудь: мы пришли на ночлегъ съ кашлемъ, голосъ осипъ, грудныя кости больли. Сверхъ сего въ эту ночь мы ночевали на степи, въ местности холодной, съ местными атмосферными вліяніями, и мало по малу въ организмъ начинала чувствоваться еще большая тяжесть.

28-го числа, вставъ по утру, мы переговорили, что людямъ, вышедшимъ съ намъреніемъ идти на жизнь и смерть, сидъть не приходится, а потому, отправившись въ путь, попили два своихъ чая опять на степи и достигли до монастыря Чжин-чэ, когда солнце стояло еще высоко. Монастырь этотъ весьма древній; въ немъ имъется кумирня съ золотою крышею, именуемая «Майдарійнъ-сумэ. Въ этой кумирнъ находится множество кумировъ, во главъ же ихъ воздвигнутъ бурханъ Майдари, величиною съ человъка, а по правой и лъвой сторонамъ его Дорчжъсъмбо и Касаръ-бани 79). Самъ монастырь не великъ и, говорятъ,

⁷⁹⁾ Дорчжи-сэмбэ тибетское наименованіе санскритскаго Вачжрасатвы. Ламайскіе візроучители приписывають этому божеству званіе тарнистическаго будды, котя въ существіз діла Дорчжів-сэмбэ, являясь эманацією Акшоби,

имѣетъ только до 200 хувараковъ. Въ цокчинскомъ дуганѣ находится такъ называемое Цзонкава-гэгэнэй-ширъ (тронъ Цзонкавы), а также есть рисунокъ бурхана, написанный кровью, вытекшею изъ носа Цзонкавы-гэгэна. Монастырь этотъ хотя и небольшой, но ставится на видъ его древнее имя; здѣшній кумиръ
Майдари также весьма славенъ въ Тибетѣ; а потому, говорятъ,
онъ находится въ числѣ священнѣйшихъ мѣстъ, нося прозваніе
Чжинчэйнъ-номыйнъ-сумэ. Мы, немедленно по прибытіи, совершили поклоненіе въ этихъ монастырѣ и кумирнѣ, обошли вокругъ
нихъ и когда намъ дали маленькій пустой байшинъ, сказавши,
чтобы мы ночевали въ немъ, остановились для ночлега. Представивъ манцзу и цзэдъ (мѣстному) духовенству и принеся жертвы
и лампаду передъ ликомъ Майдари, мы удостоились благословенія и аршана, а засимъ нѣсколько попокоились и переночевали.

29-го числа выступивъ съ разсвётомъ, мы при движеніи ошиблись въ пути и пошли дорогою, которая ведеть на гору, располагающуюся на восточной сторонё монастыря. Достигнувъ вершины горы, мы догадались о неправильности своей дороги и шли разсуждая, что намъ теперь дёлать; а тёмъ временемъ, въ пору солнцевосхода, пришла къ намъ съ горы какая-то старая старуха: она указала намъ дорогу, проводила насъ и, прошедши съ нами около версты, возвратилась. Чрезвычайно обрадовавшись, что съ вершины горы, изъ необитаемой мёстности, въ пору, когда не всходило еще и солнце, явилась эта старая старуха и направила нашъ путь, мы дали этой старухё въ награду немножко денегъ и она снова ушла на гору ⁸⁰). Послё сего мы по

можеть быть почитаемь только бодисатвою. По внёшнему изображенію Дорчжи сэмбэ во многомъ походить на Акшоби. Что касается Касаръ-пани, то это одна изъ формъ бодисатвы Авалокитэшвары, духовнаго сына Амитаба-будды.

⁸⁰⁾ Авторъ отмъчаетъ этотъ случай, очевидно, подозръвая въ этомъ появленіи старухи нъчто чудесное. Съ своей стороны отмътимъ, что, по крайней мъръ въ Монголін, очень многія благочестивыя старухи-шибаганцы ходятъ самымъ раннимъ утромъ, часовъ съ двухъ ночи, на горы для совершенія тамъ

указаніямъ этой старухи спустились внизъ по правой (южной) сторонь этой горы, нашли свою дорогу и пошли своимъ путемъ. Прошедши невдалекъ отъ маленькаго монастыря, именуемаго Санъ-линъ-гомба, мы переправились по мосту черезъ верхнее теченіе ріки Олка; выпили свой полуденный чай въ степи, еще проследовали вверхъ по этой реки и заночевали въ степи. Нынъшнимъ утромъ, когда, еще до восхода солнца, мы прошли приблизительно версты три кверху горы, да версты три спускались, грудь у насъ начало пучить, дыханіе усилилось и выступиль обильный поть; сверхь того четверо изъ нашихъ людей, подвергшись мъстному атмосферному вліянію, sh) armadu ночлегь больными; мы вдвоемъ пришли въ добромъ здоровьи. По общему обычаю, путешествующие въ этихъ мъстахъ не употребляють мяса въ большомъ количествъ, а идуть на чаъ, да на мукъ. Мы шли также на чаъ, да на мукъ. Въ теченіе дня, дважды къ черному (т. е. приготовленному безъ молока) чаю прибавляли замбу и заночевывали, потвини кашицы изъ сухого бълаго проса, въ жесткомъ видъ, безъ бульона, или какихъ либо соковъ. Способъ нашего движенія изо дня въ день быль такой: Выступивъ съ мъста ночлега при появившемся вновь утреннемъ разсвъть, мы останавливались, когда солнце всходило кверху, варили черный чай и пили, а тъмъ временемъ, до подъема, ноги немножко отдыхали; потомъ отправлялись снова и после полудня пили еще одинъ черный чай; далье шли до прекращенія дневного свъта, а на ночлегъ или дълали толокно изъ черной муки, или варили и пили черный чай. Помимо того что мъстность эта гористая и скалистая, мы двое, при непривычкъ къ мъстнымъ атмосфернымъ вліяніямъ и къ хожденію на такое далекое пространство, уставали больше своихъ сотоварищей. Въ теченіе дня, при каждомъ изъ троекратныхъ движеній мы оставались назади и чувствовали себя непріятно, ділаясь предметомъ

жертвоприношеній (санъ-табиху). Жертвоприношеніе ихъ весьма несложно и состоить въ сожиганіи на кострѣ благовонной травы (арца), причемъ ими навизуєть читается приличествующая случаю молитва.

насмёшки сопутствовавшихъ намъ сотоварищей; еще далее отстававшіе отъ своихъ спутниковъ, мы боялись какъ бы какой нибудь злонамеренный воришка, повстречавъ двухъ монголовъ, не ограбилъ насъ; хочемъ догнатъ товарищей, — но, помимо того что физическія силы плохи, подошвы на ногахъ покрылись водяными мозолями и идти скоро нётъ возможности. Засимъ изнуряемся местными атмосферными вліяніями: грудь пучится, дыханіе усиливается. Впрочемъ, хотя и терпимъ такія физическія страданія, однако идемъ съ веселымъ духомъ, такъ какъ мы вышли, памятуя правила добровольно и по добродётели отправившихся поклонниковъ: «гдё ни умереть — все равно!».

30-го числа, выступивъ съ разсвѣтомъ, мы опять пили утренній и полуденный чай въ степи, перевалили черезъ Чжэлўнгійнъ-дабанъ, тоже трудный переваль, и ночевали въ степи.

1-го числа мѣсяца свиньи опять вышли съ разсвѣтомъ и, достигнувъ монастыря, именуемаго Чойнкоръ-чжалъ 81), пили здѣсь утренній чай. Монастырь этотъ является также нѣкоторымъ именитымъ мѣстомъ поклоненія: воздвигъ этотъ монастырь, говорятъ гэгэнъ Гэндунъ-чжамцо и содержитъ онъ въ себѣ до 400 хувараковъ. Въ этомъ монастырѣ находится Оконъ-тэнгрійнъ сума. Заказавъ отслужитъ хурулъ, которымъ молятся Оконъ-тэнгрій и вознеся цокчотъ 82), мы вышли съ молитвою; когда же намъ сказали, что Мулй-дингійнъ цо находится въ разстояніи приблизительно десяти верстъ, мы тотчасъ же пошли туда. Находится оно къ сѣверо-востоку отъ этого монастыря. Послѣ сего мы еле еле къ полудню достигли до вершины южной горы. Море это со всѣхъ сторонъ окружено горами; ни травы, ни деревьевъ

⁸¹⁾ 균지(디기그) 데 замѣчаніямъ географія Миньчжулъ-хутухты́, здѣсь находится дворецъ «всевѣдущаго», т. е. далай-ламы́.

⁸²⁾ Цок-чотъ—тибетское названіе жертвоприношенія (ॎेट्रेग् । = ट्रान्नेलि и अटें = ५०५), въ дословномъ переводъ обозначающее «сложная жертва». Въ составъ его входять главнымъ образомъ разныхъ родовъ яства: мука, мясо, пряженцы, чай, сушеный творогъ и проч.

нёть; страшныя скалы и камии; губительныя атмосферныя вдіянія. Сбоку дороги находится три маленьких озерка; зовутся они, говорять, Сэнгэ-дончжань, Цусринь-дончжань 88) и ' Сэтэбъ. Далье, сбоку дороги, въ некоемъ плоскомъ камив, внутри трехугольной впадины, имбется немножко воды. Ее называють «Бага по» (малымъ озеромъ). Говорили, что если человъкъ, имъющій при себ'є гадательныя кости, ноложить въ него свою гадательную косточку, то последняя делается благословенною; мы бросили въ него свои гадательныя кости. При движеніи къ этому Мули нуру съ южной стороны, такъ какъ скалы и горы забсь утесисты, мы, восходя на вершину горы, дошли до нея съ чрезвычайно большимъ утомленіемъ. Мъстное атмосферное вліяніе очень большое: дыханіе усилилось, роть совершенно ссохся; изнурившись, я молился, проливая изъ глазъ слезы. Припомнивъ, что человъкъ, имъющій дурную судьбу, не можеть видъть этого моря, а если умереть подошедши близко, то очень худо, я плакаль и молелся, взывая, что если мит уже опредълено умереть, то пусть умру я, увидавъ и совершивъ поклоненіе передъ этимъ моремъ. Засимъ, когда живыми взощли мы на вершину, то тамъ находилось каменное съдалище, называемое трономъ, на которомъ садится далай-ламайнъ гэгэнъ. Подошедши на недалекое разстояніе къ этому трону, мы дали себъ отдыхъ и сидели, созерцая видъ этого моря. Далай-ламайнъ-гэгэнъ въ каждомъ своемъ перерождении непременно шествуеть лично къ этому морю и приносить ему жертвы. Въ ту пору тронъ, на которомъ онъ садится, бываеть (именно этоть) каменный тронъ. Неподалеку отъ этого трона мы помолились, совершивъ санъ (молитвенное куреніе) и принеся хадакъ, деньги и прочее. Отсюда до морской воды будеть, повидимому, версты три. Подойти въ этомъ мъсть для человька невозможно: горы черезъ чуръ утесисты, сплошь скалы, камии. Говорять, что общій вибшній

⁸³⁾ Сэнгэ-дончжанъ и Пусринъ-дончжанъ собственно имена двухъ спутшиковъ докшата Хламо. Первый изъ нихъ изображается съ львиною головою, а второй съ головою матара.

виль этого моря кажется прекраснымь, голубовато-синимь. Такой цвъть разстилается оть этого берега дальше, а засимъ цвъть воды кажется бълесымъ; еще дальше получается красный цвъть, далье желтый цвъть, далье зеленый цвъть, далье з опять останавливается на голубовато-синемъ цвътъ 84). Такое диковинное и выпускающее много цвётовъ море! Разказывають, что въ этомъ морт обитаетъ Оконъ-тэнгри. Среди окружающихъ горъ море имъетъ форму вродъ этакой: 🗯. Для пъшехода, идущаго вокругь, оно, кажется, составляеть пространство около дневного пути. Говорять, что человъку, денно и нощно совершающему круговращенія и поклоны, показываются различныя вещи. Мы не могли оставаться здёсь такъ долго и просидъли въ молитвъ приблизительно часа три. Въ ту пору какъ сидёли мы такимъ образомъ, съ свреро-западной стороны зашла черная туча и пошель сильный съ шумомъ снъть и градъ; тогда мы возвратились назадъ. Достигнувъ низовьевъ горы, мы сварили немножко чаю, попили и пошли. У подошвы этой горы, по сторонамъ дороги находятся слёды муловъ и дикихъ звёрей, вытоптанные на камняхъ скалъ, какъ будто вытоптанные на грязи ⁸⁵). Засимъ предположивъ попробовать дойти до монастыря и ночевать тамъ, мы пошли скорымъ шагомъ и во время, близкое къ

⁸⁴⁾ Миньчжуль-хутухта, разназывая объ этомъ же свойствѣ воды озера Балданъ-хламо, передаетъ его словами «ДЯБЪ», каковое выраженіе проф. Васильевъ переводитъ: «различныя зрѣлища» (миражи?) Мы полагаемъ, что дѣло идетъ здѣсь не «о зрѣлищахъ» и «мвражахъ», а словами этими указывается именно та особенность озера, которую отмѣчаетъ нашъ авторъ и по которой озерная вода въ различныхъ мѣстахъ кажется разноцвѣтною (ДБ) (см. Васильевъ, Географія Тибета, стр. 36).

⁸⁵⁾ Разказываемое обстоятельство мы находимъ еще отмѣченнымъ въ монгольскомъ сочинения: отбет с телерон сообщается еще о вѣровани ламантовъ, по которому они видять въ этихъ слѣдахъ отпечатлѣвыеся на камняхъ копыта и ступни тѣхъ животныхъ, на которыхъ ѣздятъ божественные спутники Хламо.

исчезновенію дневного світа, пришли въ Чойнкоръ-чжалыйнъ кить. Здёсь мы ночевали, а 2-го числа, принесши манцзу монастырю и поклонившись кумирнямъ и бурханамъ, еще до наступленія полудия вышли обратно въ сторону Хласы. Следуя пять дней по прежде пройденной дорогь, мы пришли и заночевали на берегу У-мурэни. На дорогъ опять проявлялось мъстное атмосферное вліяніе и, когда одинъ изъ нашихъ товарищей лишился возможности идти, мы взяли у некоего путника, прошедшаго всего одинъ день пути, лошадь, выдали плату, посадили и привезли (своего больнаго). Теперь Хласа находилась отсюда всего на разстояніи трехъ дней. Одновременно съ симъ намъ сказали, что внизь по этой У-мурэни до Хласы ходять лодки и въ ту же ночь мы поискали и нашли. Утромъ 7-го числа мы поручили одному изъ своихъ товарищей вести нашу клячу и идти сухимъ путемъ, а пятеро наняли лодку, съ уплатою до Хласы около одного лана серебра, съли и поъхали. Лодка эта такова: сшивають воедино четыре воловыихъ кожи; сгибаютъ тонкіе, тальниковые прутья и, сдёлавъ ихъ на подобіе реберъ, покрывають сверху этою кожею. Такая лодка плыветь, следуя водному теченію; если она пойдеть вбокъ, то ее направляють, упираясь деревяннымъ шестомъ въ землю; при движеніи вверхъ по ръкъ, ее вытаскивають изъ воды и несуть на плечахъ по землъ. Въ полдень, вышедши на берегъ раки, мы сварили и напились чаю, а потомъ двинувшись снова, прибыли къ Хласт въ пору заката солнца. Вышедши изъ лодки, мы взвалили на плечи свои кое-какія вещи и пришли въ байшинь, который мы занимали въ Xıàct.

8-го числа, отправившись въ Норбу-линка, я представился и засвидътельствоваль почтеніе буряту Акбану. Еще до вышеописаннаго выхода своего изъ Хласы, я докладываль этому Акбаньсойбуну о возможности получить Аюкайнъ цэванъ отъ гэгэна. Послъ нашего ухода онъ довель объ этомъ до свъдънія гэгэна и они ръшили пожаловать этотъ «цэванъ» 15-го числа настоящей луны. Услыхавъ объ этомъ, я пришелъ домой съ радостью.

9-го числа прибыль въ Хласу и провель здёсь день.

10-го числа отправились на поклоненіе въ Брайбунъ-кить 86). Монастырь построенъ на склонъ горы Гэпэль, въ разстоянів приблизительно 12 версть къ свверо-западу отъ Хласы. Говорять, что въ Тибетской стране монастырь этоть въ настоящую пору имбеть самое большее число хувараковь. Прибывь въ кить. мы совершили поклоненія въ его кумирняхъ и хуралахъ и принесли манцау. Здесь также имеются кумирии съ золотыми крышами. Всв постройки — каменныя. Такъ называемый Цокчинь-дугань представляеть собою кумирию, въ которой помъщаются и служать хуралы всь 10,000 хувараковь этого монастыря. Далье въ этомъ монастырь заключается четыре дацана: Гоманъ, Лосалъ-линъ, Діянъ-дацанъ и Гакба-дацанъ. Въ каждомъ изъ нихъ имъются свои кумирни и дуганы. Въ Гоманъдацант — 3500, въ Лосалъ-линт — 5000 и въ Діянъ-дацант — 1500, такъ проживаеть всего 10,000 хувараковъ. Далъе въ Гоманъ-дацанъ существуетъ 16 отдъльныхъ общинъ; ихъ называють «канцанъ». Въ одномъ изъ этихъ канцановъ, именуемомъ «Хардунъ», проживаеть 1000 хувараковъ. Въ этомъ «Хардунскомъ канцанъ имъется девять «мицан'овъ». Такъ называемый «мицанъ» также заключаетъ въ себъ аймаки (отдъленія). Изъ числа техъ 9-ти мицановъ Чока мицанъ имбетъ 200 хувараковъ. Говорять, въ этомъ Чока-мицанъ проживають родичи 4-хъ ойратовъ; въ такъ называемомъ Чжорчадъ мицанъ — живутъ

⁸⁶⁾ Waddell въ своемъ сочинении: «The Buddism of Tibet, or Lamaism» сообщаеть, что Брайбунъ построенъ въ 1414 году, по образцу большаго индійскаго монастыря Srī-Dhanya-Kataka, число же постоянно живущихъ здёсь дамъ въ одномъ мѣстѣ исчисляется имъ въ суммѣ 7700, (р. 188—189), а въ другомъ—7000 (р. 269). Четыре отдѣльныя части монастыря группируются вокругъ большого собора, блестящая золотая кровля котораго видна издали. Въ передней части монастыря, по словамъ его, воздвигнута ступа, которая будто бы заключаетъ въ себѣ останки четвертаго далай-ламъ Йонданъ-чжамид. Миньчжулъ-хутухта перечисляетъ достопримѣчательности Брайбуна съ большими подробностями, но онъ не упоминаетъ чтобы монастырь этотъ служилъ усыпальницею какого-либо изъ далай-ламъ. Число хувараковъ опредѣляется имъ также суммою свыше 7000 человѣкъ.

люди, принадлежащіе къ убуръ-хошунамъ, а въ Самло-канцанъ живуть монголы халхаскіе. Канцаны и мицаны являются большими или малыми отлъденіями. Мы остановились въ этомъ Чокамицанъ. Эти отдъленія, соединившись вмъсть и составивъ 10,000 хувараковъ, (ежедневно) служатъ одинъ хурулъ въ Цокчинъдугань; когда разойдутся, то служать каждый въ своемъ дацанскомъ-хуруль; вышедши отсюда, служать каждый въ своемъ канцанъ, когда же разойдется канцанскій хураль, служать въ своемъ мицанъ. Эти китъ, дацанъ, канцанъ и мицанъ, каждый въ отдельности имеютъ у себя земли; земли свои они сдаютъ погодно •простолюдинамъ и, взимая съ нихъ поземельную плату, содержатся ею; содержатся также приходомъ жертвъ и приношеній оть каждаго отдільнаго аймака и хошуна. Въ трехъ дацанахъ служать цанить, въ Гакба дацань служать Чжудъ. Въ этоть Гакба дацань приходять хувараки изъ трехъ вышеупомянутыхъ дацановъ и, проживая въ немъ, служатъ свои курàлы.

11-е число. — На срединѣ горы, лежащей позади этого монастыря, находится маленькій кить, именуемый Гэпилыйнъ-ритодъ. Намѣреваясь поклониться, мы, при восхожденіи на гору, поѣхали верхомъ на быкахъ и, доѣхавши, поклонились. Располагается онъ кверху по горѣ на разстояніи, приблизительно, трехъ четырехъ верстъ. Сплошь скалы и каменистыя горы. Здѣсь также находятся дворецъ далай ламы и другіе отличные предметы чествованія. Совершивъ поклоненія и круговращенія, мы при обратномъ низхожденіи спустились пѣшкомъ.

12-го, совершивъ поклоненіе передъ Дама-чойчжилемъ и поклонившись въ кумирнѣ брайбунскаго чойчжи, мы возвратились въ Хласу.

13-е и 14-е числа прожили въ Хласъ.

15-го числа, когда далай-ламайнъ-гэгэнъ соизволилъ на пожалованіе посвященія, именуемаго Аюкайнъ-цэванъ, то, во глав'в съ держащимъ тибетское гражданское правленіе Дэму хутухту, сид'ъли тибетскіе гэгэны, князья, духовные и св'єтскіе, а равно и монголы; всего сидёло насъ двё, или три тысячи человёкъ и всё мы удостоились. Начиная съ 16-го числа, когда гэгэнъ совзволилъ на пожалованіе луна Чжалъ-домба, мы, вмёстё съ предстоящими гэгэну сойбунами, въ числё 21-го человёка, слушали 5 дней. Засимъ 22-го числа пришли въ Хласу, провели вдёсь двое сутокъ и 24-го числа вышедши пёшкомъ для совершенія поклоненій въ монастырё Сэра, (напередъ) зашли и поклонились въ ритодъ, именуемый Па-бан-ка и отстоящій версты на три, или на четыре дальше Сэра'скаго монастыря, а потомъ, возвратившись назадъ, пришли и ночевали въ монастырё Сэра. Неподалеку отъ этого ритода Па-бан-ка находится большой плоскій камень. Сказываютъ, что на немъ разрёзывають по частямъ трупы умершихъ и отдають ихъ на съёденіе птицамъ.

25-го числа по утру мы принесли манцау въ этомъ монастырѣ. Здѣсь также находится много кумирень, дугановъ и другихъ предметовъ поклоненія; по мѣрѣ возможности мы совершили передъ ними поклоненія и обошли вокругъ нихъ. Этотъ Сърайнъ китъ располагается по склону горы, въ разстояніи приблизительно шести, или семи версть къ сѣверу отъ Хласы. Это также значительный монастырь, заключающій въ себѣ, говорятъ, 7000 хувараковъ; много священныхъ кумировъ и тоже великоименитый монастырь. Въ этомъ монастырѣ находится три дацана: Съра-чжа-ба, Съра-мад-ба и Гак-ба; въ дацанахъ также существуютъ канцаны, но въ канцанахъ мицановъ, говорятъ, нѣтъ. Два дацана, говорятъ, служатъ цанитъ, а Гак-ба служитъ чжудъ. Здѣсь также проживаютъ монгольскіе хувараки в то. Ритоды, находящіеся по горамъ, лежащимъ къ сѣверу

⁸⁷⁾ По Вадделю, монастырь Сэра основанъ въ 1417 г. и въ настоящую пору живописно располагается у подножія цёлаго ряда безплодныхъ холмовъ, именуемыхъ Та-ti-ри и извёстныхъ серебряною рудою. Число монаховъ достигаетъ здёсь 5500 человъкъ; они находятся въ постоянной ссоръ и неръдко завязываютъ даже кровавыя распри со своими сотоварищами изъ Брайбуна. Далъе Ваддель обосновываетъ свои замътки объ этомъ монастыръ на показаніяхъ индійскихъ изследователей, которые впрочемъ говорятъ только о сэра'скихъ идолахъ. Болъе полное описаніе Сэра даетъ Гюкъ. «Кумирни и жи-

оть этого монастыря; суть: Па-бан-ка, Чуб-сань, Руб-кань, Пурбу-чжокь, Гэ-чэнь, Рака-бракь и Бракь-рй. Ритодами называются построенные въ горахъ байшины, въ которыхъ сидять въ созерцаніяхъ великіе ламы. Поэтому то и говорять, что монастырь Сэра изобилуетъ ритодами, Брайбунскій кить изобилуетъ чойчжонами (тайнов'єдцами) а Галданъ кить изобилуетъ ранчжунами (нерукотворенными вещами). Славн'єйшіе и самыс большіе изъ вс'єхъ монастырей, располагающихся поблизости этой У-мурдни, суть именно эти три: Сэ, Брай, Гэ, три великихъ монастыря; прибавляя къ нимъ Даши-хлубо'скій монастырь, находящійся на р. Цзанъ-мурдни и говорять, что существуеть четыре желтыхъ большихъ монастыря». Монастырей принадлежащихъ къ желтой в'єр'є хотя и много, но сказывають, что изв'єстные своею славою суть именно эти четыре.

Такимъ образомъ мы, шедшіе издалека два престарылые странника, совершили добродытельное дыяніе, поклонившись, котя бы въ кратчайшій моменть лицезрынія, гэгэнамъ двухъ Цзў-

лые дома», говорить онъ, «располагаются здёсь по горнымъ склонамъ, поросшимъ остролистами и кипарисами. Издали эти строевія, являющіяся одно надъ другимъ въ формъ амфитеатра и выдающіяся на зеленомъ фонъ холма, представляють собою привлекательный видь. Монастырь Сэра замівчателень особдево тремя большеми многоэтажными кумиреями, всв комнаты которыхъ покрыты сплошною позолотою. Отсюда произопло и самое название монастыря, такъ какъ слово «сър» по тибетски значитъ «золото». Въ главной изъ этихъ трекъ кумирень кранится знаменитый «дор-чжэ», который прилетёль по воздуху изъ Индін и сділался образцомъ, по которому приготовляются теперь всь другіе ламайскіе «дор-чжэ». Дор-чжэ Сэры служить предметомъ большаго почитанія» (см. Huc, Souvenirs d'un voyage dans la Tartarie, le Thibet et la Chine etc. Т. II, р. 97). Это «дор-чжэ» есть то самое пур-бу, которое, по слованъ Миньчжулъ-хутухты, было вынуто волхвомъ Да-чар-вой изъ клада (Географія Тибета, стр. 27). Найдено оно было, послів того какъ прилетило изъ Индін, на одномъ холив, въ мъстности называемой Пур-бу-чогъ. Ежегодно 27-го числа 12-й луны это «дор-чжэ» вынимають изъ ящика и торжественно переносять въ Бодалу, гдъ далай-лама возлагаеть его себъ на голову. Послъ сего высшіе служители монастыря СЭры несуть его къ китайскимъ амбанямъ, чтобы и они прикоснувись къ нему своими головами; еще далбе къ нему прикладываются целье десятки тысячь народа. Въ цокчинской кумирив Сэры ваходится кумиръ Авалокиты съ 11-ю головами, (см. Waddell, The Buddism of Tibet p. 269-270).

Шакчжамуни, къ которымъ стремились иы съ страстнымъ пожеланіемъ, гэгэну Всевъдующаго далай ламы, тремъ великимъ монастырямъ и причисляющимся къ нимъ большимъ и малымъ китамъ. За всемъ темъ, такъ какъ для человеческого духа нетъ удовлетворенія, то и мы, при разказахъ о томъ, что въ Дашихлунбо'скомъ кить, на р. Цзанъ-мурони, существуетъ многославный лама, именуемый Паньчэнь-богдойнъ-гэгэнъ, опять таки решели пойти и поклониться ему. Прослышавъ, что дальше за нимъ, въ странѣ величественныхъ Сакъясцевъ, существуетъ также накій чудодайственный лама, именуемый Сакъя-панчэнь, возжелали идти и туда. По таковой то причинь, 25-го числа прибывъ изъ Сэра'скаго монастыря въ Хласу и переночевавъ эдісь, мы сь 26-го числа искали способовь для побіздки въ Цзанъ. Мне котелось идти пешкомъ, но следовавшіе за мною сотоварищи, черезъ чуръ сильно утомившіеся прежде, отказывались и говорили чтобы бхать на подводахъ. Разыскивая и спрашивая наемныхъ подводъ, мы не нашли ихъ въ теченіе трехъ. четырехъ сутокъ, когда же мы доложили о таковыхъ своихъ обстоятельствахъ Акбанъ-сойбуну, онъ сказаль: «доложите въ главное тибетское управленіе, дэба-шунь, и оно выдасть вамъ приказь, по которому вы потдете на почтовыхъ подводахъю. Засимъ, когда мы подали прошеніе въ дэба-шунъ'ское управленіе, что бы намъ, 4-мъ челов камъ, жать на 6 лошадяхъ для поклоненія Паньчэнь-богдо, оно разрѣшило и выдало указъ. Это не было сдёлано только для насъ, но они имёютъ у себя въ обычать выдавать подводы ламамъ и князьямъ, которые прітзжають изъ дальнихъ мёсть, приносять жертвы и подаянія и путешествують побуждаемые добродетелью. Для насъ они соизволили, втроятно, потому, что мы были люди дальней страны, изъ которой давно уже никто не приходилъ. Мы, хотя и не были такими большими ламами и князьями, но полагали, что это законная милость со стороны великой страны и съ молитвою подготовляли свой отъёздъ. Сложивъ у людей остававшіяся после насъ вещи, мы двое взяли съ собою двухъ человъкъ изъ числа.

тьхъ четырехъ, которые вздили вместе съ нами на поклоненіе прежде. Четыре человека, севъ на четырехъ лошадей, да на двухъ лошадей, которыхъ вели въ поводу, навьючивъ пищевые продукты, котелъ, ковшъ, подушки, постели и тому подобныя мелочи, мы въ полдень 4-го числа следующаго месяца мыши выехали изъ Хласы. Проехавъ позади Бодалы и по передней стороне Брайбунъ-кита, мы направились внизъ по теченію у-мурани и, следуя по большой дороге, ведущей въ Даши хлуноо, ночевали въ Донкоръ-цзоне.

5-го числа, двинувшись по утру, мы переправились черезъ р. Янбачжанъ и, сменивъ подводы въ Нье-тане, заночевали. Этотъ Нье-танъ, говорятъ, представляетъ собою место, въ которомъжилъ и которое особенно любилъ Чжугійнъ гэгэнъ 88). Мы, остановившись въ одномъ простомъ аиле, где сменяютъ подводы, сварили и попили чаю снаружи жилого помещенія, а потомъ, пока привели почтовыхъ лошадей, сбегали и поклонились въ Даркійнъ сумэ и въ кумирне Чжугійнъ-гэгэна. Въ «желтой» кумирне этого Чжугійнъ гэгэна находятся два субургана, желтый и бёлый: въ желтомъ, говорятъ, находятся останки Чжугійнъ гэгэна, а въ беломъ останки ламы, именуемаго Сакъ-

⁸⁸⁾ Чжугійнъ-гэгэнъ-такъ называють калмыки одного изъ своихъ великихъ ламъ, полное имя котораго было Чжо-во-чэн-бо-дПал-данъ-А-ди-ша, или, нъсколько короче, Чжу-адиша. Знаменитый индійскій ученый, онъ родился, по вычисленіямъ Ковалевскаго, въ 994 г. по Р. Х. и заслужилъ особенное вниманіе дамъ, потому что будучи приглашенъ въ Тибетъ, онъ возстановиль здёсь буддазиъ, изгнанный изъ этой страны Лангъ-дарма-ханомъ. Вибстб съ симъ Адиша, несомивнию, положиль начало всемь темь сектантскимь движеніямь, которыя закончились реформою Цзонхавы. Чжу-адиша составиль свою школу, которая въ буддійскомъ мірѣ получила названіе Гадамба, онъ написаль нѣсколько сочиненій и между прочимъ «Лам-сгронъ» (освінценіе истиннаго пути); подъ его руководствомъ были переведены на тибетскій языкъ разныя сансвритскія книги, опреділены обязанности духовенства, водворень порядокь въ дълакъ религіознаго управленія, образовались важныя лица, заслуги которыкъ донынъ прославляются усердными ламантами. За таковую дъятельность ламы почитають Адишу не только наравить съ Нагарджуной и Цзонкавою, но приравнивають его къ самому будде Сакъямуни. Умеръ Адеша 73 леть отъ роду въ 1067 году.

яскимъ Соднамъ-чжалпанъ 89). Мы также совершили передъ ними поклоненія. Рѣка Янбачжанъ вытекаетъ изъ Ў-мурэни въ сѣверо-западную сторону; вверхъ по этой рѣкѣ находится много и простыхъ поселеній, и кумирень. Сѣвъ на верховыхъ лошадей изъ Нье-тана, мы смѣнили ихъ еще въ урочищѣ, именуемомъ Намо; двинувшись отсюда, опять взяли новыхъ лошадей изъ такъ называемаго Цзамьяна и ночевали въ Цаба-нанг'ѣ.

Отсюда, опять ствъ на верховыхъ лошадей, мы вытали 6-го утромъ и, пробхавъ по южной сторонъ монастыря, именуемаго Чжанъ-чубъ-линъ, еще до наступленія полудня прибыли въ Чуши-цзонъ ⁹⁰), располагающійся на сѣверномъ берегу Цзанъмурэни. Напившись здёсь чаю, да смёнивъ лошадей, мы выгыхали и переправились черезъ Цзанъ-мурэнь въ деревянной лодкъ. На этой Цзанъ-мурэни находится жельзный мость: одинъ конецъ его прикръпленъ жельзными цъпями за скалу праваго берега ръки, а другой конецъ, -- посреди воды Цзана воздвигнута каменная колонна, на подобіе субургана, — за нее онъ и привязанъ. Мостъ этотъ, говорятъ, состарълся и не исправленъ; съ одного конца до другого будетъ, повидимому, саженей сто. У праваго конца его находится маленькій монастырь, построенный на боковинъ горы и именуемый Тантанъ чжалбойнъ гомба. Пробхавъ черезъ него, мы ночевали у съвернаго подножія горы, называющейся Камбала.

7-го числа, двинувшись по утру, мы перевалили черезъ Камбала и послѣ полудня прибыли въ Байдэ цзонъ, на берегу озера Яндакъ-до. Этотъ Камбала дабанъ очень высокій переваль. Когда взойдешь на него, то со всѣхъ четырехъ сторонъ показываются горы; но онѣ кажутся такими, какъ будто ма-

⁸⁹⁾ Соднамъ-чжалцанъ — современиякъ Чингисъ-хана, съ которымъ Чингисъ велъ переписку и благодаря ходатайствамъ коего тибетскіе ламы получили при Чингисъ освобожденіе отъ податей (см. Чжирукхэну-толта. Л. 8-й).

⁹⁰⁾ Географія Тибета Миньчжуль-хутухты называеть этоть городовъ Чушуль-рЦзонъ (अप्पाद्धि) и помещаеть его не подалеку отъ соединенія рекъ Цзанъ и Уй.

ленькіе діти, играючи, насыпали грудочками горы изъ песку. Съ него видны также дві горы, покрытыя вічнымъ снігомъ: къ юго-востоку Чжэма-гари и къ сіверо-западу Эка-зади; вид-ністся и еще много прекрасныхъ горъ, но нашъ подводчикъ не зналь ихъ именъ, не знали также двое нашихъ спутниковъ, будучи монголами по происхожденію; назадъ — хорошо видна Цзанъ-мурэнь, впередъ — Яндакъ-цо.

Это такъ называемое Яндакъ-цо представляеть собою круглое озеро. По внѣшней сторонѣ оно окружено горами; внутренняя поверхность имѣеть также красивыя горы, рѣчки, деревья и травы. Цвѣтъ воды его прекрасный, голубой. Въ ширину оно (водяное кольцо его), повидимому, имѣетъ около трехъ верстъ; если же обойти по внѣшнему берегу воды, то, говорятъ, составится пространство семи дней 91). При наименованіи дневного про-

⁹¹⁾ Яндакъ-цо, по «Географіи Миньчжулъ-хутухты, называется Яр-аВрогъгю-ицо (따자연결과 게임, अ쯧) и почитается однимь изъ 4-хъ бурныхъ озеръ. Зимою въ немъ якобы постоянно раздаются снизу звуки грома, что некоторыми приписывается голосу водяного чудовища Макайра, а вными в'втру. На озерѣ находятся монастыри: Яр-аВрогскій сДаг-лунба, аВруг-ра-лунъ и Водон'скій; въ последнемъ вижеть свое местопребываніе хубилганъ Дорчжи-Пагмо. Изъ числа европейцевъ наиболье подробное описаніе этихъ мысть представиль, кажется, Сандбергъ. Онъ отмъчаетъ, что озеро «Яндакъ-цо» имъетъ скорпіонообразную форму, что обусловливается странными очертаніями лежащаго на немъ полуострова, который соединяется съ материкомъ двумя перешейками. Монастырь, въ которомъ проживаетъ Дорчжи-пагмо, по Сандбергу, называется Самъ-динъ-чойн-дэ, и представляетъ собою учреждение въ высшей степени замічательное въ томъ отношеніи, что здісь проживають совивстно какъ монахи, такъ и монахини, при чемъ монастырь этотъ пользуется высокою репутацією за частоту вравовъ. Въ числѣ прочихъ правиль обитатедямъ его запрещается выдавать кому-либо вдолгъ деньги подъ проценты, тогда какъ другіе тибетскіе монастыри не різдко прибігають къ ростовщичеству. Монастырь располагается на берегу и стоить какъ крипость на вершинъ безплоднаго ходма, футовъ на 300 выше уровня окружающей мъстности. Огромныя каменныя цанты нагромождены какъ ступени, возводящія на этотъ холиъ и длиная узкая ствиа поднимается около нихъ какъ перила. Выше ступеней узкая тропинка ведеть къ подножію монастыря, окруженнаго высокой стеной. М'естоположение Самдинга прекрасно. На СВ. онъ упирается въ темныя, обрывистыя вершины горъ, которыя расходятся радіусами оть высокаго пика въ центръ острова; на ЮВ. онъ смотрить на берегъ чарующихъ

странства, здёсь не различають коннаго оть пёшаго; потому, что пёшій и конный человёкь движутся вмёстё. Мёстности изобилують скалами и камнями, оттого для коннаго человёка здёсь не въ обычаё ёздить рысью: наши настоящіе подводчики идуть вмёстё съ нами пёшкомъ, да и мы сами индё идемъ пёшкомъ. При подъемё и спускё съ переваловъ сидёть на лошади не возможно, — очень обрывисто; а въ нёкоторыхъ мёстахъ, въ тёсныхъ проходахъ между скалами и водою, на лошади ёхать нельзя, — страшно.

Переночевавъ въ этомъ городѣ, мы утромъ 8-го числа отправились на городскихъ подводахъ по западному берегу Яндакъ-по и около полудня прибыли въ Нага-цзонъ 92). Противъ этого города, среди озера Яндакъ, на южной сторонѣ горы находится такъ называемый Дорчжѝ-пагмойнъ кѝтъ. Когда намъ сказали, что въ настоящую пору Дорчжѝ-пагмойнъ гэгэнъ не живетъ въ своемъ монастырѣ, то мы и не пошли туда. Сѣвши на лошадей изъ этого города, мы выѣхали въ вечерній полдникъ и до наступленія ночи ѣхали вверхъ по рѣкѣ, текущей между горами, а засимъ прибыли на почтовую станцію Зара, приблизи-

водъ Яндока; къ С. онъ смотрить на оз. Дюмо-цо, въ которое бросаются тела усопшихъ монаховъ и монахинь въ пищу рыбамъ. За воротами монастыря открывается облирный дворъ, окруженный съ трехъ сторонъ монастырскими зданіями, часть же четвертой стороны занята большимъ щитомъ. Л'ёстницы съ широкими, окованными мъдью ступенями ведутъ въ первый этажъ главнаго зданія. Здёсь располагаются гробницы знаменитостей, имевших въ быдыя времена отношеніе къ Сам-дингу, въ томъ числѣ и гробница основателя монастыря Тинде-Цомо, оправленная золотомъ и украшенная драгоцвиными камнями. У подножія ся им'єстся отпечатокъ ноги святого на каменной плить. Въ отдёльной наглухо отгороженной комнате покоятся высохийе останки всвять прежнихъ воплощеній Дорчжи-пагио. Каждому воплощенію вивняется въ обязанность разъ въ жизни посётить и исправить этогъ склепъ. Другой заль въ этомъ монастыръ это «дус-канъ», ствны котораго украшены фресками, изображающими дъянія первой Дорчжи-пагио; здъсь же помъщены надписи, гласящія о томъ, какъ богиня эта чудесно защищала Самдингъ въ 1716 г., когда онъ былъ осажденъ чжунгарами. Общее число монаховъ и мовахинь достигаеть до 200 душъ.

⁹²⁾ Правильнъе и полнъе «Нан-кар-цзэ» (ろうてつつこき)

тельно когда ложились спать. М'єстность, по которой шли мы нынівшнимъ вечеромъ — холодная и мы прибыли удрученные.

9-го числа, выступивъ по утру и переваливъ черезъ Цасутуйнъ котоль, мы смѣнили лошадей и напились чаю на почтовой станціи Рилу. Опять поѣхали; приблизительно въ сумерки проѣхали неподалеку отъ монастыря, именуемаго Шачжагійнъ камба и, прибывъ на станцію Губши, когда люди ложились уже спать, заночевали здѣсь.

Вытьхавъ отсюда по утру 10-го числа, мы въ полдень прибыли въ Чжанъ-цзэ цзонъ и въ немъ ночевали.

11-го числа, когда намъ сказали, что Дорчжи пагмайнъ гэгэнъ находится въ Нинъ-нинъ гомба, мы втроемъ, нанявъ три лошади, поъхали къ мъстонахожденію его среди горъ, въ южную сторону, на разстояніе приблизительно версть за 20 и поклонились ему. Монастырь его — небольшой этакой китъ. Говорять, что этотъ, такъ называемый Дорчжи-пагмайнъ гэгэнъ есть также великій хубилганъ. Самъ онъ — дъвица. Заплетаетъ волосы вмъстъ, въ одну косу, и дълаетъ позади пучекъ; носитъ красное платье и оркимчжи и, повидимому, имъетъ больше 30 лъть отъ роду. Живетъ по правиламъ великихъ ламъ; кумиры, бурханы, кумирни и дворецъ также прекрасны. Сойбунами имъетъ престарълыхъ ламъ. Въ лътнее время онъ проживаетъ въ своемъ монастыръ, находящемся въ озеръ Ямдакъ-цо, а въ зимнюю пору живетъ здъсь (8). Поклонившись ему и совер-

⁹³⁾ По изследованіямъ Сандберга, Дорчжй-пагмо считается воплощеніемъ индійской богини Ваджраварахи и первыя возрожденія ея въ Тибеть явились въ самомъ концъ XVII въка. Общее имя этихъ хубилгановъ «Дорчжй-пагмо» что значитъ «алмазная свинья», утвердилось еще за первымъ хубилганомъ, такъ какъ хубилгано этотъ имълъ якобы свиную голову. Когда въ 1716 г. на Тибетъ напали Чжунгары, то предводитель чжунгарскихъ войскъ, услыхавъ, что настоятельница Самдинга имъетъ свиную голову, пожелалъ ее видъть и сурово приказалъ ей представиться. Дорчжй-пагмо не дала ему никакого отъбъта, а только просила его оставить монастырь. Раздраженный вождь чжунгаровъ напалъ и разрушилъ стъны Самдинга, но войдя въ кумирню, онъ не нашелъ здъсь ничего, помимо 80 поросятъ и 80 свиней, которые хрюкали въ Ду-канъ. Чжунгары хотъли уже возвратиться и тогда поросята и свиньи

шивъ поклонение въ его монастырскихъ кумирияхъ, мы въ тотъ же день прибыли обратно въ Цзанъ-цзэ цзонъ и заночевали.

12-го числа, въ ожиданіи лошадей, мы пошли въ цабиъ и осмотрѣли. Тибетская торговля здѣсь большая, а китайская незначительна. Монастырей, кумирень и субургановъ также много. По ствернымъ и южнымъ горамъ опять таки видно много монастырей и кумирень, это тоже великоименитая мъстность. Ткани ручной работы ткутся многихъ сортовъ. Вообще тибетскій простой народъ самъ ткеть изъ овечьей шерсти ткани и главнъйше сукно: производится это тканье по совершенно такому же способу, какъ наши калмыки ткутъ изъ овечьей, или верблюжьей шерсти тесьмы для обвязыванія юрты. Сегодня мы прождали до полудня и темъ не мене больше трехъ лошадей не пришло; поэтому, одну изъ трехъ пришедшихъ лошадей опредѣливъ подъ верхъ, мы на двѣ лошади, сверхъ выоковъ, повыочили еще съдла трехъ человъкъ. Въ полдень выступили (при чемъ) три сотоварища мон пошли пѣшкомъ. Перемѣнивъ почтовыхъ лошадей на одномъ орто, мы на второй почтовой станціи заночевали. Такъ какъ въ Чжанъ-цзэ цзонъ не достало трехъ почтовыхъ лошадей, то мы должны были такть на трехъ лошадяхъ до следующаго цзона; на одну лошадь мы по переменку садились верхомъ, двъ лошади были вьючныя, а три человъка шли пѣшкомъ.

вдругъ превратились въ степенныхъ монаховъ. Изумленные чжунгары не только прекратили свой грабежъ, но еще обогатили монастырь своими приношеніями. Таково было чудо перваго хубилгана Дорчжй-пагид. Настоящее воплощеніе этой богани, по свёдёніямъ 1889 года, имѣло въ ту пору 33 года отъроду и рекомендуется способной и смышленой женщиной, принадлежащей по своему происхожденію къ знатному роду. Имя ея: Наг-дВанъ-Рин-чэн-Кун-бЗанъ-мо дбАнъ-мо. Мѣстные ламы свидѣтельствуютъ, что Дорчжи-пагид никогда не позволяетъ себѣ спать лежа: днемъ она можетъ дремать въ креслѣ, а ночью погружается въ глубокое созерцаніе. Иногда она предпринимаетъ поѣздки въ Хласу и тамъ ее принимаютъ съ глубочайшимъ уваженіемъ. Помимо Самдинга Дорчжѝ-пагид имѣетъ еще свои монастыри на озерѣ Нам-цо Чадмо, въ 70 миляхъ къ С. отъ Хласы и въ Маркулѣ, что въ Лагулѣ.

13-го числа опять тали на подводахъ въ три лошади; въ этотъ день брали подводы съ 6 почтовыхъ станцій и на одномъ орто ночевали.

14-го числа выступили утромъ и когда солнце поднялось высоко, прибыли въ Панамъ цзонъ. Изъ этого цзона мы двое отправились впередъ, имѣя опять трехъ лошадей, при одномъ проводникѣ и (въ томъ числѣ) одну лошадь выочную. Проѣхавъ верхомъ 5 почтовыхъ станковъ, мы двигались эту ночь сполна и, въ пору наибольшаго мрака, передъ разсвѣтомъ, прибыли въ Даши-хлунбо. Такъ какъ подводныхъ лошадей для двухъ человѣкъ недоставало, то, мы приказали имъ пріѣзжать, когда (подводы) будутъ готовы и уѣхали, оставивъ ихъ въ Панамъ-цзонѣ. Послѣ нашего отъѣзда имъ дали лошадей, а потому эти два человѣка прибыли на другой день послѣ насъ, 15-го числа. Отъ Хласы до Даши-хлунбо по этой нашей дорогѣ будетъ, кажется, верстъ около четырехъ сотъ.

Засимъ въ тотъ же день мы принесли манцзу соборной кумирнѣ этого монастыря. Намъ сказали, что Баньчэнь-богдойнъ-гэгэнъ сидить и упражняется въ цамѣ; слышло, что теперь черезъ трое, или четверо сутокъ онъ разрѣшитъ свой цамъ. Этотъ, такъ называемый «цамъ» былъ не тотъ цамъ, на который смотрятъ, но цамъ, при которомъ, сидитъ онъ, непоказываясь никому, въ особомъ байшинѣ и упражняется въ чтеніи. Говорятъ, что помимо человѣка, который носитъ ему чай и кушанье, никому другому входитъ къ нему не полагается. Сказываютъ, что въ такомъ цамѣ онъ сидитъ вотъ уже два мѣсяца. Такимъ образомъ мы оставались, совершая поклоненія и круговращенія въ монастырѣ и кумирняхъ.

Этотъ Даши-хлунбоскій кить представляеть собою монастырь, построенный на солнечной сторон'є горы на правомъ берегу р. Цзанъ-мурэни. Тоже большой и красивый кить. Въ окружности онъ, кажется, больше двухъ верстъ. Здёсь находится 13 кумирень съ золотыми кровлями и проживаетъ, говорятъ, шесть, или семь тысячъ хувараковъ. Въ монастыр'є,

также точно, какъ и внутри кумирень находится много субургановъ. Построенъ китъ будучи обращенъ на полуденную сторону ⁹⁴). Въ разстояніи приблизительно 3-хъ, 4-хъ версть къ востоку отъ этого монастыря находится Шагэчжи цзонъ, — свётскій городъ, съ куплею и продажею; въ немъ находятся судъ и присутственныя мъста; проживаетъ также и китайскій амбань. Байшинъ, въ которомъ проживаетъ амбань, представляетъ собою зданіе, окруженное большими стенами. Въ немъ находятся еще и китайскія войска. Говорятъ, что этогъ амбань и хласаскій амбань охраняютъ войсками эти двё нарочито важныя мъстности и смотрятъ, какъ бы не пришли внъшнія, или внутреннія непрія-

⁹⁴⁾ Даши-хаўной, что по буквальному переводу обозначаеть «груда славы». почитается, по степени своей важности, вторымъ монастыремъ въ Тибетъ. Обитель эта хорошо изв'ястна по описаніямъ Богля, Тернера и др. Построенъ Даши-хаўной въ 1445 г., Гэньдунь-рубомъ. Онъ располагается на нижнихъ склонахъ кругого холма, именуемаго Долмай-ри. Зданія поднимаются одно налъ другимъ и вмъстъ съ кумирнями представляють величественное зрълище. Высокая стена, окружающая монастырь, имееть 5 вороть: навъ восточными — большими буквами выр взано запрещение курить въ предвлахъ монастыря; западныя ворота почитаются, кажется, главнымъ входомъ. Войдя въ монастырское предивстье, вы видите себя какъ бы въ городъ съ переулками. окаймленными высокими домами, открытыми площадями и кумирнями, дворы которыхъ обнесены оградами. Большинство дворовъ выложено плитнякомъ и окружено газдереями. Переулки узкіе, но также вымощены. Въ центръ находится главный соборъ; входъ въ него обращенъ на востокъ, а крыша поддерживается сотнею колоннъ и все зданіе вибщаеть въ себ'в до 3000 монаховъ. Дворъ вокругъ собора служитъ для религіозныхъ плясокъ и другихъ церемоній, совершаемых на открытом воздух в. Вокругь собора сооружены зданія четырехъ коллегій, въ 4 этажа каждое; съвернъе ихъ построены въ одну линію гробницы Паньчэней. Въ помянутыхъ коллегіяхъ обучаются студенты изъ всёхъ частей Тибета, настоятели же ихъ въ числё прочихъ имеютъ обязанность опредълять преемника умершему Паньчэню. Одинъ изъ этихъ настоятелей избирается также для исполненія обязанностей перваго министра по управленію Цзановъ. Далье завычательныйшивы зданісвы Даши-хлубо является До-ки-рея, въ просторъчіи называемое Кіки tamsa, достигающее высоты 9 этажей; оно обращено теперь подъ складъ для храненія монастырскихъ припасовъ и имуществъ. Что касается Лабрана, то онъ представляетъ собою подворье, дворецъ котораго построенъ изъ кирпичей темнаго пръта, съ мъдною, позолоченною крышей и въ которомъ помимо сего имбется много вданій, служащихъ кумирнями, помъщеніями для служителей, житницами, кладовыми и проч. (см. y Markham, Narrative of the Mission of George Bogle to Tibet, and of the journey of Thomas Manning to Lhasa with notes. London, 1879, p. 96, etc.

тельскія войска. По восточной сторон'є этого цзона протекаєть въ направленіи къ Цзанъ-мурэни ріка, носящая названіе Намчу. Истоки ея обращены въ южную сторону. Въ этомъ монастыріє им'єтся четыре дацана: Чжанъ-цзэ, Шаръ-цзэ, Чжа-ганъ и Гак-ба. Въ дацаніє Чжанъ-цзэ, въ Хардунскомъ канцаніє опять таки проживають всіє вмістіє монгольскіе ламы; мы, остановившись въ Хардунскомъ дацаніє, жили съ монгольскими ламами.

18-го числа въ этомъ монастырѣ подъ предлогомъ праздника служили великій хурулъ. Число это почитается праздникомъ, потому что въ этотъ день скончался Чжугыйнъ-гэгэнъ. Мы въ этотъ день, поклонившись кумирнямъ и субурганамъ, принесли жертвы и лампаду. Въ шести построенныхъ врядъ кумирняхъ, подъ золотыми крышами, находится по одному большому субургану. Въ первомъ субурганѣ помѣщаются останки Гэндунърубыйнъ гэгэна, построившаго этотъ монастырь, а въ остальныхъ пяти субурганахъ помѣщаются, говорятъ, останки пяти старѣйшихъ гэгэновъ паньчэнь богдо. Между второю и третьею изъ этихъ шести кумирень находится лабранъ, въ которомъ проживаютъ Богдойнъ-гэгэны, въ немъ то и живетъ паньчэньбогдойнъ-гэгэнъ.

Послѣ сего прослушавъ вѣсть, что назавтра гэгэнъ разрѣшитъ свой цамъ, мы приготовились поклониться, но намъ говорили, что въ первый день представляться постороннимъ лицамъ не въ обычаѣ. Мы думали: если поклониться на поклоненіи перваго дня, то это будетъ хорошею примѣтой и предзнаменованіемъ, а потому, представившись шанцотбѣ паньчэня, я доложиль ему, выяснивъ свои обстоятельства въ такихъ словахъ: «я человѣкъ, который давно уже вышелъ съ родины и принадлежу странѣ, изъ которой уже долгіе годы пикто не приходилъ. Въ настоящую пору этотъ гэгэнъ долго, въ теченіе двухъ мѣсяцевъ, просидѣлъ въ цамѣ; если поклониться мнѣ въ первомъ, по разрѣшеніи цама, поклоненіи, то это будетъ хорошею примѣтою и предзнаменованіемъъ. — «Не оповѣщая кому-либо изъ постороннихъ, приходите», сказалъ онъ, «завтра, ко времени поклоненія.

Это день не такой, въ который можно бы было кланяться комулибо помимо сойбуновъ, но я попробую доставить вамъ возможность поклониться послъ сойбуновъ».

Когда мы отправились 19-го числа, то тамъ, снаружи (дворца) была уже масса ожидавшихъ поклонниковъ, и тибетцевъ, и монголовъ. Насъ ввели во дворецъ и посадили. Засимъ послъ поклоненія предстоящихъ сойбуновъ, дали поклониться и намъ, а всябдь за нами допустили поклониться также и всбхъ тбхъ, остававшихся за оградою тибетцевъ и монголовъ. Порядокъ представленія и поклоненія ему имбеть внёшнія формы сходныя съ представленіемъ у далай-ламайнъ-гэгэна. Предстоящихъ сойбуновъ бываеть человъкъ приблизительно сто. Мы, поднеся гусунтук'скій мандаль, чай и кушанье, сверхь сего принесли еще вещей, приблизительно на сто ланъ серебра. Послъ сего насъ посадили противъ (гэгэна), пожаловали намъ остатковъ чая и кушанья (гэгэна), а когда, для (образованія) духовной связи, гэгэнь пожаловаль лунь на два священныхъ произведенія: «Богдо гэгэнэй йороль» и «Дарьки», то мы восприняли его всь, и сойбуны и поклонники, всего вообще человъкъ 300, 400. Этотъ паньчэнь богдойнъ гэгэнъ имбеть отъ роду 10 льтъ; зовуть его, говорять, Гэлэкъ-намчжаль; формы, въ которыхъ преподаеть онъ благословеніе поклонникамъ и жалуеть священное ученіе суть формы взрослыхъ великихъ ламъ 95). Тотчасъ засимъ

⁹⁵⁾ Представляемъ оффиціальный списокъ Паньчэнь-богдо въ томъ видѣ, какъ признаются его возрожденія вѣрующими тибетцами и богдоханскимъ правительствомъ, съ показаніемъ времени рожденія и смерти каждаго паньчэня. 1) бЛо-бЗан-чой-гьи рГьял-мцанъ (1569—1662); 2) бЛо-бЗан-йшин-дПал-бЗан-бо (1663—1737); 3) бЛо-бЗан-дПал-дДан-йэ-швс (1738—1780); 4) рДжэ-бсТан-пахи-вьима (1781—1854); 5) рДжэ-дПал-дДан-чой-гьи-гРагс-ба-бстан-пахи-дбан-бьу (1854—1882); 6) Гэлэкъ-намчжалъ (1883—). Разсматривая этотъ списокъ паньчэней при свѣтѣ составленныхъ біографій этихъ ламъ, мы видимъ, что ранѣе втораго (по этому списку) паньчэня, родавшагося въ періодъ правленія пятаго далай-ламы, Наванъ-лубсана, ни одинъ изъ Дашн-хлунбоскихъ ламъ, не признавался хубилганомъ. Первый по разсматриваемому списку лама, имя котораго въ произношеніи звучитъ какъ Лобсан-чойчжичжалцанъ, былъ вначалѣ простымъ монахомъ, трудился надъ пріобрѣтеніемъ знаній обыкновеннымъ образомъ и только 31-го года былъ избранъ въ настоя-

наступило время об'єда. Меня съ товарищемъ посадили въ отд'єльной комнат'є и удостоили кушанья; удостоились мы также и остатковъ отъ (собственной гэгэновской) чашки. Получилась милость въ вид'є благословенія, рилу, пзангя (священныхъ снурочковъ для ношенія на ше'є), плодовъ и пряженцовъ. Потомъ мы вышли и отправились на «круговращеніе».

20-го числа, когда, отправивъ человѣка въ цзонъ, потребовали мы лошадей, намъ отвѣчали, что завтра будутъ готовы. Мы въ этотъ день сдѣлали нѣсколько визитовъ монастырскимъ ламамъ и стали какъ бы знакомыми.

21-го, когда опять поклонились мы на поклоненіи у паньчэнь эрдэнійнъ гэгэна, насъ посадили противъ, поставили передъ нами плоды и пряженцы, а гэгэнъ пожаловалъ мнѣ рилу, цзангя, хадакъ и маленькій бурханъ, именуемый Паньчэнь-дэдуйнъ чакца ⁹⁶); товарищамъ моимъ также соизволилъ дать рилу, цзангя,

тели монастыря, благодаря своимъ выдающимся способностямъ. Интересно также, что въ 1614 г., после смерти 4-го великаго ламы секты Гэлугба, Йондонъ-чжамцо, онъ быль поставленъ настоятелемъ Галданскаго монастыря и въ 1622 году, 58-хъ автъ отъ роду, посвятилъ пятымъ великимъ ламою отрока Навана, которому было тогда 7 лътъ и который впоследствии сдълался первымъ далай-ламою. Совершивъ это посвящение Лобсанъ-чойчжи-чжалцанъ продолжаль оставаться духовнымь отцемь, близкимь другомь и постояннымь совътникомъ Навана, и ему принадлежитъ начало тъхъ политическихъ сношеній съ маньчжурами, которыя закончились признаніемъ Навана главою Тибета. Когда въ 1662-иъ году Лобсанъ-чойчжи-чжалцанъ умеръ, то духовный сынъ его Наванъ тотчасъ объявиль его воплощениемъ и началь отыскивать его хубилгана. Такъ какъ Лобсанъ-чойчжи былъ духовнымъ отцемъ Навана, то и новорожденный младенецъ быль признанъ воплощеніемъ будды Амитабы, духовнаго отца Авалокитэшвары, воплощеніемъ котораго почитался самъ далай-лама Наванъ. Такимъ-то путемъ образовалось главенство паньчэней надъ далай-ламами въ духовномъ отношении, хотя въ іерархической системъ далайдамы стоять выше паньчэней, вивя за собою не только духовную, но и свётскую власть. Нельзя не сказать, впрочемъ, что въ понятіяхъ дамантовъ, паньчэни считаются какъ будто болье святыми чьмъ далай-ламы, такъ какъ они менъе близки къ свътскому правленію и мірской политикъ и гораздо болье далай-ламъ извёстны своею ученостью.

⁹⁶⁾ ਉग् ऊ' Этимъ именемъ у тибетско-монгольскихъ буддистовъ называются вообще изображенія буддъ, собственноручно приготовленныя изъ глины какимъ-либо изъ великихъ ламъ, гэгэновъ или хубилгановъ. Въ данномъ слу-

плодовъ и пряженцовъ. Вообще въ Тибете вследъ за далайламою онъ является старейшимъ ламою. Такъ какъ подводы сегодня не пришли, то мы опять продневали.

22-го числа — праздникъ. Когда по утру, поклонившись передъ монастырскими предметами поклоненія, мы воротились домой, пришли почтовыя лошади и насъ стали торопить такть. И такъ, сегодня въ полдень, на 6 лошадяхъ вытали мы въ направленіи къ Шачжагійнъ киту и ночевали въ Нартан'скомъ монастырт. Этотъ китъ представляетъ собою также древній монастырь. Въ окружности онъ хотя и не великъ, приблизительно съ версту, но кумирни въ немъ довольно общирныя, — особливо велика типографская кумирня. Въ этомъ китъ печатаются Ганьчжуръ и Даньчжуръ, и, говорятъ, имъется до 200 хувараковъ. Мы прибыли сюда около заката солнца, поклонились въ кумирняхъ и ночевали въ одномъ изъ стоящихъ на окраинъ байшиновъ.

Выёхавъ по утру и дважды переночевавъ въ дорогѣ, мы 25-го числа прибыли въ Шачжагійнъ китъ. Мѣстность на этомь разстояніи изобилуетъ горами и перевалами, страна холодная, аилей простолюдиновъ и маленькихъ монастырей — много. Мы не могли заѣхать ни въ одинъ изъ нихъ.

Переночевавъ въ этотъ день прітада, мы на другой день поклонились Шачжагійнъ гэгэну, поднеся ему также точно гусунъ-тук'скій мандаль, чай и кушанье. Онъ является «чернымъ ламою»: изъ волосъ дълаетъ пучекъ, заплетаетъ въ косу и свтиниваеть ее; по верхъ безрукавой одежды краснаго цвта накидываеть изрядное по величинъ оркимчжи и сидитъ на тронъ. Называютъ его Шачжа-паньчэнь. На видъ ему около 50 лътъ, и говорятъ, что онъ также великій чудотворецъ лама ⁹⁷). Отъ него

чав такое изображеніе было приготовлено паньчэнь дэду, т. е. однимъ изъ старинныхъ перерожденій паньчэнь эрдэні.

⁹⁷⁾ Этотъ Шачжагійнъ гэгэнъ есть современный представитель въ Тибетъ секты Сакъя. Когда-то сакъяскіе іерархи были очень могущественны и являлись de facto почти царями всего Тибета. Впослъдствіи они должны были

мы также удостоились принять духовную связь и, получивъ его благословение и аршанъ, вышли и поклонились въ монастыръ и кумирняхъ. Здёсь находится 4 или 5 кумирень съ позлащенными крышами; кумирни большія, а хувараковъ, говорять, до 300 человъкъ. Принеся манцзу хуруламъ, а равно жертвы и дампаду въ кумирняхъ, мы провели здёсь двое или трое сутокъ, совершая поклоненія и круговращенія. 98) Засимъ 29-го числа, когда прибыли почтовыя лошади, мы снова поклонились Шачжагійнъ гэгэну, удостоились благословенія и аршана, поручили его въдънію свое настоящее и будущее спасеніе и въ полдень потами обратно изъ этой обители Шачжа. Проведя двое сутокъ на прежде пройденномъ пути, мы къ вечеру третьяго дня пріъхали въ Даши-хлунбо. Прибывъ сюда, двое или трое сутокъ дали покой своему телу, а когда потребовали засимъ подводныхъ лошадей, то подводъ не доставало; намъ говорили: ныньче. завтра, и такъ лошади пришли лишь вечеромъ 11-го числа вновь

поступиться своимъ значеніемъ въ пользу гэлўгбаскаго далай-ламі, но за всёмъ тёмъ они и до нынё еще сохраняють симпатію многочисленныхъ приверженцевъ нереформированныхъ сектъ. Секта ньин-ма-ба признаетъ сакъяскаго іерарха своимъ главою и почитаетъ его воплощеніемъ гуру Падма-самбавы. Имена послёдовательныхъ перерожденцевъ сакъяскихъ гэгэновъ слёдующія: 1) Сас-кья-вСан-бо, 2) Сан-бизунъ, 3) Ван-бКар-бо, 4) Чьян-рин-бсКьосба, 5) Кун-гсан, 6) гСан-дбанъ, 7) Чан-рдоръ, 8) Ан-лэнъ, 9) Лэгс-па-дПалъ, 10) Сэн-гэ-дПалъ, 11) Од-зэр-дПалъ, 12) Од-зэръ Сэн-гэ, 13) Кун-ринъ, 14) Донъйод-дПалъ, 15) Йонъ-бизунъ, 16) Од-зэръ-Сэн-гэ 2-й, 17) рГьял-ва-Сан-бо, 18) Дван-пьин-дпалъ, 19) бСод-Намъ-дПалъ, 20) рГъяб-ва-Цзан-бо 2-й, 21) дВан-бизумъ (см. Waddell. The Buddism of Tibet or lamaism, р. 241).

⁹⁸⁾ Замѣчательно, что не только ни одинъ изъ европейскихъ изслѣдователей, а даже Географія Тибета Миньчжуль-хутухты не сообщають намъ собственнаго имени этого монастыря. О немъ разказывается, что его основаніе и будущая слава были предсказаны еще Чжу-Адишою, когда послѣдній на пути изъ Индіи въ Тибетъ проходиль мимо скалы на мѣстѣ нынѣшняго монастыря, на которой онъ увидѣлъ самобытное начертаніе «Омъ». Говорять, что кумирня этого монастыря представляеть самое большое зданіе въ Тибетѣ: она имѣетъ семь этажей въ вышину и называется «бѣлою залою поклоненія». Монастырь знаменить еще своей великолѣпной библіотекой, содержащей единичные экземпляры санскритской и тибетской литературы. Этотъ монастырь до сихъ поръ еще не имѣетъ подробныхъ описаній, хотя его посѣщало уже не мало путешественниковъ: въ 1872 году, пундить № 9-й, въ 1882 г. Бабу-Сарать, Кандра-Дасъ и др.

наступившаго мѣсяца коровы. Тогда мы вмѣсто того чтобы ѣхать ночью, переночевали здѣсь и утромъ 12-го числа выѣхали изъ Дашѝ-хлунбо въ направленіи къ Цзу. Въ дорогѣ мы пробыли 10 сутокъ и 22-го числа этого мѣсяца коровы прибыли въ Хласу.

Отдыхали два дня, а 25-го числа была «цзула»; — наступиль день, въ который вся масса благородныхъ и простолюдиновъ зажигаетъ множество лампадъ и молится. Этотъ день есть день, въ который скончался Цзонкавайнъ гэгэнъ; поэтому всё благородные и простолюдины прилежатъ къ поклоненіямъ и круговращеніяхъ. Зажиганіе снаружи, на зданіяхъ, множества лампадъ также красиво такъ и у насъ. Мы въ этотъ день, поклонившись Цзў и бодаласкимъ кумирамъ, отправились вдвоемъ пёшкомъ въ Брайбунъ, поклонились и, переночевавъ тамъ, на другой день возвратились. Съ этого дня я занемогъ, начался кашель и, пролежавъ четверо или пятеро сутокъ, питаясь бульономъ, я всталъ. Послё сего стало замётно, что при выходё на воздухъ мнё дёлается хуже, поэтому, не уходя далеко, я оставался въ Хласъ.

Свётскіе молодые люди этой тибетской страны, по китайскому обычаю, головные волосы, ростущіе кверху заплетають въ косу, а ростущіе книзу подбривають ножемь ⁹⁹); женщины есть которыя заплетають волосы въ двё косы, а есть и заплетающіе на много косичекь. Людей, носящихъ платье изъ китайской матеріи, мало и по большей части они одёваются въ платье, дёлая его изъ сукна, которое ткуть сами изъ овечьей шерсти. Фасонъ его: у шеи прямой и короткій воротникъ, съ рукавами безъ обшлаговъ и съ широкимъ подоломъ. Разводять скотъ, главнёйшіе виды котораго представляютъ яки и тибетскія овцы. Ткуть ткани, обработываютъ пашни, занимаются мёною и торговлею, — мно-

⁹⁹⁾ Это чистыйшій монголизмъ, по которому волосы на передней части головы называются «ростущими кверху», а на затылочной — «ростущими квизу».

гими способами снискивають себѣ пропитаніе. Относительно лица, — большая часть людей имъють черныя лица, а ламы и князья имфють лица бфлыя и красивыя. Судъ у нихъ строгій и жестокій. Народъ, проживающій въ Хлась, имьеть отмыный благородствомъ нравъ, а тибетцы и тангуты, приходящіе изъ пограничныхъ мъстностей, сердитые и свиръпые люди. Войлочныхъ юртъ - нътъ, сплошь постоянныя зданія. Люди, кочующіе со скотомъ, кочуютъ въ тангутскихъ черныхъ палаткахъ и движутся сообразно травѣ и водѣ для скота. Рогатый скотъ ихъ составляють черные яки; овцы ихъ имеють хвосты вроде козьихъ, головы — вродъ русской овцы, и хотя имъютъ небольшой корпусъ, но шерсть хороша. Лошади по внёшнему виду кажутся не красивыми; ословъ множество; муловъ мало; верблюдовъ нъть вовсе. Что касается потребляемой ими пищи, то они усиленно употребляють чай и муку, а мяса расходують мало. Бдять также масло и сушеный творогъ. Вотъ какой это народъ. Касательно находящихся въ обращени у нихъ денегъ можно сказать, что они по большей части беруть китайское литое бълое серебро и литое золото; но во внутреннемъ обращении есть еще у нихъ и тибетская монета; на нее они въ большинствъ случаевъ и сговариваются. Въ двухъ рублевикахъ нашего русскаго царя одинъ китайскій ланъ серебра, а на одинъ китайскій ланъ серебра даютъ десять тибетскихъ рамка; которыя по монгольски зовутъ «чжосу»; по нашему, это монета, имбющая цонность приблизительно 20 копъекъ. Говорятъ, есть богатые люди, но повидимому больше бъдныхъи, кажется, они гораздо бъдите деньгами чъмъ низовые монголы. Сами тибетцы — люди отличающиеся своимъ благоговъніемъ. Изъ числа богомольцевъ есть много, которые, совершая круговращенія и поклоненія, ходять весь свой въкъ пъшкомъ, безъ пищи и добывая себъ пропитаніе выпрашиваніемъ подаяній. Подражая странѣ и мы мало мальски стали совершать круговрашенія и поклоны.

Засимъ, хотя и было у насъ желаніе возвращаться на родину, но, за неимѣніемъ спутниковъ, которые пошли бы въ зим-

нюю пору, мы осёли здёсь для зимовки. Въ слёдующемъ мёсяцё барса, со 2-го числа по 8-е, мы ввели въ свой байшинъ одного монгольскаго ламу и заставили его читать номъ. Далёе, 9-го отправились въ Брайбунъ китъ и когда нёкій лама соизволилъ тамъ на священное ученіе, мы оба вмёстё просидёли съ 10-го числа до 15-го; съ окончаніемъ чтеній 16-го числа, мы 17-го пришли обратно въ Хласу.

Раньше, еще прежде поёздки въ Даши-хлунбо, я докладываль гэгэновскому шанцзотбъ, что я намъренъ возвратиться, поднявъ съ собою изъ гэгэновскихъ казнохранилищъ священныя книги, именуемыя «Ганьчжуръ», такъ какъ это необходимое имущество для блага моей родной страны и многихъ одушевленныхъ существъ; онъ тогда отвъчалъ мнъ: «пока вы съъздите, я поищу удобнаго случая». Теперь, когда я представился и спросилъ, онъ сказалъ: «мы опредълили пожаловать вамъ». 19-го числа спутникъ мой Дорчжи заболътъ и пролежалъ не вставая два дня и двъ ночи; къ счастію оздоровълъ. До окончанія этого мъсяца мы никуда не ходили.

Въ этой Хласѣ даже и въ зимнее время не бываетъ особенно холодно; но въ домахъ у нихъ печей не дѣлается, а потому намъ, безъ печки, въ каменномъ байшинѣ, было холодно и не способно для организма. На вершинахъ горъ выпадаетъ снѣгъ, а внизу, въ долинахъ, много не падаетъ, изрѣдка выпадетъ маленькій снѣжокъ и до полудня растаяваетъ. Рѣчная вода у береговъ немного застываетъ, а посрединѣ не замерзаетъ вовсе.

Засимъ въ первыхъ числахъ мѣсяца зайца (около 6 Января 1893 г.), мы начали подыскивать случай воротиться на родину и когда, полагая, что, вѣроятно, найдутся сотоварищи, которые пойдуть въ «низовье», стали распрашивать, то услыхали извѣстіе, есть люди, которые хотять идти въ первыхъ числахъ мѣсяца дракона.

Начиная съ первыхъ чиселъ этого последняго зимняго мессица зайца, подготовляя способы возвращенія, я по поводу полученія ганьчжура, который решено было пожаловать намъ изъ

гэгэновскаго казначейства, представился гэгэновскому шанцзотов и Акбанъ-сойбуну и доложивъ имъ о томъ, что есть люди, которые хотять идти черезъ мъсяцъ, равно какъ и о своемъ намъренін возвратиться, сопутствуя имъ, просиль ихъ немедленно пожаловать (намъ ганьчжуръ). Узнавъ о нашемъ положени, они около 10-хъ чисель этой луны (около 15 Января 1893 г.), пожаловали намъ изъ гэгэновской библіотеки 103 тома священныхъ книгь «Ганьчжура». Поднеся 200 ланъ серебра, я пригласиль 17 человъкъ, чтобы перенести пъшкомъ эти книги изъ бодалаской библіотеки до Хласы и каждому человъку выдаль по одной тибетской монеть. Засимъ наступила работа завизывать и зашивать эти книги въ кожу, были еще и другіе кое-какіе маленькіе выоки и, пока подготовляли мы подводы, провыянть и спутниковъ, съ которыми надлежало идти до цайдамскихъ монголовъ, эта луна окончилась и наступилъ бѣлый мѣсяцъ года змън. Такъ какъ, перваго числа этой первой луны наступалъ новый годъ, то обычай устраивать большое торжество быль одинаковъ для китайцевъ, тибетцевъ и монголовъ. Въ этотъ день простой народъ укрѣпляетъ древесныя вѣтки на своихъ байшинахъ и привязываеть къ нимъ множество дарцоковъ чтобы развѣвались; приготовивъ, по мѣрѣ возможности, въ своихъ домахъ кушанья, родственники и свойственники посылаютъ ихъвъ домы одинъкъ другому; кто пообразованнъе, даетъ своимъ старшимъ былый хадакъ; ученики подносять таковые своимъ ламамъучителямъ. Поклонниковъ въ этотъ день является очень много и недостаеть свободнаго мъста. Мы въ это утро (5-го Февраля 1893 г.) встали вконцъ наибольшей темноты ночи, передъ разсвътомъ и отправились къ Цзу съ намъреніемъ поклониться; но свободнаго мъста не оказывалось и мы, до восхожденія солнца не будучи въ силахъ дождаться чего-либо, по восходъ солнца отправились и поклонились въ кумирнъ Малаго Цзу. Возвратившись назадъ, опять не могли дождаться свободнаго итста и такимъ порядкомъ, толкаясь по примтру другихъ, мы едва едва нъсколько ранъе полудня вошли въ кумирню и поклонились Большому Цзў. Пришедши оттуда, мы напились чаю и поклонились въ кумирняхъ; отсюда поклонились кумирнямъ и субурганамъ бодала'скимъ, далѣе, засвидѣтельствовавъ почтеніе и поднеся хадакъ Акбанъ-сойбуну, мы пришли домой.

2-го числа въ Хласу обыкновенно собираются хувараки изъ трехъ большихъ китовъ: Брайбуна, Сэры и Галдана, а равно изъ малыхъ витовъ, располагающихся по $\ddot{y}$ -мурэни. и въ этомъ мѣсяцѣ служатъ цэўскій большой «Йоролійнъ хуруль»: поэтому они и пришли 2-го числа (6-го февраля). Начиная съ 3-го числа, они отправляють свои хурулы въ кумири Большого Цзў. Въ періодъ йороля, когда собираются хувараки, мъстные жители освобождають и отдають имъ свои байшины. Мы, будучи людьми изъ дальней стороны, оставались жить въ своемъ байшинь. Такъ какъ у насъ не вышло согласія относительно подводъ, то мы не могли выбхать вмёстё съ путниками, отправлявшимися въ первыхъ числахъ этой луны. За симъ во время этого «йбролійнъ-хурула» мы прожили въ нѣкоторые дни совершая поклоненія, въ нѣкоторые дни служа въ хурулахъ, а въ нъкоторые дни разыскивая подводы и дълая приготовленія къ отъбзду. Хувараковъ, пришедшихъ на время этого хурула, было говорять, 25 тысячь челов къ, а въ иные годы бываеть, говорять, и того больше. Далай-ламайнъ-гэгэнъ не прібэжаль, а въ нъкоторые годы онъ, говорять, и прівзжаеть.

Послѣ сего мы 5-го числа (9-го февраля) отправились на поклоненіе новаго года въ Бодалу и поклонились далай-ламайнъ-гэгэну. Пришедши оттуда, мы опредѣлили способъ возвращенія на родину и работы стало отмѣнно много. Такъ какъ въ этой цзуской странѣ нѣтъ верблюдовъ и помимо ѣзды на бычьихъ подводахъ другого способа передвиженія не имѣется, то мы и сговорились повьючить до Накчу за плату быковъ, установивъ цѣну по одному лану серебра за каждаго быка. Въ спутники мы взяли трехъ монголовъ, которые намѣревались возвращаться изъ Тибета. Они должны были ѣхать на нашемъ провьянтѣ и подво-

дахъ, другой награды не получали, и обязаны были исполнять всё наши работы. После этого мы впятеромъ въ своей палатке, такъ какъ до Цайдама было необходимо иметь много муки, чаю и мяса для пищи, выоковъ было много, да сверхъ того для каждаго человека нужна была подвода, наняли около 30 быковъ. Первые выоки отправили 19-го числа (22 февраля), а последніе 27-го (2-го марта), засимъ 28-го числа (3-го марта) я представился и поклонился гэгэну, причемъ удостоился получить освященной воды, благословеніе, кумиръ будды Шачжамуні, священную книгу въ одномъ томе и проч. Дале я представился и поклонился Дэму хутухту; онъ пожаловаль мне одного бурхана, благословеніе и рілу. Засвидетельствовавъ еще почтеніе Акбанъсойбуну, я пришель въ Хласу и ночеваль здёсь.

Выступивъ изъ Хласы 29-го числа (4-го марта) мы, слъдуя прежде пройденнымъ путемъ, прибыли въ Накчу 15-го числа средняго весенняго месяца змен (19 марта). Здесь, такъ какъ выступившіе впередъ путники уже отправились, мы оставались два мізсяца, поджидая людей, долженствующихъ догнать насъ. Проживая такимъ образомъ, ны купили здёсь более тридцати быковъ, по шести ланъ серебромъ за каждаго, чтобы добхать на нихъ отсюда до Цайдама. Засимъ, когда собралось двенадцать огней, мы кочевали изъ Накчу 15-го числа перваго летняго месяца овцы (18-го мая) и проведя два съ половиною м'есяца до урочища Тулай, на границахъ Цайдама, въ движеніи и дневкахъ, 28-го числа последняго летняго месяца курицы (29-го іюля) остановились въ Хойту-тулай в. Въ этой цайдамской области мы прожили больше мъсяца и двинувшись въ первыхъ числахъ средняго осенняго мъсяца свиньи (около 1-го сентября) 30-го числа той же луны (28-го сентября) прибыли въ Гумбумъ. Пробывъ въ немъ два мѣсяца, мы выступили 3-го числа средняго зимняго ивсяца барса (29-30 ноября), проведя въ дорогь болье двухъ мѣсяцевъ до китайскаго Пекина и, достигнувъ до него 10-го числа білой луны слідующаго года лошади, прожили въ Пекині почти мѣсяпъ.

Этоть Пекинъ, столица китайскаго богдохана, окруженъ стенами въ три ряда. Наружная, белая стена его имееть, говорять, 20 версть въ окружности; за нею желтая ствна, говорять, тянется въ каждой изъ своихъ четырехъ сторонъ на двъ версты; далъе, внутри сърой стъны, находится дворецъ богдо-хана. Мы не входили за эту струю стрну. Поклонялись мы Цзанданъ-цзу, Цаганъ-субургану, въ Юнъ-хо-гунъ, Сунъчжу-сы, Шара-сумэ, во дворце далай-ламы, во дворце паньчэньбогдо — Субургану паньчэня Балданъ-иши и прочимъ многочисленнымъ предметамъ поклоненія. Въ ту пору обыкновенно завёдывающій печатью богдоханскаго духовнаго правленія, Чжанчжа гэгэнъ скончался и вмъсто него завъдываль печатью Туганъ гэгэнъ; мы поклонились ему. Послъ сего хотъли мы попробовать сходить и поклониться въ У-тай; но когда спросили, то намъ отвъчали, что это пространство восьмидневнаго пути. Туда и сюда-16 сутокъ; да тамъ пробыть пять, шесть сутокъ; пока будешь ходить туда и сюда, разыскивая подводы, еще пройдетъ четверо, пятеро сутокъ; такимъ образомъ слагая все вибств, насчитывалась потздка приблизительно больше мтсяца и мы не могли бхать. Въ этомъ Пекинъ находятся представительныя учрежденія болье чымь оть десяти хановь; каждое изь нихь проживаеть на своемъ собственномъ мѣстѣ. Кажется, впрочемъ, что все находящееся въ Пекинъ уже подробно описано. Для пом'єщенія намъ даваль байшинь оть одной китайской лавк'є бурять Гомбоевъ. Лавка эта находится въ Ли-гуанъ.

Засимъ 3-го числа средняго весенняго мѣсяца выѣхавъ изъ Пекина и прибывъ въ городъ Тунъ-чжоу, мы сѣли въ деревянную лодку и по рѣкѣ прибыли въ городъ Тяньцзинъ. Девять сутокъ ждали парохода, а потомъ сѣли на пароходъ и, плывя по морю, прибыли въ городъ Шанхай. Продневавъ трое сутокъ, опять сѣли на пароходъ и 25-го числа средняго весенняго мѣсяца змѣи нрибыли въ китайскій городъ, именуемый Хань-коу. Здѣсь въ ожиданіи русскаго парохода мы оставались два мѣсяца. Сѣвши на первый пришедшій пароходъ «Саратовъ», мы выгѣхали

26-го числа перваго летняго месяца овцы и больше месяца плыли по водамъ внешняго моря. По дороге останавливались въ следующихъ пяти местахъ: Сингапоре, Коломбо, Периме, Суэце и Портъ-саиде, а столицу турецкаго султана, Константинополь, прошли безъ остановки и 29-го числа средняго летняго месяца обезьяны прибыли въ городъ Одессу, принадлежащий уже русскому царю.

По прибыти, сощедши съ парохода, мы остановились въ гостининцъ, которая называлась «Крымской». Въ сознаніи, что мы прибыли на границы земель своего царя, мы чувствовали большую радость; но, такъ называемая таможня — жестокая штука: она не выдавала намъ привезенныя нами вещи. Изыскивая средства получить эти вещи, мы испытали много мученій; за всемъ темъ, делать нечего, - когда сказали намъ: «вы должны уплатить около шестисоть рублей серебромъ пошлины», волей неволей, сверхъ денегъ, опредъленныхъ на содержаніе, мы продали кое что изъ привезенныхъ вещей и, дополнивъ недостающее, отдали. Когда, послъ долгаго пути, послъдовало еще ограничение въ содержании, то мы помучались очень сильно. Будучи задержаны одесскою таможнею, мы, пока отдали сполна деньги, провели семь сутокъ. 5-го числа м'есяца курицы мы пришли сюда, взяли вещи и сдали ихъ въ транспортную контору съ темъ, чтобы она доставила ихъ водою до города Царицына, а мы получили бы свои вещи, уплативъ фрахтъ въ Царицынъ.

После сего, такъ какъ обоимъ намъ надовло продолжительное движение по морскимъ водамъ, а съ другой стороны шелъ уже 4-й годъ по вывъде нашемъ съ родины, мы при восноминании о своихъ кочевьяхъ, хотели вхать изъ Одессы до Царицына по железной дороге, чтобы привхать хотя бы однимъ днемъ раньше. Но, такъ какъ хотелось, не сбылось, а, — нечего делать, — хотя и долго, нужно было вхать по деньгамъ. Сели на пароходъ и, следуя по Черному морю, привхали черезъ Ростовъ. Здесь мы сели на донской речной пароходъ и, прибывъ 14-го вечеромъ въ Калачъ, провели здесь ночь. Тутъ

встрътились мы съ четырьмя человъками, прибывшими къ намъ на встръчу и впервые услыхали отъ нихъ въсти о родныхъ кочевьяхъ. По дорогъ изъ Одессы мы дали телеграмму и, получивъ эту телеграмму, они выъхали насъ встрътить.

На другой день, 15-го числа, сёли въ вагонъ и, прибывъ въ Царицынъ, встретились и поздоровались съ земляками, во главе которыхъ былъ нойонъ. Сёли на пароходъ этого дня и, нроёхавъ черезъ Сарепту, пріёхали въ Солянку, въ пом'єстье нойона, где и заночевали. Когда собрался сюда народъ изъ кочевьевъ, я поздоровался и отпустилъ его обратно. Въ ожиданіи вещей, которыя сдали мы въ Одессе, я отправился въ Царицынъ и пока дождался этой своей посылки, да прибылъ въ свой хурулъ, прошло 15 сутокъ. Засимъ 1-го числа сл'ёдующаго м'єстопребываніемъ.

У насъ было намерсніе, обоимъ, при взаимной помощи, составить описаніе обстоятельствъ, при которыхъ совершилось наше путешествіе отъ выхода изъ кочевьевъ въ 1891 году, до возвращенія въ 1894 году, дабы распространить это описаніе въ массъ и оно явилось бы на помощь, если появятся люди, желающіе опять идти. Въ періодъ выполненія этого намеренія, ходившій вибстб со мною, единственный спутникъ мой, черезъ нять и сяцевъ по возвращени, забольль кашлемъ, а черезъ три мъсяца умеръ. Послъ сего я, имъя въ виду, что для поъздки моей нътъ свидътелей и что у нъкоторыхъ, пожалуй, возродится сомнъніе, поръшиль просто оставить свое писаніе. Но при такомъ моемъ положени, меня просиль писать нойонъ Цэрэнъ-давидъ; сверхъ того, при начальномъ выгазда моемъ изъ кочевьевъ, онъ пожаловаль меня, изобильно внеся свое вспомоществоване и поддержку; памятуя это благодъяніе, я, чтобы не нарушить его слова, и составиль эту маленькую книжку.

Причина, по которой я описываль въ подробностяхъ (свой путь) отсюда по Тибетской странѣ до Хласы: — писалъ, я по мѣрѣ возможности, съ намѣреніемъ доставить пользу людямъ,

имѣющимъ отправиться впослѣдствіи. Обратный путь я не описываль подробно, потому что всякій человѣкъ, послѣ того какъ смогъ дойти, не будеть имѣть трудности въ возможности возвратиться назадъ; оттого и не дѣлаль я замѣтокъ какъ слѣдуетъ. Воть по какимъ причинамъ написалъ я такимъ образомъ. Если при этомъ я что либо сказалъ лишнее, убавилъ, или ошибся, всѣ, кто прочтетъ, простите! Отъ роду мнѣ больше 50 лѣтъ, физически — у меня болить спина, душа у меня много страдаетъ; а потому, весьма возможню, что есть что либо лишнее, недостающее, или ошибочное.

И такъ, кто прочтетъ эту маленькую книжку, или дастъ прочитать человѣку, желающему съ нею ознакомиться, да водворится въ томъ душевное благоговѣніе! Да ноявится много путешественниковъ въ Цзу, и да составляются мало по малу съ большими подробностями и совершенствомъ описанія Цзускаго пути! Далѣе, если кто, благочестивый человѣкъ, вознамѣрится отправиться на поклоненіе въ Цзу, то я согласенъ провести его туда и обратно, являясь его руководителемъ. Если такіе люди будутъ ходить туда и сюда, и взаимное движеніе увеличится, то это будетъ полезно для человѣчества. Да исполнится и это (мое желаніе)!

Да низойдеть спасеніе будды, да утвердятся стопы нашего августьйшаго Императора, да наслаждаются всь одушевленныя существа спокойствіемъ и да возродится духъ добродьтели!

Сказаніе это окончено 17-го числа м'єсяца мыши 1896 года огня и обезьяны.

Путешественникъ База Монкочжуввъ.

УКАЗАТЕЛЬ

собственныхъ личныхъ и географическихъ именъ.

A.

А-чжа гэгэнъ (гумбумскій) 157. Абао (олотскій князь) 147. Авалокитешвара (бурханъ) 218, 227, 239.

Адакъ-найдже 184. Адакъ хабцагай 191. Акбакъ (сойбунъ) 211, 212, 223, 228, 246.

Авшобн (бурханъ) 217. Алавъ нуръ (урочище) 169. Алавъ-шань (горы) 145, 147. Алашань (овругъ) 136, 142—144, 146.

Алашаньскій ханбо лама 132, 133, 139.

Алашаньскій ямунь 140, 141, 145, 154.

Аманъ-усунъ (урочище) 145. Амитаба (будда) 218, 239. Амурсана (чжунгарскій князь) 147. Ангиръ-дакшинъ (горы) 185. Ан-коръ (гора) 215. Армкъ (= Арки, тангут. поколёніе) 169.
Ару-забакъ (урочище) 141.
Ару монко-ула (гора) 191.
Ару-хара (урочище) 180.
Аюка (ханъ калмыцкій) 121, 122.
Аюкайнъ цэванъ (посвященіе) 134, 223, 225.
Аюши (бурханъ) 131.

В.

Ба-шанъ (кит. гэлунгъ) 152.
Бага-дорботскій улусъ 122.
Бага-дорботскій улусъ 122.
Бага-до (озеро) 221.
Бага уланъ (ръка) 173.
Багаръ-шо (поселеніе) 214.
Бадма (калинкъ) 139.
База (гэлунгъ) 122, 123, 142.
Баннъ ула (гора) 145.
Балбо (народъ) 203, 206.
Балданъ (халхаскій цзасакъ) 141.
Балданъ-дондубъ (дорботъ) 122.
Балданъ-нин (паньчэнь) 248.
Балданъ-маджудъ (дацанъ) 204.

Балданъ-хламо (бурханъ) 222. Валгастай (урочище) 141. Балъ-гу-динъ (кит. поселовъ) 151. Ванъ-чжанъ-чжинъ (урочище) 150. Баньчэнь-ринбочэ 123, Баньчэнь-эрдэни 132 и Бань-чэньбогдо 135, см. Паньчэнь. Бариди хубилгани йороль (богослуженіе) 159. Бариду-гэгэнъ (гумбумскій) 165, 177-179, 190, 196. Барунъ-китъ (алашаньскій) 148. Баянъ-голъ (ръка) 179. Баянъ-нургунъ (урочище) 145. Байдэ-цзонъ (городъ) 230. Байкалъ (озеро) 127, 128. Вайчжигіннъ абишивъ (посвященіе)

Бинъ-гу (урочнще) 151. Бирюса (почт. станція) 128. Богдойнъ гэгэнъ (ургинск. хутухта) 130, 133, 135. Богдойнъ хурѣ (= Урга) 128, 129. Бодъ-джудъ (дацанъ) 204. Бо-дала (гора въ Хласѣ) 204— 206, 212, 228, 246. Бомботу (уроч. въ Халхѣ) 141.

Билютуйнъ заха (урочище) 141.

163.

Бомооту (уроч. въ данани) 141. Бомооту (уроч. въ данани) 148. Боро-обо (уроч.) 144. Боярская (станція) 128. Бракъ-ре (монастырь) 227. Брайбунъ (монастырь) 165, 216, 224, 227, 228, 242, 244, 246. Бромъ-бакши (буддійск. въроучит.) 200, 201.

Букукъ (урочище) 139.
Букукъ (урочище) 195.
Бурханъ буддейнъ цзамъ 179, 192.
Бурханъ хада (урочище) 167.
Буха манънай (горы) 188.
Бухайнъ гогъ (ръка) 173.
Бэ-чжа (хубнаганъ гумбумскій) 157.

В.

Ваджраварахи (богиня) 233. Ванъ-кур-ри (гора) 215.

Ванъ-шинъ-хо (кит. фирма) 145. Васильевъ (академинъ) 206, 222. Вачжрапани (бурханъ) 205. Водонъ (монастирь) 231. Вругъ-ра-лунъ (монастирь) 231. Всевъдущій гэгэнъ (— далай лама) 121, 123, 228.

r.

Габ-сумъ (сочиненіе) 210. Гадамба (секта) 229. Гавба дацанъ (въ Брайбунъ) 224, 225.

Галданъ (бошокту, князь чжунгар.) 146.

Галданъ-витъ (монастырь) 215, 216—227, 246.

Галданъ - дамъ - чой - линъ (монастырь) 164.

Галданъ-лха-бчжа-ма (сочиненіе) 209.

Галданъ-цэрэнъ (калмыцкій внязь) 121, 122.

Ганганнъ-даба (перевалъ) 140. Ганданъ (ургинскій) 131, 132. Ганцзага (притовъ Куку-нура) 172. Ганъ-ги-ло-ру (сочиненіе) 132. Ганъчжуръ (литератури. сборнивъ) 242—245.

Ганьчжуръ чулу (горы) 173. Ганьчжурыйнъ котоль 173. Гизэ-гэгэнъ (гумбумскій) 156. Годуновъ Матвъй (воевода) 122. Головъ (тангут. повольніе) 194. Гоманъ-гонь (монастырь) 164. Гоманъ дацанъ (брайбунскій) 224. Гомба-дунънай (гора) 174. Гомбо-халгачи (халхасъ) 140. Гомбоевъ (бурятъ) 248. Гомонъ-дацанъ (въ Брайбунѣ) 165. Гонба-рабсаль (голунгъ) 152. Гонбо (бурханъ) 214. Губши (почт. станція) 233. Гумбумъ (монастырь) 138, 139, 148, 149, 154, 158, 159, 162, 165— 167, 177, 181, 185, 247.

Гундуй-инъ (монастырь) 205.

Гунчжилэкъ (урочище) 141. Гунъ-худукъ (урочище) 148. Гурбунъ-найчжи (урочище) 179, 181, 185. Гурбунъ-сайханъ (горы) 141. Гурбунъ-тулай 184. Гурбунъ худукъ (урочище)-145. Гур-чунъ (урочище) 200. Гуръ-чэнъ (урочище) 200. Гучжиръ (почт. станція) 128. Гучинъ-цаганъ обо (уроч.) 140. Гуши-номыйнъ ханъ (олотскій) 174. Гэгэнъ-толи (сочинение) 152. Гэлугба (секта) 239. Гэлэкъ-намужаль (паньчэнь богдо) 248. Гэндунъ-рубъ (далай-лама) 236,

237.
Гэндунъ-чжамцо (далай-лама).
Гэпилыйнъ ритодъ 225.
Гэпэль (гора) 224.
Гэ-чэнъ (монастырь) 227.

Гюкъ (путешественникъ) 203, 226.

Д. - Дабайчидъ (= Даваци) 146, 147.

Даг-лунба (менастырь) 231. Давба-чжамба (монголь) 165, 183, 186, 187. Давланъ-гомба (монастырь) 201. Далай (урочище) 180. Далай-лама 205-209, 221. Далай-тайши (дурбэтскій) 121, 122. Далай-ханъ (дорботскій) 176. Даланъ-тургенъ (уроч.) 179. Дама-чойчжиль (бурханъ) 225. Дама-чжунай (божество) 192. Дамба-домъ (бурят. гэлунъ) 138. Дамийнъ-гашунъ (урочище) 179. Дамыйнъ голъ (ръка) 200. Дансоронъ - гэгэнъ (гумбумскій) 156. Данъ-ла (горы) 191, 192, 193.

Данъ-лайнъ дарцза (гора) 191. - Дан - чжай - линъ (монастырь въ

хласв) 204.

š

Данъ-чу 192, 193.

Дарыки (сочиненіе) 238. Даркійнъ-сумэ (кумирия) 229. Дацанъ (урочище) 140. Дацанъ-гомба 168. Даши-хлумбо (монастырь) 227-229, 235, 242. Дзорголь-ханрханъ (гора) 140. Діянъ-дацанъ (въ Брайбунв) 224. Долмай-ри (гора) 236. Долонъ-халцзанъ (перевалъ) 145. Донкоръ (городъ) 167. Донкоръ-хутухту 134. Донкоръ-изонъ (городъ) 229. Донробъ-арши (калмицкій ханъ) 121. Дорботы (чжунг. покол.) 175. Дорчжи пагмо (хубилганъ), 223, Дорчжи пренбайнъ ванъ (посвященie) 133. Дорчжи-сэмбэ (бурханъ) 217. Дорчжи Улановъ (валимеъ) 123, 137, 138, 158, 165, 183, 186, 187, 190, 197, 217. Дорчжи-чжотба (сочиненіе) 130. Дуба (городъ) 167. Дуланай-голъ 173. Дуланъ-байшинъ 166, 178. Дунду-найджи 184, 185, Дунду тулай 180. Дунду хабдагай 191, 192, 193. Дунду-хуруль (Малодорбот. улуса) 122, 123, 250. Дунъ-бурѣ (горы) 187. Дэбэ-шунъ (управленіе) 193, 197, 202, 228. Дэль (рвка) 172. Дэльгэръ-хангай (горы) 141. Дэму хутухту (хласаскій) — 204, 210-213, 225, 247. Дэнтэкшиль (гора) 152. Дюмо-цо (озеро) 232. Дэрэсуту кубъ 149. Дэ-чинъ цзонъ (городъ) 214.

E.

Екатеринбургъ (городъ) 125.

Ж.

Желтая ръка, 169, 170.

8.

Замту (урочище) 141. Зара (почтов. станція) 232. Заха-долонъ (урочище) 150. Зунъ витъ (алащаньскій) 148. Зуха (урочище) 145.

И.

Ивиръ (урочище) 141. Ирвутскъ (городъ) 127. Иртышъ (ръка) 126. Иши (лама) 138, 140, 142, 143.

I

Іевлева (почт. станція) 141.

K.

Казань (городъ) 124, 125. Калачъ (городъ) 249. Kama (ptra) 124. Камбала (гора) 230. Камъ (тибет. провинція) 152, 153. Канугійнъ котоль, 181. Канчу-мурэнь (ръка) 187. Кармыковъ Бава (калмыкъ) 126. Касаръ-бани 217. Khatmandu 132. Качи (кашмирцы) 203. Кеппенъ (ученый) 203. Кишиковъ (калмыкъ) 125. Коко-нуръ 145, 169, 171-175. Ково томъ (перевалъ) 182—184. Коко-шили (горы) 186. Коланъ (горный перевалъ) 201. Коломбо 249. Красноярскъ (городъ) 127. **Куку-хото** 144. Кукэнъ-хошунъ (цайдамскій) 174. Курбатовъ (пароходъ) 126.

Курлукъ хошунъ (цайдамскій) 174. Курунъ хошунъ (урочище) 142, 146. Курень (— Урга) 129, 132—137. Кэрэнъ котоль 171. Кяхта (городъ) 128, 138, 190.

Л.

Лабранъ-китъ (монастырь) 150, 161. Лагулъ (область) 234. Лама-чотбайнь лунь 139. Лам-сгромъ (сочиненіе) 229. Лангъ-дарма (тибет. ханъ) 152, 153, 229. Лань-чжоу (городъ) 151. Лачжинъ гуникъ (гори, перевалъ) 191. Ли-гуань (подворье) 248. Личжи Идэруновъ (калмыкъ) 123, 136, 139. Личжи-дорчжи (вёропроповёдникь) 216. Лобунъ-чэмбо (лама) 144. Лосалъ-линъ (въ Брайбунѣ) 224. Лубсанъ-дорчжи. Лубсанъ - чойчжи - чжалцанъ 238, 239. Лусаръ-хото (городъ) 160. Люй-чэ-чойчжи (витаецъ) 160.

M.

Мад-бадацанъ (въ сэра) 226.

Ман-бадацанъ (въ Бодалѣ) 205.
Мани-чулу (перевалъ) 173.
Макайра (инеологич. животное)
231.
Маньчжушри (бурханъ) 134.
Маньчжушри табунъ бурхатанъ
ванъ 134.
Маньчжушри (хубилганъ ургинскій)
131, 133.
Маркуль (урочище) 234.
Марлунъ (скала) 152.
Марсанъ-хла 151.

Маръ-сакъя 152. Махари панава (танг. повол.) 169. Майдари (бурханъ) 151, 210, 215, 217. Майдарійнъ йороль (countenie) Маймачэнъ (ургинскій) 137. Микчжимъ (= микцзэмъ) 131. Минакъ гогонъ 156. Минчжулъ-хутухта (географъ) 206, 216, 222, 224, 231, 232. Монко-тэмуръ (дорботскій князь) Мули-динги-цо (озеро) 217, 221. Моргодокъ (урочище) 141. Мури-дацанъ (въ хласъ) 204. Муру-усу (ръка) 191. Мысовая (почт. станція) 128. Мэдовъ-гунга (поселовъ) 216. Мэдокъ-мачжинъ (рѣка) 216.

H.

На (=Нагъ тангут. повол.) 169. Набтастай (урочище) 140. Наг-д Ванъ-Рин-гонъ-Кун-б Зан-ио 234. Наванъ чжамцо (далай-лама) 239. Нага-цзонъ (городъ) 232. Нагарджуна (вёроучитель) 229. Навчу 178, 193, (= Навчу-хараycy) 199, 202, 246. Навчу-гомба (селеніе) 195, 196. Накчу-чомара (урочище) 195. Нама-сангади (сочиненіе) 135. Намо (урочище) 230. Нампо (оверо) 234. Намчитай уланъ мурэнь 189. Намчжаль дацань 212. Намчу (ръка) 237. Наринъ (ръка) 172. Нартанъ (монастырь) 240. Найджійнъ голь (река) 182, 185, 202. Найджійнъ-даба 185. Непаль 132. Найманъ-субурга (урочище) 200.

Нимбу (городъ Нянь-бо) 151.

Нинъ-нинъ гомба (монастирь) 233. Номогонъ-убащи (гори) 192. Номохонъ-голъ 180. Норбу-линка (дворецъ) 205, 206, 208, 226. Нукчу соломъ (горная падь) 185. Нье-танъ (монастирь) 239, 230. Ньин-ма-ба (секта) 240. Нянь-гэнъ-ло (кит. полководецъ) 147.

0.

Обь (ръка) 126.
Одесса (городъ) 249, 250.
Оконъ-тэнгри (бурханъ) 192, 213, 217, 222.
Одва (ръка) 219.
Одоты (народъ) 146.
Одъщанъ (кадимикъ) 126.
Онгольцокъ эдэсунъ (урочище) 179.
Ордосъ (область) 149.
Осоръ-чжана (поселокъ) 217.
Остяви (народъ) 126.
Очярту ханъ (кукунурскій) 146.

IL.

Пабанка (монастырь) 226, 227. Падна-самбава (буд. въроучитель) 144, 241. Пакс-додъ (сочиненіе) 209. Панака (тангут. покол.) 169. Панамъ-цзонъ (городъ) 235. Паньчэнь-богдо 228, 235-240. Пекинъ 142, 146, 217, 247. Перимъ (городъ) 249. Периь (городъ) 125. Понда (рѣка) 200. Понда-чжонъ (городъ) 201. Портъ-сандъ (городъ) 219. Потанинъ (путешеств.) 144, 164. Пржевальскій (путешеств.) 169. Пурбу-чогъ (урочище) 227. Пурбу-чжокъ (монастырь) 227. Пунъ-бэйсэ (халхаскій) 140. Пэмбу (рѣка) 201. Пэмбу чжонъ (городъ) 201.

P.

Рабтанъ (лама) 172.
Радэнъ (= Ра-рэнъ, монастырь)
200.
Рака-бракъ (монастырь) 227.
Ра-мо-чэ (кумирня) 203.
Рибъ (ръка) 153.
Риксумъ-чжидубійнъ-чжинанъ 163.
Рилу (почт. станція) 233.
Ринчинъ-линъ (монастырь) 216,
217.
Роккиль (путешеств.) 169, 193,

194. Ростовъ (городъ) 249.

Ростовъ (городъ) 249. Руб-канъ (монастырь) 227.

C.

Савъя (севта) 240. Сакъямуни (будда) 159, 229. Савъя-панчэнь 228. Самбу номунъ-ханъ 164. Самдинъ-чойн-дэ (монастырь) 231, 233. Самло-канцанъ 224. Самтанъ-кансаръ (горы) 200. Сананъ-сэцэнъ (летописецъ) 153. Сандовъ гэгэнъ 156. Санчжи (алашан. лама) 137, 138, 140, 148. (поселовя) Саншингійнь сацавь 200. Санъ-линъ гомба (монастырь) 219. Саратовъ (городъ) 124. Саратовъ (пароходъ) 248. Сарента (волонія) 123, 250. Саянъ-чжинъ (ворота Вел. ствиы) 150. Сайханъ тохой (урочище) 182. Сибирь (гостиница) 127. Сибирякъ (баржа) 126. Сингапуръ (городъ) 249. Сининъ (городъ) 153, 164, 166.

Соднамъ - чжалцанъ

Совсовъ (урочище) 142.

230.

(Carbackià)

Соломъ-цэрэнъ (князь дорботскій) 122. Солянва (поселовъ) 250. Сонгонотуйнъ аманъ 155. Сонготуйнъ булакъ (урочище) 132, 139. Сосоныйнъ-голъ (рвка) 184. Сронцзанъ-гамбо (ханъ тибетскій) 203. Суецъ (портъ) 259. Сумбумъ дамы гэгэна (сочиненія Цзюнхави 163. Сумбумъ цаганъ-даянчи 134. Суншингійнъ-даба (переваль) 150. Сунъ-чжу-сы (монастырь) 248. Сургутъ (городъ) 126. Сухатуйнъ голъ (урочище) 142. Сэлэнъ мурэнь (Сининъ-хэ) 151 155, 167, 171. Сэнгэ-дончжанъ (озеро) 221. Сэра (монастырь) 202, 213, 226, 228, 246. Сэрвугъ (монастырь) 163, 164. Сэртэкъ гэгэнъ (гумбумскій) 154, 156, 157, 161, 162, 164, 167. Сэрчжэмъ (жертвоприношеніе) 192. Сэрэкэйнъ дэль 149. Сэтэбъ (озеро) 221. T.

Табка-гэнуль 121.
Табунъ-ханай сурукдадъ чжананъ
184.
Табунъ хубату (урочнще) 141.
Тантанъ чжалбойнъ гомба (монастырь) 230.
Таширъ котоль 171.
Тайчжинаръ хошунъ (цайдамскій)
174.
Темникъ (почт. станція) 128.
Тиба-рабсалъ (гэлунъ) 152.
Тинлэ-цомо (лама) 232.
Тобольскъ (городъ) 126.
Том-сакъ-канъ (подворье въ хласъ)
202.
Томскъ (городъ) 126, 127.

17*

Та-цанъ (урочище) 195.

Торгуты (чжунгар. покольніе) 175. Тосу-нуръ 169. Тосунъ (урочище) 148. Тронциосавскъ (городъ) 128. Туганъ гэгэнъ (пекинскій) 248. Тубданъ-чжанцо (далай-лама) 209. Тулай (урочище) 194. Тунъ-чжоу (городъ) 248. Тура (рѣка) 125. Тушѣ-гунъ (халхаскій) 141. Тушету жань (халхаскій) 133. Тюмень (городъ) 125, 127. Тэнгри эдэсу 149. Тэнгрійнъ даба 151. Тэнгэликъ (урочище) 180. Тэнъ-лу-ба (урочище) 150. Тянь-цзинъ (городъ) 248. Тянь-шань (горы) 175.

y.

У (урочище въ Халхѣ) 140. У (рѣка въ Тибетѣ) 203, 214— 216, 223, 246. У-тай (гора) 149. Убаши (калмыц. ханъ) 175. Удунга (почт. станція) 128. Улигэрунъ номъ (сочиненіе) 131. Унигэту (урочище) 141. Унугудыйнъ-цзамъ 180, 188. Урга (городъ) 122, 133, 136,— 140, 142, 148, 150, 154, 159, 161. Урилу-тулай (урочище) 180.

Уриду-тулай (урочище) 180. Урту-гашунъ (урочище) 141. Урту-голъ (рвая въ Халхѣ) 140. Урчжангыйнъ шаньда 140. Усть-Кяхта (селеніе) 128. Уту (урочище) 180.

X.

Хабтагай-уланъ мурэнь 186. Хайдубъ (будд. въроучитель) 214. Халунъ-усу (урочище) 172. Хань-коу (городъ) 248. Хара ширэвъ (озеро) 179. Харашаръ (область) 176.

Харавчидуть хошунь (цайдамскій) 174. Харгантуйнъ-ундуръ (урочище) 148. Харги (ръка) 172. Хардунъ-канцанъ 210, 224, 237. Хардунгійнъ китъ 210. Харцагайнъ-уръ (урочище) 195. Хлавцзанъ (ханъ тибетскій) 206. Хлаканъ-дунъ (горная падь) 200. Хлалунъ-бальчжи-дорчжи 152, 153. Хлама (бурханъ) 192. Xxaca 194—196, 202-217: 223-226, 242. Хлундубъ-дацанъ (бурятскій) 128, Хо-шанъ (вит. гэлунъ) 152, 153. Холайнъ-гунъ (уроч.) 141. Хоргольчжинъ (уроч.) 179. Хороли (олотскій князь) 146. Хотогоръ (урочище) 141. Хошога булакъ (урочище) 145. Хошоты (чжунгар. покольніе) 175. Хойту тулай (урочище) 180, 247. Хойты (чжунг. повольніе) 175. Хуанъ-хэ (ръка) 170. Хуланъ (урочище) 149.

Ц.

Цаба-нангъ (почтов. станція) 230.

Цаганъ-дарки. Цаганъ даркійнъ чжинанъ 163. Цаганъ нуръ 173. Цаганъ субурганъ (въ Пекинъ) **24**8. Цаганъ субурганъ (урочище) 195. Цаганъ тологой (урочище) 142. Цаганъ шукуртэй (бурханъ) 136. Цаль-гунтунгыйнъ сумэ (кумирия) 214. Цанджинъ Тундутовъ (внязь) 122. Царицынъ (городъ) 124, 249, 250. Цасутуйнъ котоль (переваль) 233. Цайдамскій ванъ 165. Цайдамъ (область) 148, 166, 169, 175, 246. Цайнъ тахиль (молитва) 192. Цзамьянъ (почт. станція) 230.

Цзамьянъ-шатбайнъ гэгэнъ 161. Цзанданъ-цзу (бурханъ) 248. Цзанъ (ръка) 227, 228, 230, 231, 235.

Цзанъ (тиб. провинція) 228. Цзанъ маши тодорхой (отшельникъ) 152.

Цзань-бо (лама) 164.

Цзонкава (буд. вёроучитель) 138, 154, 214, 215, 229.

Цзунка-карва (подворье въ Гумбумѣ) 157.

Цзу (Тибетъ) 123, 142, 149, 162, 166, 172, 174, 181, 194—197.

Цзу-Шавчжамуни 123, 202,—204, 228, 242.

Цзула-сара (назв. мёсяца) 138. Цзуни байшинъ 179. Цзунъ хошунъ (цайдамскій) 174. Цзы-гуанъ-гэ (зала) 147.

Цинъ-хай 175. Цокту-ханъ (коко-нурскій) 178. Цок-чотъ (жертвоприношеніе) 220. Цури (гора).

Цусринъ-дончжанъ (озеро) 221. Цэбэкъ (монголъ) 167, 168. Цэмбэль (нирба) 134, 138. Цэмо-линъ (монастырь) 204.

Цэрэнъ бальчжиръ Дугарова 122. Цэрэнъ-давидъ Тундутовъ 122, 250.

Цянь-лунъ 174.

Ч.

Чакдуръ-чжабъ 121.
Чакла (горный перевалъ) 201.
Чжаба дацанъ (въ Сэра) 226.
Чжа-ганъ дацанъ (въ Даши-хлунбо)
237.
Чжадъ-домба (сочиненіе) 226.

Чжадъ-домба (сочиненіе) 226.
Чжак-пур-ри (—Чжаг-бо-ри) 205.
Чжаксрай гэгэнъ 139.
Чжамба-римбочэ (лама) 209, 213.
Чжанъ-даклунъ (монастырь) 201.
Чжанъ-чубъ-линъ (монастырь) 230.
Чжанъ-цзэ-цзонъ (городъ) 233, 234.

Чжанъ-чжа гэгэнъ (пекинскій) 248. Чжаронъ кашуръ (субурганъ) 132. Чжа-ши-танъ (крѣпость) 206. Чживчжитъ (бурханъ) 168. Чжимба (гэлунъ) 164, 190, 196. Чжинчэйнъ сумэ (монастырь) 218. Чжово-Адиша (вѣроучитель) 229, 241.

Чжонъ-лунгійнъ уданъ-даба 151. Чжонъ-лунъ (городъ) 151. Чжорчадъ-мицанъ (въ Брайбунѣ) 224.

ч. Чжудъ (отдёль дух. наукъ) 225. Чжунай хамбо (гумбумскій) 167. Чжунгарская рэка 187. Чжуни-гэгэнъ (гумбумскій) 157. Чжугійнъ гэгэнъ (см. Чжо-во Ади-

ша) 237. Чжэлунгійнъ-даба (горный переваль) 220.

Чжэма-гари (гора) 231.
Чингисъ-ханъ (монгольскій) 230.
Чирга (урочище) 150.
Читэръ (дорботскій) 122.
Чока-мицанъ (въ Брайбунѣ) 224.
Чоросъ (чжунгар. поволѣніе) 175.
Чойннъ (лама) 201, 202.
Чойнбэль (алашанецъ) 143, 144.

Чойнкоръ-чжалъ (монастырь) 220, 226.

Чойчжалъ (бурханъ) 153. Чойчжи буянъ гархуй (отшельникъ) 152.

Чойчжонъ цзанъ-канъ (кумирия) 204.

Чуб-санъ 227. Чулунъ-онгоцо (урочище) 150, Чуши-цзонъ (городъ) 230. Чушулъ-р Цзонъ (230).

Ш.

Шабартай (станція) 128. Шабданъ хлаканъ (кумирня) 156. Шабкуръ-гэгэнъ (тангутскій) 172. Шагэчжн цзонъ (городъ) 236. Шакчжамуни (бурханъ) 202—204, 247. Шалуба гэгэнъ (сэркугскій) 163. Шамбала 132. Шангійнъ далай 149.

Шангійнъ хошунъ (цайдамскій) 174.

Шантабъ-праманъ 152. Шанхай (городъ) 248. Шара буриду (урочище) 145. Шара голъ 179.

Шара мурэньскій дорбонъ-хухэтскій хамбо бавши 130.

Шара-сумэ (монастырь) 248. Шара-тала (урочище) 140. Шарабъ-чженбо (лама) 138. Шарцзай (урочище) 142. Шарцзай-дацанъ 143. Шаръ-цао дацанъ (въ Даши клумбо) 237.

Шарчжэ-дацанъ 138. Шачжа-паньчэнь (= Сакъя пань-

чэнь) 240.

Шачжагійнъ камба (монастырь) 233.

Шачжагійнь кить 240. Ши-га-цвэ (городъ) 194. Ши-гу (урочище) 151. Шидда-дацавъ (въ Хласв) 204. Шиньди (урочище) 140. Шинь-чжоу (городъ) 151. Шинэ-гомба (монастырь) 165, 168. Ширэкъ-дуданъ (урочище) 149. Ширэкъ цэмбу (урочище) 191. Шишійнъ голь 179. Шугійнъ голь (ріка) 182. Шургійнъ хара тологой 140. Шэ-чжа-гунъ-ла (сочиненіе) 132. Шэрэнъ (урочище) 141.

.

A.

Эка-зади (гора) 231. Экинъ-хабцагай (урочище) 191. Элюты (чжунгар. повол.) 175. Элэсунъ-усу 188. Эргицуль (урочище) 179. Эсэчжилинь (урочище) 180. Эцзинэй голь 147.

Ю.

Юнъ-хо-гунъ (монастырь) 134.

Æ.

Яграй-корченъ (урочище) 200. Ямантава (бурханъ) 163. Ямунь-вить (алащаньскій) 145, 147, 148. Янбачжанъ (ръка) 229. Яндакъ цо 230, 231. Янъди (рвка) 193, 195. Яр-аВрогъ (монастырь) 231. Яру-дацанъ (бурятскій) 128.

Йонданъ-чжамцо (далай лама) 224, 239. Йонцзонъ ханбо (ургинскій) 129 133, 135, 138, 154, 158. Йоролійнь-хуруль 246. Йороль Богдо гэгэна (сочиненіе) 132. Йэкэ-тункэ (урочище) 149. Йэкэ уланъ (рѣка) 172. Йэндэръ хада (урочище) 141. Йэрпа (гора) 153.

Digitized by Google

